Duodecim prophetarum ossa
pullulant de loco suo
Eccl. xlix sic in libro
psalmorum psalmi a
diversis doctoribus compositi
uno libro complectuntur qui dicitur liber psalmorum
ut ibidem sunt plenius declaratum
sic prophetie xii prophetarum in hoc li-
bro ponuntur qui dicitur liber xii prophetarum
de quo potest accipi verbum propositum in
quo possunt duo notari circa auctores quorum
facta sunt cum dicitur xii prophetarum ossa
pullulant et liber hic vitas eorum
dicitur de loco suo quia hic continentur in
uno libro dicta xii prophetarum quasi in
uno loco. circa primum in xii prophetis
minores fuisse notantur numerus quiescens
ibi xii visus inspirantes ibi
prophetarum vita ibi ossa fructum pro-
liciens ibi pullulant. circa primum
sciendum quod ex nomine quia numerus duode-
narius ex denario et binario componitur
per denarium x precepta decalogi
per binarium dilectio dei et proximi
signatur. Isti prophete x precepta et
dilectionem dei et proximi servaverunt et ali-
os ad observationem horum efficaciter
induxerunt ut patebit ex processu
huius libri propterea quod sub numero duode-
nario convenienter colliguntur et eo-
rum xii per predictos figurantur quia
patres fideles populi sui ad obser-
vationem decalogi et caritatem dei et
proximi verbis et operibus invitaverunt
Secundo de visu potest dici i Gen. xxxv
Erant autem filii Iacob xii per Isa
cob qui supplantator interpretatur
ipse deus omnibus presidens et superi-
oribus suis omnia tenens intelligitur huius
filii per adoptionis gratiam fuerunt isti
xii prophete etc. patet primum. circa secundum
considerandum sic visus corporalis stat
ad superficiem visibilium corporum et ultra
non progreditur sic intellectus naturalis
cognitionis stat ad id quod ex sensibus
potest cognosci nec ultra potest progredi in-
tellectus autem propheticus lumine divino
confortatus progreditur ultra scilicet ad co-
gnoscendum futura contingentia cor-
dium occulta et similia sicut plenius
dictum in prologo libri regum et ideo prophete
antiquitus appellabantur videntes
quia videbant ista que alii cernere non
valebant quia ut dicitur i Reg. ix Qui enim dicitur propheta
hodie olim dicebatur videns. verum tamen
quia hoc fiebat virtute divina ideo dicitur ii
Pe. i Non enim voluntate humana allata
est prophetia aliquando sed spiritu sancto
inspirati locuti sunt sancti dei homines.
circa tertium dicit quod accipitur ecclesia generaliter
ut una ecclesia novi et ve-
teris testamenti sicut quod dicit vii Gregorius
Moralium super Iob homilias. vetitus similitudine
tenet quod conditor qui nos condidit sic
possidet sicut subditos in domo sua
cum habeat vineam videlicet universalem ecclesiam que a
primo Abel iusto usque ad ultimum electum
qui in fine mundi nasciturus est tot sanctos
protulit quot palmites misit et
sic una ecclesia sicut unum corpus colle-
ctum quo ecclesie robur veteris testamenti
constituit in sanctis prophetis propter quod in-
tendimus ossa huius corporis et ideo in hoc
corpus et ideo in persona huius corporis dicitur
mistice Iob x Pelle et carne ossibus et
nervis compegisti me quia corpus ecclesie
veteris testamenti compactum et fortifica-
tum fuit per istos prophetas qui pro veritate
fidei et morum constanter steterunt
contra ydolatrias et plures eorum per
martirium transierunt sicut Amos Ysaias
et plures alii. Secundo notandum dicitur ossa
propter actum fortitudinis et tamen nullus
quietis causa et patet xiii ... circa quartum
sciendum quod xii prophete non solum in
vita verbis et exemplis fecerunt fru-
ctum optimum sed etiam post mortem et faci-
ent usque ad mundi finem per doctrinam eorum
in hoc libro contentam propter quod merito dicitur
pullulare et de quolibet eorum potest dici illud
Eccl. l Quasi oliva pullulans et
cypressus in altitudinem se extollens per
pullulationem olive intelligitur fructificatio
pinguedinis gratie in vita presenti et per
altitudinem cypressi consecutio beatitudinis
in futuro et utrumque consequuntur fideles
imitando vitam eorum et doctrinam adim-
plendo et cetera patet continuum et per consequens totum

pars pri. libri prima circa xii in quo no
tur libri unitas considerandum quod isti
xii prophete uno spiritu fuerunt inspirati
et ad unum finem similiter ordinati et
ad mutuae caritatis unitatem quod de
cepit in eorum libro sit collocatio quo
ad eorum doctrinam quod notatur in princi
pio cum dicit de loco suo de quo pro ex
posui quod dicit Iob xxviii auro locus
est in quo conflatur. In sacra enim
scriptura per aurum intelligitur sapientia divina
que fuit in istis prophetis et sicut
mina auri pluribus locis ad ibi
colligitur in una fornace postea ad
conflandum et in unam massam redi
gitur sic sapientia divina in istis xii
prophetis refulgens in hoc libro
colligitur ad instructionem fidelium ut
in presenti deum cognoscant per fidem
et in futuro per apertam visionem ad
quam perducatur qui vivit in se. prolog'

Non idem ordo est. Iste prologus
est cuius in xii prophetis
et habet iiii^or particulas in prima
tangitur apud hebreos et
libros interpretes diversitas ordo
prophetarum cum dicit Non idem ordo est
Secunda ostenditur quod varium habent mo
dum scribendi ibi Osee commaticus
In iii^o subditur eorum collatio in unum
librum ibi Et quod longum est. In quar
ta distinguitur ipsa propheta cum ibi
et Osee sinachon. Prima est breviter vis
libri in istis ordo xii prophetarum
minor apud hebreos quos Ieronimus
imitatur et quod est apud nos latinos
et apud latinos interpretes est diversus
Unde glosa ordo xii prophetarum secundum latinos
talis est Osee Amos Micheas
Iohel Abdias Ionas Naum Aba
cuch Sophonias Aggeus Zacharias
Malachias Secundum vero hebreos
quos Ieronimus sequitur talis est ordo Osee
Amos Iohel Amos Abdias Ionas
Micheas Naum Abacuch So
phonias Aggeus Zacharias Ma
lachias Unde quod apud hebreos
habet ista distinctione quam non qui
eiusdem eorum modo dispositi sunt secundum an
tiquitatem ista cum tunc currebat edi
cio libro interpretum Secunda particula
ostenditur quod prophete varium habent mo
dum scribendi Osee sicut autem propheta
vel salvator vel salvans interpretatur
Unde cum iram dei in prophetis istis prophe
tasset ob crimen ydolatrie domini
Iude salutem predicat per quod Eze
chias templum domini prophanatum
purgasse ac purificasse narratur.
Commaticus id est abreviator per quod
tangitur proprietas commatis Est enim
comma punctata plaga, quo
per modos decisiones ut ore ge
ntis ocius pandere adesse men
tis Plaga forma nobilitatem
tanes Est enim decisio super par
ticula oratorie vel per se omnibus
quantitate reddunt perfectum sensum Co
lon vel colum est punctata pla
ga maiores decisiones quam perfectum
reddunt sensum sed non perfectam sententiam
Dicitur quod abreviator quod breves habet
clausulas quarum quelibet per se vel
perfectam reddit sensum nec perfectam sententiam
Unde cum Ieronimus dixisset Osee comma
ticus exposuit scriptum dicens et
per ideo qui per sententias loquens sign
que clausula completa videtur
a principale sententia suspenditur ubi sententia
usque completur totaliter omnino sicut
per in constructione suspensiva verbi grata
Osee post dicit Vade esto qui bona se
cunda sume tibi uxorem fornicariam et
et qui alia sententia et fac tibi filios for
nicationum esto qui tertia sententia et in
nodi sunt completur et usque ad finem
versus cum dicit quod fornicans fornicabitur
terra a domino sic intellectus est glosa
que dicit commaticus id est divisus per clau
sulas eo quod in singulis clausulis
diversas vel plures sententias dicat id est
dicere videatur Aliter exponitur et qui per
sententias loquens plurimas sibi intel
ligentias sed quod Hugo de sancto Vic
tore diffinit sententia Sententia est pro
fundior intellectus qui sine expositione
licet in expressione invenitur vel

planus in principiis in primo plurale
et sunt pro non quia primum et in aum
dicit in a quam quod non est aliud
primum ante post quod est aliud et medium
in gradu dicitur primum et finis et ideo
dicitur Joel planus in principiis in me
dio in medio et in fine est diffi
cilis et vix inclusi ipsos
mos scribendi Esdra scriba pro
dre Esdras de Baby
lone et ipse scriba velox compleuit le
gem moysi velocitate...
vel quasi figuratus in ebreo
quod velociter scribere autumat
i putare vel affirmare autumo
as dicitur putare vel affirmare vel fi
de et compositum ab ab et thymos
quod est mens quasi a mente habere
et inde dicitur hec autumatio
me i estimatio. Et est longum est
ista particula in qua subditur collectio
eorum in unum et sic in libro o pau
la et Eustochium ad petitionem istorum
Jeronimus transtulit istum librum
volo esse simpliciter unum librum prophe
tarum quod Ebraice dicitur thareazara
quare est unus liber ideo est sicut
apud ebreos tot sunt libri quot
sunt alphabeti vel aliter sicut
vij et libri xij prophetarum duorum
suorum nominibus qui propter autorem
minores quam sermones eorum breves sunt
et coniuncti sibimetipsis iuncti
in uno volumine continentur prope bre
uitate sua sed quod libri veteris testi
mento continent in eos literas alphabeti et
non libri noui testamenti ideo veteris
testamenti sunt in tali et quod elementa
te ad nouum ad quod de testibus ...
libros continentur unum elementum ebra
ici alphabeti. Et est sermonis
ista particula primus ubi distinguitur
tempus prophetationis sermonis in tempore
et dicitur a sum i cum et tempus
quod in eisdem temporibus et sic eisdem
prophetauerit sicut patet in titulis eorum
malachiam vero in fine Esdram
fuisse autumat et velox scriba
fuit. Istos autem post malachiam

Aggeum et zachariam quoniam ...
... prophetauit de reditu ...
fuisse in ... post reditum de
captiuitate ... pro ...
... prophe ...
... prophetauerunt ... Joel ... est
... non ... in titulo vos
... amonitas ... prophetasse
sub illis regibus sub quibus et hi qui
... titulos ... in hi
... vocatos prophetauerunt.

Temporibus Osee et Ysayas
quod premittit ostende duas partes
... in prima ostendit quod ipse
... prophetauit cum dicitur ... Osee
... ostendit et ... monita
quod est ad ... induxit ubi ...
... ubi ... tangitur
inductum quod est malorum culpa et
pena illis infligenda in ...
... et promissio ... ibi ...
... scilicet ... parte ...
... tangitur culpa et ...
... propheta accipe ...
... fornicationis ...
... ubi ... ponitur
ibi ... dei precepto ...
... filius quod ... Jesrael ad
... accipiet de
... quod ... est in Jesrael
de ... naboth ... tangitur ...
... Eliud ...
... est ... Osee ... est quod
... et ... paralipomenon
... appellatur ... et prophe
... ... et ... Joa
than de quo ... et ...
paralipomenon ... et Ezechie de
quo ... paralipomenon ...
et Jeroboam filii Joas de quo
... Et ...
quod iste Jeroboam non est ...
... de quo ...
... filius Naboth
et iste fuit ... ab
eo ... Osee
filius Beeri. Iste fuit de tribu ...

ar ortus in bethemothi ut dicit glo
ad prophetiam dicendam de quo dicit Jero
in glosa. Osee autem captivitatem prophe
tasse sub Ozia et Joathan et post
conjuncte sub Achas licuisse et
[illegible] per Remediam Jude liberationem
ivisse sub Ezechia rege prophetat
ante captivitatem, quo x tribus captiva
te sunt a Salmanasar Assyriorum
de hoc iiij R. xvij, de predicto
ta [illegible] in que por tam mota q
eum ad prophetandum induxit, et dicit
i duo quod quia duplex tangitur motum
primo dicit prem in li[tte]ra x nos po ibi de
primo vero in glo. Achas rex Ju
da de quo legitur quod dominum dereliquit
iiij R. xvj et ij paralipomenon xxviij
ut historie patet iiij R. ij paralip.
viij de Jeroboam rege illo licet mencio
in paralip. xxviij in una tamen la[ti]ne
forte edito [libro] inter pp. de eo
mencio non fiat vel sic in historia
verum indicatur de Achas et Jero
boam et paralip. de Achas tamen
admittit i. ostendit quod quia deus Ezec
[illegible] quod prophetat in malitia
tua regum et populi eorum, fac tibi
filios fornicacionis i. quia filios de
fornicaria plures non fornicatio cum illa
quidam mulier habuit fornicarios [illegible]
inter ponens non habuit fac [illegible] tollens
elocati i. eos locati corpus et mette
q locat corpus suum ad turpem vos
sic gentiles vel ydolis quod quia histo
liter [illegible] plenius est [illegible] et dicit [illegible]
pleri quam alii sermo dicitur in glosa
[illegible] de [illegible] minime [illegible] suppo
sitione historie aut vel dominus [illegible]
vel tamen propheta iussit accipe forni
cariam obediencie [illegible] dominus
[illegible] turpe precepit neque propheta
obediendo peccat sed potius fornicariam
ad pudicitiam vilotat et manens
in [illegible] bonitate de mala bona fit
[illegible] ac in eo fit [illegible] in domo ac
cipit [illegible] quam accipit synago
ga viri sui in medico et tamen vel
[illegible] dicit generat fornicationem [illegible]

[illegible] xvij et xxxiij [illegible] quod [illegible]
dicit in glosa quod fornicariam ad pudiciciam
renovat per [illegible] supplendum et tamen quod
fuit simul gentilis et fornicaria
vel non tamen fornicaria quam locat corpus
suum sed etiam gentilis sed cum dei precepto
[illegible] ponebatur malorum culpa [illegible]
[illegible] per malorum pena deo polli
[illegible] permittente [illegible] sanguinem
Jesrael in domo yhieu videlicet
i. [illegible] plenam vindictam accepturam
de yhieu qualem recepit Jesrael
i. sic ulta fuit de interfectoribus
naboth qui fuit civis Jesrael
sic ulciscetur de yhieu sanguinem Jesr
rael vel civis Jesrael iij R. xxj
[illegible] permissionem hic [illegible] por
[illegible] et [illegible] [illegible] de yhieu
per Eliseum [illegible] iiij R. ix
[illegible] quibus legitur quod Eliseus
misit unum de filiis prophetarum qui
unxit eum [illegible] quod [illegible] domo
[illegible] quod ducte [illegible] eam
defendendum [illegible] i. vindicandum
Judit post [illegible] nabuchodonosor [illegible]
fenderet se de omnibus civitatibus metropo
lis [illegible] in regno Samarie i. civi
tas ad cuius mensuram alie civi
tates [illegible] a metropolis [illegible]
mensura et polis [illegible] civitas
[illegible] i. [illegible] iiij
R. xj [illegible] Achab deservis
[illegible] filios Achab
iiij R. x Deum dereliquisse iiij R.
[illegible] a [illegible] Jeroboam
[illegible] Jeroboam iste non
fuit filius nabath [illegible] sed filius
Joas [illegible] yhieu, yhieu enim
genuit Joacham [illegible] genuit [illegible]
Joas genuit Jeroboam iiij R. xiiij
[illegible] [illegible] [illegible] i. in [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
iiij R. [illegible] Jeroboam
filius Joas regis Israel in Samaria
[illegible] et uno anno et fecit quod ma
lum est coram domino, non recessit ab
omnibus peccatis Jeroboam filii nabath
[illegible] [illegible] [illegible]

est in osee s(ecundu)m titulo cu(m) aliis
tribus iuda tum p(ro)p(ri)o isr(ae)l no(n) q(uia) in
libro isto noi(n)e isr(ae)l x tribus signi(ficant)ur
q(uia) tam cent plures q(ua)m alie no(m)i
p(ro)p(ri)is vocate s(un)t, due alie tribus
noi(n)e iuda In quibusdam librorum
but(?) hec notula q(ua)ntum r(espi)cit
q(ui)bus hec significacionibus no(m)i(n)um ad
quas tribus p(ro)ph(et)as s(er)mo dir(igitu)r
dirigit(ur) quotiensq(ue) ad x tribus
tendit(ur) p(ro)ph(et)ia sub his noi(n)i
bus designat(ur) i(d est) effraim samaria
isr(ae)l ioseph iesrahel bethel et
betaphen et in(terdu)m iacob qu(oni)am
a(utem) ad duas loq(ui)t(ur) tribus s(u)b his
noi(bus) s(er)mo p(ro)fert(ur) iuda et
beniamin domus dauid et in(terdum)
t(er)tiu(m) iacob, aliquo(tiens) a(utem) isr(ae)l
ad totas xii tribus r(efe)rtur In lo
co certe uel cito uel melius r(espi)ce
fuit p(ro)fus(us) in p(ro)l(ogo) xii p(ro)ph(et)is i(n) p(ri)nci
pio(?) d(ie)m x nabuchodonosor p(ro)p(ter) q(uo)d
i(d est) aug(ustinus?) tu(m) mo(do) sep(ar)atim q(uam) sepe a
nos et paucos p(ro)ph(et)as vocat s(ecundu)m
p(ro)ph(et)ias p(er) genealogia(m) redundat
p(ro)ph(et)a in h(ac) voc(e) d(omin)us ih(es)u(s) iuste egisse
tu yeu non eni(m) p(ro)fuit i(n) effi
cacia(?) inmo meruit dicitu(r)
deu(terono)mi viii iiii R(egum) x c(apitul)o studiose
egisti q(uod) rectu(m) erat et placebat
in oculis meis et o(mn)ia q(uae) erant in
corde meo fecisti co(n)tra achab s(ecundu)m
lit(eram) tui usq(ue) ad q(ua)rtam g(e)n(er)acio(nem) sede
bu(n)t filii tui in domo isr(ae)l cui(us) p(ro)p(ter)ea
dictu(m) est q(uo)d illi destructi sunt
q(uia) naboth interfecerunt sic et isti
qu(ia) d(omin)um dereliq(ue)rit viii iiii R(egum) x p(er)
c(apitul)o yeu non custodivit ut ambu
laret in lege domini dei isr(ae)l do
mus a(utem) iude hec e(st) 2a p(ar)s te(x)ti
tule i(n) qua tangit(ur) p(ro)missio sal
uacionis una cum co(m)prehensa i(n) mi(seri)
cordia s(ic) q(uo)d legit(ur) iiii R(egum) x c(apitul)o de
manu regis assirior(um) liberabo te et
iiii R(egum) xx c(apitul)o i(n) multis locis et h(oc) e(st)
ob h(oc) p(ro) promissa e(st) i(d est) facta e(st)
p(ro)missio liba(tio)n(is?) q(ua)n(do) ezechias
aliis exp(ositi)o(n)e una cum co(m)p(re)h(en)sa
s(ecundu)m de qua loq(ui)t(ur) o(mn)ino domus iude
miserebor et saluabo eos in domino
deo suo hec saluacio l(egitur) iiii R(egum) xix c(apitul)o
q(uia) una uice p(er)cussa s(un)t in castris
assirior(um) c(entu)m lxxx v milia obl(ati)o s(ecundu)m
missa e(st) i(n) una c(apitu)la ezechias s(er)
latis ydolis iiii p(ar)alipomenon pater
ei(us) achas templu(m) dei purgaui(t)
se p(er) eiectas sordes q(uas) p(ro)p(ter) polluc(ionem)
fict(as?) unde sublevat(ur) ac purificasse
mat(er) ii paralip(omenon) xxix c(apitul)o mandaui
domu(m) d(omi)ni deo p(at)r(u)m v(est)ror(um) et au
ferte o(mn)em immundiciam de sa(n)ctuario

Verbum d(omi)ni (quod) iste liber in
xv p(ar)tes diuidit(ur) s(ecundu)m xv
p(ro)ph(et)ias et s(e)c(un)d(u)m p(ar)tes nota
p(r)ima a(utem) p(ar)s in q(ua) co(n)tinet(ur)
p(ro)ph(et)ia osee dicit(ur) in p(ro)ph(et)a(m)
et tractatu(m) c(apitulo) i incipit ibi p(r)imu(m)
loq(ue)ndi in p(ro)hemio p(ro)lo(go) p(ro)dit(ur) g(ener)al(is?)
p(ro)ph(et)ie cu(m) d(icitu)r ad osee filiu(m) beeri
et fuit iste beeri p(ro)ph(et)a s(ecundu)m sic s(icut)
ei(us) h(ab)et co(mmun)is p(ro)ph(et)a no(n) h(ab)eat(ur) sic
n(ec) de multis aliis q(uorum) tu(nc) in s(crip)tura
p(ro)ph(et)e noi(n)a(n)t(ur) h(ab)ent eni(m) hebrei
p(ro) r(egu)la q(uod) in p(ri)ncipio p(ro)ph(et)ie no(mi)n(a)
p(ro)p(ri)a p(at)r(is) p(ro)ph(et)a fuisse intellig(itu)r 2o
c(on)firm(at) ad t(em)p(u)s cu(m) d(icitu)r in diebus ozie
ioathan achas ezechie r(egum) iuda
t(em)p(or)ibus eni(m) istor(um) p(ro)ph(et)izau(it) i(tem) d(icitu)r
te(m)p(or)e Jeroboam filii Joas r(e)g(i)s isr(ae)l
iste eni(m) noiat(ur) hic et fuit rex
in isr(ae)l et regnaui(t) cu(m) ozia rege
iuda xvi annis p(ri)ncipaliter inci
pit tractat(us) et diuidit(ur) in duo q(uia) p(ri)mo
p(ro)ph(et)a no(n) solu(m) p(ro)ph(et)at v(er)bis s(ed) et
sensibilibus factis 2o simplicibus
v(er)bis ca(pitul)o iiii (secunda) p(ar)s p(ri)me p(ar)tis
d(iui)ditur (con)tinet(ur) ista q(uae) p(ro)ph(et)a fecit
co(n)siderand(um) q(uod) sic et d(icitu)r po(n)i(tu)r xv ca(pitul)o
(con)tinet(ur) ex p(ar)te q(uo)d r(e)gi i(n) isr(ae)l ut p(ro)ph(et)a
tu(n)c ge(n)eracio intrac(e)t et o(mn)is isr(ae)l
saluus fiet q(uo)d fiet circa finem mu(n)di
q(ua)n(do) iudei (con)ue(r)tent(ur) ad x(ristu)m ge
ne(ra)l(ite)r detecta falsitate antix(risti)
et h(oc) ita fa(cie)t p(ro)ph(et)a p(ro)p(ter) denu(n)ciat
futura(m) iudeor(um) capt(iuitatem) 2o (con)cerne(n)d(o)

illuiacionis ij ibi et est 2o unde
ozi finalem qui ponit ibi ca° iiij°
Et dixit p'a m dno pertagit
iudeorum captiuitas preciis t'pe
2o eorum tratatus i eo adueniunt
ibi et incepit p'a m dno p' 9 post
capti° t' vo 2o ipsa captiuitas ibi
Et abiit etc pm dr prim loqui
dnus in osee l' ad ipm osee et
dixit eum expositores a qui quod dr
prim loquens ad denotandu q dns
locutus e plus ad osee qm ad alios
quos prophetas re'pectiue, sed hoc non
videtur bene veru quia abdias e prius
de secretaribus et in tpe fuit hoc p
fectus tpe achab regis isrl qui
fuit dispensator sup omnes domus
ebreorum et licet fuit a fine at p'te
Achab usque ad regnum osee regis
iude sub quo osee cepit prophetare ut
dr fluxerunt centu et duo anni
ut pt de facili videri viij p° ma
meando tpa regum sup in medio
ergo et hoc non est verisile quod ab
dias cepit post ipm prophetare sed
magis an° p° quod dr. ipsa sic pm'
aput loquendo 2° r'spectu ad alias
prophetas cu dr vade s° tibi vo
lorem ita q illud sit pim quod
dns locutus e ad osee vt duceret
vxorem fornicariaru dicat aliqui
q' ista mulier qua accepit propheta
osee in vxorem prius erat meretrix
al publica et hoc uid vile sit ta
lem ducere tam prophetam 2° nulla t 2 c
in hoc volebat deo obedire sic
vp sicut erat de genere regio
ut tu illudi et disvoluntate qui
obediret deo vis'io Et f tu
Tertio q2 prologus quod fecerunt no
sunt fornicaria eo est qui
de fornicaria nata quae erat ydo
latra et gentilis et hic videtur
verius Cum p hec signum ma
videbat signif ydolatria
psalm futura que p hoc significabatur
sic ipsa ondit quod fornicans
fornicabitur ista a dno et fac sibi

fornicatorum in ebreo habetur sic
accipe t' vxorem fornicatorum et filios
fornicatorum i accipe at mte filios
quos an habuit ita q accepit ma
tre in vxorem et filios quos an
habuit adoptaret, filij vero qs genuit
post quam fuit eius vxor non pote
rant dici filij fornicatorum fornica
tione corporali sed humi erant nec
fornicatione ydolatrie quod propheta no
permisisset et q dr i sulga ma
fac filios fornicatorum sic e ex
ponitur filius fornicatorum fuit
tuos p adoptionem quod fornicans for
nicabitur terra a xo tribui et duarum
a dno p ydolatriam q est spual
fornicacio dicit fornicans fornica
bitur reduplicacio ad denotandum multi
plicitatem ydolatrie q ista fuit
illo tpe in regno tum sic quod x
x tribui sub sedechia rege iude
primo fuit captiuum sub rege isrl
osee liij p' x con et ipsa regnu
duarum tribuum sub sedechia ro
ge iuda viij p' vlt et t' p' q
thar pte post capt t' vo s' ydo
latre multiplicatio Et abiit h
erit post x tribuu captiuitas q fut
ipa post subditur de captiua
duarum tribuum quod p° post capti
tas 2o eius dulintatis ibi et co
cepit etc p'inde, et abiit pro
te deo obedient et accepit gomer
non e mulieris sed accepit in
vxorem filiam debelaym ita q
de no est hic ppo ut aliqui
sed e non prius hoc mulierem ille
i vin nata fuit sic fecit dns
i scriptura filiam ueram mulieris ide
mate et accepit de propheta et vo
ca non eius ihesrael quod captiua
x tribuum p'ipam volebat fre
eo quod ihesrael erat ciuitas regia
quod tu ista predicto q fuit cepta
i zacharia abnepote yeu in
cepit in p' x vo sedit et ci
ptabo i ihesrael sb yudicabo
sanguinem ihesrael i sangue in opi
nione effusum in ihesrael quod opponit

aliq de sang' naboth ibi effus
ut habetur in pº xxi s; hunc dic
conuiat q sodit sup dom yeu
q domus eius no fuit punita pp
sangue naboth s; magis exal
tata eo q yeu i vindictam sanguis
naboth delet dom achab et pp
occisione sacerdotu baal deus dicit
ad eu in pº x quia studiose eg
sti qd rectum erat et placitu in oculis
meis, et oia que erat i corde
meo con dom achab filii tui
usq ad quartam gnacom sedebunt su
tronu isrl s; q yeu pecc fecit
malu cora dno ut ibid habetur
et filii eius post eu ido illud malu
h' de sanguis jesrael, et q isti
ul aliqu eos inoctetes occiderit
et hic de hic vindicte sup dom
yeu qd fuit ad ipletu in zacha
ria eius nepote ut iiii pº xv. et
tuc multu fuit afflictu regnum
isrl quousq fuit captiuatu pre
gez assirioz teglatphalassar et
salmanasar et io se' et cessare fa
ciam regnu isrl dom osee rege eius
captiuato, et i illa die i illo tpe
cotera arcu isrl i valle yesrael
q tuc debellati fuerit ab assiri
is et concepit hic qnte denuo
ac captiuitatis ducentus p nonsire
nate eam dicit vocat nomen eius absq
mia io sbdit q no adda ultra
misereri domui isrl disperdo eius
captiue s; obliuione obliuiscar
dimittedo in captiuitate sic dimitti
ret data obliuioni vn s; ebreos
illa captiuitas no est adhuc reuocata
et domui iuda miserebor eius capti
tate disperso q pp mita dicit
ppus fuit saluatus de manu exercitu
rabsacis in adclose io sbdit et sal
uabo eos i domino deo suo i vbo
dno q misit angelum et interfecit i ca
stris assirioz c lxxxv milia bel
latoru iiii pº xix io sbdit et sal
uabo eos i arcu i no solu fuit
misertus deus jude regni capti

defendo usq ad tpe sedechie et
i ducti fuerat in captiuitatem babilone
qi dare licet. redeant ut habetur i
dece pº, et ablactauit i a lacte am
p hic designat q ar apostolo cetri regno
isrl sbtractum, et concepit de capta
captiuitate regni isrl q pcepit adductu
captiuitatis i adductu z deportationem ceci
tatis iudeoz et hic p non filii nati
eu dicit voca no eius no pplus meus q
negauit eu coram pilato dicentes
non habemus rege n cesare) Nom
ppca facti sut non pplus eius sic q
dictu fuit dom yo pp eb dodecim
horu occidetur xxx et no eit eius pp
q eu negauit z putabat eu
ydola magis eos posse iuuare
qua dnm, io manasses filius eze
zechie regis juda amouit archa
de loco suo/ 2

Et erit nume h' incipit iiii
ca'm s; ebreos i quo pp cae
cat iudeoz post illud o
gerenale, eti qo sic q vs
hic incipit nouu ca'm ad deno
tandum q incipit cum pma a parte
et diuidit in duas ptes q pº de
scribit gentilis vocatio 2º vocatio
apostolorum ibi post hic ecce ego lacta
bo eam pma i duo pº pona cra
vocacoe 2º incepco regni iude captiua
ibi indicare mne vrum hae q
gentiles qui si ad fidem noie isrl
nocant sic declaratu fuit supra cl
in sup illud iste dicit dni ego
su et ille uocabit in noe iacob
et hic scribet i manu sua dno et
i noe isrl assimilabitur et io dicit
et erit nume filioz isrl qsi arena
maris i i multitudine magna sic vi
demus ipletu in tpe gratie, et
eit in hoc loco hoc ar allegat apostolos
ro ix s; dicitur hic de tpe
gratiae et illumatoe eaz dicitur go eit
i loco i i orbe vniuerso vbi habitat
gentiles vbi dicetur no pplus meus
est vos q usq ad aduentum dni
fuit ydolatrie dediti dicetur eis
filii dei viuetis p susceptam fidem
et congregabunt filii iuda i apostoli
et apostoli natione judei et filii isrl

i gentiles quisi sic vocantur ut p
dicta est prius, i in una terra et
ponent sibimet i constituent unum
caput unum s. dnm et ascendet de
terris i multiplicabuntur fideles
p orbem sicut illa que pullulat de
terra vn de mag multitudine ppli
quecient adinuicem, vulgate dz
videbatur pp de tra pullulare
qr magnus dies yesrael i magis
congregatio so multiplicatio fidelium
eo qr Jesrael interpretatur semen dei
et hec mo expo . vn sa liraz vault
ad aliu intellectum Non enim pt co
uenienter exponi pt illa de pro
uidentia de babilone et vult al.
qui dicit qr ie pp redijt i ierlm
in Esdre et no in Jesrael qr
Samariam et alias ciuitates ppli
x tribuum de qbus erat yesrael
erat tenebant gentiles adducti
de Assirijs ut habetur iiij R xvij
et pº esdre iiijº, et sic dictum est
p fideles de natione iudeorum sicut
pº quasi conuersio gentilium, so alloqui co
uersus d. dicite s vos fideles qui si
iudeis fratribus vris quasi de ge
tilibus qui facti sunt fres vri p su
sceptionem fidei, pp meus i qr sunt
ppls meus sunt et vos sic de ho
id per is Non e. dispersio iudei
et gracia hanc ih dz omni et fori
vive i gentilitati quasi magis con
secuta, q ts eet ab antiquo ydo
latrie dedita p magis dei miseria
et no p multa prius vocata e
ad fidem sicut iudei p multa alia
hec et alioz sorum prium antiquis
iudicare, hic denegatur aptitudo
duarum tribuum que sup fuerunt ob
missa eo qr captiuatis x tribubus q
sunt ysrael s. tantum regebat yerusa
so illius quasi sicut que sunt filij
prii et diuiditur in d. partes qr pº
denotatur captiuitas vel al pe
ro vel ignorancie ibi et hic nesciunt
etia pium allor iustos qui erant in
regno Juda ut Jeremias Baruch

et alios de iniquitate nunc vnde
i ierlm q erat metropolis i regno
iuda et ceterarum ciuitatum aliarum ciuitatum
et tonig ppli sicut in R xx de de
abella ciuitate, ait consiliis ciuitate
nunc ciuitatem in exempli i ierlm iudi
cate i eo maliciam eius procedit
quia ipsa non vocomica s p y
dolatrias p quam a me recessit
et maxime tpe manasse q ydola
posuit i templo iiij R xxi, et
eo qr vir eius qr vir et vxor
conulatae dicuntur, et so vinculo
uno vincitur reliquam, auferat for
nicationes suas, i ydolatrias a fa
cie sua ita qr ad eas aplius no
accedat s magis eas vehementer su
piciat, et adulteria sua de me
dio uberum suorum sic loqr de ierlm
p modum meretricis que mr uber
sua post aquam fragranciam ut magis
placebat adultero, et habitatores
ierlm offerebant ydolis fragrancia
thimiamata ne forte expoliem
eam nudam p caldeos q ciuitatem
spoliauerunt oibus bonis, et de hi
forte no pt aqua aliquam exi
stens in deo vr furioso qui est
ctiqua, s et de ponderabilibus te
rebus, p qua si potest puniuit
deus p statuit de pena, statuam
eam s die, natiuitatis suae, i imago
confusione et vilitate s qr de Ez
echiel xvi, in die ortus tui non
e precisus vmbilicus tuus et i
aqua no es lota, s pierta es
super faciem terre i abiectione ani
me tue i die in q nata es et ponam
eam quasi solitudinem, destructe mun
et conuersis edificiis, et statuam
eam velud viam inuiam prompter multitudinem
serpentium et aliarum ferarum et lo
ga vastacione terre, et instituam
eam in siti defectu potus i desolati
one, et filiorum eius no miserebor
qr pti consideratio et pater capti
uabitur, et oia ista passi sunt in
ierlm propter p caldeos quia filij
fornicacionum sunt qr fornicata e
mater eorum confusa e que concepit
eos qr dixit sequor fornicaciones

.i. multe ydolatrie fuit sic viri pigm
dux q sint nulla sagis effugere
gentes pluralis lex vtute hec duplex
dicitur fuit. q dixit vadam post
amatores meos q dant panes
meos m et aquas meas et la
nam meam et linum meum oleum
meum et potum meum vadam post
amatores meos .i. ydola q victum
et vestitum et alia necessaria tribue
bat. Propter hoc sepiam vias tuas spi
nis .i. caldeis obsidentibus vrbem
et tuitu cum gladijs ad interfician
et semitas tuas non inueniet .i.
vias per quas possent euadere vel
effugere et sequitur amatores suos
.i. expectabat aductum egipti
q promiserat ei auxilium et non
apprehendet eos q non fuerunt ei
in auxilium sed magis in nocumentum
ad virum meum priorem q bene m
erat tunc magis quam nunc. et dicet
vadam et reuertar q ciuitas vrbem
videbit se .i. in arto positam et in
puncto depopulationis et destructionis pre
pit q male fecerit colendo ydola
et querendo humanum auxilium contra
dei diffidentiam et hoc fuit nimis
tarde. Et hoc nesciuit. hec contra
denunciatur dicta captiuitas vel
pablis hic ignorancie. que fatu
in anima hoc peccato multiplicatur
sed q de sapientie ij. excecauit eos ma
licia eorum et sed hic de hoc. et hoc
nesciuit q ego dedi frumentum
vinum et oleum .i. cibum et potum
et condimentum que sunt diuicie naturales
argentum multiplicaui ei et
aurum .i. diuicias artificiales ma
gna in terram fuit attribuere terra
ydolis fundis et multis q fecerunt
baal .i. ei sacrificia offerebant pro
pter ea omnia. Ideo conuertar et su
mam frumentum meum in tempore suo
.i. auferam ab eis bona ad victum
et vestitum per tincturam et liberabo
lanam meam et linum meum que
operiebat ignominiam eius et stulticiam

qua fuerunt ydolis eorum ignoran
operiendo et tunc reuelabo ignominiam
eius et stulticiam .i. oculis amatorum eius
.i. coram ydolis quibus fuerunt et si
entibus egipcijs quibus confederata e
rat et vir non de manu mea eruit
et eam q egiptij non potant eam
iuuare sic promiserat. et cessare fa
ciam omne gaudium eius cum te et
destruendo solempnitates eius .i. solle
mpnitates ponendo singulare pro plurali sic
Ego vir, vetus [illegible] ruipsa in
domo pharaonis. et q sunt iste solle
mpnitates explicat magis in speciali d.
neomeniam eius q fiebat in principio
cuiuslibet mensis et sabbatum eius in fine
cuiuslibet ebdomade et omnia festa et tem
pora eius .i. festa specialia q fiebat semel
in anno sicut paschale et penthecoste et
scenophegia et corrumpam vineam eius et fi
cum eius .i. vineas et alias arbores
fructiferas quas perdiderunt caldei
in terra ciuitatis vrbem contra quibus ibi de
quibus dixit mercedes hee mee
sunt quas dederunt michi amatores mei
hoc non sola bona simpliciter sed attribue
bat ydolis .i. beneficio ydolorum sed ex
[illegible] et ponam eam in saltum
.i. in destructam longo tempore caret
[illegible] et crescent ibi
spine et frutecta et comedet eam
in bona eius bestia agri .i. nabucodonosor
q [illegible] sunt in amenciam et eiectus
ab hominibus et cum feris fuit habitatio
eius ut habetur dan. iiij. et visita
bo super eam dies baalim quibus acce
debat incensum .i. quibus fuerunt baal
debite de [illegible] et orna
bat [illegible] sua et monili suo
et ibat post amatores suos et mei ob
liuiscebatur dicit dominus .i. ad [illegible]
ydolorum ornabat se [illegible] vel
sic [illegible] festis [illegible] hic
te, ista expositio [illegible] de captiuitate
babilonica et eius liberatione [illegible] adsi
[illegible] et [illegible]
[illegible] exponit de reductione captiuitatis
babilonice et per [illegible] multiplicatio
nem apostolorum [illegible] hoc illud copula

ad litam precedetes et dicite
fratribus vris ps mus et sorori vre
i pplo vinctus miaz ̄ꝯsecuta pphe
cie ego lactabo eam ̄ꝯsolacionibus
sic pz Ieremie vij et adducam
eam in sollitudinez ut fecim fuit
tpe machabeorum et loquar ad cor
eius et dabo ei vinitores eius ex eo
dem loco dando eis spm resi
stendi anthiocho eo qui fede
ta zuelant a deo et vallem
achor dz pra sa q no est nos
pris soti sz gule nos et turba
tos sit sic dr Iosue vij et sop
valle achor interptatur nos lo
ti ums Iericho q s̄ pñmitzamit
redeuntes de babilonia ad apei
endaz spem salutis et tenet i
dni laudam ms dies iuuentutis
sue et q s ulli dies s̄bdit d uis
dies ascensio sue de tra egi
pti tunc enim ascēdentes de mari
rubro cecinit cantes dno glose
Ego vero sic illo tpe ipi fuerunt
de miseri dei laudibus et erit in
die illa i in tpe nouitesti ait
dns vocabit me vir meus et no
vocabit me ultra baalim dicit
aqui q baali id sit q vir me
tn redeuntes de captiute vitabat
hec nos eo q erat ple nom ydo
li s baal pra sa expot mag
sat hote vir me i spos meus
q est nomen aoris baalim voc
h interpretaos ebruia sermo id
e q dns ms q nomen e tiors
sic illud malachie pº si ego
dns vbi e tior meus et e sig
q ex illa suchaie ad deo pps eius
vocabat eum s̄b noe tiors et no
tiors sic in captuos et auferam no
baali et no recordabimini ulter no
mis eorum de ore eius sic pz de Es
dra q explanat et clare et adv
phas et prinam cu eis federam
die illo i i tpe gre cu bestia
agri i cu rege babilonie et volu
cribus celi i cum supbis princibus da
marie cu reptilibus terre i cu ceteris in
situs qr ps redita capti ne inco
lebant pace sic sub dario et
ardiar gladium et bellum ̄ꝯtera de
tra s̄ eorum q opprat vos et dormi
cos faciam fiducia i ̄ꝯsestet facia
vos sedata psequi ore Et sposabo
te m i sempitum qr spose erat
no sucedz in statu gloie et spo
sabo te m i iusticia et iudicio
et ma et miseracionibus et spo
sabo te m i fide et scies q
ego dns qr fides sine opibus
mortua e Et erit i die il
la exaudiam dt dns s̄ pces
fidelium et s̄bditur nos et p
idest exaudiam celos et illi
exaudient tram q mittet de
multiplice bonorum tpalium et
spualium in tra Dns enim
celi exaudiunt qui dei nobis
rore et pluuiam salutifera in
fudiunt et tra qui huerit ge
et fecundaret Sic qn tra pfert
et renascenciam i habundancia te
vo ad habundanciam bonorum spu
alium celi dnm exaudiunt q
anli q s̄t ciues celestes in
tiat apud dnm bo p regnis
et prouinciis sue custodie ̄ꝯmis
sis et tra exaudiet triticum
et vinum et oleum habitatores
qui exaudiunt ab anlis bo
spualia recipiat et tpalia
vinum et oleum ̄ꝯmlta multi
plicabitur fidelibus ̄ꝯplis per
et hec exaudient Iesrael i
semen dei augat s̄t fideles
sic sup dnm e tacitus pp q
pra sa dt q p Iesrael hic
itelligitur filij capti i in sua r
uersione qr no pt intelligi de
tunc Iesrael ad qm no redi
erunt ut dcm est Et illa ac
topleta sit in tra q ex bn
fico dei bonis spualibus et t
poralibus sit fecundata et semia
bo eam in tra et miserebor
eius q fuit absque mia et dicam

non plebs mea populus meus es tu et
ipse dicet deus meus es tu. Translatio
hebrea scilicet diligo non dilectam, id est infe-
licitate, que ante vocationem non fuit
dilecta, et scripturam hanc sub illo in-
tellectu allegat apostolus Ro. ix. iii

Et dixit dominus ad me. Conse-
quenter hic denunciatur status
conversionis iudeorum, et primo
ponitur ingratitudo iudeorum et
tandem eorum correctio, secundo eorum fina-
lis conversio ibi: et post hec. Prima in-
tentio ponitur signum prophetie, secundo signatum
ibi: quomodo diligit dominus. Primum dicitur prophete
a domino: adhuc vade et dilige mulie-
rem dilectam amico et adulteram. In
hebreo habetur socio. Ex quo patet quod a-
micus dicitur hic eius sponsus vel maritus, sub
quo tamen ut ingrata adulteravit et
iuste a marito dimittebatur. Sicut
dicitur: sicut diligit dominus filios Israel
id est eos de egipto educendo et legem
divinam et alia beneficia spiritualia eis tri-
buendo, sicut quod dicitur in ps. c. xlvii: non
fecit taliter omni nationi et iudicia
sua non manifestavit eis. Et ipsi respiciunt
ad deos alienos eos colendo tempo-
re enim statim post legem datam adoraverunt
vitulum conflatilem, Exo. xxxii, et
postea temporibus iudicum et regum ydo-
la coluerunt, ut habetur ex de cursu temporis
illius. Et diligunt vinacia uvarum.
In hebreo habetur dolea vel ciphos.
Ex quo patet quod per vinacia intelligitur va-
sa vinorum continentia que tamen diligunt
propter vinum contentum. Et notatur hic
de ebrietate que ducit ad ydolatriam.
Et fodi eam mihi, in hebreo habetur condu-
xi eam mihi, scilicet adulteram a marito
dimissam. Sicut autem translatio mutabiliter
de plebe iudaica per modum prophecie
quod dicitur: vinea domini sabaoth domus Israel. Et
vinea autem coluit cum fossione xv ar-
genteis, quod scilicet ebreos et iudeos per hoc
designatur eductio populi de egipto quod
fecit deus xv die mensis primi, Exo.
xii. Et choro ordei et dimidio choro.
Ch-
orus autem xxx modios continet et

chorum et dimidium continet xlv modi-
os ad designandum quod xlv dies fluxe-
runt a xv die mensis primi exclu-
sive ad diem primum mensis tertii exclu-
sive in quo populus venit ad montem
Synai in quo recepit legem a deo sicut
habetur Exo. xix. Mense autem ter-
tio egressionis Israel de egipto in die hac
scilicet prima die illius mensis quod autem fuerint
ibi xlv dies patet, quia cum iudei fa-
ciunt menses per lunationes, una revolu-
natio habet xxix dies cum dimidia.
Propterea iudei faciunt primum mensem xxx
dierum et secundum xxix dierum, et sic
continuatur. Ex quo patet quod a xv die primi
mensis exclusive fuerunt dies xlvi
... autem ... quod per istos numeros potest
convenienter designari propheta scilicet et
persone per quas iudea lex ad populum
fuit deducta, ita quod per xv intelligatur
reges (?) intelligentur xv prophete David
enim apud ebreos computantur inter
prophetas sicut inter agiographa sicut David
ut patet per Ieronimum in prologo galeato et in
prologo super librum Regum, sed per xlv
modios intelliguntur persone in genere
glossa xv genta (?) que Mathei
primo ponuntur ... sicut ... ut ostendat
ibi positas ... si addantur xlv
reges qui omittuntur ibidem inter Ioram
et Oziam sicut quod declaratur ... super
Matheum ... et dixi ad eam:
dies multos expectabis me, id est longo tempore
quod plebs iudaica expectavit Messiam
sine multis temporibus et adhuc expectat.
Non fornicaberis, id est non fuit ydo-
latra, et non eris cum viro, id est cum Christo
a quo modo est separata propter suam incre-
dulitatem, sed et ego expectabo lon-
ganimitate dei qui expectat iudeorum
finalem conversionem, quod dicitur hic quia
post signatum prodigiale factum qui
dicitur quia dies multos quod sedebunt
in manebunt filii Israel sine rege et
principibus et sine dominio et sine
sacrificio et sine altari quod non possunt
sacrificare extra Ierusalem de qua sunt
expulsi et templum destructum
sine ephod, id est veste sacerdotali quod
designato sacrificio cessat omnino vestis
sacerdotalis et sine theraphym

i ymaginibus i [illegible] deo [illegible] sole
[illegible] dare [illegible] et [illegible] apud
iudeos non est illa et [illegible] hic
[illegible] per iudeorum finalis [illegible]
[illegible] de [illegible] i [illegible] iudeorum [illegible]
et [illegible] i [illegible] ab [illegible]
[illegible] et [illegible] dominum deum suum deuote
et dauid i dei filium [illegible] sic
exponit ebrei i messyam [illegible]
et q sic exponi [illegible] p [illegible] calda
[illegible] apud ebreos [illegible] que sic
[illegible] hic [illegible] filii israel et q
[illegible] dominum deum suum et obedient [illegible]
sicut [illegible] dauid regi suo et pauebunt
ad dominum ipsum [illegible] et ad bo-
[illegible] ipsum [illegible] declinare ab eo
[illegible] oculis eius et subdi-
[illegible] In nouissimo dierum i [illegible]
[illegible] implebitur id dictum [illegible]
[illegible] capitulo primo [illegible]

Audite verbum domini [illegible]
[illegible] non solum [illegible]
[illegible] hic [illegible]
[illegible] prophetizat [illegible]
explicat [illegible] [illegible] duo
in generali [illegible] dei iustitia i peccatorum pu-
nitione et [illegible] i [illegible]
[illegible] et diuiditur i duo [illegible]
hic explicat 2o explicat [illegible]
[illegible] in duo [illegible]
explicat dei iustitia i punitione [illegible]
[illegible] diuersitate [illegible]
[illegible] in duo [illegible] explicat
dei iustitia [illegible] peccatorum [illegible]
2o i punitione [illegible] domini [illegible]
[illegible] Audite [illegible]
q debet intelligi [illegible] iudicium est
dominus cum habitatoribus terre i [illegible] q
iuste procedit i eorum punitione [illegible]
[illegible] non enim veritas ad [illegible]
verbis et non est [illegible] pauperes
i [illegible] operis et non est [illegible] directi-
[illegible] in terra i iudea [illegible]
[illegible] i [illegible] et [illegible]
et mendacium [illegible] eis i verbis
et homicidium [illegible]
et furtum [illegible] et adulterium
i [illegible] et [illegible]
[illegible] que p adulterium [illegible]

[illegible] mo[illegible] habitudo [illegible]
[illegible] inundatio [illegible]
[illegible] et [illegible] tetigit et
predicte enim [illegible] secuta est
tanta effusio sanguinis [illegible] homines
[illegible] fe[illegible] propter hoc
lugebit terra i deplorabitur [illegible]
econuerso [illegible] [illegible]
[illegible] et fructibus [illegible]
[illegible] omnis q habitat i ea non
solum homines sed et bestie et [illegible]
[illegible] q [illegible] ad sola-
cium et cibum p venationem et au-
[illegible] et [illegible] homines
i morte [illegible] pestilentia [illegible]
[illegible] et pisces maris [illegible]
[illegible] ebrei [illegible]
[illegible] enim [illegible] hic positum
[illegible] est ad [illegible] et [illegible]
et [illegible] videntur [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et non [illegible] i [illegible]
[illegible] populi [illegible]
[illegible] sacerdoti et i [illegible]
[illegible] et
[illegible] et [illegible] et
[illegible] loquendi modo de [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] qui te [illegible]
[illegible] et adulationibus et [illegible]
[illegible] nocte [illegible]
[illegible] i [illegible] que nocte [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] eo quod
habuit [illegible] legis [illegible]
[illegible] propheta [illegible]
subditur [illegible] tu [illegible]
[illegible]
[illegible] te ne sacerdotio [illegible]
[illegible] sacerdotes enim [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] et [illegible]
et [illegible] i [illegible]
et oblita es legis dei tui [illegible]
studium dimittendo et [illegible]
[illegible] obliui-
scar filiorum tuorum [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] hic [illegible] declarat dominum

infecerunt in peccatorum pluralitate multiplicatione p[ro] peccatis eorum dicit
p[ro]p[ter] ydolatriam multiplicatam et dicitur in
duo quia p[ro]pter cetera hic arguunt p[o]p[ulu]s v[ers]o tribu
decem mouetur p[o]p[ulu]s duarum tribuum hic eo
nere ibi si fornicaris etc p[ri]mo de fornicatione
multitudine eorum sic peccaverunt in peccati
multiplicatio gloriam eorum in vilitatem dignitatis
tatis in ignominiam commutabo ergo
eis p[ro]pter captivitatem peccata populi mei co
medunt scilicet sacerdotes ydolorum qui in
piebant oblationes suas p[ro] peccatis vel
potius quia ex populi ydolatria ex qua consequebantur
sequebantur questum sustentationem et
ad iniquitatem eorum sublevabunt animas
eorum inducendo eos ad magis ydola
triandum ad maiorem questum consequendum Et
erit sic p[o]p[ulu]s sic sacerdos in supplicium in
punitione quia secuti sunt et visitabo super
eum vias eius et cogitationes eius
reddam eis debitam penam in secundo et
comedent in mala opera conc[u]piscent sed non saturabuntur
fornicari et non saturabuntur quia desiderium
iniquum malefaciendi crescit fornicati sunt ydo
latrando et non cessaverunt ydolatriam
continuatione quoniam dominum dereliquerunt in non
custodiendo scilicet legem eius cuius causa
sequitur fornicatio corporalis et spiritualis
lis vinum et ebrietas aufert cor
Ista non vitant intellectum et voluntatem
a studio legis divine p[o]p[ulu]s meus in ligno
suo in ab ydolo ligneo interrogavit eventum
tum desiderium et baculus eius annunciavit
avit erat enim quidam divinandi modus
p[er] virgas baculi et omnia ista et consimilia
ad ydolatriam et supersticionem pertinent
nent ideo sequitur spiritus non fornicationis decepit
pit eos i[d est] malignus spiritus tentans
de ydolatria et de pluribus ad causam
super capita montium sacrificabant
et super colles accendebant tymiama
subtus quercum et populum et terebinthum
quia bona erat umbra eius in talibus lo
cis arduis et umbrosis ydolatriam
exercebant p[o]p[ulu]s non est de hominibus umbra
magna fiunt ideo quia fornicati
estis a deo fornicabuntur filie vestre et
sponse vestre adultere erunt non visita
bo super filias vestras cum fuerint for
nicate et super sponsas vestras cum adul

terate ... erunt i[d est] permittam sic decipi
pi et iuste ad vestram non punitionem cum ipsi
scilicet viri i[d est] patres eorum et mariti cum
meretricibus conversabantur et fornicatoribus et
adulteratoribus et sic efficiuntur et cum
ydolatris ydolatrias sicut virginibus deputatis
ad cultum dee veste sacrificabant sacri
ficando spiritum et p[o]p[ulu]s non intelligens
vapulabit nolens quod ista sunt peccata va
pulabit i[d est] vapulabitur plagis a deo in
missis Si fornicaris hic monet p[o]p[ulu]s
duarum tribuum ut caveant eis dicit si for
nicaris tu israel non ... hic scilicet quia ut p[er]
fectum non delinquas saltem iuda que
habebat templum dei in ierusalem et no
lite ingredi in galgala locus est ubi
primo ingrediebatur filios israel ut habetur
iosue v. et quia locus venerabilis reputa
batur ideo ydolatrie precipue ibi posuit
ydola et ne ascenderitis et bethaven
ibi enim fuit positus unus vitulorum aureorum
Jeroboam neque iuraveritis vivit dominus
applicando ydolis modum iurandi per deum
Quoniam sicut vacca lasciviens que rum
pit iugum declinavit israel a iugo legis
divine nunc pascet eos dominus quasi a
gnum in latitudine cum enim agnus dum con
tra lanugas pascatur et per hoc designatur
quod v tribus tanto erunt quasi tradende
particeps ydolorum effraym i[d est] decem
tribus ydolatrie dimitte eum tu iuda
Qui consortio eius tu corrumperis separatum
est convivium eorum in iniqualibus fornicatione
fornicati sunt dilexerunt afferre ignominiam
niam in ydolatria protectores eius i[d est] re
ges et sacerdotes ligavit eum scilicet
spiritus malignus in alis suis i[d est] in
tellectu p[er] errorem et in affectu per
obstinationem et confundentur a sacrificiis
suis quia sacrificia sua ydolis et deo
inhibita ablata ... c. v.

Audite hec sacerdotes hic contra
declaratur divina iustitia in pluralitate
peccatorum magis distincte et de
individuas personas que in p[ro]pria decla
ratur altera ... ... ibi
et videbit etc p[ri]mo exprimuntur diversi
te status populi cum dicitur audite hec sacer
dotes qui debebant preesse spiritualibus
et attendite domus israel que tenebat
deo vos fuit ex legis susceptione
et domus regis auscultate quia per
potentiam debebant cohibere mala

qr vobis iudiciū ē i g[illegible] deprauo
uesta et sbditr causa qm laqus
facti estis specla'l i diabo que
debent p ctēplaō in dm eleua
ri et vethe expansū sup mō
tem thabor Jbi enī reges isrl
posuerant custodiā militū ad ca
piend illos q ibat in ihrlm c
deuocōe ad offerend et victimas
declinast in p fund rogetos ofr
ferre ydolis q erant dce offen
da et ego eruditor i castigator oim
et omnor eorū. Ergo scio effra
ym i maliciā eo et nō latet hic
et in plurib locis et maxie in
hic ppha regnū x tribuū effraȳ
eo qr Jeroboam primꝰ rex fuit de
illa tribu et isrl nō est absco
ditꝰ a me qr nūc fornicatꝰ ē
effraȳ contaminatꝰ ē isrl ad dm
suū i ydolo ē eius sub noie
hcō ad maior assercōn et nō
dabunt cogitacōes suas ut reūer
tantr ad dm qr sic obstināt p
decepcoī diabli, qō scilz qr form
cacōis i idolatrie de ydolatria t'ptās
i meō eorū et dm nō cogno
uerūt q ē tanq eos possidens
Et videbit hic cōnt demittiat
pena et pō demittiat sīp
ro magis solleplt ibi clangi
te eciā p̄m dr. et videbit arro
gancia isrl in facie eo p pe
na debitā a deo illatā et isrl
et effraym ruet iniqtate sua
i rex et ppls ruet eciā iudas
cū eis i sili pena puniet non
tn eode tpe qr regm isrl fuit
captiuatū pō sn tpe osee et
regm iuda postea tpe sedechie
in gregibꝰ suis q̄ sunt de ouib
et capris et i armentis suis
i bobꝰ et vaccis vadent ad q
rend dm offerēdo sacrificia de
istis aīalibꝰ scilz immolāte hoīa
sic capreolis et nō inuenient
ablatꝰ ē ab eis qr iniā indigni
eiꝰ causa sbditr in dnō p̄ua
ricati st qr filios genuit alie
nos docētes eos ydolatrare nc
deuorabit eos mensis sibul
vt dt gra sa i gl Jamdia fuit
capta cū ptibꝰ suis qr tr tria
x tribuum que erat dicta i noue
ptes et vnaz h ypn tribuum
fuit destructa, clangite buc
cinis i per pmulgacōe pene solle
nis. ecia tp sacend qr terra ben
yamyn et yna pte fuit quic
ta terre x tribuū, gabaa vō et
rama erāt duo fortalicia in
pte benyamyn, bethauen vō
erat aliud fortaliciū in pte
effraym et hīo ipō destructo ab
assiriis illi q erant in fortalici
is benyamin recipere clangē
buccinis ut p dictaz tribuū
se prepararet ad resistend ne t
ra eorū destructa sic tra x tri
buū eis vicina et hc est qd
clangite bucciā in gabaa tuba
i rama et sbditr causa vlula
te in bethauen tanq iā capti
p regnum tuū benyamin i uix
ipe qr tacend t' est ne paciaris
sic effraym i regnū x tribuū
in desolacōe erit p salmanazar
i die corrēccōis et in tribꝰ isrl
ostendi fidem i credulitatē pphacie
mee qr prenūciauit eorū de
structōem facti st principes iuda q
assumentes tum captiuitas cū
x tribꝰ p salmanazar illi de tribu
iuda cogitauint dilatare tm̄ suū
intra metas x tribuū cū tn sp̄
te erant distincte s̄m ordinacōem dei
ergo qr i penas hui cupiditatis sub
dicit, sup eos effundā qr ascen
i hijs dominacōe irā meā sic p nabu
caldonosor est paciens effrayȳ
hoc enim patet iuste ex pte
sui tn salmanazar imposuit
iniuste et mīq volunte sinctā

iudicio s(ecundu)m d(omi)no iusto id(e)o subditur
q(uonia)m cepit abire p(er) sordes i(d est) p(ro)
vocola et ego q(ua)si tinea effraym
i(d est) cito destruaz eaz et quasi pu
tredo domui iuda i(d est) tardius pu
am eu(m), tardius n(on) corrupet pa
nus p(er) se ip(su)m q(uia) fit putrefiedo
q(ua)m q(uando) corrupat(ur) a tinea q(ue) cor
rupit ip(su)m et alii in nou(is)te
sua ita et regnu(m) iuda tardius fu
it captiuand(um) q(ua)m regnu(m) isrl ut su
pius dictu(m) est, et vidit effraym
languorez suu(m) i(d est) capti(vita)tez, in qu(a)li
tem sicut e(st) infirmitas i(n)cura(bi)lis
et iudas vinclum suu(m) i(d est) capti(vita)tez
in(super)sibile, sic vinclum e(st) solu(bi)le
et abiit effraym ad assur q(ui)a
p(ri)o consensit redde(re) t(ri)butu(m) regi as
sirior(um) et misit ad rege(m) ultore(m)
i(d est) ad rege(m) egipti, ut p(er) eu(m) libare(tur)
a dicto t(ri)buto ad que(m) misit o
see iiii R(egum) xvii et ipse non po
terit saluare vos v(e)n(ie)n(t) ista missio
fuit occasio destruct(io)nis regis (et) (regn)i
ut ibide(m) h(ab)et(ur) n(on) solue(n)t p(ro)p(ter)
a iudeis s(ed) de regno iuda vin
clm captiuitatis (et) inter egipti tu(m)
egipti de t(er)ra sua ad auxiliu(m)
iudeor(um) s(ed) t(er)riti ex occursu cal
deor(um) redier(un)t in t(er)ra(m) sua(m) ut
habetur Ier(emie) xxxvii q(uonia)m ego q(ua)si
leena effraym cito deuorabo
eu(m) et q(ua)si catul(us) leonis q(ui) in q(ua)
trude(re) agit domui iuda id(e)o s(u)b
ditur de vtraq(ue) domo ego ego
capiam vadaz et tolla(m) et no(n) e(st)
q(ui) eruat q(ui)a vtraq(ue) captiuitas fuit
e(st) v(ir)tute di(vi)na p(ro)ut p(atet); iudeis vinc
tis ad locu(m) meu(m) s(u)btrahe(n)do ab v
troq(ue) regno sp(iritu)m aduu(m) meu(m) donec
deficiat(ur) capti ab adu(er)sariis
et querat faciez mea(m) recognoscente(s)
dante intellectu(m). c. vi

In tribulacione sua p(er) decla
rac(i)o(n)e(m) di(vi)ne iusticie hic co(n)t(inuatur)
p(ri)or declar(ati)o que et condic(i)o p(ri)o q(ui)a
m(isericordi)a concedit(ur) 2o q(ui)a denegat(ur)
ibi q(ui)d faciaz t(ibi), circa p(r)im(u)m sciendu(m)
q(uod) dei m(isericordi)a in aduentu x(rist)i fuit
declarata (et) q(uia) in ista p(ar)te ista ex
por(tatio) a catho(licis) et ebreis diu
simode tu(m) dic(un)t n(on) ita sa q(uia) ea(m) di
cit in tribulac(ione) sua mane co(n)sur
gent ad me, venite reuertamur
ad d(omi)n(u)m q(ui)a ipse cepit et sanabit
nos p(er)cuciet et curabit nos id e(st)
de tribulac(ione) in qua s(un)t modo iudei
per orbez dispersi a q(ua) petu(n)t in su
is or(ati)onibus publ(ic)is et p(ri)uat(is) p(er) mes
siaz liberari cui(us) aduentu(m) exp(ec)
tant iudei id(e)o subdit(ur) p(ro)ptcabit uiui
ficabit nos p(ost) duos dies et t(er)cia
die suscitabit nos p(er) p(ri)ma diem
intell(igitu)r t(em)p(u)s p(ri)mi templi p(er) salo(mone)m e
dificati cui successit nox destruc
tionis per caldeos p(er) 2a(m) t(em)p(u)s 2i p(er)
zorobabel redificati cui succes
sit nox destruc(ti)o(nis) p(er) romanos p(er) 3a(m)
diem t(em)p(u)s edificac(ionis) t(er)cii templi
per messiaz de q(u)o exponit edi
ficac(ione)m templi que h(ab)et(ur) i(n) fine
Ezechiel s(ecundu)m errore(m) suu(m) (et) d(icun)t q(uod) d(omi)n(u)m
fundat(ur) sup(er) f(ir)m(a)m s(e)c(undu)m q(uod) t(em)p(u)s q(uod) (est)
ventura (et) iam tang(un)t in p(ri)ncipiu(m)
s(ecun)d(u)m d(icun)t diffusi i(n) quadam quide(m)
quor(um) et aliqua reperi, s(ecundu)m libr(i)
p(ro)p(heci)or(um) et sup(er) p(ro)p(hec)iaz q(ue) q(uod) hic ob
mitto cop(i)o(s)e h(ab)etu(r) s(ecundu)m catholicos
itemq(ue) in t(ri)bulac(ione) sua i(d est) in p(er)secu
tio(n)e p(ri)ma q(ua)m reis p(er)nitentibus
concedit(ur) m(isericordi)a mane co(n)surgent
ad me et istud fuit t(em)p(or)e Io(hannis) bapt(ist)e
q(ui) predicau(it) t(em)p(or)e p(ri)mo et m(u)lt(os) ad
eius doctri(n)a(m) co(n)u(er)tit p(er)am p(er)mitt(er)e
ut in iiij(o)r eua(n)g(e)l(i)is (et) d(icitu)r t(em)p(u)s
eius mane q(ui)a fuit ad p(ri)m(u)m g(ra)cie t(em)p(us)
q(uo)d d(icitu)r dies R(o)o xiii nox p(re)cessit
dies a(utem) appropinquat venite et reu(er)
tamur ad dominu(m) baptizati eni(m) a

Johanne invitabat alios ad baptis-
mum quem ipse cepit in ebreos hec autem di
cit i temporibus praeteritis ... punivit nos quia
in peccatis captos salvabit nos spiritu
et tertia perficiet nos in peccatis ... eo
dem sensu ad maiorem ... vi
vificabit nos post duos dies mor
tis sue et sepulture resurrexit
... ad vitam immortalem ... ...
recurrit a mortuis primitie dor
mientium ... per hominem mors et per
hominem ... mortuorum et sicut in ada
omnes moriuntur ita et in christo omnes vi
vificabuntur et haec expositio magis
concordat huic quod precedit quia ante di
cit ... in illa ... valde ... et vi
vemus in conspectu eius vita ... et post
ea glorie et sciemus notitia fidei
sequemurque ut cognoscamus dominum fa
cie ad faciem, consequenter ponit ...
... et ... tunc dicit quasi di
luculum preparatus est egressus eius quia
ipse ... prima ... primo et veni
et quasi imber nobis temporaneus et
serotinus terre et in hoc significatur
doctrina ... sub methaphora ym
bris ... ... orta
... et ... et ... fecerunt
... mortem et ... hec
peccata scribuntur quia fecerunt in sacra scrip
tura prius facta sunt scripta peccata ut
patet in novo et veteri testamento ... quid
faciam ... ... da
... que denegatur ... et a
perte malis et ... ... in
duabus domibus ... et iuda ...
... in regis ... per se ... ...
dicit misericordia ... quasi nubes matutina ...
quasi dicit sicut nubes matutina ... ...
... ... oriente sine pluvia et
ros matutinus sine ... ... terre
ut ... est ... ... sic misericordia vestra
est sine effectu et ... ... et
ista ypothesis notabiliter ... ...
... ...
Evangelii ... ...

... per ... ...
eos reducite ad ... ...
per dolores et occidi eos in verbis
oris mei i occidebam eos ... per
prophetas ... os meum verba mea
profundo et iudicia tua i ...
... ... egredie
tur i ... ...
... ... i accepta habeo et
... ... et ... dei ... ...
... sacrificium et ... dei ... quam
holocausta, sacrificia ... ...
... non ... accepta ... ...
... ... si ista ...
... ... accepta ... ...
... ... non sunt ... vite et ...
... fiat ... ...
transgressi sunt pactum meum sicut ...
... transgressus fuit mandatum
dei de ligno vetito comedendo sic
iudei de utroque regno transgressi
fuerunt legem dei datam in monte sy
nay et exprimitur ... quedam
transgressio ... in hoc malo
valde notabilis ... dicit galaad civi
tas operantium ydola et ... transgredi
... mandata legis ordinantis
ad deum, subplantata sanguine, ebrai
... ... sanguinem ... ...
... ... ad supplanta ...
et insidias ... ... videtur ...
hic magis accipi pro insidiante
qui sleditur et quasi fauces virorum la
tronum qui ... ...
participes sacerdotum in ebreo ha
betur societas sacerdotum i manen
... ... quo dicit ... ...
filii ... david sacerdotes i nobiles
erant in via ... per hoc
designatur quod maiores de galaad
erant ... et participes
i latrociniis ... et ... ...
in hoc erat transgressio legis ...
... ...
ad alium locum ubi erant ...
ad quas portabant ... ...
... ... et ideo
... ... ponebant se

ubi in i[n]p[er]dijs q[uia] s[ce]lera op[er]ati s[un]t in
domo isr[ae]l vidi horrendu[m] ibi for
nicacio[n]es effraym co[n]taminatu[s] e[st] isr[ae]l
s[cilicet] p[er] ydolatriam et horrendu[m] s[cilicet] et iu
da pone messe[m] t[ibi] i[n] t[em]p[o]re tue vol
lec[tionis] et tra[n]sl[aci]o[nis] de terra tua p[er]
caldeos cu[m] co[n]u[er]tero captiu[itatem] p[o]p[u]li
mei. Hebrei dicu[n]t cu[m] co[n]u[er]tero
te[m]p[or]a leticie populi mei da[m]p[na]
ci[oni]s hic p[er]ditur equa[m] e[st] ad ca
ptiuitate[m], et leticia[m] incepta[m], et hic
no[n] co[n]sonat lre p[ro]ce[ss]u[m] q[ue] i[n] cap
tiuitate babilo[n]is quia fuit leta
p[o]p[u]li iuda in t[ra]nsitu[m], t[ra]nsl[aci]o v[er]o ma
gis expo[n]i[tu]r s[cilicet] et iuda pone messe[m]
t[ibi] q[uo]d h[oc] c[ontin]git c[um] debeas duci p[er]
captiuitate[m] t[ame]n adhuc e[st] t[ibi] messis
i[n] terra tua cu[m] reducero capti[uitatem]
p[o]p[u]li mei s[u]b zorobabel de licencia
Cyri et in h[oc] notatur dest[r]uccio cap
tiuitatis iude et isr[ae]l q[uia] ista r[e]u[er]sa
fuit ad t[er]ram suam, captiuitas a[utem]
isr[ae]l no[n] est reu[er]sa. /Le vii

Cum sanare vellem isr[ae]l
h[oc] incipit cap[itulu]m vii i[n] ebreo et
libris correctis in q[uo] o[ste]n[ditu]r
negac[i]o diuine mie[sericordi]e rege
isr[ae]l p[ro]pt[er] multitu[dinem] et euidencia[m]
sue iniq[ui]t[at]is et p[ri]mo po[nitu]r euidencia
cu[m] d[icitu]r in p[er]sona d[omi]ni, Cu[m] sanare vel
lem isr[ae]l eius captiuitate[m] reduce[n]do
reuelata e[st] iniq[ui]tas effraym et
malicia samarie tam m[ultu]m et ma
nifesta q[uod] h[uius]mo[d]i lucro e[st] indigna
q[ui]a op[er]ati s[un]t mendaciu[m] q[uia] hoies
et deum p[er] ydolatria[m] et fallacia[m]
et ingressus e[st] spoliator latrunculo
fur i[d est] peti s[un]t aliq[ua]n[do] rapere itaq[ue] et
c[etera] et sic p[atet] euide[nci]a multiplic[ata]
p[e]cc[at]i eor[um] co[n]s[e]q[uen]t[er] po[nitu]r, Cu[m] po[nitu]r
eade[m] euidencia in p[e]cc[at]is eor[um] d[icitu]r
cu[m] d[icitu]r Et ne forte dicant in cordi
b[us] suis o[mn]e[m] maliciam eor[um] me
recordatu[m] q[uo]d no[n] p[otes]t dici q[uia] cap
pta[m] antiq[uam] latebat me et nu[n]c
recordatu[m] q[ui]a nu[n]c circu[m]dederunt
eos adinu[en]c[i]o[n]es sue, i[d est] ea[rum] euide[nci]a

s[un]t cora[m] eo[rum] sic furtu[m] q[uo]d tradat
tollit latronib[us] de p[ro]phecia d[icitu]r hic
adinuenc[i]o[n]es vituli aurei q[uo]s ad
inuenit Ieroboam p[rim]us rex isr[ae]l de
co[n]silio filio[rum] p[ro]ph[e]tarum ne p[o]p[u]l[u]s isr[ae]l
co[n]u[er]teretur ad regem dauid ut h[abe]
tur iij R[egum] xij, vnde s[u]bdit[ur], cum
fac[er]e mea fuerit s[un]t in malicia
sua letificauerunt rege[m] s[cilicet] p[ro]ph[et]e
falsi et sacerdotes ydolor[um], u[e]l
lat[ur] ve[ni]t s[cilicet] p[ro]ph[et]a d[e]i ad incre
pand[um] ierobaam vitulis ymola
te[m], et ad eius dictu[m] altare fuisse[t]
scissu[m] et manu[s] regis arefacta p[ro]ph[et]a
falsus fuit p[er] viru[m] dei et re
duxit cu[m] p[er] mendacia sua p[ro]p[ter] q[uod]
fuit passus a leone iij R[egum] xiij et
p[ro]ph[et]a falsus co[n]firmat rege[m], t[un]c eni[m]
d[ixit] q[uod] iste no[n] fuit p[ro]ph[et]a d[e]i ne[c]
a deo missus, cu[m] in itinere fuisse[t]
a leone passus et rex et p[ri]nci
pes ei co[n]senacientes fuit letifi
cati, O[mn]es adulterantes i[d est] ydola
trates q[uas]i clibanus succensus a co
quente i[d est] ad h[oc] incitati a rege
s[cilicet] eni[m] co[n]uenit loq[ue]ndi mod[us] iste
q[ui] incitat alios ad malu[m] d[icitu]r suc
cendere furnu[m], q[ui]euit ciuitas
paululu[m] a co[m]moc[i]o[n]e fermen[ti]
do[nec] fermentaretur totu[m] q[uas]i a in
p[ri]mo toto p[o]p[u]l[u]s no[n] fuit i[n]quinatus
illa ydolatria s[ed] paulatim fuit to
tus ad hoc p[o]p[u]l[u]s tractus Et h[oc] fuit
posite custodie ne veni[re]t a[li]q[ui]s i[n]
ier[usa]l[e]m in dieb[us] sollepnib[us] dices
regis n[ost]ri sic dixit Ieroboa[m] q[uo]d sol
lempnitas d[e]i erat celebranda in
bethel vbi erat vnus vitulus
iij R[egum] xij, Ceperu[n]t p[ri]ncipes fu
rere i[d est] cu[m] eo ydolatrare a vino
fecit eni[m] Ieroboa[m] p[ri]ncipib[us] co[n]ui
uia conuiua ut eos attraheret
ad i[n]tenc[i]o[n]es suas vnde s[u]bdit[ur] ex
tendit manu[m] sua[m] cu[m] illusorib[us]
In h[oc] eni[m] illudebat deo q[ui] co[m]
placuit q[uas]i clibanu[m] cor suu[m] i[d est]

quo seruire voluerunt sicut sunt cum
ydolatria sua cum insidiarentur eis
ut aufferrent eos a deo suo tamquam nocte
dormientem coquens eos in pace quiet
qui vidit assentientes et quod ille
non timuit ab eis occidi propter rursus
omnes eorum ad regem dauid propter quod
audaciam ad ydolatriam eos incitat
Sequitur mane succensus est quasi ig
nis flamme omnes calefacti sunt quasi
clibanus in ardentes in ydolatria et
deuorauerunt iudices suos iudicio iusti
cie senes illos vitulos re
baturi omnes reges eorum ceciderunt
in illam ydolatriam non est qui cla
met in eis ad me. Unde de quolibet
eorum dicitur iii regum xxxiiii capitulo peccatis iero
boam qui fecit peccare israel non recessit
Et effraym, hic pro ydolatria israel
... cum dicitur effraym in populis
ipse commiscebatur quod regnum israel non
sola fuit infectum ydolatria sed etiam
per ydolatriis gentium circum
circa et in regnum et non solum ad
horam sed etiam ... Sequitur ef
fraym factus est subcinericius pa
nis in ydolatriis gentium infectus
sicut panis subcinericius contrahit
sordes a cineribus qui non reuersus
est ... comederunt alieni robo
rem quod propter peccata ista fuit frequenter
ab hostibus depredatus et ipse nes
ciuit quod hec essent propter ydolatriam
etc patet ex ... et non solum iu
uentus sed etiam senium. Sequitur sed
et cani effusi sunt in eo et ipse
ignorauit de eis dicitur isti malo penitere
Sequitur pena et humiliabitur su
perbia israel in facie eius, hic rursus
ad dominum deum suum, et non quesie
runt eum in omnibus his quod ydolatria
fuit tempore osee regis quod tunc propter israel
captiuus ductus est in assyrios iiii
regum xvii nec reuersi sunt per penitenciam
de hiis, et factus est effraym sicut
columba seducta in vitulos aurum

ture tuo sit tuba i. clama alte ad
modum sonitus tube et quod dicat cla
ma. Sub ditur quasi aquila i. Nabuchodonosor. Ta
par ad modum aquile propter quod aquila vo
catur Ezechiel xvij Aquila una gran
dis super domum domini i. cito veniet ad
destruendum domum domini in vllam quod
fuit impletum tempore Sedechie in ba
bilon et subditur causa pro eo quod
transgressi sunt fedus meum i. in virtute
nominis mei firmatum Sedechias enim
de consilio seniorum et sacerdotum rup
it iuramentum quod fecit cum nabucho
donosor de servando fidem sub tributo in pa
ce et legem meam prevari
cati sunt fedo multiplicat con
legem dei fide data in monte
Synai per eum. Ista posset exponi de
destructione templi per exercitum Romanorum
eo quod aquila est signum Romani imperii
quia transgressi sunt fedus meum cum
deus eorum qui missus erat ad confe
rendum deum eorum, et legem me
am prevaricati sunt veritates manda
ta dei propter suas tradiciones quod
exprimit eis Christus Math. xv. Me inuo
cabunt, hic tamen promulgatur dei
iustitia contra israel tamen dicit Me inuo
cabunt captiui ab assiriis cogno
vimus te israel i. nos quasi suis populus
israel et subintelligendum est quod hec
inuocatio erit frustra et subditur
causa, proiecit israel bonum i. dei
cultum pro cultu vitulorum ideo
persequitur eum usque ad captivum et ca
ptiuacionem. Ipsi regnauerunt scilicet reges
israel et non ex me quia ego dominus
regnum eorum Roboam erat datum David
et filiis eius usque in perpetuum, scilicet
ver quod in iij Regum xij. Ipsi Jeroboam
hec de duobus regibus israel, erit ego
sunt a regno de tribus solum
et dabo tibi x tribus. Dicitur quod hic fuit
in ordinatione diuina et dispensacione ad
ad puniendum malum Salomonis ad quod
declinauit et fuit in senectute et

premisit Roboam vnde dicitur iij Regum xij
qua vel proposuit per tribus fuit a deo dic
se etc. Et istud contingit ex permissione diui
na et non ex ordinatione propria quod respicit
aliud scilicet etc. et abste et ipsos principes
extiterunt et non cognoui i. non
approbaui scilicet maliciam ipsorum. Se a regno
David segregauerunt et regem sibi statu
erunt propria voluntate et non de manda
tis dei. Argentum suum et aurum
suum fecerunt sibi ydola scilicet vitulos au
reos ut interiret, hec enim ydolatria
fuit initium sui casus proiectus est
vitulus tuus i. vituli quod duo fuerunt
accipiendo singulare pro plurali, iratus est quia
non potuerunt emendari scilicet filii israel
ab hoc delicto quod durauit usque ad
eorum captiuacionem, quia ex israel et ipse
est i. ipse vitulus est de auro et argen
to regni israel, artifex fecit illum
et non est deus, ex quo patet quod deus non est
factus sed factor omnium, quoniam in araneas
telas erit i. proiectus in vili loco.
In ebreo habetur quod dispersus erit
i. dissipatus i. frustra sicut ligna que po
nuntur in igne. Ex quo videtur quod isti vi
tuli erant tamen aurei exterius et lig
nei interius, et sublato auro per adhi
niones ignis facti sunt de ligno.
Quia ventum seminabunt i. opera inania
turbinem metent i. in captiuitate ibi
Culmus stans non est i. eis gramen
non faciet farinam quod si et fecerit
alieni comedent eam, deuoratus est
israel i. si contingeret eis aliqua prosperitas
a proprietate non tamen veniet ad effectum
et si veniet ab aduersariis rapietur
Nunc factus est in nacionibus i. cito di
citur in assirios captiuus, hoc enim
de futuro per modum preteriti propter certitudinem
propheciae quasi vas immundum i. ibi vi
liter tractabitur quod ipsi ascenderunt
ad assur i. ad captiuitatem sunt ducti
et subditur causa onager solitarius
sibi effraym, Nota onagri discurren
tes per desertum attrahunt ventum

ad sui vestigium sicut dicitur Jeremie xiiii ore
tum sicut dracones sic isti dissuade
bant ad diversa loca gentium vel gentilium
ad adorandum et ydolatras eorum et
in hoc delectabant vnde sequitur munera
dederunt amatoribus i ydolorum sacerdotibus
Etiam ad idem patet quod sequitur sed et cum
mercede conduxerit nationes et sequitur de
pena nunc congregabo eos i modi
co tempore tenebo eos in terra sua con
gregatos et cessent paulisper ab
onere regis s. assiriorum in cuius regno
opprimentur diu a finitimis q d cito sunt
de terra sua dispergendi et in finitimis
ducendi, et subditur causa quia multi
plicavit effraym altaria ad peccandum
facte sunt ei are in delictum s. ydolorum
Scribam eis multiplices leges me
as addendo preceptis precepta prophe
tas ei immittendo que velud
aliene computate sunt ab eis eas trans
grediendo, secundum aliquos illud legitur
sub interrogatione, scribam eis multas
leges meas addendo preceptis precep
ta q d non eo quod hoc esset frustra
vnde sequitur que velud aliene
computate sunt et hostias offerunt
etiam quod sciendum quod x tribus licet colerent
ydola tamen nichilominus colebant dominum
quod dicit eis elias iii Regum xviii vsque
quo claudicatis in duas partes nunc
colendo baal nunc dominum, sed talis
cultus non est deo acceptus, vnde sequitur
et dominus non suscipiet eos vnde se
quitur punitio delicti, Nunc recor
dabor iniquitatis eorum penam de tali
inferendo, ipsi in egyptum conver
tentur i in servitutem vilem et du
ram sicut fuerunt in egypto, et ob
litus est israel factoris sui et edificavit
delubra i templa ydolorum, vnde pecca
tum est talis cause punitio, dicte
Et iudas hic ruerit ad declinandum
divinam iusticiam contra iudam d et iu
das multiplicavit vrbes munitas
ex quo enim tribubus in captivitatem ductis
due tribus que remanserant fortifi
cavit terram suam fortaliciis ut
habetur iiii Regum xviii Et quia tempore se
dechie minus confidebat de illis
et parum de deo sed pecuniam posuit in
sto dei iudicio patet quod sequitur et mit
tam ignem in civitates eius et devo
rabit edes illius quod fuit adimple
tum per exercitum caldeorum / c ix
Noli letari israel quod positum est di
ne iusticie contra populum decla
hic ostenditur per eius increpa
tionem quantum de mul ti
delicto et dividitur in duas partes quia primo
increpatur populus ut vilitater pecca
tum 2o ut multiplicem iniquitatem ca x
prima dividitur in quinque quia primo ostenditur quinque
mutationes de bono in malum prima
de laudabili iocunditate in penuriam 2a de iu
dicia in iniusticiam ibi venerunt
3a de scientia in stulticiam ibi scitote
4a de bonitate in maliciam ibi sicut
vuas 5a de fecunditate prolis in ste
rilitatem ibi effraym, circa primum dicitur
Noli letari i ideo noli exultare
exterius in signo, dicitur enim exultare
quasi ex saltare sicut populi, q d magis
habes materiam tristicie quam gentiles qui
non sunt transgressores legis mosay
ce sicut tu quia non fuit eis data
quia fornicatus es a deo tuo ydola
triando et legem eius transgrediendo
Dilexisti mercedem super omnes areas
tritici pro cultu enim ydolorum sperabant
bat consequi habundantiam bonorum temporalium
sed accidit eis contrarium quia hec fuit
causa quod consecuti fuerunt ydola co
lendo mutata est in penuriam, vnde
sequitur area et torcular non pa
scet eos et vinum non mentietur
eis quod non crescet contrarium sperabant et
cum hoc eiacientur de terra sua capti
vnde sequitur non habitabunt in terra domini
venerunt, hic increpatur de mutatio
ne 2a i iniusticiam cum dicitur venerunt et
effraym in egyptum i de iusticia in
iniusticiam tradidit leges i in iusticia qua
sinon comparatur et i assiriis di
cetur pollutum comedit, i comedet cibo

abaia in lege plebiti no libabunt
dno vinu qd ye sui i iudicia vinu
ieptu est ad dei sacrificiu sacrificia eo
qs panis lugentiu i pollutus inido
mo enim in qua erat mortuus oia a
baia reddebatur polluta et illi q
tocedebat ea yo scilicet omnis q comederit
eu contaminabitur, qr panes eorum aie
ipsorum no intrabit in domum dei q d ce
panis pz i psalmo breviter s inceptus e ad
faciendum inde deo oblacionem, yo scilicet q
facietis in die sollempni i die solleni
tatis dei i die festiuitatis dei in q oe
bet apparere cora dno cu oblacioni
bus et no vacui et no hetis a q
aptu ad offerendum et si hic sermo
tinuatur lectura precedenti, sed a ali expo
po d q allor duas tribus a nabu
donosor ocadedat d ezind faciet i die sol
lepni qn dns de cadaueribus vris
faciet sollepne quinium bestiis et
auibus q d no hebitis effugiu et
quiquis tu lra sequitur cu dr ecce
enim pfecti st a vastitate i pauci
q effugerunt destructione ihrlm inerunt
i egiptu cu godolia yeie s iohana
filius charee et alii cu eo ie e alim
yo sbditur egiptus congregabit eos
ista tu fuga non valuit eis qr i
to nabuchodonosor intrauit egiptu et eos oc
cidit, yo sbditur memphis sepeliet
eos ciuitas e egipti q nunc de da
miata desiderabile argentu eorum vrtica
hereditabit, lappa in tabernaculis eorum
ihrlm n destructa longo tempore fuit in
habitatoribus vbi fugientes abscondebant
rat sua preciosa et ibi creuint vr
tice et spine, venit dies visitacionis
venerunt dies retribucionis i punicionis
p pctis, et in hoc notatur iusticia diuine
punicionis. Ostatote hic increpat eorum
peruersitate s de sapientia ad stulticia de
derat n dat illi ppo legem de qua
dr deuto iiii hec est sapia vra
et intellectus coram ppls s ye tn egressione
eorum fuit excecatum qr frequens
peccatorum excecat mentem eorum, yo dr sci
tote isrl stultu et dicit quem
concilium ep st duce dicendo scito te

i sic ydola que abhominationes nominantur
frequenter in scriptura. Effraym hic idest
pater ipsius de quarta mutatione scilicet a ste-
rilitate plus in mente et dide-
in 3a parte quod pro tunc predicat 20
nimdens pro ibi scilicet et ubi 3o scriptura
ad primum pervenit ibi effraym, causa
vero primi in maiori parte fuit eius capti-
vitas quod notatur cum dicitur effraym qui-
emus quod evolavit de nido suo, gloria
eorum terram suam in captivitate et lo-
quitur propheta de futuro per modum preteriti sicut sepe
quem dixi. Et ideo sic intelligendum est
de multis aliis ubi non exprimo, gloria
eorum a partu et ab utero et a conce-
ptu. Judei enim gloriabantur quod uxores
eorum frequenter concipiebant, ex quo fecun-
dabantur habundancius plus de multiplica-
cione gentis fideliter quod si enutrierint filios
suos absque liberos eos faciam in
hominibus eos interficiendo per assirios sed et
ve eis, hec est 2a pars in qua [illegible]
in qua propheta in persona dei loquens
denunciat futuram destructionem populi
iudaici per romanos licet occasione
et eius destructionem per assirios de qua ante
immediate fuerat dictum. Circa quod scien-
dum quod iste textus de passibus ve-
teris testamenti corruptus a iudeis sicut
quod frater Raymundus dicit in ebraycali
[illegible] valde pulchra. Ad cuius intellectum
sciendum quod ubi habetur in ebreo quod
circa ve eis bessuri de eis, ebrei
vero habent duplex s samech et
sin in sono et [illegible]
[illegible] vero bessuri scribitur per literam sa-
mech significat in recessu meo, quia vero
per sin fit incarnacio mea hoc est si
scribitur per sin, et ideo hoc est valde,
quod est ve eis, incarnacio mea de
eis assumpsit [illegible] carnem de iu-
deis, et ex hoc secutum est ve eis
quod pro maiori parte fuit increduli
et persecutores Christi et in vindictam
mortis eius per romanos trucidati et
captivati fuerunt quod et designatur
per hoc quod in primo dicitur quod est ve eis
[illegible] in latino additamentum sit

et in ebreo loco eius ponitur hec dictio
[illegible] sic fuit additamentum
consimiles eorum fuit destructio populi
iudaici per romanos quia fuit tanta ymo
maior quam illa que fuit facta per as-
sirios et caldeos, a primo enim ob-
sidio per romanos usque ad finem ma-
nui fuerunt fame pestilencia et gla-
dio decies centum milia, hec autem
[illegible] fidei nostre consona multum
[illegible] sit repelle [illegible] quod litera sin qui-
[illegible] designatur in principio [illegible]
et [illegible] hic samech et [illegible]
[illegible] sit recessum et non incarnacio
quod sic punctatur litera sin in hoc loco
[illegible] illud verbum fugam [illegible] quod hec
litera in toto veteri testamento non invenitur
alibi sic punctata ut dicit pre-
dictus frater Raymundus et ego similiter non
recolo me vidisse alibi sic pun-
ctatum, [illegible] additio facta ad
defensionem [illegible], 20 quod punctata
non sit de [illegible] a principio scripta
fuit et tituli qui in synagogis
eorum leguntur sunt sine punctis sed
per magistros [illegible] littera sic
[illegible] puncta ad finalis legendi.
Cum igitur [illegible] puncto predicto
ipso credidit quod bessuri per sin scriptum
incarnacio sic quidam credere quod
bessuri hic incarnacio sit. Et quan-
tum ad translatio nostra est contra dictum Rasa
[illegible] quod [illegible] ve eis in recessu
ab eis [illegible] quod fuit [illegible] corruptum
dictum potuit trahi nostra translatio
ad proprium intellectum. Et ve eis
quod [illegible] negant incarnacionem dei et de-
cepit a iudeis dimittes eos in
[illegible] eorum usque in [illegible] plene
[illegible] gracia sicut quod a Christo [illegible]
[illegible] diffusa [illegible]. Effraym
hic scriptura [illegible] ad [illegible]
[illegible] plus in regno [illegible]
[illegible] ve testamento dicit, effraym
ut vidi tyrum erat in filiis [illegible]
in filiorum [illegible] fundata
[illegible] pulchritudine enim [illegible]
[illegible] in multitudine [illegible]
[illegible] mutacionem [illegible] et effraym

educeret ad inferos filios israel i
ad terre assiriorum qui eos debellaret et
captivaret de eis, hoc quod dabis
eis voluntatem sive libertatem i uxores
filios et vela ancilla ita quod iam nati
non poterint mittere, et sequitur talis
penitentie generatione eorum in galgal quia
ibi exposuit habui eos per malitiam
adductionem eorum de domo egiptiaca
eorum eos, ibi enim circumcidit Josue
filios israel et tunc ibi quievit archa
aliquo tempore non quod propheta docebat populum quod
erat locus sanctus templo quod erat
in silo, et docebat ibi populum colere
ydola, Ergo reddebat deo eos
et adeo ipsam, 2o sequitur non addam ut
diligam eos, principes eorum recedentes
precessit esse causa per ydolatriam et a
terra sua per captivitatem, Radix eorum
eorum peccata est victis plus sordi sunt
tunc nequaquam faciet, Et et si genuerint
erit non tamen vivet quod in filios
carissima ventris eorum, Abiciet eos
deus meus de terra sua unde est propheta
captivitate, deinde dicitur quod non au-
dierunt eum vocantem eos per prophetas
ad bonum, et erunt vagi in nationi-
bus i. captivati in longinquis regionibus

Vitis frondosa

Ut post recepcionem populi de sua
perdicione hic ostenditur eorum
pater de ingratitudine et dicit
in in potes sunt in ingratitudine eorum
sic patet in tanto primo alie 2o in terris
recepti prima tamen duo quod post ita quod
in gratitudine culpa, 2o pena sequitur
ibi, dicitur est, Circa primum considerandum
quod deus fecit illi populo magnum beneficium
introducens eum in terra lacte et mel-
le manante, Ergo in eis de locis bene-
ficio inchoavit quidem sunt ad ydolatri-
am sequitur dicitur hic vitis frondosa
israel vocatur et post vites sicut dicitur
ysa. v. vinea domini exercituum domus
israel est, et dicitur hic frondosa propter multi-
tudinem populi, quod tanta habundancia di-
vitiarum sunt ibi fructificanti et hoc ex
terre fertilitate et ideo sequitur fructus ad
equatus est quod eum thermicantes propter pre-
missi fructus terre sufficiebat ad su-
stentandos, sed quod hec abundancia sunt

eius occasio recedendi a deo sed quod predice-
bat moyses deuteronomio xxxii, incrassa-
tus est dilectus et recalcitravit, sequitur
secundum multitudinem fructus sui i. divitiarum
naturalium et artificialium multiplicavit
altaria ad ydolatriam exercendam
et non solum unius ydoli sed multorum, sequitur
sequitur iuxta ubertatem terre sue ex-
uberavit simulacris, dictum est hic
quod primo pro pena et 2o pro peccato primo et
tercium, 2o contrario dicitur ibi diva-
sit iudas pro peccata in 2o quod pro primo peccato populi
primo 2o apportatio ydoli ibi vitu-
las 2o captivitate scepti regni ibi
confusio, Circa primum dicitur est cor
eorum i. ydola colendo preter deum
Nunc interibunt, i. cito interficientur
et captivabuntur per regem assiriorum, quia
confringet simulacra eorum, aurum i
de auro et argento, depredabitur
aras eorum, et ex hoc ostenditur quod omnia
inde eorum quod dicunt usque
non est rex nobis i. non potest nos
defendere sicut quod dicit de rege qui ne-
scit vel non potest populum defendere Non
timemus regem et sequitur tamen Non ti-
memus dominum, et rex quid faciet nobis
Sic ii dicebant aliqui boni inter eos
ergo non verentur dominum, rex non
potest defendere nos, loquimini verba vi-
sionis inutilis, unde est propheta vaci-
bant, populum eo quod credebant visio-
nem prophetarum, In ebreo habetur loquimini
verba iuramenti falsi i. qui iurat et
ferientes fedus sed fallaciter cum proximo
suo, et sicut aliqui libri habent cum
mendacio sed non est in ebreo, sequitur
tu, et germinabit quasi amaritudo in-
dicium super sulcos agri i. pulsantes
iudicium pauperum qui vocat hic
sulcos agri eo quod per potentes divitum
deprimuntur et molestantur, vaccas beth-
aven deprehensi, exportatio ydoli et quod
ista littera est intricata et sicut ebreos
textus corruptus sed ad evellendum
sed aqua permittenda primum est quod in ma-
nachen rex israel dabat singulis
annis in munera preciosa regi assiriorum ut
confirmaret regem suum quod ideo dabat vi-
tulam in sicut ob et inter illa munera

bethel in q̄ adorabat vitulū q̄ erat
i terra x tribuū isrl et nō iuda p̄z q̄ h̄
lr̄a nō cōuenit p̄ceti s̄z dirigit ad po
pulū x tribuū isrl q̄ dictū est q̄ h̄ ma
lus tempus ad a po i q̄ua p̄ cor
rectionē plurimorū tribuū p̄ptantū v̄ decem
tribuū ppl̄a ad ostendendū obstinationē i
malo x tribuū d̄ dicitur i spē
cogitatio male agere i iniquitate mē
sunt implendo ope et consuetudine fin
gere medacia acquiescere oportet sic ppl̄e
tie q̄ cōsurgeret tumultus in tribus tuis inī
tendo mictios ad reges egipti ut
rebellaret assiriis q̄ fecit osee
iiij R ij et i multitudine fortium tu
orū magis confidens de eis quam
de deo ideo d̄r consurget tumul
tus i ppl̄o tuo i. sonus confusionis fug
ientium de p̄lio et oēs munitiones
tue i quas cōfidebas vastabuntur sic
vastatus ē salmana ydolatria p̄
scos q̄ gedeon debellauit zebee
et salmana principes madian
et captos occidit eo q̄ interfecerant
fr̄es suos i thabor et s̄m h̄ eo
p̄r h̄ lr̄a sic vastatus est sal
mana princeps madyan a do
mo eius qui vindicauit baal i a gede
one et sociis eius de quo d̄r qui
vindicauit baal i vindicans accepit
de eo q̄ suffodit altare eius et
lucum succendit judicū vj in die
p̄lii i refertur ad id sic vastauit
Salmana s̄z i die p̄lii gedeonis
cum ppl̄o inuenit pueros filios allisa
i eo q̄ occiderat fr̄es gedeon
et matrem eorum cū ipsis s̄m eb
raica h̄ic est sinā et lr̄a hoc ad
eandem glosam ad cuius i intellectum est
sciendum q̄ i ebreo nō habetur sal
mana s̄z salman q̄ est nomen
p̄prium s̄z eos s̄z appellatiui et sic
pacifica vel quieta h̄ic con
q̄ salmana q̄ est nomen p̄prium ia
p̄tur p̄ licentiam sed de salman vo
h̄ic i q̄tur nihil posuit p̄ licentiam sim

p̄ter eo q̄ h̄emus a domo eius qui
vindicauit baal i ebreo h̄etur a
domo i p̄dicatoris et s̄z s̄m h̄ sicut
gens pacifica et quieta nō timens
sibi a p̄lio vastatur ab p̄dicatore et
eius familia inuenit subito super
gentem imprudentem que credebat
esse i pace et h̄ec h̄r de vastatione
lachys judicum xviij in die p̄lii
sic i p̄dicatore p̄ cōpressi mater super
filios allisa talis i latros p̄dicat
nō solum interficere maces s̄z et fe
minas ne acquiescerent et occidit ma
tres cum filiis et est metaphora q̄
q̄ sic fecit p̄ i filiis p̄ p̄tis suis
Id facit v̄ sic fecit vobis bethel i
meruit a facie malicie nequicie
vestre i p̄ nequicias vestras ibidem
factas adorando ydolum c xj

Sicut mane h̄ic increpat
ppl̄m p̄ ea ingratitudine q̄ re
cepit vbi beneficium eductionis
populi de egipto et de
ducens p̄ desertum et licet id beneficium
fecisset toti beneficium populi in tpo
precedenti p̄o tamen interiorem q̄ ad h̄
sitā ē eductio ppl̄i de egipto ut
induceretur i terra lacte et melle
manantem ppter eam sic fecit d̄m
ē in sacra scriptura frequenter p̄ius sa
cri p̄sēdit p̄us igitur cūm i d p̄
deducit q̄ p̄o por ppl̄i vastatio
p̄ sua ingratitudine zo ex ipso co
p̄letur cōpendium dulcedinis ibi quo
ciam p̄m d̄r sic mane transijt
velociter periit rex isrl et h̄
p̄ ingratitudine beneficiis acceptis q̄s
notatur cū d̄r q̄ puer isrl et di
lexi eū puericia h̄ ppl̄i accepit
s̄z tpe exitus de egipto ut fre
quenter d̄r dan eo s̄m q̄ d̄r sicud et ex
egipto vocaui filium meum idem
y allegat h̄ic vbi exo iiij d̄r
dūt filius meus primogenitus vocauit
eos s̄z moyses et alii p̄phete
quidem exhortationibus ppl̄i ad bonū
s̄z sic abierunt a facie eorum i retro
redeuntes a monitis eorum id s̄z redire

Baalim immolabant et simulacris sac
rificabant et ego quasi nutricius effraym
portabam eos in brachiis meis
Sic nutrix portat infantulum et
nescierunt i. se nescire simulaverunt quod
curarem eos i. quod gererem curam de
eis beneficia exhibendo et in hoc
apparet eorum ingratitudo In funiculis
adam traham eos in vinculis ca
ritatis i. in beneficiis exhibitis que
attrahunt cor hominis et sunt quedam
vincula dilectionis et ero eis quasi ex
altans iugum super maxillas eorum
i. sublevans labores eorum sicut auriga
qui videt bovem onere depressum sub
levat iugum ut alleviatus onere
vsuat ad laborandum sic dominus filios
israel afflictos in deserto vtica con
solans educendo eis aquam de petra
et similiter ut melius labores itineris
tollerarent et declinavi ad eum ut ve
sceretur manna de celo dando eis
Non revertetur in terram egyp
ti sic enim iniunctum fuit populo ut
non reverteretur amplius i. egyptum
querendo auxilia egiptiorum sed quia
tunc regressi fuerunt hoc ut dicitur e contrario
patet. Ideo subditur et assur ipse erit
rex eius vpm sbiaco sed et captivan
do qui noluerunt converti sed ad bonum sed
mortem prophetas cepit gladius consideravit
rebellatores civitatum eius et consumet
electos eius et comedet capita eorum i.
bellatores robustos et propter hoc mei
pendebit i. suspensa et confusa mo
te revertendum expectat ad reditum
meum i. per exhibicionem beneficiorum quae hab
eis substraxi, et quia ibi fuit longo
tempore tractus ideo subditur iugum
autem imponeret eis sil quod non au
feretur i. continuis fuit ab assiriis
que captivitas x tribuum non fuit
revocata de assiriis sed capti
tas duarum tribuum fuit revocata
de babilone. Quomodo hic ponitur
conclusio ex divina pietate ad quod con
dens primo excluditur populi inimici
ti sed bo per na dei Quomodo dabo te
effraym i. manibus adversariorum

sic meruisti et protegam te ab ad
uersariis quod non meruisti quomodo da
bo te, et reddet sicut adama ponam
te ut seboim i. sed demitta tua de
bet i. perpetuum subverti et deleri abs
que reparacione quia sicut iste due civi
tates adama et seboim fuerunt
funditus subverse cum zodoma et go
morra. Conversum est in me cor me
um i. non propter primam te sed totum rigor
iusticie mee conturbatum est pleni do
eius
i. commotum est super te in
cordia mea non faciam furorem ire
mee i. rigorem iusticie mee non convertar
ab iteratione mee ut disperdam effraym
i. totaliter delerem absque reparatione quia
deus ego quod prius ad miseracionem et non
homo quod prius ad iniuriam et vindictam
in medio tui sanctus i. te sanctificans
et non ingrediar civitatem i. cultum
meum ponam in una civitate tamen sed per
totum mundum et hoc est impletum tempore gra
cie igitur sacrificium enim offertur ubique
et non in una civitate tamen sicut fiebat
tempore veteris testamenti, ex enim hodie non
erat locus sufficiens et propter hoc dicit
dominus malachie primo capitulo ab solis or
tu usque ad occasum magnum est nomen
meum in gentibus, et in omni loco offer
tur et sacrificatur nomini meo oblacio
munda propter quod dicit salvator Jo. iiij venit ho
ra in qua neque in monte hoc neque ierusalem
plus adorabitis patrem sed venit hora
sed dicitur sed veri adoratores erunt qui ado
rabunt patrem in spiritu et veritate, spiritus
enim est deus quod loco non circumscribi
tur ad locum determinatur post dominum ambula
bunt ei obediendo quasi leo rugiet et hoc
ut exponit rasa, de messia sicut
et communiter ad hoc quod de xpo exponit
Judeis sed quod dicit esse futurum non est
verum sed iam est impletum quia xps qui di
citur leo de tribu iuda apocalypsis v. quia re
git clamore sue predicationis in se et in
apostolis, et formidabunt filii ma
ris i. homines huius seculi quod est quasi
mare periculosum et advolabunt qui
dam ex egipto et quasi auis de assi
riis i. velociter venient ad fidem

q impletu e tpe aplor quo fides
v publicata est p vniusu orbem sic
declaratu est sup id ps xviii In oe
trra exiuit sonus eor et multi de
populo de gentibs sz etia de iudeis
regni iude et regni isrl p orbem
dispsi quersi sut ad fidem Et
collocabo eos in domibus suis
dr dns .i. in ecclijs vbiqz p orbe
terrar edificatis et posita in ecli
maiorib ps viiij In domo pris
mei mansiones multe st
c viij
Qui timueint me hic incipt
viij cam s ebraica vlte
i quo pps xo tribuu increpa
tur de ttra ingratitudie que
respicit bnficiu impensu iacob pa
triarche non solu p se sed etia p
posteris quo bnfi abulsi sut x trib
qa dim ipm pro ydolis dimitte
et etiam fres suos duar tribuu p
sos multiplr psequedo ut iii re
et iiii in plurib locis In ho ge
na uis bnficiu impensum iacob
descr ingratitudo p malicia x tri
buu et po grnat zo ppt ibi si in
galaad prima idq pb por mali
ppli zo una doi ibi et ego dns p
ma adue in zo ct pra malicia ppli
pmitt zo bnficiu dei mprop ibi
isto zo scptura ad prim uieta
ibi chanaan pa adue i duo q
po por x tribuu culpa zo peia ibi
effraym pusat, eta pm dr i pna
dei Circuidedit me i me delusit
effraym i Jeroboam p9 rex de t
bu effraym in negatoe fui mei dd
dds non e nobis ps in dauid in
iij r xij et i negatoe ritis mei dds
de vitulis fabricati Isti st dij
tui isrl q eduxeit te de tra egi
pti ibidem Et qa ieroboz induxit
ad hanc negatoem duplice p9 tri
bu effraym et omes alias p9 co
sedit et in dolo domus isrl sz q
tuc tribs iuda stetit in vita cul
tu doi p longa tpa sdut Judas
at stetit testis descendz cu deo
In ebreo at hetur Judas at ad

hoc potes cu deo q lz dimitte
fuit regnum suu tn adue habuit sup
tres tribs s iude beniamin et levy
q sacerdotes et levite p regnu isrl
dispsi i ciuitatib s assigtis q Jose
dimiserut eos nolentes vitulos co
lere et habitauit i terra iuda vbi re
manerat dei cultus lo dr potens
cu deo qui e scus et fidelis q ex
po ra sa d i cu deo scto et bnds
et h exposic est multum cosona
fidei nre lz pter eo item hic
enim exprimitur actu stetit mo
per hic n qp de deo dr cu sctis fide
lis p non plurale qs cungitur
sin i dnits re pluralitas pso
nar i dnite gen c adhuc expo
sitoi pt trahi translao nra cu dr
Judas at testis i vlt p hec q
retinuit cultu dni descendit p
hic q regnu eo fuit dimittu q
cu dei cultu retinuit lo dr sd
hanc at litteram aliqui expositores
nri exponut de fidelitatibus
iude q pa pi moysen itrat mare
rubru etc dr Judas at testis
s vlt moyse dicete descendit sz
p9 eu in mare rubru cu deo s ppt
mandatu doi, et cu sctis fidelis
i cu moyse et aaron sz hec ex
posito pi plg eo q i ebreo non
hetur fidelibus i plurali sz fideli
singulari, hec et expositio no hz co
uniaz ad pcetetia bz s pa expo
esti pi te ebraica et sona fidei
catholice et cum sctibus ad litteram
i mete pcete, Effraym hic cui
por ppli x tribuu peca, et p9 in
bonis possessi cu dr Effraym pa
sit ventu In pena lm pdicte
duplice negaoe fuit afflicta
multum q tantis tribs ppls et
mare ab assiriis a quibus p9 fuit
sb tributo sbiecta et p9ea captiua
ta iiij r xvij Et s hic dr effra
ym i ppls x tribuu sic notatur ce
q ieroboz primus rex fuit de il
la tbu ut predam est pascit re
tum supbis assiris vidz x tbu
tu et fert estu i egiptu que est
i plaga australi re9 iudee et ss
i caliditate regioe, Oportet n repisil

queriꝰ liberari a tributo assiriorum misit
nuncios ad regem egipti cum muneri
bus magnis ut eum auxilio liberaret
ut habetur iiij regum xvij tota die me
dacium et vastitatem multiplicabat
ineuntum inferius regi assiriorum cum ma
nat fieri sub tributo, et per hoc i. et
vastitatem i. destructionem regni sui quia
rex assiriorum perpendens quod volebat
eius servitutem recedere terram eius vastavit
et ipsum finaliter captivavit et fedus cum
assiriis iniit hoc subditur ad expo
nendum quod predictum est obstinatum
de pacto quod firmaverat cum rege assi
riorum de reddendo sibi tributum, et ole
um in egiptum ferebat, i. per nuncios
mittebat cum aliis muneribus ut
liberaretur a dicto tributo et quia ex hoc
secuta est captivitas regis et regni
hec dicta est et hec fuit ipse propter pecca
tum regni iude quam regnum istud se
cutum fuit, iudicium ergo domini
in puniendo efraym cum iuda i. per iuda
et visitatio in punitio dei super iacob
i. super regnum israel eo quod iacob et isti
sunt nomina synonima gen xxxij iux
ta vias eius i. opera et iuxta adinventiones
eius in peccandum iude et vitiorum sub
iacobe reddet ei, i. penam debitam
iustitie dedit. In utero supplantavit fratrem suum
cum patriarche iacob impensi cum
eo tempore erat ingressus, et post eius dictum
brevium utrum dei unitate cum dei in
utero supplantavit fratrem suum colliderunt
tur in utero matris gen xxv et gl
sequitur dictum quod de isto conflictu
respondit dominus duo populi ex ventre tuo
dividentur populus quam populum superabit et
maior serviet minori, in pueritia tamen
in etate iam adulta subditur et in for
titudine sua directus est cum angelo de hac
lucta dicitur plenius gen xxxij quod
cum repercussus est eo quod aliquis habet ad
dicit quod ibi dimittitur Sed quero quod si
spiritus et aliis ebreos, i. angelus erat
esau custos propter hoc zelans de eo vo
luit impedire iacob ne transiret in terram
promissionis ad obtinendum benedictionem

et primogenituram quia adhuc in preiudicium esau
sed dominus tanta fortitudine, ut iurat contulit
iacob quod non potuit impedire eum sed
magis iacob prevaluit, unde hoc di
recte est cum angelo, i. luctabatur cum eo
et invaluit ad angelum et confortatus
est quod videns angelus flevit eo quod non
potuit eum impedire, et rogavit ut di
mitteret eum sed quod de gen xxxij di
mitte me iam aurora est. Deprecatus
dilationem de priorum divina super uxore bene
dictionis et primogeniture. Subditur in per
sona angeli in bethel invenit eum
sed dominum et ibi locutus est nobiscum de
transitu hac terram, et ille est hec
littera ebraica sicut est expositio sub
iungitur a qua inquietando quod firmatur
dictum ebreorum iste angelus bonus erat eo
quod erat custos esau Deus autem iam
autem diceret ipsi iacob revertere in
terram nativitatis tue gen xxxi nullo
quomodo verisimile est quod angelus bonus vel
let expectari divinum mandatum impedire
et eius voluntas sit omnino conformis vo
luntati divine nec potest dici quod angelus
prius ignoravit revelationem factam ipsi
iacob, cum quod revelacio fiunt hominibus
mediantibus angelis et ideo illa que
hominibus revelantur prius a superioribus an
gelis cognoscuntur cum quod iacob revelatio pro
mandatum predictum narravit uxori
bus suis suis sicut habetur gen xxxi
talia vero non latent angelos quorum
cognitio non impeditur per distantiam
localem, item angelus expiens tantam
fortitudinem in iacob ut dicunt ebrei
ignorare non potuit qui hec erat a deo
et per consequens nullo modo flevisset vel dila
tionem de uxore benedictionis et primogeni
ture detinende quesivisset cum volun
tas eius sit totaliter conformis voluntati divine et
propter quod sicut dicit gen xxxij iste an
geli fuerunt custos iacob et exvo
luntate dei in corpore assumpto apparuit
sed ut non solum verbo sed etiam sensibili
signo appreciaret eum de esau fra
tre suo quem multum timebat et propter hoc pusillum
tamen in eius firmavit se non posse
prevalere ipsi iacob dixit angelus

si fortis fuisti contra deum, i. contra angelum
a deo missum, quanto magis contra homines prevalebis
i. contra esau cum filiis suis. Nota in
illa luctatione angeli fuit medatgata secundum
nota illa qua dicitur fimoit se logica
ne luctatione [illegible] per fidem angeli
significabitur victoris futura quod ipse de
scendens de iacob prevalet ipse de
scendenti de esau, sic et per hoc quod
dicitur fimoit se loquium vere significat
quod adhuc erat longe se peregrinus
a dyslori mente ut expositum est
ocharoni. Ergo si hec expositio est
vera hec, et in fortitudine sua quam habe
bat ex natura sua et non data a deo
ad horam ut dicunt ebrei, directus
est cum angelo cum colluctatus et inva
luit in angelum non secundum existentiam sed
secundum apparentiam per angelum fictus quod
se habebat quasi eum superare non
posset absque tamen falsitate et mendacio
ut dictum est, et confortatus est per bene
dictionem angeli secundum datum secundum quod dicit ieron
[illegible]. Et benedixit eum in eodem
loco et flevit iacob et rogavit
eum ut diceret ei in via et custo
diret eum sanum. Et ideo sequitur in be
thel invenit dominum cum angelo et
ibi locutus est nobiscum quod ibi deus
in persona angeli dixit ei Ergo dicitur
operis cresce et multiplicare et se
quitur terramque quam dedi abraham
et ysaac dabo tibi et semini tuo.
Et ad hunc intellectum potest appli
cari cum dicitur in bethel invenit eum
ut sit verbum angeli denunciantis
iacob quod dominus appariturus in bethel
[illegible] et ibi locutus nobiscum
replicando benedictionem priorem super
te et super semen tuum [illegible]
Ergo rogavit eum angelum cum
servat bonum sue custodie co
missum, et dicitur deus exercituum
i. angelorum memoriale eius i. memoria
cordis tui quod habuit dominus sibi immemor
fui quod non [illegible] nomen dei super

super iacob memorabatur quod deus iacob
dicebatur et est verbum prophete invicem
[illegible] iustitiam iacob predicare
ut eum postea imitentur. Ideo sequitur
et tu scilicet ipse israel ad deum quitis
scilicet iacob imitatum ~~[illegible]~~ studuit
et sequitur misericordiam custodi, magis
et iudicium custodi et spera in deo
tuo semper quod misericordia sine iudicio est
pusillanimitas et iudicium sine
misericordia crudelitas. Chanaan in
statera sua dolosa calumpniam di
lexit. Chanaan non est nomen
proprium sed appellativum significans merca
torem sic et pul[illegible] sydone
servit et vendidit chananeo et
dixit effraym ipse [illegible]
super deum est munitis dives effectus
sum absque servitute dei inveni ido
lum mihi i. aurum et argentum quod
est ydolum cupidi sicut quod dicit glosa
unde in ebreo habetur hec invenimus
sum mihi i. facultates acquisivi. Omnes la
bores mei non invenerunt iniqui
tatem i. contumaciam laborasse [illegible]
non acquisivisse tantam pecuniam
quam propheta vocat iniquitatem. Rabbi sa
lomon aliter exponit et quod hec est mens
loquendi de iustitiis ubi est aliquis
prophetai sicut in psalmo dicitur preposuerat iu
dicium in die illa [illegible] ieru
salem et non sit aliqua merces
ibi de vinum [illegible] effraym
vitam sed simplex est fuit magis
malitie se exprimit per palam
et cum non habet [illegible] constringendo
hec precium [illegible] ydolum in [illegible]
dicit et tu debes dicere omnes labores
mei i. divicie mee non invenient
mihi iniquitatem i. non poterunt expi
are iniquitatem meam, et est verbum
dei vel prophete arguentis i. pro israel
vitam cupiditatis. Et ergo propheta
spreta est malicia ipsorum hic inducit eum
per gratiam dei ut minor appareat [illegible]

sicut oppositum et estimat. hec preteri
lis iniquitates tue sit magne et i
expublices p te, ego tamen sum dominus deus
tuus qui eduxi te de terra egipti
i ab illo tempore quo inde te redemi et
legem tibi dedi et peccata possum remit
tere tibi, adhuc sedere te i tabernacu
sanctam quod exponit via sua sic tempore eius
in quo aufferam te a statibus dolosis
et faciam te sedere i sinagogis
et solis tuis auditoribus domine le
gis et hoc fuit adimpletum quando
mi9 vocatur de theloneo ma
theum mat. ix. et de actibus pu
blicis zacheum luc. xix. et con
sileris ad suum discipulatum sic iudi
cibus festiuis et i sabbatis conue
niebant i synagogis iudei ad au
diendum doctrinam diuine legis et
sic faciebant xpiani i ecclesia pri
mitiua et nos faciunt diebus domini
cis et locutus sum super prophetas i
per prophetas tempore vocato christus quando
tempore gratie, et ego visiones multipli
caui circa sic dicit via sua super zacha
riam exponunt prophete non sunt locuti
nisi ad dies messie, i principaliter propter
tempus xpi denunciandi i manibus
prophetarum i i operibus eorum assimilatus
sum, i prefiguratus quam i formacione eue
de costa ade dormientis, prefigura
ta est formatio ecclesie, de latere xpi
dormientis i cruce et per de glucio
ne i uentre ceti tribus diebus
et tribus noctibus sepultura xpi
sicut dicit matheus xii et de multis al
ijs possum exemplificari si galaad
per i crepacionem malicie populi x tribuum
quia hic i crepat propheta quamuis ad
tuitus galaad cum habitatores pes
simi erant ut dicitur c. viii. ca. et
ideo hic propheta increpat ydolatriam
et pro arguit hec vicium 2o ydo
latrie populi qui patriarcha iacob dei
benedictum ibi fugit iacob circa primum dicit
si galaad ydolum et circa secundum hic si pro
phete quod concludit, pro primo est = enim
enim galaad ultra iordanem et gal
gal circa, et erunt i galaad co
lentes ydola iuxta transibat iordanem
ad existendum ibi ydolatriam quod fiebat
ibi ut dicitur est b. ca. o iiii regum y
molabat, sacerdotes n ydolorum ad
augmentandum questum suum ferebant
ydola ad solitudinem ydolorum vitulorum
i bethel et i dan existencia nam
et altaria eorum qui acerui super sul
cos agri i totum destructi, fugit
iacob hic usque ypsi vicium descrip
ga iacob dei benedictionem et post benedictionem
exhibitum ei in principio pro de fugit
iacob i regione sirie et hec de quibus
in multis sue vite ab esau interficeretur
gen xxviii et de voluntate patris
genesis xxviii et dominus ei apparuit
in via dicit ego custos tuus quocumque
perrexeris et fuit israel i iacob
alio nomine vocatus israel in xxxii i
et xxxv legitur gen xxxv etiam
xxxii fuit et ebrei dicunt expectat
seruiuit pro rachel annis xiiii & dicitur
et ad hoc custodivit lia cum dicit seruat
i pactum inuitum cum labano seruie
pro filiabus suis, Tertium post dei bene
dictum exhibitum iacob i filiis pos
teris cum dicit propheta ait. i i moyse
eduxit dominus israel de egipto usque i
ad terram, et in propheta saluatus est i per
oracione moysi deo volente ipsum inter
ficere pro fabricatione vituli exo. xxxii
hi, de ista benedictione i gratitudo fuit
populus x tribuum, io scribitur ad iracundi
am me prouocauit effraym in amari
tudinibus suis i ydolatris et sanguinis
eius quod effudit de innocentibus super
eum veniet per debitam et diuinam pu
nicionem et opprobrium eius restituet ei
dominus suus quia erat i vilita
te magna x c. xiii Capitulum xiii

Loquente effraym horror invasit
ipsum de gratia ingratitudine contra
dei beneficium et dicitur i duo
que post per ipsum malefacta
ad ecomino dei benefitia i ergo ait
contra primum dicitur loquente effraym i. Contra
sequitur de vitulis in 3 reg. xii. Ecce
dii tui israel qui eduxerunt te de terra
egipti ubi ipsos eos colere hortatur
per terroris inuasit eos israel quia ma
loribus consencientibus sub ipsos tenuit
sub versiste et deliquit in baal quia dicitur
nos suffecit ei colere vitulos sed et ydo
lum baal coluit propter quod sic patet in tercio
regum xvi. et mortuus est morte culpe
qui separat a deo qui est vita per gregorium et
nunc addiderunt ad peccandum fecerunt
que sibi conflatile de argento suo quasi
similitudinem ydolorum multiplicando sub pa
la diuersa, opera fuctura artificum
tota est ymmo legitur in iiii. reg. a. xvi.
hiis dicit ipsi sacerdotes ydolorum
per questum ymolate homines. i. omnes
homines ymolate vitulos adorantes
offerte sic precepit rex, ideo, i. propter
ista malefacia erunt quasi nubes ma
tutina et sicut ros matutinus praeteriens
sicut puluis per turbinem raptus ex
area et sicut fumus de fumario i. ca
ueret eorum occisio et captiuitas in
reliquis destruetur per ista dicta. Ergo
ait hec compone dei benefitia quia
pluit super iustos et ingratos mat.
v. ca. Et pluit super iustos et iniustos
et dicitur i. d. preces post ittolit h
sicut preteritum ad primum futurum ibi
de ma. in ore pro a. i. d. loquitur post po
mitur ingratitudo de benefitio ad iusta
dei punitio i. et ego ero, contra primum
dicitur persona dei. Ergo ait deus dominus tuus
de terra egipti quod dicitur obligatus es
in fine ex hoc quo inde te redemi
et deum absque me nescies sicut in prece
pi et in monte synai. Exodus xx. Non
habebis deos alienos coram me et sal
uator non est preter me quia de ma. dona
lecturi te saluaui. Ergo xviii. Ergo

cognoui te in deserto in terra solitu
dinis i. in manna de celo in deserto pascua
sua i. ita laute prouidi eis ac si es
sent in terra fertili eis promissa et in
ter hominem loquendi de za forma ad
terram et adimpleti sunt ratibus et
artificialibus diuitiis in terra promissionis
eleuauerunt cor suum per superbiam et
obliti sunt mei per ydolatriam multi
plicem, licet ait ingratitudo hominis beneficio
incomputata sunt supra xi ca. tu h.
repetitur quod a. qui hic exprimitur quod non
est ibi expressum. Et ego ero hominibus quasi
post ingratitudinis punitio tunc dicitur et
ego ero eis quasi leena que est magne
fortitudinis et non potest effugere sic
pardus in via assyriorum i. qui ducet
captiuos in assyrios occurram eis quasi vr
sa raptis catulis i. crudeliter dis
rumpam interiora iecoris eorum et consu
mam eos ibi quasi leo quia in via gla
multi eorum sunt mortui afflicti ca
fame et siti et dimissi bes
tiis lacerandi, ideo sequitur bestia agri
scindet eos, et quia hoc non percepit quod
destructus dicitur nunc fuit ex ultimato sue
malicie, ideo sequitur perditio tua ex
te israel i. ex demerito facti tui
tantummodo ex me auxilium tuum i. peccata
tua non possunt ut per me saluari ideo
sequitur vbi est rex tuus, qui dicitur cecus
est captiuus ideo sequitur maxime ma
xime nunc saluet te i. omnibus vr
bibus tuis et iudices tui de quibus di
xisti da mihi regem et principes qui
petiuit populus tuus antiqua dicitur
i. duo regum i. 3 viii. dabo tibi
regem in furore meo licet non illa pe
ticio exaudierit tunc sibi displicuit
ideo dixit ibi Samueli audi vo
cem populi non enim abiecerunt te sed
me ne regnem super eos et aufferam
indignacione mea i. in iusticie mee vin
dicta sic ablatus sunt osee rex
israel et sedechias rex iuda propter
peccata sua, Colligata est iniquitas
effraym i. integre seruata apud me
absconditum peccatum eius sed manifestabitur

i punitione capta dolores parturientis
qui sunt vehementes venient ei per
regem assiriorum et sequitur tamen ipse filius non
sapiens i. a deo parte per ydolatriam
recedens nunc enim non stabit in con
tritione filiorum cum rege assiriorum a
quo ipse eius contritus et de manu mortis
tamen instituit ipse despexit brevi
post tamen hic quia porsum omnia que sunt
que hebrei et aliqui expositores cosse
quentes exponunt hic de liberatione cap
tivitatis babilonice sed sicut que dicit ieronimus paulus
hic dominus in lege et prophetis et huiusmodi
et divinitus instructus exponit hanc
partem de resurrectione generali futura per christum
que erit ad vitam immortalem; unde .i.
cor. xv. Cum autem mortale hoc induit
immortalitatem tunc fiet sermo qui scriptus
est absorpta est mors in victoria. et
et allegavit scripturam sicut translationem hebraicam
que pro eo quod hic habemus ero mors
tua o mors etc. absorpta est mors
in victoria etc. et de hoc glosa et ideo non
debemus nec possumus aliter exponere
sed quod dicit ieronimus. hec autem resurrectio ad vitam
immortalem incepit in corpore sed quod dicitur cor.
xv. christus resurrexit a mortuis primitie
dormientium quoniam quidem per hominem
mors et per hominem resurrectio mortuorum et
sicut in adam omnes moriuntur ita et
in christo omnes vivificabuntur. In resurrectione
sua liberavit patres sanctos de manu
mortis in limbo sedentes. ideo dicit hic
de manu mortis liberabo eos quia
sua resurrectione de potestate mortis liberavit
hic quos proponat, et in resurrectione generali
omnes generaliter. Ad hanc expositionem
consonat quedam glosa ebraica sicut
dixit, sic dixit rabi josue filius
levi illi tamen animam mortui usque ad
portas iehenne, et vivit me tamen
messias filius david et tamen videret
capti lucem messie letantes dixe
runt, iste educet nos de hac ob
scuritate sicut scriptum est in osee, de
manu inferni redimet eos. Ero
mors tua o mors hoc dicit ipse christus
qui mortem destruxit inchoative in sua
resurrectione et in fine mundi destruet consumma
tive ut dictum est. ero morsus tuus infer
ne quia aliquos inde eripuit scilicet sanctos
et aliquos ibi reliquit scilicet dampnatos
et erit in finali resurrectione ut habetur matth.
xxv. Ibunt hii in supplicium eternum iu
sti autem in vitam eternam. et quia ignoratur nobis
sunt in qua parte sit unusquisque futurus ideo dicitur
consolatio absconsa est ab oculis meis
ideo nescit homo utrum odio vel amore di
gnus sit. ideo sequitur propheta in persona huius
quia consolatio que fiet sanctis i.
iudicio abscondita est ab oculis
meis et sequitur causa quia ipse i. christus
pollens inter fratres i. similes qui omnes sunt
fratres ab adam, ipso parte descendentes
diviset separando, oves ab hedis
ab edis i. iustos a reprobis. adducet
christus et quia id iudicium precedit ignis
conflagrationis, ideo sequitur adducet ve
tum urentem dominus i. ignem conflagra
tionis ad modum venti discurrentem, de deser
to ascendentem, quia tamen ascendet super
terram quantum ascenderunt aque diluvii. Et
siccabit venas eius et desolabit
fontes eius. quia comburet omnia virentia
et siccabit humida, et ipse diripiet
i. thesaurum i. omnia generaliter que modo
concupiscuntur in presenti vita, c. xiiij.

Pereat samaria quoniam ad amaritudinem con
citavit deum suum. In gladio pereant, parvuli eorum elidantur
et fete eius discindantur. Convertere israel usque ad dominum deum tuum

Pereat samaria. Quia in precedenti capitulo po
sita est prenuntiatio divine iustitie
hic vindicata per prelatos
sue iniquitatis, et permittitur con
trarium punitio temporalis, eo quod i. id propheta
describat primo ibi. dicit. Pereat
samaria metropolis per decem tribuum
tribuum, quam ad amaritudinem concitat
deum suum per ydolatriam aliorum regum pe
rat scilicet assiriorum, parvuli eorum elidantur
et fete eorum i. pregnantes dissindantur
per enim rebellionem contra regem ita vim
deliberatam fecerunt quod non est eis pepercit
non pregnantibus pepercit. Convertere
hic sequitur prenuntiatio divine mi
sericordie quod tamen est convertendi tamen quia aliqui
expositores catholici exponunt hoc

reducitur ad tpr Ezechie i q° cap
tiuitas iam p tribubus ppls ꝯmi iude
tenus erat ymiur Ezechia vige
adhuc eum cohortante, pp qd deus
misericordit libat Judam de manu
Senacherib innaclose vinxit, ꝯuo
tius ro reducitur ad tpr libat°
iude de Babilo° capti, qr veo
ne dante iudeis itellectum
ꝯuersi sunt ad dnm pp qd ds eos
misericordit libat p Cyrum et pos
set satis applicari lra ad hunc ssm
tal lrlu, s3 isti videnter nimis lu
dariste Transla° ac Caldaica
vbi ma sic lz i isto ca°, qui se
derent i vmbra eg viuet tri
tico et germinabut ꝗi vinea chris
c, ꝯgregabim de filiis captiui
tat suaz habitabunt i vmbra me
se sui ꝯuertebim mortui et
multiplicabim bomi tra, Ecc q
pz qd ꝯsidium lra talis lor de tpe
xpi, tslia° n caldaica decla
ra c ebrayce i pphis obscu
ris, tpe vo xpi magis apparuit
effectus diue mie, et id sicut su
perius dicebat hic dei mia pro
mittitur, et s hunc ssm ꝯsidum
hc talis i 2° petes diuidit qr pro
pha mittat ad pnie vtute
manifestat diue mie largi te
ibi Saluabo te 2° mittat red
tu paucitate ibi c'ts sapiens
ra ssm dr, Comite i ista d° ?
p pmarvera, 3ca pclamat p
dem sor, p'pnia aģite ǫppic
bit u ꝯgim celor, vu et b[...]
Johis fuit ꝗdā prc s[...]° pnie
ingrede i adiuctui ꝯ qm corruisti
i iniquitate tua a statu gre, tollite
vobiscu vba, no d' Cuior aia
liu sacrificia q cessauit i lege
noua s3 vba duplicis ꝯfessionis sz
petor et diue laudis qs hic ꝯ
uertite ad dnm et dicite ei omne
omne aufer iniquitate, xps n ab
stulit petm originale p sacrm

baptismi et actuale p sacrm
pnie pp qd dr de eo Jo° Ecce agn
us dei et, et ecce bomi i' bom de ge
nere ad qd se extendit facultas hu
mana fac acceptu deo pri tuo q3
et reddes vitulos i' sacrificia deo eo q
i veti lege de pec bouis fiebat ma
iora sacrificia labior nror i laudes
deuotas q sit sacrificia deo accepta
ma pe plus, sacrificia laudis hon
sicabit me, Assur n saluabit nos
i ipressionis no ꝯuiuncius ad auxi
lium s3 dnm, ita fuit i pmitiua ec
clesia qr tempore tot psecutionu
oz et crudelitatu tyrannorum no pugnabat
armis s3 oroibus deuotis, vn po
niter beti baptis et pphi sui fratus
mercurius miles ca dni defunctus
interfecit iulianum apostata Ecce ge
ntis et ei lancea q i ecclesia bti ba
silii seruabatur iuenta e sague iuli
ani apostate pfusa, Sup equu
no ascendetis nec dicetis vlt dii nri
opa manuu nrarum p adiuctu
xpi destructa e ydolatria, qr eius q
inte e misereberis pupilli Ecc
n pps qui aduentu xpi pupillus
qui carebant puatibus s3 nunc lz xpm
et ecclesiam vnu prem et vnam ma
trem, Sanabo hic ꝯuit ppha declarat
diue mie longitatem d' ipna
Sanabo ꝯuinos eoz i veri pntes
sonabo p gratiam, diligam eos spon
tanee qr amor int hoies et dnm
p'o prc ex pte dei pp qd dr Jo
i pma ca° iiij ca° diligamus dnm
qm ipse prior dilexit nos et eius
dilectio gratuita e qr aliquis e fu
tor nis ab eis, p morte n xpi
hoib placatus e deus pri et p ꝯse
q3 q e vnus deus cum ipo spcio sdo
Ecco qui vos sic n vos iuisibil de
scendit et scindat vinz sic filius
dei iuisibil descendit scindat
virgine xpi xps p'oiat celi def
e et ysrl? p's xpi ?ud Ecce a g
minabit sicut liliu p puritate vite
et erupet radix eius ut libanus sa
dus em Ecce est xps s qd dessis

dyffuse declut i. longa sup po
puli ista ii nudix crupit q̃
aplos alios qz fideles ptulit
ibi sedut. Ibut ranni eius sed
virtute i virtute et erit qui oliua
gl̃e ẽ in viroe. flaos qz ꝯ
gl̃a no marcescit et odor e
vt libani. i. fama bonitatis q in
secet i suo dict̃ effunder̃ sic
pz ipletu p orbe, vniuersi pro
q dt aps ii cor ii xpi bonus
odor sum i omni loco. Couerte
sedetes i vmbra eius sm iuz p
translatos caldaica sm alleg
tes viuet tritico i eucari stie
sacio qd ofiat in pane tritic
o et hic panis dat vita mudo
do vi sic qs madicauit ex h
pane viuet in et̃ni et qz le
Jonatam sbo osicl q̃ set transla
caldaicaz loco huius viuet tri
tico sustulit viuificabunt mor
tui, xps ii et eius discipli i no
eius leguut mortuos multos su
scitasse, et germinabut sic vinie
a qz ꝯ de sal or ꝯ vt ego sum
vitis vera et vos palmites. Memo
riale eius sic vinu libani. qz e ii
mote. libani. ve sit celebe vi
nu optim in eo a digniu. Effraym
sibi dicet. quid in vltra ydola
Multi p ex x tribubus dispersi in
regno assiorz crediderunt ad pdi
cacionem aplorum et alios q̃ dispersi oi
ydolatria et supsticione derelicta
liz ii iudei qui redierut de ba
bilone no legitur pecca ydola
trasse ii aliqui pauci tpe macha
beorum de x tribubus q̃ no redierunt
de captiuitate p assiros sca ydola co
luit saltem multi vt pote me
ydola emorates. ego exaudi
am oracionem eius et dirigam eum in
viam salutis. ego ut abietem viri
tem qz faciat eum. ex me fructus

tuus inuentus est sic dem est ac
ptem tamquam ex me auxilium ten
eat et mutatur hic modo loquendi
de tercia pma ad 2am sicut s capitulo
h' ppha admirat pauatilatis
credencium licz enim primum crede
tes xpo sunt iudei tu pauca
opparacione vi remanetam in infide
litate qd ppha admirat̃ tum vi
det in spiritu tot et tanta mi
racula facta q sit multo ab ombz
eis nõ credendum, io de istis capitulis
sapia de sursum descedere q̃ e
suadibilis et bonis ofenciens
Quis sapiens et intelliget ista qd
copiaciue dicta ppheta intelliget
et sciet hec q̃ue dicta sut op
tere vie dei sz precepta decalo
gi et fruam ꝯsilia et iusti
ambulabut in eis, i. iusti habe
tes fidem xpi pcedet in eis de
virtute in virtutem puaricatores
vo corruent in eis qz cum eis si
no exeat ordine dirīne cu te
itrat ordine sue iusticie qz quam
puniendo peccatores ad gloriam dei tendat
et electorum q̃ cum deo regnabut
i secla seculorum amen

Sanctus Iohel ꝯ iste
prologus in duas partes
in quarum prima ostenditur
ordo istius prophecie
ad alios cum dicit sanctus
Iohel. In 2a mittitur ad quos
propheciam eius dirigitur et sic in nec
effraym, 3o tpe ppha eius sb
dirigitur i. tpa tamquam sequitur. Cetero
suos quezdam vbi oz i pphecia
hieretorum exprimunt i. pdro scm
e ꝯ ordo istius pphecie apud
ebreos et sm lxx habetur s in pri
mi plogi super osee et sic i

Ta ps in qua demat ad quos
pphecia ioelis dirigit² vnde no
tula vsqz fine zi prologi ssup
orce de regulis sub qibz reg
stratoibz nom ad quas tecij
smo dirigit². Sic in hinc mo
du pphiam uel si huc pphiam
et pa oio ihabet i v tbu
ni hoc flei menas vnde iste
que i plogo d² Joel fatuel fi
lig describit i va duaz tbu
vbi aliq diat [illegible] no duaz
et exponit qr sup post est
ser omo illaz ad corrigeda
qr quqz fit mecio de tribus
ducedo mala i eoz exeplu
ut caueat duc tbz de ho
lo ptendis mo s redo jco q
aut nulla oid p tbui lbes
macios sse pnt ut qda pdi
Tempa tertia ps in diebus
osie q alio noie azarius de
quo leg iiij R² xiiij Joathan
de qo iiij R² xv. Iste no est le
ioathan filig nabath de qo iiij
R² xv s fuit filig iouis i re
iste de qo iiij R² xiiij iste loqs
no fuit iste qui fuit rex iste
Juda que ioiada sacerdos eccte
cta occulta nisti in rege de
qo iiij R² xi xii et xiiij s fuit
rex isrl fili Joathan rex isrl
de qo iiij R² xiiij de hijs iiij cr
rigibz iuda leg ii in palip
xxvi xxvii xxviii xxx et
xxxij ta lis porro iiij ps ali
cti porri exposlos quorda
vboz i phecia positoz et dic
ni duo pimo expot ceteta in
titulo ibi porro zo expot
ceteta i exordio ibi audite
at Sic eni pntitulat Joel vbu
dni qd factu est ad Joel zc
Jcoq expot sic porro i s ut
terre smo dni i vbu dei i si
lia factu e qo ad effcm pphe
tie in ppha pfert admitto
in pphia ifert admitti et
zi ita fcm ce pmitti ut p
pnuab i pphetae ioelis tu
fit i meruit ut ista i uel
cij flet falce ipam se no
ad eoricos i pphetale illia sz
vbi dei et filij q flei dr aui
dr vbu dni qd factu est ad
Johel q d no intelr pls q
dr i titul iohelis qr filig dei
factus e ul qr aliqua illustrac
uel pphetas notitia tesse ipi
verbo s dr facto p inspirab
pphetae in ppha ut dilo factu
e in me p salute Audite at
hic exponit ceteta i exordi
o vbi dr audite hec senes
et aulibz papite zc dn lor
duaz ponit cui hz auces au
audiat qr at dr enotis e
thai grece latine sonat aui
bz pcipite ppe i pfecte non
aure s corde pcipit² In an
tiqs biblijs scribit² sic et d²
ethaua iben non grece eno
tis ethai late dr aulibz pa
pite zc eoq in origali qr at
hos interptati pnt aulibz p
cipite et apud grecos et apud
ebreos vnu vbu est qr pre
no corde s aure papit² q
senes st moibz sapie iiij ca
hi st ssto hois et etas sene
tutis vita imaclata et lr pri
ad cotcplacoi phulips in ct p
uerspo ma pnat est aulibz
tm corpalibz papite duo v
ba audite et aulibz papite
non ad simplice i clutlicem
s ad abundata i multos in gen
iiij vate primo

Iohel phatuel filig zc In
isto plogo ieron tangit²
phas em pma pphete
descubit² cu dr Iohel

2o pia applicac tangit͂ cu dr
de stabili ticia, 2o mod agedi
subiugit͂ ibi ex tribz vicho
num quibz ho intes applicte
exprimit͂ ibi hic 19 applic
na lia plana e eruag zb
tangit͂ in pso cao et dr eru
ca ab erodo omnib e sier
du fondes et maior olerū
vn dr eruca qi erodit bruco
appellat͂ bruco iste fectz nis
habeat algs vn dr bruco
qi breccos qd e breuit͂ qr bre
uis et paruus e uel a bro
mon qd e asume qr asumit
totū qd e in rlauitu suo ia
cet in pno loco et radiato
ocedit fructus, cu alt plene
volat appellat͂ locusta qi loca
hasta, erica vo ipam asaon
appellat, Rubigo e corrupio
frugū qui sic tene fugere no
bis vre prunit͂ et sa spice
quā calamus vauit͂ in rubo
minij coloris ul synopidis qi
dr a rubeo eo ul arodo ii qi
vdige. Effusio in i effundes
esse spm sim hic tangit͂ loc lib
ii ca ul in fine ul in pri tey
tali & a quos libros Super
fluos et nallas hic scribe
dcti ii cpi & sup fudes me
os et sup ancillas meas in
diebz illis effudē de spu me
v sup centu xx v hc e qd
adcti ii scribit͂ Erat at turba
hoim sil fe centu xx et su
erit in cenaclo mot pon vn
dcti po ii introisset in ce
naculu ascēderut vbi mane
bat petrus et Johes v & ce tu
xx surgetes p incremēta i
p aggregaco ab vno vsq ad
xx regulati ad eundē d
tig hic depinge trigonū eq
latez in cuius pma linca pōe
vnu in 2a duo et in tra tra
et ita paulati p incremēta ad
dendo vnu pcede usq ad xx
et linea infima pone xx et pca
totā summa iulia et iueies ce
tu xx et in quolz late trigoni
iueies xx p hc dr eqlaterus
sic pz in subscripta figura et hc e
hc dr q centu xx surgetes pau
lati de linea in lineā et p in
cremēta i p addicōes vnius
in qualz linea consurgit nu
xx graduū i xx psaloz gdu
aliu q in psalterio otinet͂ in
sicc ad litam, In tēplo salom
i Jhrlm erat xv gdus p quos a
scendebat͂ ad templū et qui
tantos psalepit͂ p qd cebat
in suspicebat ab inferiori et asce
debat per spona usq ad sum
grad et stando i singlis gdib
cantabat vnu de illis psal ut
gradualibz vn dicti sunt psalmi
graduales a gradu ul asceia
qr gduu cantabone, misticu at
illis e inlla Erat enim ibi 30
quinij quoz pma pz ad iapi
entes 2a ad pficietes 3a ad p
fectos pma enim asistit i declia
a malo et hc pz gdu pi qm in
e clasod libā tu a misia hoc
causa q dicitur in hc ps ad
dnm cu tribularer clamaui 2a e
fiducia libri q que tangit 120
plenaui oculos meos 3a gdy
clenaca eo qd dicitur fenes tribu
lac ibi letatus sum Et gtinua
supplicacione p liba de q subiugit
in uis psalmo ad te leuaui oculos
meos Et in oracacō p libatoe
ibi nisi qr dns erat 2a quia
q pz ul psuac in bono ca
pma gradus e ofidecia dnm
q tangit ibi Qui cofidut, 2a e
q dicitur e cosolacio sciatur ora vni
ibi in couiste dns 3a gradus e
oim honor deo attribucio ibi
nisi dns edificauit, Et e bti
tudo nobis ibi bti oce q timet
dnm, Et e fecunditas pace ibi

Sepe expugnaverunt me [illegible] quia
q pertinet ad pfitos in qo notat
[illegible] in bono [illegible]
z ofidea supplicavit q tagit ibi
[illegible] clam z [illegible]
[illegible] ibi [illegible] no est [illegible]
z e [illegible] edificatio domus
dei ibi [illegible] sicut david [illegible] e
[illegible] dei ibi [illegible] qua [illegible]
[illegible] e civitas dei ibi [illegible]
[illegible] dno vel ad [illegible]
[illegible] civitate dei q [illegible] in
[illegible] q civitate implet que
[illegible] et quis [illegible]
[illegible] civitas [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] sup illos [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] illos i matutino [illegible]
[illegible] quibus [illegible]
[illegible] a [illegible] loco [illegible]
[illegible] copiosa in [illegible]
[illegible] causa [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et iudiciale [illegible]
[illegible] e in qo de [illegible]
utilitatibus [illegible] q deat fieri
a [illegible] deat fieri tractatur de
[illegible] e in qo laudatur [illegible]
a vituperatur [illegible] iudiciale
e in qo de [illegible] pene aut pre
mii [illegible]
[illegible]
[illegible] in [illegible]
pene [illegible] et in [illegible]
[illegible] tormenta [illegible]
[illegible] quibus causa [illegible]
[illegible] sic [illegible] principia
[illegible] de [illegible] agit in
[illegible] libro [illegible] agit sicut et
i illis [illegible] quibus causa [illegible]
[illegible] de [illegible]

[illegible] et de [illegible] omnium [illegible]
quarum [illegible] reddit [illegible]
[illegible] reddit an
[illegible] benivolos [illegible] agit de
singulorum [illegible] ista z in
[illegible] attentos [illegible]
penas et amittat [illegible]
ista [illegible] adolfum [illegible]
[illegible] et tres [illegible]
[illegible] argumen
[illegible]
[illegible] mente [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] benivolos
[illegible] attentos [illegible]
[illegible] ista [illegible]
ergo propheta [illegible] tangit [illegible]
[illegible] q est [illegible] malos
ad [illegible] magis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
[illegible] cruce [illegible]
[illegible]
[illegible] in fine illius
[illegible] est [illegible]
[illegible] in [illegible] no [illegible]
[illegible] illis eos [illegible]
[illegible] et [illegible]
eos [illegible] prophetaverunt c
[illegible] in
[illegible] Joel inter
[illegible] deste
[illegible] est de isto [illegible]
stilla [illegible]

Verbum domini [illegible] in
[illegible] Johel propheta duo
[illegible] pmittenda p[illegible]
[illegible] propheta et de [illegible]
in [illegible] propheta
q [illegible] ad [illegible] iuda et
[illegible] et [illegible] sicut de
[illegible] in epistola
ad paulinum de studio scrip
ture et de [illegible] scripture
[illegible] sic dicens Joel

filius phatuel destruet terram
& tolum erucam bruco locusta
rubigine vastate, supra patet
quod eius dictum salva sui veri
tate, non tenendum impossibile. Secun
da ratio dicit quod propheta non solum com
minatur futurum sed etiam narrat quod
hec sterilitas terre ex dicta cor
reptione fuit in diebus Joram
filii achab, de quo legitur iiii
regum viii. Et loquitur fuit fames in ude
a quia per vii annos sic dicit
clamat heliseus mulieri cuius filium
suscitaverat, iiii regum viii patet quod il
la mulier ivit cum filio suo adpe
grinandum extra terram Israel
in terram philistinorum ut ibidem
legitur. Erat enim de xi tribubus
patet quod in suo reditu accessit ad
regem israel petere agros suos
restitui qui in eius absentia tan
to tempore fuerunt ab aliis occupati
ut ibidem dicit, et patet quod illa fames
non tantum fuit in terra decem tribuum
sed etiam duarum patet quod aliqui exposito
res de eodem loco habent simul quod
eius in tempore dicto propheta 2um est quod propheta
propheta de quo dicit Ieronimus in 2o prolo
logo quod propheta eisdem temporibus quibus
et ozee temporibus quibus Isaias et Joatan
achaz et Ezechie regum Juda
et si hic dicit propheta post stilum
dictum quod Osias cepit regnare
per plures annos post mortem Joram
ut patet ex iiii regum et si hic dicit Joel
non propheta de vastatione terre causa
ta ab eruca bruco sed solum de
vastatione per illa signata que facta
fuit postea per iiii regna ut patet
inferius patebit. Tertia ratio dicit
quod propheta tempore Joram regis israel
cum elias et heliseus prophetarunt fa
me futuram ita exprimit modum
comedendi. Sed per comestionem eruce

eruce etc. et quod iste modus dicendi im
propheta in probatione concedendo cum secunda ratione
precedentibus aliquibus, loquitur enim propheta
ad litteram attendas quod in dictis precedentibus
dicitur scilicet in propheta et tractatum quod
capitulum ibi. Respondeo. In prologo vero
postea notificatur ex nomine suo de vi
dendo quod factum est ad Joel, 2o quod ge
nere cum dicit filium phatuel et fu
isse propheta sic et fuit propheta sed re
gula ebreorum quam posui in prin
cipio, 3o attentionem audientium exci
tat cum dicit, Audite hec senes post
cos aliorum eo quod sunt maioris re
verentie et intelligentie, et ad omnes
cum dicit qui terram, et auribus percipite
occulte si factum est illud sed quod propter
vos in tribulatione in diebus vestris
in diebus patrum vestrorum quando nos quod
ibi accidit si pro quod nos, sed cum li
teris quod dicit Exodo x. de locustis in
ductis super terram egypti et sede
runt in cunctis finibus egyptiorum in
numerabiles quales ante illud tem
pus non fuerant nec postea future sunt
sed opponitur quod vermes super
terre vastates etc. habet hic veritatem
Secunda ratio dicens quod iste locuste fuerunt
plures et maiores quam iste primo
in iiii plage hic posite sicut erat
bruchus locuste rubigo que supra
fuerunt maiores etc. intelligentes est
dicendum quod iiii tales pestes
simul unde sibi succedentes non fuerunt
temporibus patrum. Que hic filiis re
stris narrate et filii vestri suis
filiis et filii eorum quia aliter
quod hec prophetia est meorum tem
porum et inter successores quasi nos
in recolendo et hec videmus im
pletum non solum in Judeis sed
etiam in Romanis. Respondeo hic inci
pit tractatus in quo propheta primo ponit
deploratoria 2o ponit con
solatoria ibi nunc ergo etc. in medio

secundi cal. circa p[ri]ma[m] p[ar]te[m] q[ue]rendu[m]
du[m] q[uod] de ist[is] iiij[or] plagis eru
ca bruco locusta rubigine dicu[n]t
expositores mi[hi] co[n]corde[s] q[uod] no[n] fuer[unt]
res gesta q[uod] iiij[or] taliter sequi
et z[?] palum[?] nulla de h[oc] fit
m[enti]o[n]e [?] menc[i]o[n]e s[ed] t[antu]m parabola
su[n]t d[icu]nt iudicu[m] h[ec] dixerunt ad lit[er]a
p[ri]mi z[?] q[uod] h[oc] in q[u]o fuit i[n] re
na[?] s[ed] p[er] ligna parabole intelligu[n]tur
habitatores Sichem p[er] ra[m]nu[m] vero
abimelech sic in p[ro]p[osi]to p[er] ista
iiij[or] noia hic posita s[cilicet] eruca
[et] c[etera] intelligu[n]t[ur] parabolice iiij[or] re
gna q[ue] su[c]ce[de]ntia q[ue] iudeam
corroserunt et vastaverunt s[cilicet]
Assirior[um] Caldeor[um] Grecor[um] Ro
mano[rum] regnu[m] vero p[er]sar[um] et me
dor[um] sic no[n] legit[ur] iudeam va
stasse ymo plures reges fuer[unt]
iudeis benivoli ut Cyrus da
rius artaxerses et alii qui
ub[?] sa[?] vo[?] e contrario de q[ui]b[us]
t[antu]m res gestas ita q[uod] t[er]ra na[m]
cera[?] iudee sic fuit continue su
cessive vastata et ex h[oc] secu
ta e[st] fames qua[m] p[re]dixerat
Eliseus durat[ura]m vij annis et ex
h[oc] p[atet] q[uod] iste iiij[or] pestes no[n]
fuer[unt] eode[m] a[n]no s[ed] in diu[er]sis
... q[uod] fames ta[n]ta du
ravit p[er] sterilitate[m] vii[?] annor[um] ...
... gentes ...
... exponentes parabo[li]ce
... eruca bruco ... d[icunt]
q[uod] eruca bruc[us] et locusta h[ic]
methaforice dicu[n]t[ur] gentes predicte
eo q[uod] destruxerunt t[er]ram ad mo[dum]
... Et expo[sitio]
illa q[uod] ... de gentib[us]
et p[ro]p[ter] t[er]rar[um] vastacionib[us] s[cilicet]
utriq[ue] dicta ... q[uod] ...
sit ita expressa mencio de istis
... t[er]re nascencium p[er]
erucam brucu[m] z[?] et de fame

inde sequit[ur] q[uod] in illo m[od]o exp[o]
ne[re] t[antu]m parab[o]la sit vz[?] ...
ductu[m] q[uod] iiij[or] s[?] Eliseus ...
... sterilitate[m] l[ice]t no[n] ex
p[ri]mat causa[m] qua[m] exp[ri]mit h[ic]
Ioel p[ro]ph[et]a sic ... t[er]re ...
... fuit t[er]remotus ...
... no[n] fit ...
... s[ed] solu[m] de plaga lepre
... s[ed] t[er]remotus
exp[ri]mit[ur] ... Zacharie
xiiij ... q[uod] ita
sit expressa menc[i]o de gentib[us]
t[er]ram invadentib[us] q[uod] nullo m[od]o
... p[er] h[oc] p[ro]ph[et]a significa[re] parabo[li]ce
corrosiones t[er]re p[er] erucam bru
c[um] ... maxime q[uod] ...
b[us] aliis designet[ur] sic ...
... lupo ...
... cu[m] ...
i[n] scriptura s[acra] ... nomi[ni]b[us] ...
... designari ...
... melior ... videt[ur]
...
ibi e[st] ... et res gesta
... q[uod] ...
... ligneis i[n] ...
et s[ecundum] rei veritatem et re gesta
...
...
fuit ...
...
fuer[unt] iiij[or] destructores t[er]re
... p[er] erucam bruc[um] z[?]
Et p[er] h[oc] significabat[ur] destruc
tio[n]es maiores futuras p[er] iiij[or]
regna predicta ... s[ed] h[a]c sen
tencia ... cal. dicit[ur]
i[n] ... q[uod] ... p[ro]ph[et]a p[re]dixit
... ad lamenta
... ibi plange p[ri]ma i[n] ... q[uod]
... ibi res ...
ibi ... figura t[antu]m fuit
quadruplex corrosio t[er]re nas
cencium ut dictu[m] est, que fuit
res in se et figura futuri et

quantum ad hoc dicitur residuum eruce
est autem eruca vermis crescens in ole-
ribus comedit locusta et dicitur tum
locusta et bruchus sic perfectum et im-
perfectum in eadem specie. Fetus enim lo-
custe antequam habeat alas vo-
catur bruchus sed qui est alatus tunc
dicitur locusta. Et residuum locuste
comedit bruchus et residuum bruchi co-
medit rubigo. Est autem rubigo vi-
tium segetum quando vento urente
uriste non faciunt granum et si fa-
ciunt est vacuum. Expergiscimini e-
brii, id est advertite et considerate im-
minens vobis malum, et flete et
ululate omnes qui bibitis vinum in dul-
cedine quoniam periit ab ore vestro quia de-
ficiet vobis vinum in quo delectabami-
ni vineis corrosis. Gens enim
ascendit hic quarta por[tio] significata
scilicet vastatio Iudee per iiii^or regna supra
dicta cum dicitur gens non est scilicet una sed
tercia et ideo de fructu per modum par-
tis pro toto. Ascendit super terram
meam, id est Iudeam que specialiter dicitur ter-
ra Dei eo quod ibi viguit cultus
eius, fortis et innumerabilis. Tales
enim fuerunt gentes Assyriorum et Calde-
orum et Grecorum et Romanorum. Unde se-
quitur eorum dentes eius ut dentes
leonis et molares eius ut catuli
leonis: in hoc designatur crudelitas
eorum. Posuit vineam meam in de-
sertum et ficum meam decorti-
cavit, nudans spoliavit eam et proiecit
albi facti sunt rami eius. Isti enim co-
(n)citati in Iudea vineas exciderunt
et arbores fructiferas et ex parte
desolaverunt et faciendo machinamenta
et alia ex talibus necessaria. Vel aliter
potest dici quod hec dicitur vinea Dei pro-
pter quod vinea Domini domus Israel est
quia domum istam exercitus spoliavit
bonis et afflixerat in personis. Plan-
ge hic continuatur. Propheta inducit populum
ad lamenta et primo pro vastatione
prima secundo propter ea in parte tali secundi

pa in duo quia primo inducit ad fletum
populum generaliter, secundo sacerdotes specialiter ibi
Accingite vos etc. Primo dicit plange
quasi virgo accincta sacco super virum
pubertatis sue. Virgo non desponsata
si moriatur ei sponsus antequam fru-
atur eius amplexibus habet materiam mag-
ni luctus et ideo per hoc propheta ad
designandum magnitudinem luctus innuen-
tis. Unde subditur: Periit sacrificium de
domo Domini et libamen. Quia de libamine audi-
licet enim de libamine audistis qui
debet fieri oblatio hic vocatur
sacrificium in simila conspersa oleo et libamen
de liquoribus ut vino et oleo de do-
mo Domini quia propter corrosionem iam
necessarium non habebat unde illud
posset fieri. Et luxerunt sacerdotes
ministri Domini propter defectum Domini ut altaris
et suum victum qui erat de decimis et
oblationibus. Depopulata est regio con-
terens lucratoribus, luxit humus pri-
vata fructibus. Sic ecce non convenit vi-
dere metaphorice cum plena est
fructibus, cum autem vastata est tunc
confusum est vinum et elanguit ole-
um propter prius pro plagas supradictas.
Confusi sunt agricole sicut frustra spe
sui labores. Ululaverunt vinitores
super frumento et ordeo quia periit
messis agri. Vinea confusa est, fi-
cus elanguit, malogranatum et palma
et malum et omnia ligna agri aru-
erunt quoniam confusum est gaudium
a filiis hominum. Sicut enim solet
videre et cantare in lingua sua
vindemie et ex hoc patet littera. Sequitur
Accingite vos. Hic prophetam inducit
sacerdotes specialiter ad lamenta dicens
Accingite vos et plangite sacer-
dotes, ululate ministri altaris,
ingredimini in sacco ministri Dei
mei, sicut isti talia fuerunt signum humiliationis
coram Domino et subditur causa quoniam in-
terit de domo Dei sacrificium et liba-
men et exponatur ut supra. Sanctificate
ieiunium, id est disponite vos ad devote
abstinendum, vocate cetum congregate

senes et oēs habitatores terre in domum
dei vestri ut ex oratiōibus multorum im-
petret diuina clemencia. Io. sequitur et
clamate ad dominum a a a diei quia
ē vna dictio et ꝯponitur hic sicut a
lia et ē interiectio dolentis quia prope
ē dies domini id est dies sue vindicte in
tendende et ideo monebat propheta ad
deum clamare ut saltem temperet
vigorem sue iustitie et quasi vastitas a
potente veniet sed a deo cui vindicta
non impediri non potest nisi per suam cle
menciam. Nunquid non coram oculis ve-
stris alimenta perierunt id est cito peribunt
de domo dei vestri leticia et exulta
tio quia levite non cantabunt cantica
leticie sed magis lamentationes pro
miseria terre. Computruerunt iumenta
in stercore suo quia propter sterilitatem terre
non habebunt fragmenta ad substi-
nendum eis demolita sunt horrea
id est pereuntia in operibus dissipate sunt
a potente quia consumpta sunt tradem
id est desperata sunt que erant reposita
pro victu eorum quia ingemuit animal
mugierunt greges armenti id est
deest quia non est pascua eis sed et gre-
ges pecorum disperierunt quia non in-
venerunt cibum, sicut clamat pro-
pheta dicens: Ad te domine clamabo in
ore quia sustentacione ministerii quia
ignis comedit speciosa deserti ignem
ac et flammam vocat ventum vren-
tem segetes rubiginantem et eru-
cam bruchum et locustam cum ex sua
asperitate ita reddebat segetes
ariditate arida ut si transisset ibi
flamma ignis et bestie agri silue-
stres que in area siccatis ym-
bribus id est desiderant suspexerunt
ad te pre siti in magnitudine largitatis
quoniam exsiccati sunt fontes a-
quarum et venient venti vren-
tes cum siccitate causam. c. ii.

Canite tuba in syon. Inducit
propheta ad sanctificandum

vastatorem terre flendam pro miseria ignorancie
suprascripta dicens: Canite tuba in syon non
cantu leticie sed tristicie. Io. sequitur vlu-
late in monte sancto meo conturben-
tur omnes habitatores terre id est totius districtus
iudee quia venit dies domini id est tempus vl-
tionis sue quia prope ē dies tenebrarum
et caliginis nubis dies et turbi-
nis id est tempus multarum miseriarum et ca-
lamitatum que potuisse locum habuit in
prima destructione templi per caldeos
et secundo per romanos et in cap. ma-
gis per grecos qui antiochus et
abhominacionis ydolum posuit in templo
dei. I machab. quasi mane expansum super montes. populus multus et
fortis mane est principium diei quia
incipit lucescere super terram statim
expanditur super totam terram ab oriente
in occidentem et in hoc notat
exercitum militum de inimicis su-
pradictis venit contra iudeam. Si-
milis ei non fuit a principio et post eum
non erit usque ad annos generacionis et
generacionis. Caldei non in prima conductione
excrescit alios ut pote predones
in cupiditate caldeorum in secunditate
grecorum idolatrie plus non nominat
regnum iudeis idolatrie quia potestate vi
quod et romani romanorum non in potesta-
te quia quod eorum illud regnum vocatur secu-
lum dan. [illegible] quia sic fecerunt dom
ac omnia ista regni romanorum donat
omnia alia regna. Ante faciem eius hic
predicit desolationem magnam in tempore et
post ingressum desolationis desolatione
[illegible] desolaciones ibi sic fortes
ad potentes horum tales desolaciones
quia ibi ante faciem eius intremuit terra
post deest sicut ante faciem eius
quia in primo ingressu iudee comburebant villas non clausas sicut ceteris
inde habitatoribus et post cum ex-
trema flamma quia habita victoria com-
burebat ciuitates munitas et forta-
licia et maxime post caldeorum et ro-
manorum qui combusserunt ierusalem et templum

quasi ortus voluptatis terra coram eo
i. erat pulcra et fructibus bonis
plena ante adventum eorum exercitus
et post eum solitudo deserti quia in
recessu suo dimittebat terram in
cultam nec est qui effugiat eum
i. pauci poterunt effugere propter
eorum quandam velocitatem. Quasi sic. quasi
[illegible] aspectus equorum aspectus eo-
rum velociter currentium et quasi equi-
tes sic current super pedites. Sicut
sonitus quadrigarum super capita
montium exilient sicut sonitus
flamme ignis devorantis stipu-
lam. In hoc etiam notatur adversariorum
multitudo ex magno sonitu
quem causabant ex fragore armo-
rum et recessu tubarum velud
populus fortis preparatus ad prelium
i. munitus omni genere armorum et in
cessu tubarum a facie eius cruciabuntur
populi i. ex solo aspectu vincigabuntur
Omnes vultus redigentur in ollam s.
in olle nigredinem ex amicta
te et fumo procedente ex igne ac-
censo ab eis per omnia loca unde
Sicut fortes h. potentes in eos aggredi
de planoum currunt sic fortes erunt
non impediti pondere armorum quasi
viri bellatores i. exercitati in arte
debellandi ascendent murum.
ad civitates occupandas. Viri
in viis suis gradientur et non
declinabunt a semitis suis. Unus-
quisque fratrem suum non coartabit
singuli in calle suo ambulabunt
sed ita ordinate incedent quod non in-
terpabunt abinvicem nec inimicis
separabuntur. De longitudine
lungam dicit enim vegecius de
re militari quod ista est optima dispo-
sicio bellancium ita quod per inimicis
distanciam adversarii non ingredi
entur aciem et per in magna quietes
non impediat alium ad pugnam
nam non impediat. Sed et per fenestras
faciens invadendo. Sed et per fenestras
cadent et non demolientur vi-
ben ingredientur in muros current

domos ascendent i. si contingat eos
per fenestras domorum non ledentur
inde, in eorum corporibus et in armis
stabunt et vulnerari non possunt i. non
poterunt dictas principales si pers.
fenestras et hec vel videlicet quod
de fenestris ut per fenestras intra
bunt qui fuit ita faciunt existentes in
terra ut de defensione non poterit
providere. A facie eius contremuit terra
tales desolacionis genere da facie eius con-
tremuit terra i. homines ibi habitantes
terrena moti sunt celi i. quasi quod sunt in
ves celestes angeli ad custo
diam diversarum gencium deputati pu-
gnant adversarios per gentibus sue custo
die commissis ut dicitur Dan. x. et talia pug-
na excedit commissio et dehortatio-
nis angelis tamen hec pugna est
inter eos sine aliqua discordia ut
ibidem plenius dicitur. Et hec pugna vo
catur hic motus celorum. Sol et luna
obtenebrati sunt et stelle retraxerunt
splendorem suum. Sed hoc est metaphorice
per quia multitudo hominum tribulatorum ma-
gna ex modo loquendi sicut dicitur terra nigi-
gravit per tribulacionem per nubilum
et tenebrosum. Unde dicit poeta Cum
fueris felix multos numerabis amicos
tempora si fuerit nubila solus eris.
Et Dominus dedit vocem suam Jeremiae
iudeis et in facie exercitus sui
eo quod erant executores divine iusti
cie licet hoc fuerit iniqua voluntate ut
supra dictum est Dan. in ysaia et
Jeremias quia multa sunt nimis castra
eius quod fortia et facientia verbum eius
quia multi dictorum exercitum sunt
valde magna in fortitudine et magni-
tudine. Magnus enim dies domini et
terribilis valde in ostensione sue vindic-
te. Et quis sustinebit eum quasi dicens
non poteris sustinere et hec maxime
apparuit in civitate et templi de-
structione post per caldeos et per romanos
Nunc ergo dicit dominus postquam propheta
predixit desolacionis hic incipit de

inuctiae osolatoria. Et qr ciciz ac
tioz st' in paciete et disposit
io p̄s induat pp̄m ad debita dis
positio p̄s denūciat diuaz co
solatio ibi z clurz c̄ decta vo d̄
post ad pcepe pō diue osolao
c̄ ritas p̄mie et grac mat
v bti q̄ lugēt qm̄ osolabūt p̄
d̄ i ppona doi Conuerti ad me
i toto corde vrō i vigat et in
te sluit' in ieiun° et fletu et pla
ctu ut carne affligē° spūs ad
deum eleuet, et scindite corda
vrā malas cogitaco̅s rescindē
et nō vestimēta vrā mos em̄
erat iudeis in t̄stia posit° spa
sinde vesti ta ut z i plurib loc
ctis et nou testa ti s. l. sz pa
rū vz a' mēt ni assit scissio cor
dis vrō deō Et querita ad do'
deū vrm̄ eo mitz i plorando
qr benignus i affcu et iniqns
c̄ in effectu d̄' n' miscēs ipa
misia z altis aspiat corde ad
releuand paciēs culpoz petor
expectando et mlte miardie
cetra odignu puenendo et pra
bil' sup malicia petā edonā°
Qs scit si oultar' et ignoscat
p̄ss n scrib tangit corda peccator
f sui arbitrium plg et mū' et
lā' ult p eos denūciat penas
futuras et lic z tūc sint cti qr
vincla° ē a deo tm̄ alii ignorant
adhuc vtz sit phecia pdestiac
que se impleret vel solū cōmiā
to is que p' pniaz i pedit' Sic
Jonas dixit adhuc xl dies et
niniue subuertet' et tn̄ ignorat
qr hec eēt impediend p pniaz
niniuitaz et i iste pheta de pla
gis suppositis ignorabat et io v
bum istud dixit sub ephitone nō
dr in ppona dia qui etiū dīat
coggregat oia sua sl i pp° pphe
et relinqt pg scolandicon i sua
stat' in biblia' s generalibus et spu
alib' Dic sm et liba' dno do
mo sb intelle' fiat ad placad
eū ita Clamate tuba i syon ad
pli quotas scificate ieiuni m
p carnis mortificaco̅s vo
cate cetū ogregate ppl̄m sancti
ficate eciaz coadunate senes
ogregate puulos sugētes vba
i' omis vtius se° eo et cuilt ut
eo cor afflicti et deprecatione
placet deo et li mo fervent
niniuite tunc p̄° Egrediat'
sponsus de cubili suo et sponsa
de thalamo suo, nō est tpr va
candi a placolis s luctib' int
vestibulum templi et altare plo
locausti plorabut sacerdotes mi
listris et deuote deprecantes
vt ministri doi et dicent parce dne
pce ppo tuo. et ne des heredita
tem tuam i iudeā q dr heredi dn
vic p pdita cq p' i obpbrui
sinj cuit gentib' ulicitis ao stadz
vt dnent' eis naco̅s Gos pz
qr s'dm̄ s qr ioel nō solū p̄phe
tauit de vastacōe tre p ocu
tā et bruchi z ut dr ka sa q
nō lrit dni in sup hoies s ec
de vastacoibg futuris p iim rg
na q successie occupet dnim
i iudea Ceulac dicat in pplis p
ē deg coz Sic n dixit gentiles
po vastacōs iudeoz irrisorie in
sultantes qr deg coz nō potuit
saluare eos z clurz ē dnus terra
suā et pepcit ppl̄o suo. Et rndit
dns et dixit ppl̄o suo, hic con
sequēter predicat diuinā osolacōs et
p° quatū ad in ltapliaco̅ i tota
lo q̅ sm ad ulcos demi' ibi
Roccz qr in pma in duo qr p° pmit

tat bona tpalia zo spualia ut ex
sibilibus ad intelligibilia deducam
et i sba. Et erit fta plnp pui
stagne t'rena sicau p erucam
et bruci sextili te demut dicat
fructuu loquendo iij pma dni
D. Ecce ego mittam vobis fru
mentu et vinu et oleu et r
plebimini in eis. de y va fa q
p9 illa fame que fuit tpe jo
ram secuta e adeo fertilitas
magna p q mlier q cu fro
pegnata fugit i t'rras phili
stinoz de ofilio helizei illa
fuit i iudea fame multa
iiij R viij. Et no dabo vob ul
tra opprobriu in gentibus. Ex hoc n
illis fameis multo de phi care
bat exie de t'ra et sustine co
pria in t'ra aliena. Sed dicit q
pa. illud ult non itelligit pp
tuitas sz a'qua tpis logito sicut
diffusius dictu fuit sup illud
ysaie ij. No levabit gens cotra
gente gladiu nec exercebunt ul
tra ad pliu. Et eum q ab aq
lone e procul faciaz a vobis. i
regem assirioz ut dicit q qui tpe
tpe Ezechie fugit ofusibi
de iudea iiij R xix p9 fra sa le
expo9 de exercitu assiriu pdicto
s. eruce bruci et locustaz et
hic magis sonat lra sepfi
cu d'r. Et expellam eu in t'rra
inviam et desertam ubi no est
semita hominum Senacherib eni
fugiens n fugiens redijt i t'ra
suaz habitatu ab hostibus
facies eius contra mare orientale
Istud e mare mortuu qd t'
minatur ad orientale angulum
t'ra pmissionis usq9 desertu egy
pti et p hic insinuatur q iste
exercitus eruca et locustis no
intravit iudeam. Ex qo fra
pb9 hic exercitu ad extremu an

gulu iudee et extremu eius ad
mare novissimu i magis elonga
tu t'ra iuda quam pb9 pma
et ascendet fetor eius et ascendet
putredo eius qr qui talia aia
moriuntur i magna multitudine de
putrescunt ibi eet magnus
fetor et aeris corruptio sic
de rebus pe vidisse i t'rra illa.
Et ex hoc pz q no loq5 sptu
de exercitu Sennacherib pcusso
ab angelo ut hetur iiij R xix
qr illa pcussio fuit tal' q cor
fuerunt in tabernaculis si vestibus et
armis de talibus at non asce
fetor. qr supbe egit p hic ar
guit alios ad contrariu s. q9
telligerent de exercitu Senache
rib qr suplia in brucho et lo
custis no hz locu ad qd dicit q
lia virtutes et vicia no sunt in
bruto pprie sz tn lodo large sic
agnus de mansueto lupus de
lupo et eqs (?) ad mansuetis et sup
bis et hic modo de de locustis ce
tu q supbe egit i corpoe t're
manifestum. Consequenter consolatur he
breos dicens. Noli timere t'ra
Exsultaz bruta alia de t're nasce
tu habundancia et pz lra et fi
lij syon exultate non p singula
eius s3 pret devocionem io subdit
In dno deo vro qr dedit vob
doctores iusticie i doctores accipie
sicut p plurali sic Ego un
de' multa quippa (?) ex u' d'ra
fa p hic intellim pphe illius tp
pis Invocantes ad deum s. Joel
et alij pphe et ocurrens s. Ele
zeus Jonas et plures alij s3 fra
sa / sicut no idem Joel ppha
tandis et ocurrens fuerit
ore ysaie t'tel illius tpis in
predictis tn secutus su dictum
fra sa q vt tn ad hic dicere pla

sicut tetigi in pro° h9 p̄phe et de
scendē faciet ad vos ymbrē
tudarum tēr quēmēto sic appi
i antiquam fiet terra sicca per
corrosionem bruci locuste et rubi
ginis Et reddam vobis annos quos
comedit locusta i terra erit steri
litatis quod recompensabitur quod fuit
sic corrosum, fortitudo mea q̄ d̄
illa corrosio fuit facta ex or
dinatione mea et nō locustarum vā
et laudabitis nomen domini dei vestri
eo quod reddidit vobis fertilitatem
mirabilē ultra spem humanā
Et nō confundetur populus meus et sic
fertilitate i sempiternum, In ebreo habetur
i seculum quod nō importat perpetuitatem
sed tempus usque ad iubileum, etiam si
iubileus non distet per multos annos
nos, et fiet per experientiam bonorum
a me collatorum et nō confundetur
populus meus in eternum i ebreo habetur in
in seculum etc.

Ecce iii

Et erit post hec Hic incipit
tercium i ebreo signatum nō
capitulorum i biblijs nostris ē
sequens de sententia quia sicut
non fuerunt signata ebraycā ut est
dictum post quam autem propheta de
nunciauerat populo multiplicacionem in
bonis temporalibus hic consequenter denun
ciat in spiritualibus et quia vetus testamentum
promittebat temporalia, nouum autem post
audietis me bona terre comedetis,
nouum autem spiritualia matthei iii pe
nitentiam agite appropinquabit regnum celorum
Ideo precedens promissio de
temporalibus fuit completa tempore veteris
ut predictum est, ista vero tempore noui
ut videbitur, unde et ra. sa. di
cit quod id est referendum ad tempus futurum
per quod intelligitur tempus messie quod dicit
adhuc venturum, et quod in tempore eius

dabitur habundantia spiritus sancti quantum ad de
num prophecie et ad alia multa mira
et quod congregabit omnes iudeos per or
bem dispersos et coniungabit eis
omnes nationes terre et ad hanc senten
tiam applicat sequentem litteram
litteram usque ad finem huius prophetie sed
quod aliqui expositores nostri expo
nentes hanc partem de reditu a ca
ptiuitate babilonica quo tempore datus
fuit spiritus prophecie Esdre aggeo
et zacharie malachie iudicauerant
quia ipse dimittit aggeo raba sa
dauid quantum ad id quod est falsitatis
sed quod dicit sit venturus et quod dicit ca
scripta habentur, et accipiam id quod
et veritatis sed quod passus iste ad tempus
referendus et sic hic post ysaiam
Dicas post dicitur quod post id
quod iam est impletum in aduentu
christi primo, secundo quod restat complendum in
aduentu secundo ubi et dabo prodigia
Sinistra primum patet quod hanc litteram al
legat petrus apostolus actuum ii tanquam
completam ad litteram in missione spiritus
sancti in die penthecostes super apostolos
aliosque credentes in signo visi
bili quod nō est aliter exponenda ad
litteram a catholicis ut videtur et sic
dicit Et erit post hec sed post tempora ve
teris testamenti Effundam spiritum meum super
omnem carnem quod exponit ra sa
sic i super omnem hominem cuius cor te
nerum ad modum carnis et nō ob
stinatum et sic dicitur ezechielis xxxvi
auferam cor lapideum de car
ne et dabo vobis cor carneum
id est per deuotionem dispositum ad gratiam
spiritus sancti, et talia erant corda apostolorum
aliorum quorum discipulorum corda vel alia
ter potest dici super omnem carnem id est
super iudeos et gentiles indifferen
ter sicut quod dicit actuum x et ro. x quod non
non est distinctio iudei et gre
ci idem dominus omnium diuitibus in omnes

q inuocat illu sperant dado
illis spm s Et phabut filij
vri et filie vre i merunt dabi
sps s vt qz sexui vnde et i die
pentth mit aplos erant mulieres
s qz dr act p° l xiij erant pse
uerantes vnalr in orone cum
mulieribz et maria matre ihu
Et stati subdit de sps s descen
su Et cu cople dies penth
tt et act xij dr Erat phi
lippo iiij or filie vgines pphan
tes iuuenes vri i hoibz cgl
etat dabit sps p sue sompnia
sopiabut i reuelatoes diuinas
p sompnis habebut ad qs e aui
tuc magis disposita p abstr
tom ab exterioribz sensibz ut ple
nius dixi in pri° libri pphorz
et sup suos meos gria eni
in primitiua ecclia oibz bap
tizatis dabat sps s i signo sensibi
p ipositoz manuu aplorz ut
act viij et i plibz alijs locis
et adhuc oibz baptizatis n obi
te ponit dat gra sps sci lic
no in signo visibili Et dabo p
digia por qz i scit ad splend
cta vm xpi aduentu aliq tn
exponut tamen impletu i pri°
aduetu s nō vz q lra ex
dat qz r ducend e mag ad
tps ij aduet Ista qz s r xp
ascendente i celu an appmgs
denunciauit eis aduetum ad
iudiciu dicetes act p° hic
ihs q assumpt e a uobis i ce
lu sic veniet s ad iudicu ut ex
ponunt oes doctores sci dicto
vo sps sci in signo visibili fuit
manifestato ad dextram patris glo
rificati s qz dr Jo vij Non du
erat sps datus qz nō du erat x
glorificatus et Jo sic an xpo asce
dente denunciauit eis aduetu
ad iudiciu dicetes act p° hic ihs
q assumpt e a vobis i celu sic veni
et s ad iudiciu ut expont oes do
ctores sci dato vo sps sci in sig° vi
sibili fuit manifestato xpo ad dextra
patris glorificati s qz dr Jo vij No
du erat sps datus qz non du erat
xp glorificatus et Jo sic an xpo
ascendente denunciauit eis ad
uentu ad iudicu sic Joel hic
denunciauit futuru missione sps s
i sig° visibili stati denunciat pr
futuru iudiciu et dividit i duas
ptes qz p° ponit sig pcedentia iudi
ciu 2° iudiciu exorbitat ibi qz et
ce cta p in dr Et dabo pdigia
Ista sut sig tri lra aducti iudic
pcedetia pt exposit dr de ipis
mat xxiiij et marc xiij et luc
xxi Erut sig in sole et luna et
stellis 2° sagnes qz an aducti
xp ad iudiciu erit pcessio anxpi
i qua effundet sanguis inocetiu
et igne s conflagrato pcedens ad
uetu iudic Sol quetet i tebr
nō s rem s s appenciaz qz absco
det eis lucis et luna in sangui
s appu as sic qn patit eclipsim
rubea vi anequa veniet dies
dni s sui iudicij magnus qz oes
ibi appebut et horribilis s pctoribz
et i psis dc act ij petrus sic allegat
magnus et manifestus qz tuc mani
festa erut abscondita cordis mi
Et erit nō tpe iudicij s an pple
eni sequit de vno tpe sicut ad
aliud Ois q inuocauit nomen dni
saluus erit s dr Ro x ca° Corde n crede
ad iustitiaz ore at confessio fit ad sa
lute qz i monte syon et i ihrlm
erit salua° ibi eni salor m oparus
e salute p sua predicaoe et bene
dicti passio fuit et hic offerri ad fu
turu tpr anxpi que dus ihs inter
ficiet i mo ihrlm i mote oliueti
et mag pte s adherentiu et s

delibus non est inventus ... modo erit
ibi salvatus a peccatis eorum. Et transduxi
i. in illis qui decepti ab antichristo tunc
convertentur ad Christum. quia ecce hic continetur
iudicium especiale cum dicit: In diebus illis
i. circa tempus antichristi peccatorum cum conversos
captivitatem iuda et ierusalem i. iudeos ab
antichristo deceptos qui detecta eius
falsitate per Eliam et Enoch ad
Christum fervide convertentur. Congregabo
omnes gentes in generali iudicio et
deducam eos in valle iosaphat que
est inter montem oliveti et ierusalem non
quod omnes ibi capiantur sed quia Christus descendet
ad iudicium apparebit super
montem oliveti unde ascendit in celum
et iudicaturi apparebunt circa il-
lum locum ubi aliqui erunt in
valle iosaphat et alibi circa. Et
disceptabo ibi cum eis i. ostendam
iudicium meum iustum quia tunc ma-
nifestabuntur omnibus merita et de-
merita omnium et quomodo ad electos et
reprobos apparebit omnibus meum iudicium
esse iustum super populo meo et hereditate
mea israel. Ista hereditas est vltima
ecclesia congregata fidelium a primo
abel iusto usque ad vltimum electum
qui in fine mundi nascitur est ut
de ... ecclesia vero quos dispersit
captivando et in exilium mittendo
sic potuisse ... de ... per totam
hos in exilium et captivitate multos
et multiplicat ... Et terram
meam diviserunt ... premissum
quia Saraceni ... christianis
... eiectis ... Et
super populum meum miserunt sortem,
ut acciperent ... de ...
is. Et posuerunt puerum in prostibulo
abutentes pueris ... in vi-
tes contra naturam. In ebreo habetur
posuerunt puerum pro ... et ...
puerum pro pueris in plurali ...
lem legitur iuvenes ... ab
infidelibus venditi et inde receperunt
pecuniam, et puellam vendiderunt
pro vino ut de precio biberent ...

et circa vite nostra. Sed tu quid vobis
solum pro istis peccatis condempnabun-
tur impii i. vltimo iudicio sed etiam in
bus aliis ista tamen specialiter exprimuntur
quia sunt contra naturale ... et ...
quia ... omnes homines ... Ista ...
sunt que ... ...
lucem ... et hic modo ...
... loquens de ...
impiorum et ... iustorum
... de operibus ...
et eorum ... ...
... pro omnibus operibus bonis
et malis, unde ... propheta deus
... multiplicatis ...
... de ... et ...
... ...
... ibi ...
... in duo quia ...
... implenda tempore ...
... tempore novi sed ...
est ... de duplici ...
... ... quia ...
et Sidonii et philistei ...
deorum ... quia debebat eorum
... et ipsi fuerunt eis magis
crudeles quia reges ... et ...
deorum ... eos et ...
... de eorum ...
... specialis cum ...
... et vobis ...
peccatorum ... israel ...
... bonorum qui cum malis affligebantur.
Et quia hic iudei me ...
captivari et affligi tamen isti ...
voluntate exequebantur ...
vos reddat ... quia vobis ...
... si ...
... mala ...
... reddam vicissitudinem, i. peccatorum
debitam. Isti ... ipsi ... in
deorum ... fuerunt debellati
et captivati ... meum et ...
... in destructione ierusalem
et iudei isti habebunt ...
et ... mea et pulcherrima

i. ornata meos cultui deputata
et intulistis in delubra vestra i.
adornationem inde loca ydolorum et
filios iuda et filios ierusalem vendi
distis filiis grecorum ut longe faceretis
a finibus suis. quia parte sua de
mancipiis vendiderunt grecis qui per
mare portaverunt eos longe. Ecce
ego suscitabo eos quod fuit ipse
tempore cyri qui dedit licentiam iu
deis redeundi et ad hoc exequen
dum misit nuncios et litteras per
totum imperium suum in quo canitur lo
ca predicta a quibus ad que venditi
fuerant duxerat ad vendendum dicta
mancipia et convertam retributionem ve
stram in caput vestrum vobis similem penam
et vendam filios vestros et filias
et filias vestras in manibus filiorum iuda
nobis filiorum iuda i. per manus eorum
quod dicit glossa [illegible] fuisse in
reversione iudeorum de captivitate
babilonica quia serui adduxerunt de
babilone post gentiles qui venerunt
cum eis de babilone voluntate
sua pro maiori parte et illos po
stea vendiderunt sed hoc non vi
detur [illegible] quia gentiles qui ve
nerunt cum eis de babilone venerunt
voluntate sua pro maiori parte et
erat ad iudaismum conversi et di
ctum fuit in principio capitulo precedentis
illi capti babilonii et ne ty
rii et sidonii et philistei de
quibus hic agitur. Et ideo videtur melius
dicendum hoc fuisse completum postea tempore
machabeorum qui pugnantes contra duces
antiochi frequenter eos debella
verunt et multa mancipia inde re
diderunt. Et quia plura fuit de hostibus
istis. Unde et inter duces debel
latos a iudeis pertunc fuerunt
duo maximi pro machabeis vel
tiro et sidon et philistea
per loca maritima. Clamate hic

quod [illegible] ad plenam [illegible] implenda tempore
nostro et dicunt aliqui quod erit tempore
finalis iudicii sed littera videtur dissone
quia [illegible] sanctificate bellum suscitate
robustos quia in finali iudicio non
congregabuntur homines ad bellum sed
ad penas et premia recipienda ro
vero quod quidam exponunt
de persecutione antichristi quia violentia
armorum conabitur totum mundum trahere
ad se dei cultum et ad terram
se omnibus tanquam sit deus et sic hoc
clamate hoc in gentibus i. clama
bitis vos apostoli ministri et hoc ex
ponunt in scripturis sanctificate bellum
i. confirmate contra collectos dum
In exercitu hostis preparate bellum
ubi in [illegible] hic potius est in
est ad parare et sanctificare suscita
te robustos ut adhereant christo
Concidite aratra vestra in gladios
i. occupationes vestras dimittite et
ei adherete. Infirmus dicat quia for
tis sum i. non se excuset quin ei adhe
reat in persecutione antichristi erumpite
i. venite cum magno impetu et con
gregamini ad antichristum et potius
sicut in prelium ubi ostendat se tanquam
sit deus in terra. Ibi occumbere fecit
dominus robustos tuos in faciem
antichristum et maiori parte se adheren
tium. Consurgant hic quidam exponunt
iudicium quod sequitur post dampnationem
eius et dicitur in dicto ut precedenti quod post destructionem
eius finale iudicium ut adducunt
aliqui quod hoc est obmissa et ideo ve
ne et premia ibi et sic etiam
dicitur consurgant et ascendant gentes s.
de sepulcris suis per generale iudicium
in valle iosaphat. Circa non illum
locum est iudicium ut predictum est in
tite falces i. mittetis et hoc dicitur an
gelis qui erunt executores divine iustitie
sicut quod dicitur Mat. xiii. Messis vero consumatio
seculi est messores autem angeli qui ma
turavit messis i. venit tempus reddendi.

penas p mit et pmia p mit va
te et descedite ad iudiciu tuc n
xpe vetus e tu angelis suis qr
plemu e torcular rpletu e ego
eius ad maiore expssione qr qs
pgt per messe hic et p videciaz
qr multiplicata e malicia eoz
q d pena ultra no est differenda
ipli in valle ocisiois Tuc n fide
les ipli ab infidelibz sepabitur sol
et luna obtenebrati st a pnte n clari
tate iudic obfuscabit claritas
luminariu ad pnciaz maioris lucis
Et dns de syon rugiet com ipi
os sinaiy pferendo et de ihrlm da
bit voce suaz Justis dicens venit
e vos venite bndci pris mei et
hic de syon et de ihrlm eo qd lo
cus iudicij erit ibi ut pdcm e
Et movebunt celi ad vtepus mi
storii et tra ad vtepus rpbory
qr locus ichenne sb tra dr ee et
dns spes ppli sui qr tuc videbit
dei ppls qd non e sua spe desiu
datus Et scietis hic descdit qri
ter pene et pmia iudiciu ge
nerale sceptiua ut dr Et scietis
vos iusti qr ego dns vri vide
tes me fac ad fac habitans in
syon scelesti de q dr aps ad e
breos vos accessistis i montem
syon et civitate dei viventis ihrlm
celes de qua sbdit Et erit ihrlm
sca de q sbdit et alieni no tra
sibut p eaz amplius i ppbi non
erut amplius qmixti cu iustis
sic fuit in ihrlm terra et i mi
litante ecclia q et ihrlm dr istis
tua Et erit i die illa stilla
bunt montes dulcedine p ista
intel suavitas q erit i celi
pria sic freqr in pluibz loci
ve et no tesri stiuos btra per
ssilia et declaralia mesporide
pigit et fos de domo dm egre
diet i pleido bti ut designa no
fonti et irrigabit torrentem spi
nar sunt arefacti p carencia
delectabui et hc p xpm In ebri
ebetur et irrigabit torrente
cethim et p hoc pnt intelligi spe
rui torra q tuc erut incorrup
sic et ligna cethim incorrbia et
hc erit qr btu dd aie rdundabit ad
corpa Oun r ag de pena rp
boy ut dr Egiptus i desolaco
erit et ydumea i desertu pditi
s infinalis et p illas duas
getes itelligitur gnal oes pctos
isti bn spar exprimunt qr egip
tus filios isrl iniq oppssit et Esau
a quo dnta est ydumea frem suu
Jacob inocete pseuts fuit
In causa vo dapnaco rpbory
exprimit spar predca crudelis
ido sbdit p eo qd iniq egerit
z sb intelligitur tn oia aa pcta
Oon r vuertit ad pmiu bono
ru d et iuda inet in habitabi
sic s p syon et ihrlm inesptie
intel civitas civiu celestiu
Ita hic p iudea tra viuetiu
Sic Jer xxiij in diebz illis sal
uabit iuda ibi p iuda itel
oes fideles ofitentes xpm cor
de et ore et opibz eo si dicta
atigoz ebreoz ut ousum fuit
ibidem Sic ippo p iudea que
ofessio inter intel pria celesti
vel e iugis ofessio dine lau
dis pbl hoiem bta q habitant
i domo dni i gnia dce et gna
i sine fine Et mdabo sag e
z decursu qm iusti affligunt
in pnti qr ab hoibz bona sen
sibilia attendentibz quoz maior
e mlt rputant deo odiosi et
qr iniusti Sz in bti uec ecli de
clabunt eoz iusticia et filis de
dns Et mdabo sage eoz i il
los tuc fuisse mdos ondam

que nō indauloꝝ i quoꝝ indi
ciā non declaratiōn i p̄nti vita
hoīb9 attendētib9 tn̄ sꝫ ha
bona. Et domi9 tꝰ pro͞abitꝰ
in syon s. ecclī vbi clar͞ et p̄e
tue videbitꝰ et a sctīs pro
pria volūte habebit ad fruē
dū ad quā nos sruit͞ nos p
ducat qui cū pr͞e et sp̄u s͞co vi͞t
et regnat i scl̄oꝝ scl̄a amē

Osyas rex ꝛc Isti quīq3 p̄phe
tes plogi p̄mittūtur
quoꝝ iste ē p̄mus
in quo Ieroꝰ p̄cedit bre
uiter p̄mo n pōt ordīe i ade
m ad quē accedit ad p̄ncipale
tū dr Ozyas rex p̄m͞r at tū
itendit tangere p̄o tp̄e diuul
ga o͞s hꝰ p̄phecie tām tū effi
ibi āute hr̄ itaqꝫ tremotū
ꝛc 2o mat͞ꝫ ibi zn eas ꝯtetes
ꝯlatoē ꝛc 3o quoꝝdā ꝯtentē
i p̄ū li ope pot exposit9 ibi
Et qz idem p̄pha, dr itaqꝫ O
zyas rex de q̄o hetur ij pa
lipp xxvi cū dei r͞ligione
sollicite emlaret i exerceretur
imitaret9 Vn9 Emlor istla͞ꝫ
aat imudet ac imitat9 de is
to dr ij palip xxvi sc͞t q̄
rem ē ar in to͞ dō͞ ius om̄
q̄ fecerat amasias pr̄ eius in i
nitio adere legis puocat͞y ꝯ
rū lex ij palip xxvi cū in
roborat͞y eēt elatū ē cor eius
i interitū suū et neglexit do
mīn suū ingressus q3 tēplū do
adolēre voluit itensū sup al
tare thimiat Quo sacerdos qui
tedebat p̄monē ārm cultū
nō neglexe dnm sꝫ dileiex p
hr ut dr dnm neglexisse qz p

ceptū nō seruauit viii de h͞r cū p̄ce
ceptū legis moysi ꝛc nm̄ xviii
cū et filij tui custodite sacerdotiū
vrm̄ et oīa que ad cultū alta
ris ptinent et int velū sc͞t p
sacerdotes administrabūt si qs ext
nes accessit occidet̄ ꝛc p̄mū
p̄o incīdeb͞s ple et ij palip
xxvi Sacerdotale offīn p̄pue
re conatꝰ. Vn Azarias sac̄dos
et alij sacerdotes dn̄i hec di
cebāt ei ij palip xxvi nō
ē tuū sꝫ sacerdotū dn̄i hoc ē filioꝝ
aaron q̄ ꝯsecrati sc͞t ad hꝰ mi
nisteriū ob eā rem terre motū
i tēplo dei exortū ꝯstat Vn Io
sephus in tō xii anti dr Ozias
q̄ et Azarias q̄ videbit̄ s̄ sac̄
dociū vendicās ꝑcussꝰ ē lepra
i fronte sꝫ et tremotꝰ magnꝰ
factꝰ ē p̄ totā Ierlm̄ ꝯ tremo
tū etiā p̄pha zacharias me
minit xiiii cao vbi dr fugietis sic
fugistis a facie tremotꝰ i diebꝰ
Ozye ꝛc glo q̄ vsurpās
sacerdotiū lepra ꝑcussꝰ ē ad cuius
i p̄ietatē tota terra mota ē dn̄
hr itaqꝫ tremotū hic acce
dit qd mat͞ꝫ et dividit̄ i 3o ps
In p̄ma p̄te ondit tp̄e diuul
gab p̄phecie hꝰ cū tā effi te
Ieroboā filij Ioas ad dm̄m
Ieroboā filij nabath de quo
iij R xii et de uiceps sir ij ral
xxi et de ceteris et i mult alijs
locis, zn eas ꝯtetes ꝛc 2a ps
i qua ot mat͞ꝫ p̄phecie dm
eas gētes q̄ l' cerē ꝯphet
sc͞t i de q̄bꝰ lex iusta p̄o et ij ca
vbi lex de gaza et tyro de
Edom et filijs amon et de
p̄ribꝰ alijs quas meorit effa
turas de nt̄rali s ibi ꝛc de
Sup trib9 scelerib9 ꝛc et qz id͞
p̄pha, 3a ps in q̄ pōt p̄ les
exposicō quoꝝdā in p̄ncip ope
ꝯteter ꝛc Et qz idē p̄pha i op

dns p prpham dt ibi q nd pcet
sup scelcibus eorum sit q pte potuit
i sequentibus s p9 tpe tactu in q°
ipe prophetauit q tangit i titulo Cet
p9 commans dni tacta in pho
exordij ibi dns de celo rugi
et 2 q mich ait 2° q ipso tam
guit tpe 2° gmdo 2° s rugi
sup tribus scelibus 2 vel 2° iter
pctm omittentibus sil itantibus sit
se posse indulgere s nō qrto q
intelligi p3 ad sensum misticum sit
s q dr iterare q consuetudinis sinar itat
pctorum indulgentiam deu dare posse
sit queris deu qrto eadem petita ad
mittentibus i omittentibus hic pcq
dicat q illos nō gulet s dit de
structo illorum futurum p ignem sta
p3 i singulis ptibus pl et 2 ca
pitulorum dm s rugit hic na p ig
ne sumitur et dt ignis sumitur
nō ignem q q in michilu p9 erat
vdacti p secuc illis imissa a
dno p pctis eorum ut produxit ibi
dem s po et 2° ca lis carus s qua
plus noiat s gazam et tyrum 2
cuspe et e finis prologi

Amos propheta 2 iste pro
logus 3° hz ptes i pma
tangitur cause opis i 2a
por auctoris gmendacio
spalis i amos vō intr In 2a s
dit prphe gmendacio gnalis In ve
ritate enim In pa pte ca efficiens
multiplicat de stt p° q̄m ad nō
m dr amos 2° q̄m ad officium cu
dr prpha 2° q̄m ad gdicōm cum
dr rusticus 4° q̄m ad opis g
suetude cu dr rubus moros
distingens 7° q̄m admodu age
n cu dr paucis vbis gplicat
nō pt in q° tangitur causa forti
bo q̄m ad actu prphandi ibi
h lor ad vaccas pingues i q° ta
git cu mulis nō robori moret
2 sequitur de amos vn talo s
dest 2 Amos tanc ego sum velli

cas sicomios i distrepes frondes
sicomoi et aliarum arborum ad pas
tum pecorum ita dt intellmian di
tingens vellicans distepes p
eadem accipiuntur 3te glo mgitalis
dt ibidem sicomorij idem est q ru
bus asserens moa q pastoris fa
me depellit et folia eorum
pecori paucis vbis 2 p vbos
gsiderite et plura q prolicu
oportuit ipm ee cs n digne
suffit et gpetent exp mei ier
pmo pt ta et ima scela da
mascu tyri gaze 2 i ca° p° vn
et om gradu unde et isti ista
duo q̄d hic appllatur locus q in
vii gradu et i vii loco inchoatur
con iudeam et con duas tribus
relicto deo ydolis deditas et
i viij gradu et i viij loco inchi
con ysrlm i con x tribus quas
multa pctā enuat hic lor i iiij°
calo ad vaccas pingues h tangt
mas et ruitmas i ca° vi domu
maioris s x tribuum p maiori mt
titudo domum minorem i duas tribum
restat i capitulo duodecimo vn ano
vii le xxv et xxvi ipe creat
sictos locuste i vii sictorum appel
lat dni creator et spiator locu
ste i creator assiorum vn zeb i
originali d benacherib reges
assiorum cu infinita multitudine exerc
ad uistar locuste vmiusa con
dem et pctus de eo aduentu
lectu uns xviij et ysa xxxvj
et statu dum i vii sup murus
litu hec est litu ysa ad acranu
hec e lra hos murus litis i su
pinductu litis dr a lino linis
litui qd e supinducit p murus
stringina ptecto per lungas que
pulcre et fortore reddit mu
ru strictu pulcdo p adamate
q icio dissoluitur n frag; hunc no
notat pseuari i bono ul isepera
bilitas a do ffo viij cs nos
sepabit et oia gmatur ds auf

re a iudeis pro peccatis suis et sic
erunt vncinum pomorum attrahens
te supplicare p vncinum intel
ligitur tempus captiuitatis sicut n vn
cino trahuntur rami arborum ad
carpenda poma ita appropiare
fat tempus captiuitatis et amos fa
mei in ecclesia non dicit verbam
nisi sed audiendi verbum dei p quod licet
illa famem sore audiendi verum
interpretatur quod vnicum verbum est non ita
creata quam prima verba sunt amos vo
mit ex omnibus. In ista 2a parte
autor supplicat a iniquitatis emendare
pro ex tribus a parte ibi nitor o
mnibus 2o ex officio dignitate ibi
propheta inter ceteros 3o ex debita ad
prophetiam dispositione ibi Esse quippe non
potuit. Primo ex vtilitate vite et de
ctrine ibi Et non tuba sua dicit quod o
mnibus omne genus i. gratia spiritualiter
placuit ad celum que omnibus dicit quod
sonum reddit maturi moriturum
et de isto dicit quare non audistis quae n
meum planctum est et omnes meum leuauit
propheta inter ceteros scilicet Iohele Iona
Osee et ysaiam et emendare i. hoc
quod dicit cum aliis prophetis esse quod n inter
plures bonos prophetas non potest latere
lateraciam mali. Esse quippe propheta
non potuit ita bonum et ita sufficiens
n pastor cum sit sufficientissimus quia isto offi
cio instructus fuit plenitudinibus et omnibus
quod profuit prophetando sic tangit
in nullis locis nisi si hic quod non cum
pastor spiritualis magnum habuit
emendationem de mali officio pastorali
quia ad hoc fuit abilior ad officium
predicandi multo magis pastores
spirituales ad hoc sunt vtiles tuba
sua i. predicatione sonora et apta
vocis ij. Canite tuba in syon quod
publice ad modum tube quod quotidie au
ditur a bonis et a malis et pub
lica predicatio primo delectat bonos
offendit autem obstinatos, 2o vitat
eum in ista 2a parte emendacio
predicationis comuniter tamquam tuba primo locis

sic spiritualiter ad dictam malum de quo
dicitur numerus x fac tibi duas tubas ar
genteas sic spiritum est ysaie iiij super
montem excelsum ascende tu et
exalta vocem tuam

5 Sic Amos in hoc tractatu p
logo primo a dignitate no
tabili prophete notificat prima
cum de Amos propheta 2o
declarantur propheta quod ibi propheta
autem 3o per prophete uita ibi maior
autem 4o exprimitur diuine electionis
gratia qua ad prophetiam vocatus est i.
huic oblatum 5o subiungit finalis
vnius preuaricationis ibi Et nunc ca. 6o
6o sic mencio de ipsius morte
et sepultura i. post hec seminiuit
dicit in prima parte notificatur propheta
multiplicatur primo p personis distinctis
ibi non fuit primum ipse 2o persone
distincte i. ita et aliis libris kro
p corporis cursu i. et ille fortis et
robustus 3o p suam cognitionem ibi
fuit autem cognitio eius 4o p officium
operum et sollicitudinis pastora
lem ibi cum genus pecorum 5o
quantum ad ipsum ibi ex libris
nomine pastor 1o quantum ad interpre
tacionem i. simplici sinore 2o quantum ad
cognitionem ibi sicut plenus sua hinc
vnus hic insistitur pater ipse de
quo ipsa primo visio ysaie filii amos
cum autem ysaias propheta exhibitus he
tur ysaie vndecimo, ita alijs libris
sunt Amos primo ysaie ix de Ieronimo
originalibus tekue sicut p partem et vl
timum sunt novis locum alle phi
et sude et inter fortis atque robu
stus hic vero p arma et famem
et inter apostolus angelus medie he
men et vix vix querentes
sunt a cultu dei iii Re vii cum
augusto dauid nisi sunt vero the
tue distat a bethleem versus vl
ad meridianam plagam sic et Ieronimo
in quo tamquam pastoribus humi aride est i.
humo exoritur aridantes increduli

uel humū arida et arenosā ul
cm̄ ul oīs frugū gignit Vict̄
magne vtut̄ vir i magnā vtē
hūs et egregie pulcitud̄ mi
i hūs egregiā pulcitu⁹ et e
treme turpitudis al. i hūs ex
tremā turpitu⁹ multa t lig
exoa pot pr̄ng i mori i volume
te pr̄m i libri alit expo
vt lr cp d̄ humi ponit adūat
d̄ y pr̄ng i maiori volume ꝑ
Unde qp ꝑa auitū noiā si ꝑcul
re fuerit declinaī in gto cav
p advt̄o in loco accipiū vt
rome su hi acto vo ud locum
cūtiqꝫ dec fuerit ut roma
eo ul carenn̄d ul carthagie
ul athenis i ablto de loco
ul p locū ut roma exeo tur
to trāsito si fuerit ꝫe dec in
ablto tām i loco qꝫ de loco ul
ꝑ locū ut cartagie su ul carta
gine veio cartagie trāseo sem
et ipsꝫ plurib⁹ iuenit ut athe
nis sum athenis trāseo athe
nis veīo et pauc in ꝓposit
sbdit inueniunt et ꝑdꝫ appl
latiā supdictā vias sinaca in
militie militiā domi domo
domū humi humū humo ꝓce
nd qn nō ꝑ padm̄ adv
biū ē sicp qꝫ absolute te nō
at sump vn ponit ei adiūgi
adiectiā ut dā nocā sbtia noia
i cōformitate accidē cui sic pꝫ
hic et i ouidio Epl̄ari ī ma
epla ꝑꝫ a aliqs nūc doctus
cat nūqꝫ athenas cōseruā⁹ uia
qꝫ hūani in qꝫbꝫ campis ul
oīs fruga gignit hui arde
atꝫ arenose. i i hūd arida atꝫ
arenosa, ꝫte ꝑ exoa supdicta qꝫ
pꝫ qꝫ noiā adūta posita cōiūgꝫ
ponit cū vbis finibꝫ motū
qꝫuiqꝫ cū vbis finabꝫ quiete
ꝓe ondit ꝑ exoa ouidij i m

in memor philozeos spargit humi uis
pos mortua penna, Item i eodē ꝑ
tat hūi positꝫ cū suluā sedꝫ
i doctinali ꝑꝫ Rothomagi stu
deab et rome deit mōenib
militie atꝫ domi i sedebis hū
ꝑfit Brevissimꝫ d̄ Rome ro
thomagi vnone morat athe
nis Romā rothomagū vno
ne tedit athenas Roma rotho
mago vnoe i dibit athenis sive
monē hūi militie qꝫ domi ꝓ
cedebat humū militiā qꝫ domū
ꝓueue dibat hūi militiaqꝫ do
mo diciē at grā qꝫ ista vni
appta equa ab ꝑoꝫ nom
ꝑꝫ appta ad noīā silua
vite qꝫ uore duo ad defensi
exoti tm̄ domꝫ n defēdit a plu
uia et grādine militia vo ab
hostibꝫ et aīa duo ad defensioꝫ
tūtatꝫ i vrb gꝫ mltꝫ ē ad ci
uitā ut ide hō alatꝫ et hum⁹
i t̄ra humida et fimosā ut in
menta pascant quibꝫ hō vest
hic ablatū de ꝑmo et hc h̄ret
i vij ca⁹ cuc dina suas sacdꝫ
ꝫ de qꝫ le⁹ ca⁹ l ꝑ⁹ ca⁹

Circa dimos hec cōpha
q̄ tuo loco poz i ebreos
i duas ptes diduꝫ ꝓhe
et tēttatū q incipit ibi
Et dixit in p̄a ꝑte ponetifica
autor exo nō cū dr̄ verba ꝗ
mos et ie ē aliq ab illo q fuit
paꝫ vsqꝫ licꝫ vtꝫ fuit ꝓhā
ille n fuit nobilis et degne
rigio hic at rusticanꝫ ille co
ꝑꝫ i ebreo ꝑ hūani alleph
e pūo et sade ifine ille vo
ꝑ hūanū ayn in ꝑn⁹ et samech
i fine ꝑꝫ qꝫ ie robustꝫ hic aūt
ꝑ interpretatur Notand̄ q exp
bio cū dr̄ q fuit i pastoralibꝫ
thecue Est at thecua villa
segetibꝫ plena in cōspto et
i pastua aliꝫ secūda cō ou
dis quibꝫ ꝓhā cū dr̄ q vidt

sup isrl i sup regnu x tribuu[m] co[n]tra
p[ri]ncipal[ite]r p[ro]phetat · Ratio tu[m] s[upra] ... p[ro]
a[li]a regna ut videbit[ur] · 2o ondit[ur]
t[em]p[u]s in q[u]o p[ro]phetat et p[ri]mo in gnal[i]
cu[m] d[icitu]r in dieb[us] ozie regis iuda
et i[n] dieb[us] Ieroboa[m] · Iste n[on] fuit
na[m] p[ro]phetat[ur] tu[m] co[n]t[ra] vl[...]d p[ro]
regni Ieroboa[m] et p[ro]p[ri]a regna o
sie p[er] co[n]curre[n]t ut vides p[ro]
ozias tu[m] ibi noia[tu]r azarias
q[ui] fuit bino[mi]us · 2o in sp[eci]ali cu[m]
d[icitu]r an[te] duos anos t[er]remotus q[uia]
ozias n[am] rex iuda i[n] sup[er]bia ele
vatus voluit offi[ce]re thimiama
i[n] te[m]plo dei sup altare i[n]censi et
tu[n]c a d[omi]no fuit lep[r]a p[er]cussus et
fuit et tu[n]c t[er]remotus ad ond[en]
du[m] ira[m] dei co[n]t[ra] ip[su]m de q[u]o t[er]re
motu dicit[ur] plenius zach[arie] xiiii
Amos v[er]o i[n]cepit p[ro]phetare p[er] du
os anos an[te] · Et dixit · hic i[n]ci
pit t[er]tius in q[u]o Amos p[ri]mo p[ro]phetat
co[n]t[ra] p[re]d[ic]ta regna i[n] gnali · 2o ma
gis in sp[eci]ali et dicat[ur] c[irc]a p[ri]m[u]m d[icitu]r
Et dixit s[cilicet] amos a deo i[n]spiratus
d[omi]n[u]s de syon rugiet · q[u]ia n[on] d[omi]n[u]s
co[n]t[ra] regna i[n]seque[n]s exp[re]ssa de
[illegible] me[ta]phore p[er] rugitu[m] leo
[illegible] et d[icitu]r de syon eo q[uod]
ibi i[n] te[m]plo erat p[ro]piciatoriu[m] q[uo]d
erat q[uas]i sedes dei ut d[ictu]m fuit
[illegible] · Et videbat p[ro]ph[et]a fig[u]
nalit[er] q[uod] vox dei loquent[is] ad
[illegible] ex illo loco p[ro]cedet us[que] ad
[illegible] · Et luxerunt speciosa pastor[um]
i[n]habitatores regio[n]is i[n]fra scripte
et exsiccatus e[st] v[er]tex carmeli
[illegible] desinet p[ro]ph[et]as [illegible] regni
[illegible] n[on] sonat [illegible] caldaica
et h[oc] no[n] est p[ro]ph[et]ia hec de stili
tate futura [illegible] nimiis [illegible]
ut [illegible] alia [illegible] me
[illegible] ad designa[n]d[u]m desola[ti]o[n]em re
gnor[um] i[n]fra scriptor[um] · hec de d[ic]tis
co[n]t[ra] p[ro]phetat magis i[n] sp[eci]ali et p[ri]mo
co[n]t[ra] [illegible] · 2o co[n]t[ra] iudeos

[illegible] ibi h[ec] d[icit] d[omi]n[u]s sup t[ri]bus
sceleribus iuda p[ro]p[ri]a dicit[ur] in sexto
[illegible] regna [illegible] q[ue] p[ro]phetat et pa
tebunt p[er] tres textu[s] p[re]cedentes in pa
rte p[ro]posuit [illegible] regni · Syrie d[icitur] sup
t[ri]bus sceleribus damasci · i[d est] Syrie eo
q[uod] damascus erat metropolis illius
regni · s[ed] q[ui]a d[icitu]r ysa vii · Caput siri
e damascus et sup iiii[or] no[n] co[n]
v[er]tam hic dicu[n]t ebrei q[uod] si h[om]o pe
caverit bis vel ter eo q[uod] [illegible] p[ec]c[at]a
remissibile e[st] s[ed] no[n] q[ua]rto · Et si i[n]
telligat[ur] de remissibile simplici[ter]
hoc est erroneu[m] et co[n]t[ra] scriptura[m]
sic p[er] iiii reg xxi de manasse
rege q[ui] no[n] [illegible] q[ua]rtum s[ed] plures
p[ec]c[at]a ydolatrie et homicidij i[n]cu[r]rit
et tu[m] fuit veniam assecutus et a[li]a
plura exe[m]pla posset adduci de scrip
tura · Si i[n]telligat[ur] aut[em] remissibile i[d est] de
difficili remissibile sic e[st] veru[m] · Ista in
difficultas no[n] est ex p[ar]te divine
potestatis s[ed] ex p[ar]te peccatoris q[uia] ex eo
q[uod] p[ec]c[at]a [illegible] vitat vel p[ec]cata
addit se dei [illegible] indignu[m] sine
q[ua] no[n] p[otes]t a p[ec]c[at]o resurgere s[ed] q[uia] d[icitu]r
Ecc[lesiastici] viii p[re]dico tua ex te isr[ae]l
tu[m] d[e]o ex me auxiliu[m] tuu[m] p[ro]pter
v[er]o modos [illegible] d[icitu]r [illegible]
[illegible] aut dixit [illegible] p[ro]p[ri]is
no[n] remitte[tu]r ei i[d est] difficile remitte[tu]r
ei [illegible] d[icitu]r plus v[er]o me[n]te q[uam]
[illegible] d[icitu]r q[uod] [illegible] fecit re
gnu[m] [illegible] [illegible] affligat
regnu[m] x tribuu[m] et i[n]iuste [illegible]
gnu[m] erat d[omi]na [illegible] et ma[gis]
q[uia] victoria [illegible] concessa abusa fuit
i[n] mag[na] crudelitate, [illegible] eo
q[uod] t[r]iturauit i[n] plaustris ferreis
galaad i[d est] habitatores galaad per
plaustra no[n] [illegible] hic [illegible]
s[ed] q[uo]dda[m] instru[men]ta de tres [illegible]
ia q[ue] volvebat[ur] sup [illegible] po
sitas i[n] area ad [illegible] ad [illegible]
[illegible] s[ed] [illegible] ad [illegible]
[illegible] ut [illegible] q[ui] i[n] palea
ad [illegible] aliis i[n] deserti melior

pabuli et tribus instrumentis ... qui
rut homines ... crudeliter de ga
laad et mittam ignem in domum
azael et ... devorabit do
mus benadab sic scribitur ... in
biblia ... in ebreo tamen scribitur p
...ram ... in fine sic benada
benadab ... in fine
... azael et inmediate po
benadab sicut ... Et isti fuerunt
autem tempore amos prophete qui cepit
prophetare tempore ... ut dictum est
et ... et mittam
ignem ... domum azael ... domum
... potencie ... a deo pu
niti ... nomine ignis de
signatur probabile est ... ... cedi
... fuit ... tunc
combusta ... ... hic ...
... et azael et be
nadab ... quod crudeliter ...
se habuerunt ... filios israel ...
... iiii ... xiii. Et conteram
vectem damasci .i. fortitudinem ...
et dispergam habitatores de campo y
doli .i. de syria ydolatre sedi
... et tenentem sceptrum .i. regem de
domo voluptatis .i. de domo ...
... delicijs ... et
transferetur ... sic fuit impletum tempore
achas ut legitur iiii regum xvi ...
... quod teglatphalasar rex
assiriorum misit rasin regem syrie
et habitatores damasci transtulit
cirenen, hec dicit dominus. Super tri
... in quo ... philisteos
dicit Super tribus sceleribus gaze ... non
... et super iiii ...
... ... demitti
... iudeorum ... quia
philistei erant digni dei vin
dicta et maxime ... con
... crudelitatis nimia ...
eo quod transtulerit captivitatem ...

destructa ... ... p...
... et pauca ... caldeos
aliqui evadentes fugerent ...
terram philisteorum qui in tali ...
... et philistei ...
... insidiantes capiebant e
os et ydumeis vendiderunt ...
... captivitatem
iudeorum ... et mittam ig
nem in muros gaze ... pauca fuit
... caldeos et contra
... de destructione ...
... notatur ... philisti
im ... dispergam habitatores
et ... Cap. ii. ...

Hec dicit hec est tercia pars
in qua probatur contra tirum
que erat in parte aquilo
nari ... iudeam et in
... ... iude
is molestiam ... quod digni erant
a deo puniri. Ideo dicit Super tribus
sceleribus ... et maxime ... crudelitate
... contra iudeos fu
gitivos ... et philistei ... ... eo
quod conclusit ... et ... ...
et non ... federis fra
... ... et ...
tyri ... ad ...
... et ... vocabat
se mutuo fratres ... quod ... ...
salomonis ci
uitates quas dedisti mihi frater ... Et
immittam ignem in muros tiri ...
caldeos Hec dicit hec est ... pars
in qua probat contra ydumeos ...
... valde ... iu
deis ... quod merebant sustinere
vindictam maiorem ... ydu
mei et iudei ex duobus fratribus
erant nati, scilicet iacob et Esau
... eos diligere debebant
... odio ha
bebant ... eo quod perse
cutus sit ... fratrem suum ...
... ... fratrem

suu) iacob (Gen. xxxvi et sic
ydumei ab esau descendentes
Filiis israel petentibus transitum per
terram eorum negauit eis inimi
ce dicentes ppo isrl non tra
sibis p me occurra alis ar
cus tibi et sicut pacta frequenter in
pugnauit eos in terra sua) io
sepelit et violauit vrnam eo
l quam debuit fratris contra ppm
isrl inre dicte fraternitatis, et te
nuit ultra furorem suum z, i, ua
adii et furorem ipsius Esau is iacob
quod retinent ppls ydumeorum contra
ppm iudeorum. Mittam ignem in
Theman non est loci in producia
sic bosra vnde fuit iobab rex
Edom (Gen. xxxvi) s, a, q, e
bosra in moab. hec dicit. hec
est tercia pars in qua prophe
tizat contra filios amon qui debu
erunt diligere fratres isrl eo quod
descenderant a loth nepote A
brahe primi patris iudeorum et ipsi
econtrario habuerunt eos odio et
eos multis modis persecuti sunt
crudeliter ut patet de naas re
ge eorum qui nolebat pacem facere
cum eis nisi erueret omnibus oculos
dextros, ideo dicit Super tribus sceleri
bus Amon, i, multotiens replica
tis non conuertam eum dando ei pe
nitenciam ut conuertetur veniam, eo quod
dissecauit pregnantes galaad
ne pueros parerent qui terram
prius possiderent si ut ipsi amo
nite eam habitarent, ideo sequitur
ad dilatandum terminum suum i. terram
sue hereditatis. Et succendam ignem
in muro rabbe hec est ciuitas
que deutro iij vocatur rabath et
erat metropolis in regno amon
in vlulatu, i. sono confuso vincen
tium et morientium in prelio. Et ibit
melchon i. rex eorum in captiuitatem hec
dicit. hec est pars vi in qua prophetat
contra ppm moab qui sicut descenderant a loth,
patet quod debuit iudeos diligere et
tamen econtrario multotiens impugnauit eos
ut patet in libro iudicum et regum, ideo dicit.
Super tribus sceleribus z, i, multotiens
replicatis, patet quod dignus erat su
stinere supplicium et cum hec quod dig
tati regie intulit crudele suppli
cium. ideo sequitur eo quod incendit ossa
regis ydumei, Quis autem iste rex
fuit non dicitur hic nec est alibi in
scriptum. Aliqui tamen glosatores dicunt
quod fuit ille rex Edom qui inue
nitur fuisse in exercitu cum regibus
israel et iuda contra moabitas
et cum rex moab fuisset obses
sus voluit irrumpere ad regem edom
et non potuit sed fuit compulsus in
ciuitatem redire, patet quod moabite con
trarii irati post eius mortem effo
derunt eius ossa de sepulcro et incen
derunt, sed alia dicit quod quidam rex edo
pugnans contra moabitas cecidit
in manus eorum et fecerunt hanc
crudelem ignominiam tamen non dicitur quis
fuit ille rex Edom, et deuorabit
eos carioth non est ciuitas in
moab et morietur in sonitu moab
s. belli vbi est sonus magnus ex
fragore armorum et clamore mo
rientium, et disperdam iudicem i.
iudices et omnes principes nobiles
hec dicit, propheta prophetauit contra gen
tes scilicet ydumeos. hic prophetat contra
iudeos et post contra regnum iuda
ro contra regnum isrl ibi hec dicit. et ca
pim scilicet quod d tribubus reputatis
a regno dauid iij scilicet contra cultum
dei et doctrina legis p sacerdotes
remanserat in regno iude patet quod id
regnum habuit maiorem oportunitatem
suadendi legem et cultum dei et per
consequens magis reprehensibile fuit de
transgressione et tamen multotiens et
multipliciter peccauit in prophetis
contempnendo legem, et excecando ydo
latria, ut iiij regum et ij paralipp

pp q̄ meruit dñaz puitaõ; so
dr. sup tbꝫ scelibꝫ et pz ex
dictꝭ; et mitta igne i iuda et
fuit cpletu ꝑ nabuzardan
pncps milicie nabu͞or sucē
dit dom dn̄ et domū rgis et
domꝰ ierlm̄ ꝑ c ciuita iuxꝫ
vltꝭ; hec dt dns sup qui ꝑ
tuit con regem isrl et po͞ hec
ꝑphia i vltio loco q̄ ꝑ hag
cā quā imorat̄ ꝑ; vsq ad
fine tn̄ aliu inꝑelt de rgo
iuda et dldit̄ i ꝑtes amos
em̄ po demictiat sua ꝑphiaz
2o ex hc patet̄ iuxta ca͞ vij
pa i 3s q̄ po arguit ꝑm de
auaricia 2o de ydolatrā ca iij
ibi venite ad bethel, 3o de cru
litate et lastiuia c vij q̄ a dn̄
q̄ ista diuiō nō est ꝑcisa sed
tn̄ a plimo i qual n ꝑte mt
scitur de aliis viciis pa i duo
q̄ po arguit̄ cupiditatis viroꝝ
2o suoꝝ uxoꝝ in ꝑn͞ c iiij pa
iij 3s q̄ po post ꝑh flagicia 2o
i colit̄ dei bursā ibi ego it
cta ꝑm dr Sup tbꝫ scelibꝫ et
q̄ a qui exponit dictes q̄ ꝑm
scelꝫ fuit venditꝰ ioseph gen
xxxvij 2m i adorac̄e vituli Exo
xxxij 3m i nequic̄e dauid trij
Reg ij Cui ue nobis ꝑs in dauid
quartū at in vendic̄e ꝑ ꝑp q̄
st in toto orbe captiuati ꝑp q̄ dr
nō qntaz eū reducc̄o ab hac ca
ptiuite eo q̄ vendiderunt argēto
iustū i ꝑpm antono͞ te iustū
Sz id q̄ subdit̄ non vel bn̄ co
sonac et paupem p calcian͞
ꝑp q̄ magis ꝑ hec exposito
mistica quā lralis so dr c alit
sup tbꝫ scelibꝫ i ꝑ viciis ista
scripti multo͞ et multiplicat
lcenꝰ sic supdcm̄ e de aliis
eo q̄ vendiderunt argēto iustū

i iustā; subaudi͞ indicaū ꝑ pri
o et paupem p calciam͞; ꝑ
pui valois rc in qo appatet
magnꝰ ꝯtemptꝰ paupm ebrei
dicit et paupes p clausulis
dicto n cbrinna lz po͞ta equo
ca e ad calcia͞nta et clausulas
et expo͞ hic ra sa d q̄ qn
paup hebat vineaz al agz
iuxꝫ diuitis possio͞ molesta
bat eū calūpniis et coge
bat̄ b venderē possio͞ suaz et
diuites aufebat clausulā me
diaz int suaz et paupis pos
sessio͞ totū ponēs sb vna clau
sula et hc magis ꝯonat lre
sequēti, Cū ꝯterut sup puluez
tre capita paupm eos deii
cedo tota a suo statu, sic em̄
deiectꝰ videt̄ dr i puluez
ꝑstratꝰ; et viā humiliu declinant
i declare sunt, q̄ humiles ta
libꝫ supbis cedūt de via qn
obuiāt eis declinātes a latē
Et filiꝰ et pat̄ iuerūt ad puel
laz i pat̄ violat̄ puellā filio
suo desponsataz et in hc ragit̄
crimen icestꝰ; et sup vestimtꝭ
pignoratꝭ accubuerunt iuxta
omē altare; faciebat n isti ali
mag quimā i locis v colebā̄
ydola; et de vesti͞ntis paupm a
pud eos ipignoratꝭ faciebant
sedes ad recūbend i mēsa q̄
quīnna illa fiebat de sba iuste
obpssoꝝ et ꝯdēpnatoꝝ ab eis
so subdit̄ Et vinū dapnatoꝝ
[illegible] Ego at hic qui ꝑcolut d
na bursā isti ꝑpo exhibita ut
ex hc flagicia ꝑdcā appeant
maiora et supplicia sequēcia
iustiora; et po dr in ꝑna dei ego
at extrivi amorreū an facie
eoꝝ isrl sic pz in libris nuoꝝ
et Iosue Cuiꝰ altitūdo cedroꝝ i
valde excessa ultra quā hoīm
statū so dr de eis mūi xxxj hoīm

vidimus monstra de genere gigantum
quibus comparati quasi locuste videbamur
Et fortis ipse quasi quercus et sic
excedebat populum in altitudine et forti-
tudine, et contrivi fructum eius de-
super et inferius principes et subditos eius
ipsi, Conqueritur etiam aliud bene-
ficium precedens scilicet educcionem de terra
Egipti cum dicit Ego sum et patet litera
Et suscitavi de filiis vestris
in prophetas ad docendum populum et
hoc patet per totum vetus testamentum Et de
iuvenibus vestris nazareos ali-
quos ad tempus ut Sampsonem et
Samuelem et aliquos ad semper
Numquid non ita est quasi diceret non potestis
negare beneficia ista et vos con-
tra me provocabatis Iudei scilicet et
propinabatis nazareis vinum ut
infringerent votum suum et pro-
phetis mandabatis etc. sicut infra vii
patet eo quod Amasias sacerdos Bethel
nitebatur impedire Amos a prophe-
cia, Ecce ego stridebo [?] predic-
ta supplicia et primo ostendit hic
punicionem temporalem et secundo eterna[?]
c iij circa principium dicit, Ecce ego stri-
debo super vos talis ac stridor
causatur ex onere supposito et per
hoc innuatur quod peccata ipsorum erant
ita gravia quod deus non posset ulte-
rius tollerare absque punicione debita, Ebrei
sic dicunt Ecce ego stridebo in
locis vestris quod dictio ebraica est ca-
pax ad utramque significacionem et in hoc
notatur modus punicionis, plaustrum
enim multum oneratum conterit et stri-
dere facit illa super quae incedit quod
non potest, non effugere sic nec illa
super quae transit plaustrum oneratum Et
subditur, Et peribit fuga a ve-
loce quia capietur antequam possit
effugere et tenens arcum non stabit
quia hostes multi et robustissimus corde
in audacia et constans inter fortes fugiet
et pretextus armis pro honore c iiij

Audite verbum hoc verbum pu-
nicio regni israel continua est in [?]

tabiliter hic eorum post tonat et di-
citur in domo [?] que primo habet tonabilis
declaratur, secundo punicio iterum proclama-
tur ibi prophetica propria in duo quod primo ostendit
racionabiliter ex testimonio divino secundo
ex humano ibi Audite sancta circa
principium propheta primo excitat attencionem
dicens Audite verbum super omnem cognacionem
et ceteris alloquitur omnes iudeos quia tan-
tummodo vos cognovi quasi exhiben-
do vobis legem divinam et alia bene-
ficia plura quam cum aliis, Non fecit
taliter omni nacioni, Ideo visitabo
super vos actibus vos puniendo quanto
maior fuit vestra magnitudo dotaci-
onum, prophetam spiritu sancto loquentem pro pel-
lendo scilicet, Numquid ambulabunt
duo pariter nisi ad aliquem locum destinatum
nisi eis convenit tale iter ex con-
sensu quasi diceret non et per hoc mystice
designatur convenientia dei et prophete
loquentis ex eius ore Numquid rugiet
leo in saltu quasi diceret non, leo rugi-
tus est deus per os prophete comminans pec-
catoribus ad quos scilicet pena sicut ad ru-
gitum leonis preda, et hoc non preteri-
it, et id intelligitur per hoc quod subditur
numquid dabit etc. Est non repeticio eius-
dem ad maiorem assercionem Numquid
cadet avis in laqueum terre absque
aucupe in terra absque aucupe sine
opere aucupis laqueum tendentis, quasi
diceret non per aucupem intelligitur deus pecca-
tores capiens in laqueo penarum et
pluet super peccatores laqueos ignis
Numquid auferetur laqueus etc. quasi diceret non
sic tendiculo dei non frustra a pu-
nicione peccatorum in malo perseverantium
Si clangetur tuba in civitate et populus adhuc
in adversarios super eam et populus non
expavescet quasi diceret ymo per tubam intel-
ligitur prophete denunciacio divine comminacionis, Et
subditur, Si erit malum penale in
civitate quod non fecerit dominus, in contradictione
fieri ut dedecus culpe puniatur deo
iustissime quasi diceret aliter non fieret, quia facit
dominus deus verbum de hiis que sunt nata sepi-
ri nunciari vel revelavit etc. quia sic

tiā non desiat in natis ita nc
auror, nec inchiando p pphas ea
que sunt natā cognosci et nō p
via huāna sciri. Oia ista coa
ad hc pota sunt ut ulcō diua per
pphas p clamata vonablis osten
datur. Ideo ser leo rugiet i deus
p pphas comminabitur quis nō timebit
q. d. nq ē q non debeat timere et
de malis suis penitē. dns ds
locutus ē p pphas in spiritu quis
nō pphabit i spiritu a deo accep
tum pro nunciando q d nq ds tacē
p quantum psecuoe Auditum hic
gnt ondit vonabilitus pud
testidio lgua cū dr Auditū fa
cite i dieby azoti et i mit gentiles
legē dei nō hutes. Cōgregamini
sup mōtes samarie et videte in
samaria ydolatas coñ dm et
calupniam paractes i qo nō mit
peta conp pxim q d si gentiles
tha videret sola roe nali ducti
iustę puenda diceret. pptea on
si vonabite puitois supder h
litem pclamatur cū dr tribulabit
et circuietur tra ita q nil rema
neat absconditū et detraheretur ex
te fortitudo tua i rex principes et pe
latos et diripientur edes sue q
bona inde auferent et pyrea ice
dentur et hc fuit ipletu tpe ozee
iiij re xvii. Iriuitu qra aqui sed
paua euaserit io subdit. Quos
erat pastor z si eruerit filii
isrl i valde pauci i plaga lectu
li i i regno regis iudee qd dr
lectuly roe templi qd erat ibi
de qo dr Can po lectuly nr flori
dus eo q ibi descēbat deus p spe
lem i hitaco. Illi eni q pōdco
mō euaserit tpe ezechie venit
in regnum judee redeutes ad di
uinu cultū et i damasca gbate
q aqui de dictis euadētibus i da
mascū refugerūt et fuit onit
tum ad tpus Ocz cenis tū q aliqui
ebrei dicūt q damasci nō ē hic
nō loci sz ē nom appellatiui et sic

victu q Ezechias dei cultor
pdictis ad regnum suum refugientibus
pvidit nō gucienti de victu
et q nō solū fuit pps isrl pu
nitus sz etiā cultus ydolatrie dis
sipatus io ser Audite et q in
die cū visitare cepero puarica
tois isrl ppm puiendo visita
bo et sup altaria bethel oia
loca ydolatie sbuteo et pcu
tiam domū hyemale cū do
mo estiuali poteres n ex me
litate viuas hēbant domos
p hyeme et estate et pibut
vere domus eburnee non q
eent tote eburnee sz q ibi
erat aliqua opa miora ebur
nea et hc mō dr iij re vlto
de Achab rege isrl domus ebur
nea quā edificat, c iiij
Audite vbū pphs de scpta
ē h cupiditas vioz hic qui
ondit id de vxolbg eoz
cū di Audite vbū hc vacce
pingues i pote sa vxores q dur
itiaee pp vitios mcos qs ad
rabint et pingues roe diciaz
ad quas acqsitionē iniq vias
os iducebāt io sbdit. Que ca
lupniam facitis i p vias vtros
fiei pcuiat. Io loz cū dicitis
dominis vris i maritis auferte
et bibemus i sbam aliorū rapite
ut nos et filie nre possimus lau
te viuē. et sbdit pena Jurauit
dns in sco suo i i seipo sic sicut
qui nullus hut p quē iura
ret maior illat pmetipm
Ebre vj. Ecce dies venient sup
vos i ad puitō vrarum et leua
bunt vos porti i captiuitate
sc portant res pondēse i cont
et reliquas vras i ollis feruē
tibus i cetēs ad fortalicia ar
dētibus ibidē cremabūt cū edi
ficiis et per aptuias exibitis
i mūre sicut aptue i muris p
quas extraheim piacim in

armon que armenia dicitur secundum glo. ib.
liniare non est re(gi)o longinqua
ultra terram assiriorum. Veite pecqua
propheta arguit populum de auari-
tie quantum arguit ipsum de ydolatria
et diuiditur 3 partes quia primo per ydo
latrie frequentacionem 2o frequentacionis ob
stinacionem ibi vnde et ego 3o prophe
monicionem ibi prope quod dicit circa primum
dicit venite ad bethel et veicte
frequentando loca ydolatrie itaque
propheta non inuitat ad ydolatriam
sed magis arguit ad galgala
ibi non secundum ydolatria exercebatur ut
dictum est secundum oseé xii et offer
te in offertis tribus diebus sed non ang
sic in templo domini quod erat in ierusalem
vbi cultores domini debebant comparere
ter in anno. Et sacrificate de fermento decro
boaz non in cultu ydolorum qui sunt sta
tuit similia quia cultui diuino quia
illis non fiebat in ierusalem ut predicta sa
cra affectaret, et sacrificate de
fermento scilicet et gentiles ydolatrie
oblaciones non deo facte in ierusalem
erant absque fermento. Sic non volu
istis filii israel sacrificare vitulis
vniuersis et de mandato meo sed
de vestra voluntate vnquam. Vnde hic
ponit per obstinacionem populi qui pluries
fuit a deo flagellatus propter peccata
non tamen emendatus, et primo per fla
gellum famis cum dicit vnde et ego
dedi vobis stupore dencium in fa
me, ebrietatis dicitur acuitatem
dencium. Vnde et facha dicit vel
quasi habere dentes acutos, et te
tre vacua sed secundum, et indigenciam
panum. 2o flagellum siccitatis cum dicit ego
quod prohibui a vobis ymbrem et hic
tribus mensibus ante messem quia in ma
pit in terra illa messe aprili et
fuit prohibitus ymber tempore quo ma
gis solet pluere, et pluui super vnam
ciuitatem quam dedi pluuiam fuit
ita modica quod non sufficiebat vo
bis ad potum secundum scilicet. Et venit duc
ciuitates 3o flagellum venti vre
tis terre pasceua corrumpentis

et eruca quam multitudinem cum dicit percussi
vos in vento vrenti 4o sto fla
gellum occisorum ab aduersariis cum
dicit, misi in vos mortem in via e
gipti miserunt enim iuuenes e
lectos in egiptum ad adducendum
inde auxilium contra assirios qui pre
cupati ab assiriis fuerunt occisi
ab eis et equi eorum ab aduersa
riis capti sed scilicet usque ad ca
ptiuitatem equorum, et quod cadauera
eorum iacuerunt insepulta sed secundum
Et ascendere feci putredinem 5o
sto flagellum subuersionis terre pad
iusticias cum dicit subuerti vos sicut
subuersio sodome est ferro et igne
sed subditur, et facti estis quasi tor
ris in ligno semiustum et in cor
recto est, et non redistis ad me to
nes flagellatis. Circa propterea hoc fa
ciam tibi israel in dabo tibi penas con
plectis et maioris, post quod arguit hic
quantum per prophetice monicionem sicut ut propheta
ad dominum conuertatur, et ad hoc induxit
super mocionem in per causam et primum
dicit ingentem et comparacionem diuine potencie
cum omnes creaturas deus sit subiecte
sed dicit post quam arguit hec fecero tibi
in affliccionibus perductus preparare in oc
cursum dei tui israel per dicta per
tenciam, reparando intellectum secun
dum, et dicit expositores com
muniter et sibi consonabit quod hec
prophetia est de quo sit ordo videtur contra
finem mundi futuram. Vnde sed vos
non sunt adire captiuitatem libertatem et sic
hic expositor preparare te in occursum
preparabis te ad hanc ad gusto
re primum dicta dicit mouere com
lectam diuine potencie sed secundum circa
ecce ego formans montes et crean
tiam hominum eloquium suum dando
ei prophetare sperni deus creatum in
angelorum. C v

Audite hic per 2m motiuum
quod est diuine iusticie comparacionem
arguit peccata punientis et di
uiditur in duas partes quia primo
per hec comparacionem 2o arguit populum de
oppressione ibi tamen quantum super ipsam duo
quod primo inducit populum ad comparacionem penitenciam

ptite ro ad euasion fuitie ibi
hic hec dt cta p̄m dr ppha audi
te v̄bū istud nō solum aure sz et
corde qd ego leuo sup vos pla
ctū ꝯparatus inplete vobis in
fluctū dom⁹ isrl̄ cecidit a sta
tu ꝑꝑꝑ ꝯ et hic fuit a tpe aza
el regis sirie q̄ sz mod̄ afflī
xit regnū isrl̄ sz qz dr in̄ ꝑ xxiij
iratus ē furor dni con̄ isrl̄ et
tradidit eos ī man⁹ regis azael
sirie ⁊ cet̄ sbdit̄ / attenuat eos
rex sirie nō adiciat ulterius
surgat in ptate ꝑtita et ad ide
fac̄ qd seq̄ virgo isrl̄ proiecta ē ⁊
qz dr ꝑ expssioñ cuiusd̄ sine
ad minoꝝ affectoꝝ qd declar
p id qd sbdit̄ vrbs de q̄ egre
diebantur mille ⁊c q̄ a sz de
dus hic inducit ad euasion
pene future dicens in p̄na dei
querite me ꝑ opa bona et viue
tis corpali et spūali vita et
nolite querere bethel ⁊c i nolite
colere ydola q̄ coluntur in bethel
galgala et bersabee qr galga
la captiua ducet̄ i ipsi ydola
traz colentes ibid querite dnm̄
et viuite exponat̄ ut pri⁹
ne forte comburat̄ ut ignis q
totat desfit ꝑ ꝯsumptioñ ine
ꝯbustibilis dom⁹ ioseph i re
gnū isrl̄ q̄ denoiat̄ a ioseph
eo qz ieroboam rex eius fuit de
tribu effraym filij ioseph Qui
quertitis hic ꝯue arguit̄ ipos de
ꝯpposito s qr pstabat sine sicuro
et timore dei pp̄po̊ et p̄c arguit
eius iniq̄tas ꝑ ꝯtꝯ ro de v̄so sed di
ve depdeicatibus p̄ma i duo p̊
arguit̄ ppli iniq̄x transgresso
ro sbdit̄ puitio ibi idcirco cū
p̄m dr q̄ ꝯuertitis i absinthiū
iudiciū i dānatū paup̄m
eos iniuste ꝯdempnå et iustitiā
i deū q̄ est iustitiā ꝑ cen̄ sit
et vita in terra relinquit̄ ꝑ ydol̄
latris facientē arcturū et oriōne
est at arcturū qdaꝫ ꝯstellaō
q̄ le inuoluit̄ circa polū septē
trionalē et vocat̄ vrsa maior
ab astrologis et curr⁹ bernoli
a laycis Orion at est qdā con
stellaō cla et nota pti ꝯpnens
i thauri signo ptim i signo
geminoꝝ et ortus eius fit tpe
sturee ꝯ qr dt phs in metheoꝝ
hē orion ē indistinctus et dif
ficilis / ꝯuertentē in mane
tenebras i successioñ fac̄ diei
et noctis qui vocat aq̄s mar̄
eleuaō eius sup faciē tre q̄ di
tes eas i pluuias Q sbridet
vastitatē i ebreo dr q̄ viole
tat forte cū vpzime̊ et sb
ridet et ꝯtēpnit vastitatē
a forti factā et de ppla⁹ sup
potētē aufert ipm de regno
potēti tristeri⁹ et captiuādo
ista dicta st̄ de deo ad ꝯuide
dū q̄ nō est ꝑ ydolis relinq
dū et reuertētur ad ꝯuidend̄ ppli
transgressioñ Odio hūerunt in
porta corripientē In portis
n̄ sedebāt antiq̄tus iudices
et senes ut q̄bꝫ ibi ꝯuenientibꝫ
neq̄ iuenirē eos in ꝑpentō et
loquentē pfecte i sanctos doctores
et pphetas abhominati sunt eoꝝ
doctrinas i sua⁹ Idcirco h̄ ꝯui
sbdit̄ puitio cū dr ꝑ eo q̄ di
ripiebatis paupē et sbdit̄
mos depredatōs et predaꝫ electā
i id qd erat melius et vale
tius pobis tollebatis Idō in pe
nā h⁹ et aliorū petōꝝ pdictoꝝ
sbdit̄ domus quadro lapide
edificatis i sumptuose et labori
ose et nō habitabitis in eis q̄
i captiuitē ducemini et coguntur
ta stela ꝯta ad puiendū et for
cia i ꝯtina hostes iusti i iustitia
ita qz iustū ē hic neut̄ gnis
accipitur / vinum ꝑ sbdit̄ eē in
stice Idō prudens tacebit tpe
illo tacens a correctiōe p̄ma vi
dens qz nō eēt q̄ vtam eme
dari sz magis ad maius petoꝝ
aggrauaō Idō seq̄ qr tps malū
eēt n̄ sz sz ꝯ maliciā gētis
et ꝯ hic ante tpe illud ppha

monet eos ad conuersionem d[icens] querite
bonum p[er] emendacionem vite ut viuatis
s[cilicet] corpore et spiritu. et erit dominus
deus exercituum vobiscum p[ro]tegens
sicut vos p[ro]tegere c[on]sueuerat, sicut dixistis
i[d est] desiderastis, s[ed] q[uia] h[oc] desiderium non
impletur n[isi] mala vita corriga-
tur ideo subditur odite malum et dili-
gite bonum p[ar]tes sunt iusticie s[cilicet] declinare a
malo et facere bonum, et constitu-
ite in porta iudicium i[d est] iudices
in portis ciuitatum et villarum sicut p[re]-
cipitur deutro[nomii] xvi ut q[ui]bus tamen
regimen q[uod] timuis posse stati
iudices inuenire, si forte miserea-
tur dominus non d[icit] hic forte p[ro]pter quasi
mutabilitatem, q[ue] sit in deo s[ed] in libero
arbitrio hominis reliquiis ioseph i[d est] reg-
no ioseph d[icitu]r hic reliquiis p[ro]pter
diminucionem ut p[re]dictum est d[icitu]r autem
regnum x tribuum regnum ioseph eo
q[uod] ieroboam p[ri]mus rex fuit de tribu
effraym filii ioseph. p[ro]pterea h[ec]
dicit dominus etc. in omnibus plateis hec
pena non refertur ad litteram imme-
diate, s[ed] ad id q[uod] d[icitu]r s[upra] hostes in-
si accipientes munera et pauperes
deprimentes in porta. Ergo concludi-
tur p[ro]pterea etc. et subditur in omnibus
plateis s[cilicet] ciuitatum planctus in ci-
uitatibus et in omnibus que foris sunt in
villis opidis in campestri-
bus situatis dicent ve ve p[ro]pter multitu-
dinem mise[rie], et vocabunt agricolam ad
luctum in villis et opidis in quibus
sunt habitantes artem plangendi et
ad planctum in ciuitatibus eos qui
sciunt plangere i[d est] canere carmina lugubria
tales n[on] solent in ciuitatibus manere
et in omnibus viis i[n] campestribus locis
erit planctus ea causa subditur q[ui]a p[er]-
transibo in medio tui faciens execu-
cionem iusticie mee p[er] assirios. Ve desi-
derantibus hanc litteram exponunt ali-
qui de regno decem tribuum de quo
p[ro]phetauit ieremias et alii p[ro]phete q[uod] p[ro]phe-
ituri essent in captiuitate babilonica et

inde p[ost] lxx annos reddituros et
habituros maiora bona quam ante captiui-
tatem erat intelligendum statim p[ost] reditum
s[ed] longe post s[cilicet] in aduentu xpi ut p[ate]t de
clarum s[upra] in pluribus locis ysaie et
ier[emie] et aliorum p[ro]phetarum multi tamen de
populo intelligebant q[uod] statim ventura
essent talia in reditu p[ro]pter q[uod] desidera-
bant acceleracionem illius captiuitatis p[ro]pter
acceleracionem illius p[ro]speritatis in reditu
et ad hoc replicant litteram sequentem
in q[ua] p[ro]pheta eos increpat de tali de-
siderio ut dicunt isti s[ed] illud non
ver[um] quia erant decem q[ue] non solum re-
ges ioachim et sedechias s[ed] et
principes et sacerdotes et pseudo-
p[ro]phete et communis p[o]p[ul]us p[er]seq[ue]bantur ieremiam
ad mortem eo q[uod] denunciabat illis
captiuitatis acceleracionem. Ergo p[ate]t q[uod]
non desiderabat eam s[ed] magis abhor-
rebant p[ro]pter q[uod] sicut dictum est s[upra] hic
p[ro]pheta arguit illusores et dicit[ur] i[d est]
in d[omi]no p[ar]tes q[uod] p[ro]p[ter] p[er]dicatur supplicium
eo aufertur remedium ibi odi mul-
ti n[on] ipso putabant dicta p[ro]phetarum
friuola de diuina punicione futura
et dicebant derisorie ier[emie] xvii. v[bi]
e[st] verbum domini veniat sicut fuit ibidem
expositum ita d[icitu]r hic ve desiderantibus
diem domini i[d est] diuine vlcionis derisorie
tamen a p[ro]phetis de q[ua] yronice dicebant
veniat dies illa loquendo p[er] modum
optatiui. Ad quid vobis eam i[d est] q[uo]d quasi
est vobis dies futura illa et erunt
dies domini ista tenebre i[d est] erit vobis
tribulacionis plena q[uod] p[er] tenebras me-
t[h]aforice designatur. Ideo subditur quomodo
si effugiat vir a facie leonis etc. i[d est] si
vobis occurrent tot pericula q[uod] si aliquis
euadet vnum incidet in aliud. Ideo con-
cluditur nunquid non tenebre q[uod] d[icitu]r sic
exponatur ut s[upra]. Odi hic consequenter au-
feritur remedium quod posset esse p[ro] diuina
placacione q[uod] tollitur cum d[icitu]r in p[er]sona
dei odi et proieci solempnitates vestras
et p[ate]t littera usque ibi aufer a me tu-
multum carminum tuorum i[d est] si offeratis
mihi laudes vocibus humanis seu mu-
sicis instrumentis non acceptabo q[ui]a
non est speciosa laus in ore peccatoris

Ecti xv et v aclabit quaqua
i valde mai^te iudiciu i coe
tucos uistre mee qui torrens fex
tis i suo ipetu rapit ea que
tuemit qui d ista rapiet i capti
uite hunc hostias z istud
r'fertr ad tpe in qo filij isl
fuit in deserto ut dicut ali
qui expositores uni q a gfla
toe vituli Reo xxxx no ob
tulert sacrificia et oblacoes dno
s ydolis q portabat q i itine
Sz hc no vz vm qz p adoa^te
vituli ipi fuit gsumpti plurig
ut hetur ibid Et sit p peto
ydolatre phegor mi xxxx 10
no est verisimile q si tam diu
ydolatrie cohibuiss ydolis q
secu portasset qm ipi fuisset
de hc multom punitj et q^m de
hc expssa eet meno i libris
moysi et io id induatr ad on
dend q sacrificia no sint deo ac
cepta si no sit assit bo vita et
hc p oppoitu siz q illa sacrificia
fuit omissa logo tpe tn ipi
isl eet in desto et dej ben
gnj et placatj illi ipo gtulit
multa bnficia, de dictu vo omis
soe sacrificioy pbendo mana
gtic et ducatu ygnis et nub
de nocte et i die et multa alia
bnficia, de dca vo omissioe sac
ficioz dr ra sa sup id mu ro fe
cerut filij isl phase tpe suo
s toto tpe qo fuit ipi i deserto
no fer nisi id phase tm. Et tn
erat pm lex sollepnitas ani et i
qo debebat offerri sacrificia sol
lepnia et si illud fuit omissu
multo forcius alia mu pm lia fuit
n sup ipo dispensatu p incertu mu
bis motu, sic de omissoe ceia
sio. Ista tn omissio sacrificioy no
e sic itelligda quia q illo tpe na
fuerit sacrificia oblata qz indecli
cacoe tabernacli obtulert principes
plura alia i sacrificium dni mu vij

et id gtigit ex aliqs alijs causis
spualibus et si hc de hic nagi hosti
as et sacrificium z q d pauca obtulis
stis et io no gputaim s id q dr
ij phij q modicu est qi mi re
putat et apportast tabernaclm
moloch s q dr ra sa et sic ca q
pdicta sit de statu ipli i desto
illud no r'fertr ad licum i me
pte s ad id q s^r dcm e dies
dni tenebre et no lux i dies
puticos vre eit plea tribulacoe
cui gungitz et portast, c porta
bitis i futo loco p mod ptin
ge ttitiue, pphetie tabernaclm
moloch i d n ra sa q d assirij
ducetes xx tibi i capti^te posuit
ydola q colunt iudei sup hu
ros eoz i itine ut appareat q
dij quos colebat no potuit e
os saluare cont assirios et hinc
expoinavi gpot lia f quecet
migrare faciā tn s dumasai i ul
tra syrie regni mitte vos i ca
ptiui^te m tra valde longinqua

Ve vobis qui, Lv
opulenti estis. In hc ca
arguit ipm de supbia
et gzaeh^te et dicit i d ge
po pce culpa ro sbdit pca ibi
Cua p et i hc ca lex ppha de
regno isl et cont regnum iuda dr
go Ve q opulenti est, i diuitis
male acquisit i syon i regno
iuda sic noiato eo q ierlm
erat ibi metropol i qua erat te
plu et domus regia i mote syon
et gfidut i monte samarie i
i potecia regni isl cuj metropol
erat Samaria i mote sita ut he
tur iij s xvj Optiacis i prin
pes i ipo ingredietes popatic
domu isl i tu supbia magni
ficates vos i ipo trispte i calane
i i babiloia ut dr ra sa et ite
inde i Emath q nuc dr anthi
ochia et descedite i geth pale
stinoz q erat pncipales int ci
uites quinqz philistioz si laciox
tig eoz tio vro e q d no ymo des

vobis facere et melior terra et
hec e vin si qsiderit principia isto
rum regnorum que erant minora i co
tempore et i bonitate ipsius q regnum
iudee datum populo isrl a deo sz re
gnum babilo et antiochie in
gentis fuit porca dilatata i spacio
et fortitudine. Ca seperati estis in
dei s pstata in diem malum i ad
punicionem magnam eo q regno no
bis dato abusi estis vo subdit
et appropinquatis solio iniquitatis con
arguit eos de carnalitate 8 ca dor
mitis i lectis eburneis z notat
eos de nimia curiositate et luxuria
et sr de gula ibi ca comeditis ag
num z et de iepta letitia q canitis
sic dauid putauerunt se habere vasa
cantici i misterium musicorum
qd no est ita q dauid habebat
i diuinis laudibus ipsi aut i lasciui
is et dissolucionibus i phialis vinum
bibentes cum excessu et inma
carnalitate et optimo vnguento delibu
ti ad odorem sue carnis i septe p
tinacis Et dicit b a qui q vn
guentum optimum dr h i go vnge
bantur vasa diuino cultui appli
cata de qo por Exo xxx c z n
sb pena mortis vtatur ad odorem sue
carnis et nil paciebantur i com
paciebant sup contricione ioseph i de
structione populi isrl p peccata nefaria
ta reputabat n verba eorum fri
uola. Qua pr hec qnt subditur
de ca pena et dicitur i ducat p
q po pdiat pena ro reputatur cul
pa ibi migrabunt, eccl pmo dr q
pz i pz sedicis culpas hinc i cum
migrabunt i capite i optimates q
sunt capitanei populi erunt i capti
ui et auferetur factio lasciuientium
i adulacio eorum q inuitebant eos in
suauiolibus suis, iurat dns i sunt
statuit q habet pena eis vo subditur
detestor ego superbiam f populi isrl et
domus eius odi i domus sortium et do
mum ducatus et tradam ciuitates i ciuitates

i manus aduersariorum q si reliqui fuerint
euadentes aduersarios p absconsi
ones sui i locis occultis et ipsi
moriantur i fame aut fumo ipsorum
dentur et tollet eum i quilibet sic
mortuum propinquus suus q euasit
manus aduersariorum et comburet eum
no poteris eum deferre ad locum
sepulture ut efferat ossa q fratres
sui portari ad locum sepulture
ppter totum corpus et dicit dicet propinquus
ei q i penetralibus domus e que
res mortuos i locis occultis ipsi
q adhuc penes te e sup aliis mor
tuis et respondebit suus e i no in
uenio plures et dicit ei propinquus
absconse quieti tace et non recor
deris nominis dni qui fecit nobis ma
la ista q e vbi homines i patientes
contra dm sic expositores moderni
ebreos vo hoc e litera et tollet
cum eum propinquus suus de combustione
sua i de loco vbi fuerat combustus
ut efferret ossa de combustione re
manencia ut sepeliet ea et dicit
ei i propinquo sb loquenti tace i nolo
quod aliis vltra de ista re loquaris et de
sepelicione et subditur ro, et non ad
recorderis nominis dni i ista mors
contingit eis eo q no recordabantur
nominis dni et ideo no est curandum de
eorum sepultura sic exponunt ebrei
Ca ecce dns mandabit i aduersariis
iudeorum i propria voluntate veniendi q
eos et percuciet p eos domum maiorem
ruinis i regnum x tribuum in parabo
et domum minorem i regnum duarum tri
buum scissuris q tm sunt reparabiles
Regnum et captiuitas duarum tribuum re
parata fuit p cyrum captiuitas vero
x tribuum adhuc no est reparata
ebreos. Nunquid hec p p̄ha reputatur pp
maliciam d inquid currere queunt
i petris equi qd no q lr e com
plexum nec aug/ et tm sic fuatis
i mobilibus vo ser qm vertistis in
amaritudinem p iusticie scriptum. Ca le
tamini i nichilo i uanagloria inde
Ca dicatis vos iactando nunquid no
i fortitudine nra assumpsimus cornua

i ptāte, tpalē acq̄siuimꝰ nobis
ꝓpria v̄tute et industria q̄i dicat
sic jō ꝯfodit̄ pcā Ecce ego susci
tabo gētē, s. assirioꝝ contra regnū
isrl̄ et caldeoꝝ contra regnū iuda
et cōtēt vos ab introitu emath
q̄ ē ī uīo t̄rm iudee ī pte aqloni
usq̄ ad torrētē deserti q̄ ē ī extre
mitate australi et ꝑ ꝯīnat̄ destruc
tionē totiꝰ iudee. c. vij

Hec ostendit dñs ppꝰ amos. de
nunciat̄ pria ꝓphētiaꝝ hic co
ll̄s patri calūpniaꝝ ꝑ q̄ dr
ꝓphet̄ ob auctum, s. incitato
diū qui arguit cū impꝛ̄s et dicit
id q̄ pro patre calūpniā zo ipsi
suaꝝ ꝓphiam caꝰ viij pa ī dn̄o q̄
pro post calūpnie spālis occasio
zo calūpnie impositio ibi et misit
pria adile ī d q̄ pro post octo idē
cta zo dicta ibi hec oñ, licet at
tē ꝓphia amos fuit occō ypm
calūpniādi spālis tñ ꝓphecia
ī isto caꝰ posita fuit occāo spālis
et ponit hic pro due visioēs que
fuit b̄ꝰ calūpnie occasioēs idēti
ta post ibi h̄ oñ, circa pin sciēdꝰ q̄
ꝓpha visioē ymaīa videbat do
minum pducēte locustas ad tre
nascētiū destructionē, tñ ad preces
eiꝰ nō pduxit ad effectum sic ad
pria ꝯ iniunitatem ꝑpedita fuit
subuersio p ionā pclamata et h̄ ē
q̄ dr hec oñ mī ī visioē yma
ginaria, eiꝰ tñ significatiō intellexit
ꝓpha et ꝑ ītelligēde sūt alie visi
ones seqntes Et ecce fictor, i. deꝰ
fortor locuste i locustaꝝ sic ex
viij vel: ī̄in sc̄a ꝯīmpa, i. mltitudo
muscarꝝ ī pn̄o ꝯīmaneaꝫ sectini
ymbris i illo tpe quo solent bla
da pullulare Et ecce serotinꝰ p
tonsiō gregis ī ebreo h̄tur p
tonsionē regis et vel hec lr̄a fl̄si
scata p impiaāꝫ scptoꝝ ꝓpt ꝓsilitu
dinē dictionu ul ymaginatō ali
quoꝝ correctoꝝ eo q̄ tonsio ma
gis dr de gregibꝫ q̄ regibꝫ ad ī
bellum ꝯīmꝰ lrē ē sp̄s q̄ pt in

tīra ista qn̄ blada adurssē ī her
ba et nō dn̄ ī incipit bullulare p
mitꝫ ibi agricāli ad comedendꝰ
pascuitates sic ī iudea tōdebant
tur blada ex illo tpe contr̄ p
aliꝑ regis et ꝑ h̄ dr et ecce
serotinꝰ ī tpe in quo incipit blada
bullulare pꝰ tonsionē regis q̄ si p
ca todentꝫ nō possēt fructificare
Et factū ē cū ꝯsumasset comedere
herbā tre s. mltitudo locustaꝝ
h̄ tñ nō erāt in re ꝫ ī ymaginā
ria visioē Dn̄e deꝰ depreca͡ꝰ nemi
sciatur hec plaga pro eo q̄ suscita
bit iacob i relevabit pplm isrl̄
ab ista plaga si mitatē q̄d nullꝰ
nisi tu misertꝰ es dn̄s super h̄ nō
īfēndo plagam ꝯsumptā. hec ost
h̄ic post 2a visio de futuro incendio
q̄ sic fuit ꝑpeditū p orōeꝫ ꝓphe
et ꝯīmꝫ ad h̄ dr Et ecce vocat
iudiciū i dn̄o deꝰ ꝯpecatoꝫ pne
iustē ad igniē i ad succendendꝰ
totā rigionē et deuorabit abiss
sū multā sic ī ymaginarie vide
bat q̄ ignis erit ita fortis q̄ ꝯ
ꝯsumeret aq̄s ꝑfundas nō abyssi
significas et p h̄ intellexit ꝓpha q̄
in idꝰ incendiꝫ futurꝫ ī terra
et dn̄o deprecando ut nō fieret
et exposuit ut h̄ eo dicitꝫ q̄ di
cta expositio q̄ dr eodem ꝯsiliū
significatū p locustas ī visioē pa ad
destructionē regis isrl̄ et ꝯpatriam
caldeoꝫ ī 2a p ignē q̄ incendit
ierlm̄ nō est ꝯueniens q̄ plage
h̄ic cūsē i vōcatē fuit i v̄o nō
īste q̄ due visioēs fuit idēti
cause calūpnie contra amos
ꝓphm p plagis illis o'ait reue
landis q̄ tangebat pplm quondā
et p reuocatōe sequit nō q̄ ait
que tāgebat do m̄ regiaꝫ hec
ostendit h̄ic post 3a visio cū dr
Ecce dn̄s stans super murū ly
tū i sup limitū p muꝝ intelli
gitꝫ fortitudo regis ꝯ tubiū p limitoꝫ
dn̄a ptectio eo q̄ muri limito
ꝓtegit eū a niue et pluuia et
in manu trulla q̄ ē instrm̄

ad limendum et secundum primum Ecce ego
ponam i(d est) deponam trullam cementariam
a templo x tribuum peccatorum meam non
addiciam ultra super inducere in linie
pro quo intelligitur protegere sed predicam cetera
licet aliam litteram tamen ad eandem
sententiam que talis est Ecce dominus
stans super murum limatum et in manu
eius linea et accipitur hic linea pro
corda latomi in cuius extremitate
plumbum cum qua considerantur si mu
rus erigatur recte super fundamentum
et si invenit distorsionem reducit
eam ad rectitudinem et per hoc de
signatur divina iusticia tortuosi
tatem culpe emendans per penam
unde sequitur Ecce ego ponam lineam
meam in medio populi mei israel i(d est)
rectitudinem iusticie mee eos peccata
punient non adiciam ultra pertran
sire eum i(d est) dissimulare eius peccata absque
punicione, et demolientur excelsa
ydoli i(d est) bethel et dan ubi cole
bant vitulos et sanctificaciones israel
i(d est) cetera loca ubi offerunt oblaciones
et sacrificia desolabuntur quod fuit
impletum per regem assiriorum in 4 regum
et consurgam super domum ieroboam
in gladio quod fuit impletum per sellum
qui interfecit zachariam filium huius
ieroboam et regnavit pro eo in 4 re
gum xv et hec visio fuit dicta
contra calumpnie contra amos Et
misit hic ponitur calumpnia contra
amos et primo ponitur hec calumpnia
secundo calumpniatoris pro calumpnia
pena ibi et nunc. prima in duo quia primo
quia primo amos ac[illegible]cipitur 2o mo
lestatur ibi et dixit [illegible]circa primum dicit
Et misit sed [illegible]os amasias
sacerdos bethel qui erat locus principalis
cultu vituli dedicatus ad ierobo
am regem iste ieroboam fuit filius
ioas in 4 regum xiv rebellavit contra te
amos excitans populum ad te occi
dendum non poterit terra sustinere i(d est)
non est dignum eum amplius vivere pro

pter hoc quod dixit in gladio morietur iero
boam hec accusacio fuit falsa quia amos
non hoc non dixit de ieroboam sed de do
mo eius et eius posteritate ut patet per pre
dicta et dixit hic contra amos
molestatur videns enim iste amasias
quod rex parum curavit de sua accusacione
quia cognovit eam falsam esse vel quia forte
puniret verba amos simulans se temp
tavit amos fugare de terra ibi dicit
Qui vides i(d est) tu amos qui dicis te
habere dei visiones fuge in terram iude
ubi audientur talia et comede ibi pa
nem quia dabitur tibi pro tua prophetia et
in bethel non adicies ultra ut pro
phetes quia sanctificacio regis est i(d est) locus
dedicatus a rege pro cultu vituli
ut habetur in 3 regum xii Et respondit hic
contra predicta calumpniator pena
primo respondit pro eo quod illacie sed quod
prophetaret in terra iuda pro pane dicens
non sum propheta i(d est) non sum unde de prophe
tis falsis qui prophetant pro talibus
acquirendis sed quod dicit Ezech xiii
violabant me et populum meum pro
pugillo ordei et fragmento panis
pro sacramentalis i(d est) huius alia que e
rant dicta illis quod non indigeo
victu vestro ut pro illo prophetem me
dicit sed sum verus propheta dominus
dixit et tulit me dominus et ita quod
loquor ex inspiracione divina sic expo
nitur sed alii vero exponunt sic non sum
propheta i(d est) non sum tactus actualiter spiritu
prophetie sed exposicio non videtur con
veniens primo quia in textu videtur est et non
non solum de prophetia que actu tangitur
spiritu prophetie sed etiam qui consueverunt
tamquam officius actu non tangitur 2o quia
in eadem die predixit prophetice penitus
amasie dicens tu dicis non prophetabis etc
volens impedire verbum dei i(d est) propter hoc hec
erit pena tua uxor tua in civitate
fornicabitur i(d est) polluetur ab hostibus
tuis captivantibus qui polluerunt in
oculis tuis vivos tuam et occidentur ple
et humus tua funiculo metietur
i(d est) ex omnibus gentibus dividetur Et tu n

assiriorum captivato igne per tributum
incipit ille gentes alienas ad pos
sidendum terram iuxta iiii Regum xvii. Et tu in
terra polluta morieris, i. in assirio-
rum terra multis ydolatriis polluta.
Dicit autem Ieronimus in prologo huius prophe-
tie quod Amasias sacerdos frequenter
plagis afflixit Amos et tandem
tempora eius confregit cum vecte propter quod
cum transferretur dolore vulneris ex-
piravit quod licet non exprimitur, c. viii

Hec ostendit per quam Amos pas
sus fuit iniuriam hic conti-
nuat suam prophetiam et di-
viditur in duas partes quia primo denuntiat
populi destructionem, 2o eius reedificacionem
per messiam nondum tamen in die il-
lo. prima in duas quia primo prophetizat contra
regnum x tribuum, 2o contra regnum dua-
rum tribuum ultimo. prima in iii quia primo contra
x tribus predicit penam succ[essive], 2o
arguit eorum avariciam ibi Audi-
te, 3o predicit penam magis diffu-
se ibi Vidi. circa primum dicit Ecce un-
cinus pomorum poma que possunt manu
colligi primo colliguntur et pauca que
non possunt capi nisi cum uncinis quia
ramis attrahuntur et ideo per hoc vi-
sione designatur dampna vel ex
tracta absque vi trahere et ideo subditur
Venit finis super populum meum Israel non
adiciam ultra ut pertranseam eum di-
mittendo absque punicione. Ebrei di-
cunt quod hec est littera, Ecce calatus
fructuum, i. pomorum qui nil valet sed pu-
trescit et per hoc captivatio populi designatur.
Et stridebunt cardines pullati, i.
pallaciorum regis et principum mul-
ti morientur et tamen non dicet quod aliqui
aliquos reservavit ut in captivitatem
ducantur. In omni loco proicietur silen-
tium, i. ab omni loco expellentur per gla-
dium et morientur. Audite hoc qui
conteritis pauperem, hic arguit avariciam
dicens Audite hoc qui conteritis pauperem,
i. pauperes ad nichilum redigitis
dicentes sed depredationes eorum transi-
bit mensis, i. lex? habundancie tempus
ut sit tempus carestie ut blada venda-
mus care, et sabbatum in quo sit cessatio
a venditione et aperiemus frumentum
i. horrea frumenti ut imminuamus
mensuram dolose et augeamus si-
clum, i. precium et supponamus sta-
teras dolosas i. pondere mentiente
ut possideamus in argento egenos
qui compellentur se vendere nobis in
servos et pauperes pro calciamentis
in corio vetito per clausuris et
exponatur ut ... 2 ca. ... etiam
et quisquilias i. purgamenta que
non debent vendi cum frumento sed
cribro. Iuravit hic propheta insistit pe-
nam populi magis diffuse explican-
do et primo quantum ad penam corporalem
2o quantum ad spiritualem ibi Ecce di-
es. circa primum dicit Iuravit dominus i. fir-
miter disposuit et irrevocabiliter in
superbiam Iacob, i. contra superbiam populi
per tribuum Si oblitus fuero i. non
obliviscar sed puniam omnia opera
eorum mala. Numquid super isto non com-
movebitur terra quod est primo commove-
bitur afflictione magis et ascendet quasi
fluvius. Et per hoc designatur capti-
vitas populi futura quia sicut aqua fluvius
transfertur de loco quem tenuit ad lo-
cum longinquum sic populus Israel, occidet
sol in meridie, i. in tempore prosperitatis
populi supervenient adversitates et
ideo videbitur plus quam sunt et tene-
brescere faciam terram. Est nota expressio com-
de, per alia verba ad maiorem certitu-
dinem. Et inducam super omne dorsum
vestrum saccum. Sic enim ducebantur cap-
tivi sacco induti et capite tonso
sicut quod dicitur Deuteronomium xxxii de captivorum
nudati ... tum caput, et po-
nam eam quasi lu[...]ctum unigeniti i. in
tanta ama[ri]tudine sicut est matris
lugentis unigenitum. Ecce dies ve-
niunt hic convertitur explicat penam spiri-
tualem cum dicit Et mittam famem in terram
non famem panis solum sed audiendi
verbum domini, iusto enim dei iudicio fa-
ctum est ut populus x tribuum qui prophetas
partim occidit et partim fugavit immi-
nente tribulatione eorum frustra aliquos
ut quereret consilium a propheta quod non

inveniet verbum domini. Et commovebuntur
a mari usque ad mare galilee et ab
aquilone id est a terra aquilonari regionis con-
tributum usque ad orientem id est usque ad
terram orientalem quaerentes verbum
domini per omnes partes sui regni et
non invenient quia non sunt digni
eo predicatore. In die illa deficient
virgines pulchre a sua pulchritudine
et adolescentes a sua fortitudine
in siti scilicet corporali. Ergo presens
dictum est quod cum defectu cibi et po-
tus corporalis fuit eorum defectus spiritualis.
Qui iurant in delicto samarie id est
in vitulo quem fecerat Ieroboam rex
samarie et in loco faciebat ei re-
verentiam quod omnes per maiorem partem erant
ebriorum vii et dicunt vivit deus
tuus Dan ibi enim fuit positus unus
de duobus vitulis quos Ieroboam fecit
iii Regum xii. Et ei attribuebat deitatem
licet non veram. Vivit deus et vivit
via Bersabee id est ille per quem adoratur
qui erat in Bersabee ibi enim fiebat ydo-
latria ut dictum est supra v capitulo. Dicitur
tamen quod ista Bersabee est alia ab illa
que est in terra australi terre promissionis
que est in tribu Iuda de qua dicitur in
iii Regum xix. Quando Elias venit in Bersabee
inde ad dictam istius que non est in iu-
dea. Et cadent et non resurgent ad-
huc. In regno enim x tribuum captivitas
non fuit relaxata ut eorum fieret ut supra
dictum est. c. ix

Vidi dominum stantem. Hic consequenter Amos
prophetizat contra regnum duarum tri-
buum et dividitur in duas partes. Pri-
mo ponit pene acerbitatem. Secundo eius inevi-
tabilitatem ibi non erit. Tertio rationabilitatem
ibi numquid. Circa primum dicit Vidi dominum stan-
tem super altare scilicet holocaustorum quod e-
rat in Ierusalem metropoli duarum tri-
buum et dixit executoribus sue iu-
stitie percute cardinem templi et
commoveantur superliminaria per quod de-
signabatur destructio templi futura sub
rege Sedechia iiii Regum ult. et subdit
causam tamen privat cum dicit avaritia enim
in capite omnium in rege et principibus
et sacerdotibus et novissimum eorum in

gladio interficiam per hoc designabatur
quod a maioribus usque ad minores omnes
subirent regi Babilonie armorum vi-
olentia et impletum fuit sub Sede-
chia. Non erit. Hic ponit pene inev-
itabilitatem cum dicit Non erit fuga
eis scilicet ad evadendum supplicium quod si fu-
gerit ad horam per ea capientur. Unde
subditur: et qui fugerit. Si descenderint
usque ad infernum id est in locis sub terra-
neis se absconderint inde manus mea
id est potestas mea educet eos per caldeos
qui querent eos ibi et invenient et
si ascenderint usque ad celum scilicet fugien-
tes ad montes altos quorum cacumina
videntur tangere celum inde detraham
eos per caldeos ibi eos inquirentes et
si celaverint se ab oculis meis in
profundo maris id est si prius loco fecerint ibi
mandabo serpenti et mordebit eos
id est per hoc non salvabuntur. Et si abierint
in captivitatem et ibi tamquam viles per-
sone et abiecte occidentur per media
causa, et ponam oculos meos super eos
in malum id est inducam super eos malum
pene et dominus deus exercituum id est angelorum
ipse scilicet est qui tangit terram duarum tri-
buum virga iustitie sue et ascendet
sicut rivus omnis per hoc designatur capti-
vitas tribuum generaliter per fluxum quoque
sicut dictum est capitulo precedenti de x tribubus.
Qui edificat in celo ascensionem suam hic
dicitur quod sicut deus sit ubique tamen eius maiestas
relucet in celo et fasciculum suum super
terram fundavit per fasciculum intellige regionem
elementarem que modica est respectu altitudinis
celestis. Qui vocat aquas maris quia in
vapores levandi elevantur inde per ma-
iori parte et effundit eas resolutis
vaporibus in pluvias. Numquid hic consequenter
ostendit predicte pene rationabilitatem
cum dicit Numquid non Israhel ascendere feci
de terra Egypti quasi dicat eduxi eos de
dura servitute ad terram fluentem lacte
et melle et vos hic infideles ingrati estis
magis digni punitione et palestinos
id est philisteos de capadocia quod sic ex-
ponitur tamen x et Syros de Cyrene
quod transfero gentes de terra ad terram
secundum placitum voluntati mee aliis

deuictarum que tamen postea sunt subditi.
Ecce oculi dei super regnum peccans con-
tra considerando et puniendo eos scilicet
dicitur et conteram illud a facie terre ta-
lis destructio. Verumtamen isti regno
confirmum ad iudeos conterens conterens
non conteram id est non destruam omnino do-
mum iacob sed per orbem dispergam sed
subditur. Ecce enim ego mandabo. Sicut concutitur tri-
ticum in cribro ad litteram enim concutitur
triticum in cribro ut purgetur sic enim
pene a deo inflicte sunt peccatorum pur-
gatiue qui patienter tollerant et non
cadet lapillus super terram id est de bonis
meis non perdetur in manu qui ipse
ciatur. In gladio morientur omnes pec-
catores populi mei qui sunt in peccatis suis
obstinati et dicunt non appropinquabit
quia comminationes prophetarum friuolas repu-
tabant. In die illa propugnacula dirutas
dereliquerunt populi israel destructio
hic ultio derelicta reparacio populi
que facta est in reditu captiuitatis
babilonice sub zorobabel duce sed
hoc non uidetur uerum quia postea ipsi nunquam fuit
in tanta prosperitate que hic describitur
cum subditur ut possideant reliqui-
as ydumee et omnes nationes ymo
semper fuit in subiectione et sub-
iecti persis grecis et romanis. Propter
beatus iacobus actuum xv allegat hanc
scripturam dictam de edificatione ecclesie
per fidem christi post hec reuertar et edi-
ficabo tabernaculum dauid quod ceci-
dit. Raba salomon exponit quod de hic sus-
citabo tabernaculum dauid in regno quod
secundum hebreos intelligitur per aduentum
messie suscitandum etc. secundum raba salomon
scriptura hic loquitur de tempore quo
eciam locus litteralis tempore futurum quod iam est
preteritum. Item in libro sanhedrin
qui dicitur quod apud hebreos est auctentic...
quod excitauit tabernaculum dauid quod ceci-
dit. Dicit in uoluminia tempore in quo filius
dauid id est messias uenturus est propo-
citates magne accidebunt etc. Sicut
tempore christi contra aliquos iudeorum fuerunt
dicenti quod negabant spiritum et angelum

et contra quod maxime est erroneum ... et
ut pharisei propter tradiciones suas irri-
tauerunt mandata dei quod est ualde fa-
tuum propter hoc ergo quod hec scriptura suscita-
bo tabernaculum dauid refertur ad
tempus christi secundum hebreos sequitur secundum sententiam
beati iacobi quod propria est hec littera de
reedificatione ecclesie per christum in primi-
one gencium et iudeorum sicut alle-
gatur actuum xv et dicitur id est patres
apostolo describe hec reedificatio ecclesie
reedificationes ecclesie ... ibi ecce dies
ad intelligenciam premissorum sciendum quod
dauid nominatur in scriptura ueteris testamenti
ut post hec reuertentur filii israel
et querent dominum deum suum et dauid
regem suum. Ubi habetur translacio caldaica
reuertentur filii israel et querent dominum
deum suum cultum dei sui et obedient
messie filio dauid. Item sciendum quod una
est ecclesia que incepit a primo abel iusto
usque ad ultimum electum qui in fine mundi
nasciturus est sed quod de hic quod ecclesia
uera est et ista ecclesia uocatur taber-
naculum dei secundum uerum ... Ecce tabe-
naculum in umbraculum dei et apoca-
lypsis. Ecce tabernaculum dei cum hominibus.
Istud enim tabernaculum in quo est uerus
dei cultus cecidit post diluuium omnibus
ad ydolatriam declinantibus a tempore Ne-
mroth qui coegit homines adorare ig-
nem paucis exceptis ut abraham
et aliquibus aliis fidelibus. Insuper
eciam de illis qui descenderunt de ab-
raham declinauit ad ydolatriam
ut ysmahelite et filii cethure et
ydumei qui ab ysaac descendentes
et licet omnes filii iacob fuerunt fideles
tamen ab eis multi descendentes preua-
ricati fuerunt ydolatre ut habetur exodi
de adoratione uituli et in libris iu-
dicum et regum de cultu ydolorum sed
tempore suscitationis huius tabernaculi per christum
et eius discipuli per quorum predicacionem
ydolatria cessauit per orbem et uo-
cati sunt iudei et gentiles ad fidem
et hoc est quod dicitur hic In die illo id est
tempore gratie quod dicitur dies secundum illud Rom. xiii nox

pcessit dies at z Suscitabo taber
clm dauid i ecclam xpi q s diui
tate est abeterno Rbcc xiij dt
Jhus xpc heri et hodie ipse et i secla
Que cecidit p ydolatriam mo pre
dicto et redificabo apticulauim
vor eius i scissuras gencium per
diuersos ritus q aque colebant
Jouem aque dyanam aliquinaliter
rei js que p predicatores et aplo
rum reducte st ad vnum verum dei cul
tum et ea q corruuit restaura
bo q multi q recesserant a fide
vnius dei ad eam sunt reuocati
Et redificabo eum sicut in diebus
antiquis i sicut ante diluuium q oes
coiter colebant vnum deum s ypocri
ade instinctu lig postea corrupti
sunt coiter ecclesie et lasciuia
Gen vi Ois quippe caro corruperat
viam suam ut possideant reliquias
ydumee et oes naciones ista pos
sessio nõ intelligitur p dominium temporale
sed spuale inquantum apli et fide
les alij tolla [illegible] fidei so
Act xv vbi allegatur hec scripta
s translacionem lxx que tunc erat mul
tum diuulgata j eo q de hac ut pos
sideant reliquias ydumee et oes
naciones eo q inuocatum sit nomen
meum sup eos hebraica ut requirant
ceteri hominum dominum et oes gentes
sup quas inuocatum est nomen me
um sup eos et ps de hac eo qui in
uocatum sit nomen meum sup eos
refertur ad illos q vocati st ad fi
dem exprimuntur at hec spualiter ydu
mei q ipsi et iudei de duobus
fratribus descenderunt s Jacob et esau
et per ex iudeis descendunt s carnem
et sic apli et primi credentes Ecce
dies &c conuersio dicte redificationis
acceleracio q facta est p celerem euan
gelij publicationem q viuente adhuc
beato petro et pluribus aliis apostolis
fides catholica fuit p totum orbem
predicata sic plenius declaraui sup

ps xxvij in opusculi tria cri z Et
breuiter pt hec vsum predicacio em
Ewangelij incepit a Jerlm i medio tre
habitabilis actuum pmo et inde dilata
tum quatuor versus ad occidentem
publicata fuit viuente petro q di
scipli ab eo missi i francia p pre
dicaciones Roma vero dedicauit Senes
Ecclesiam in honore bti petri q crede
bat passum s postea audientes eum
adhuc viuum nominauerunt dictam eccle
siam scti petri viui in q plures eg
pluribus seq et eodem tpe fides
catholica fuit predicata p oia loca
notabilia regni francie usq ad ma
re occeanum q est [illegible] terre habitabilis
s astrologos et eadem tpe euange
lium fuit predicatum versus alias ptes
a Jerlm s orientis austri et aquilo
nis probabiliter loquendo q plures
apli et alij xpi discipuli dispsi sunt
ad predicandum euangelium versus alias
ptes quam versus occidentem et pre
celsitas vocacionem gencium ad fidem tre
[illegible] gencium messinos de
tur lucas [illegible] messis quidem multa et s
calendas vite et [illegible] dom
[illegible] n ht mo [illegible] locum et
ps in euangelio [illegible] vim [illegible] e vim
dei sequitur Ecce veniunt i tpe no tij
et complendis arator messorem i pdi
catorem statu attinget ad fidelium [illegible]
eorum pz act ij vbi ad predicacionem
petri statim quasi st circa tria milia
et iiij capo v milia et calcatorem
i ppugnatorem sacre scripture mittentem
semen i faciet discipulos aptos ad predicandum
semper i actibus aplorum i pluribus locis q
edocti ab eis predicabant vbum dei
et stillabunt montes i dei apli ceteri
precurrentes dulcedinem clara doctrine
et oes colles i minores doctores d
ta erunt culcula spuales scti ad pficiendum
fructum in ecclia dei et conuertam capti
tatem ppli mei i sic liberando eos de
seruitute dyaboli et edificabunt ciui
tates z plic itelligunt diuersi status
i ecclia per aliter status quinquaginta
ipe requiret [illegible] dicens vnde et

caritas dr qi cuiu vnitas p vnie
am vo status platoz et doctoz vn
et xv dixit aplus Jo xv Ego su
vitis et vos palmites p ordes
vo status religiosoz q sunt clau
si sub disciplina regulari Isti n
status sr instituti a tpibus aploz
et disci loz v et ppter vtilitat
sr fructus consequent est gcatio
mcilii in pnti et pmii in futuo
qd nobis gcedat xpus ihus am

Jacob patriarcha Iste plo
gus dividit in 3s ptes in
pa por mia opis cont sc
pphetie cu dr Jacob pri
archa 2 Et qr mescoi ce ipso edo
con ydumeos pphia dirigit In
2a pte subdit vo mesoe ibi et qr
ppo ist i 3a vo pte por notifi
catio ppia pphe ibi Ebrei hunc ce
dicut Ite qdaz icipiant plogu
ibi sz melius e vt icode plogo p
cedetibus cotinuet s hoc viso lre
nisistans Jacob patriarcha i patr
pncepe habuit xij filios a qbs xij
tbus descenderut q ob ruboz coi
edom ebraica lingua appellatus
e Vn gen xxv Cu qz venisset
Esau lassus de agro ait da m
de coctoe hac ruffa qz oppido las
sus su qua obre vocatu e nom eus
Edom, Rufus ppt vtruqz sic appel
latus e s pp ruboz pulmenti sic qr
appetit vacu pulmenti nois roff
dut fratris sui gcatio cu dr Jes meo
ratu 2 30 refert adillos ppter cu
tois silitudo ibi Cetua de causa
q istl non accepat, vn gen xxvij
Nequaq vocabit nom tuu Jacob
sz istl Eraui te odio quos ipi
bintue eum conatus e occide sic

xpus gen xxvij v dr Esau vcient
luctus dies pris mei et occidaz
Jacob fratre meu et Istl int lu
ctator ul suplatator et id no
e rte videcau deu q divino ibi
tu ipugnit vicia et suplatator
qd no h accepat disposoe divina
sic dr gen xxxij Cum esau
vet ei obuia ut eu int ficet
sz placatus munibus et humilit
ipius Jacob sic ptetur gen xxxiij
eu non interfecit Secua de causa
2 Ex eo qr dcm est qr edom p
secutus e iacob isert qr oes p
secutores filioz iacob edom ap
pellati sut, ergo relinqt qr con
omes tales est pphia sz con ydu
meos ve et contra alios ipsecuto
res Et qr pps istl hic por racio
metafoe scz qr stpna gmiate
psecutoribus istlitis fit at ista co
imiatio pp duo pm e psecutio
istlitaru 2m e supbia de victoria
que notat ibi Cz no dei indignac
e de qo Et qr pps istl i duc tas
de captiuite caldeoz de q lc iiij
p pposm reuocatus e sic ptetur
in psalmo vltio et pro Esdre
po ab alio regno quocuqz gtioz
s ul babiloioz ul ydumeoz
fo hic regim s ydumee ul alud q
cuqz psecutus e vn dnos po
ex eo q psecutus e in glo sci
fui pptr istl supatu gtabat
thi supsi ppia virtute no divina i
dignacoe de qo regno 2 h cdicti
iusta e gmiacio con illos et
po ondit hic dicte ibi meoiae
2o p locu a maiori ibi na r liqua
lectoe 2 in ps s sup flumia ba
bilo memorare dne filioz edom
i pnti eos p eo qr fecerit i die
restaurdo ihrlm qr ipedivit de
glo ul in die qo euite volut
ihrlm aduenti babilonis filii q
edom i ydumei gcdintes sunt
iudeis reedificanibus ihrlm post redi
tu de babilonia, na reliq 2 h a
maiori sc qr in hic eod pphia fit
gminacoe gentes alias q no

ita meruerunt sic ydumei multo
ferocius contra istos de quo nam vltimus lxx
huius libri exponemus ibi nunquid non est di
es domini super omnes gentes abs tanta
quia iniustam egerunt filios israel impugna
uerunt et de malis eorum gaudebant
et regnum dei et vnde in fine istius li
bri dicitur et erit domino regnum amos quod
dicta sunt in prophetia fuit quia penam
inferret aliis regnis et israel erit reg
num. ebrei habent esse et hic nota
ficatur prophetia multum pro eum ostenditur
quod sicut tunc dicitur Ebrei habent esse et pro
ostenditur ubi sepultus fuit ibidem
pulcrum quod eius ro ostenditur initium domini
prophetie quod habuit ibi hic quo quod tertium
prophetas et secundus querentia notandum
que ei tunc paulo accreuit ibi et
sicut stephanus dicit igitur Ebrei habent li
dicit quod vere quod traditio ebreorum hic fuit
quod non vere quod possit pauisse prophe
tas et prophetasse sub jeroboam
pauit centum prophetas iii regum xviii ab
dias tamen tenebat dominum deum israel val
de nam cum interficeret jezabel prophetas
domini tulit ille centum prophetas et abscon
dit eos quinquagenos et quinquagenos
in speluncis et pauit eos pane et
aqua. Ergo quod fuit apud achab quod
prophetauit sub jeroboam sicut joas cum
dicit quod sub eo prophetauit quia sub eisdem regi
bus sub quibus amos sicut regula jeronimi quam
ponit in fine illius prologi sed non idem
est ordo quia ubi dicit in quibus dicit non
prefertur in titulo sub illis eos regibus
prophetasse sub quibus et alii qui tamen eos
habent titulos prophetauit abdias autem non
habet determinatum tempus in titulo quod autem
vixit ab achab usque ad jeroboam
fuit vii generationes regum quod jeroboam non
dicitur hic sed fuerunt septem secundum iudeorum
traditionem sicut ergo expositum est ebrei
autem dicunt vel pro dicendum quod sub achab
fuit multum iuuenis sub jeroboam vero
senex. achozias enim filius achab regnauit
super israel duobus annis iiii regum ultimo et
post eum joram frater eius xii annis iiii regum
iii post eum jehu xxviii annis iiii regum
x post eum joathan filius jehu xvii annis
iiii regum xiii post hunc regnauit jeroboam

sicut legitur in eodem capitulo et ab achab
usque jeroboam habentur anni fuit quod iu
uenis sub achab et senex sub jeroboam
et tunc datum est ei donum
prophetie in speluncis vel specubus in
originali tamen est in specubus et con
stat quod alterum superfluat tamen idem
sonant specus et spelunca autem baal
in originali non est autem sed baal est
ibi datiui casus et de septem milibus
iii regum xix de reliquiis in 1 israel primum
viorum quorum genua non sunt cur
uata ante baal herodes antipatrus
filius non ergo fuisse herodes primus fuit ascalonita
filius antipatri qui pueros oc
cidit de quo matthei ii secundus herodes fuit
filius antipatri predicti sub quo christus est pas
sus de quo luce xxiii tertius herodes
magnus qui jacobum fratrem johannis
interfecit et petrum incarcerauit de quo
actuum xii de isto herode agitur hic au
gusti ab augendo sic dicti unde ysido
rus Ethimologiarum augustus ideo apud roma
nos imperatoris est eo quod olym au
gerit rempublicam amplificando quod
nomen primum octauiano cesari tribuit
ut quod augeat terras ipso nomine et titulo
consecraretur dum eo tempore octauianus iam
cesar et imperator appellaretur sed non au
gustus. item alibi legitur quod romani adulan
tes augusto mense qui prius sextilis
dicebatur a nomine augusti appellauit
augustum cesare sic dicti a julio
cesare primo imperatore unde ysidorus Ethimologiarum
in Cesari non a julio incepit qui
bello ciuili commoto primus romanum
obtinuit principatum sunt vero Cesar autem
dictus est a ceso quia mortue matris vtero
prolatus eductusque fuit vel quia cum Ce
sarie natus fuit a quo imperatores
sequentes dicti sunt cesares eo quod co
mati essent sed enim exsecto matris
vtero exhibebantur cesones vel cesares
appellabantur greco nomine vocati Se
basten id est augustam sebaste grece augus
ta latine. Et sicut stephanus de quo actuum
vi et vii corona interpretatur sui nominis interp
tatio nam stephanus grece corona latine siclus

seruitute dei ait paulo 2m hoc
dt quod apostolus paulus se in epistolis su
is se seruum vocat quasi dicat sicut paulus
gloriari potuit de hoc quod seruus erat
dei sic et iste secundum nominis sui in
terpretationem gloriari potuit quod factus est
seruus dei abdias id est seruus domini uel
seruiens domino interpretatur

Uisio abdie secundum doctores ebra
icos et latinos iste abdias
fuit dispensator domus a
chab regis israel qui cum ieza
bel interficeret prophetas domini abscon
dit ex eis quinquagenos et quin
quagenos in speluncis et pauit e
os iii regum xviii. Et sic meruit
a domino spiritum prophetie secundum deum salua
toris ... capitulo prophetas
in nomine prophete mercedem prophete ac
cipiet. hic autem prophetizat contra ydu
meos qui debuissent iudeos diligere
eo quod a duobus fratribus descendissent
et ipsi econtrario eos habuerunt
odio et eorum persecutoribus auxilium
prebuerunt. Diuiditur ergo ista prophe
tia in 3es partes quia primo denunciatur
eorum vastacio propter culpam superbie
2o propter culpam superstitionis ibi
Non est prudencia 3o propter culpam fra
terne inimicicie ibi propter interfectionem con
tra ... de visio abdie sic est hec que
sequitur. Auditum audiuimus a domino ego
et alij prophete inspirati ab eo et
legatum ad gentes misit. Iste
legatus est instinctus diuinus excitans
aduersarios ydumeorum ad deuastan
dum eos propter peccata eorum. sequitur Con
federationem eorum ad hoc agendum audi
Surgite et consurgamus et cetera. Par
uulum dedi te verbum est domini loquen
tis de futuro in modum preteriti propter cer
titudinem. prophetie super ydumeam venie
... tempo
ra mea ... habitantem in
scissuris petrarum in locis arcessis

dissipat in quo mihi confidis sequitur
sequitur ... dicis in corde tuo quis
detrahet me in terram id est deiciet
me a mea magnitudine quasi diceret no
tacas homines nec deum sequitur
vispo dimassi exaltaberis omnium
bonorum direptio totalis tibi denunciatur
... adte et per
... usque ibi et omnes viri federis
tui in quo ostenditur quod etiam parti
cipes ... non solum ab inimi
cis sed etiam ab illis qui plus e
rant amici et sic federati quod
patris ... in
unicus ... maledixisti in
Non est prudencia hic ostenditur vasta
tio edom propter ... super
stitiosam ... in diuinacionibus
et auguriis sequitur hic non est
prudencia in eo intendentes ex
tibus ... decipiuntur sequitur
Nunquid non in die illa vasta
ydumee perdam sapientes de ydu
mea qui ... deuenient ...
cis ... quasi dicit per affir
... sequitur perdam sapientes
de ydumea et fortes de monte
esau et timebunt fortes tui a
meridie ab illa in parte iterum ex
... aduersariorum propter interfectionem
hic ostenditur denunciatur vastacio propter
...inimicicie ... propter inter
fectionem et propter iniquitatem in fratrem
tuum iacob. Esau non persequitur
fratrem suum ad mortem propter benedi
ctionem patrinam ... genesis xxvii et cetera
... ydumei ab esau descenden
tes persecuti sunt populum israel a iacob
operiet te confusio ... in
... et peribis in eternum ab
... in die cum stares ad
uersus eum in populum iudaicum cum
caperent alieni id est assirij primo et
postea caldei et romani ingredi
ebantur portas eius in iherusalem et aliis

cum tatibus et sup ierlm mitte
bant sortē i sup p̄dā ierlm ut
quis possidet partem suā tu
q̄s eras q̄si unus ex eis cum tres
destructio et bō rapiendo Et nō
despicies i die fratris tui i m
die vastacionis nō despicies eum
q̄ tu eis magis potentibus et
nō letabis q̄r hebreis eorum
maiorum tristicie et nō magnifica
bis os tuū iactanter te q̄ filii
i templi et ciuitatis combustione
ergo contigit iudeorum maxima
angustia licet n ydumei fuissent
plures contra regnum Juda cum
persis et caldeis ut dictū est
tamen an ciuitatis combustionem aut
et templi p nabuzardan fuerunt
captivati ut dicunt expositores
nri etc nō stetit i ecclesia sed
due neq̄ ingredieris portas
z tēpz luctū et nō emittebas
neq̄z exercitū eius i ad p̄sequendum
Sedechiam fugientem cum bella
toribus neq̄z stabis i exitibus s
ciuitatis ad interficiendos fugientes
et nō concludes reliquos q̄ nō
potuerunt fugere de ciuitate quia in
tota i tempore et an dictā destruc
tionem ierlm dies dni i tempore q̄uē pa
dicere sup oēs gentes s ydumee
Jō sicut fecisti p̄sequendo ne
quiter filios Judee sic alii p̄se
quentur te Quō enim bibistis i le
tamine fecisti sup montem sanctum
meū i de malo veniente sup
ierlm ubi est templum in noīe meo
dedicatū bibent et oēs gentes
hauriendo bona tua et bibent
letando de tua miseria et absorbe
bunt te totaliter devorando et erunt qui
nō sunt s gentes tue unde istud
refertur ad illud q̄ dicit dies
dni sup oēs gentes Et i monte
hic post destructionem ydumeorum nun

ciat p̄pheta q̄solacionem iudeorum et di
cunt aliq expositores nri q̄ istud
um h9 p̄phecie intelligitur de reditu
captivitatis babilonie sic et i mōte
syon erit saluacio q̄r liberati de ca
ptivitate illuc venerunt ut h̄etur
1o Esdre 2o Et erit sanctus q̄r ibi
reedificatum est templum in loco suo
Et possidebit domus Jacob eos q̄
possiderant se q̄ iudei sunt tem
pore machabeorum q̄ pugnantes vi
cerunt suos adversarios et subiecerunt
Et erit domus Jacob ignis et
s. hec domus Jacob illi de regno
Jude q̄ redierunt de captivitate
et domus Joseph illi de regno
israel q̄ euadentes manus assiriorum
regem venerunt ad habitandum in regno
Judee et cum illis de regno Juda
captivati fuerunt et cum redeuntibus
redierunt et domus Esau stipula
i ydumea ita finaliter destructa
ab eis sicut stipula ab igne Et he
ditabunt hii q̄ ad austrum sunt q̄ tempore
machabeorum dilataverunt suos terminos
sue et cetera et transmigratio
exercitus huius i illi q̄ de regno Jude
transmigrauerunt i babilonem hereditab
bunt sicut oīa chananeorum loca
i q̄ fuerunt a chananeis possessa
ante filii israel ingrederentur terram
illam usq ad sarepta civitas est
i q̄ mulier vidua pavit eliam et
transmigracio ierlm q̄ est i bosphoro
nomen est loci i regno babilonie
s istam expositionem ad quem aliqui
de ierlm fuerunt translati et ascendent
et saluatores i Esdras et Neemias
vel machabei ut dicunt alii etc
erit domino regnum i virtute diuina s
erit ista cum fuerit a captivitate libera
ti In aliquibus autem libris additur i
fine amen s nō est in ebreo nec
i libris correctis Ista expositio vi
detur aliqua dubia p̄o q̄r nō vi

plane est de scriptura quod tamen Jude
orum fuerunt ita dilatati temporibus
Herodis et maxime quod dicitur hic possi
debunt regionem Samarie quia Sa
mariam illuc missi a regibus Assi
riorum [illegible] in habitantium re
gione illam usque ad tempus [illegible]
[illegible] et pluribus aliis locis in evan
gelio [illegible] dicitur et est duo [illegible]
[illegible] expositorie exponi quia iterum
[illegible] regni David quod dicitur regnum
dei in scriptura a doctoribus ebreorum
et [illegible] dicitur [illegible] per [illegible]
hec videtur manifeste contradi
cere prophetis [illegible] quia [illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] plus et E
zechielis [illegible] ubi dicitur [illegible] quod
reducti fuerunt cum caldeis in destruc
tione [illegible] per caldeos sicut ibidem
fuit dictum et [illegible] quod hic
committitur et super [illegible]
[illegible] in super [illegible] de [illegible]
[illegible] parte [illegible] tolleret tu quasi e
[illegible] unus ex eis quasi diceret [illegible]
fuit in [illegible] suis per caldeos
[illegible] aliter exponitur [illegible] ab illo
loco et non despicies in die fra
tris tui in die vastationis eius [illegible]
[illegible] [illegible] in ruina
[illegible] in die ruina quod [illegible]
malum evenit [illegible] cito post ruinam
[illegible] et ita [illegible] despicere [illegible]
[illegible] et non letaberis super
[illegible] istis [illegible] mo
[illegible] non [illegible] et non mag
nificabis os tuum [illegible] te [illegible]
[illegible] et [illegible] capto [illegible]
causa hic [illegible] portio [illegible]
[illegible] [illegible] et
non emitteris [illegible]
[illegible] missus fuisti [illegible]
Neque stabis in exitibus [illegible]
[illegible] fugientes sicut fecisti
tempore [illegible] per caldeos [illegible]
non concludes [illegible] remanentes
in [illegible] sicut fecisti tunc [illegible]

[illegible] in tempore quia cito post destructionem [illegible]
fuerunt captivati [illegible] dies domini
in tempore sue vindicte super omnes gentes
[illegible] reduci de quibus [illegible]
sicut fecisti [illegible] neque [illegible]
filios unde [illegible] alii [illegible] te
quando non bibistis super montes [illegible]
[illegible] de [illegible]
de templo quod erit in monte [illegible]
et bibent omnes gentes [illegible]
[illegible] tua et absorbebunt te [illegible]
[illegible] super te in tanta [illegible] quod non
poteris resistere et erunt quasi non
sint [illegible] gentes tue [illegible]
[illegible] et alii ebrei expo
nunt totam partem istam de [illegible]
iudeorum [illegible] in hoc deficiunt
quod dicit esse futurum quod iam est ad
impletum et [illegible] ista [illegible]
de tempore [illegible] Et in monte [illegible]
on erit salvatio quia [illegible]
tunc plures [illegible] in templo et
plures [illegible] corpora et
[illegible] et erit [illegible] qui ibi [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
die pentecostes [illegible] in epistola
ad paulinum et possidebit domus
Jacob [illegible] et alii [illegible]
qui fuerunt de domo Jacob et ista
possessio non est per [illegible]
potentes [illegible] mundi posuit [illegible]
sub iugo fidei et erit domus Jacob
[illegible] super eos [illegible]
[illegible] et domus
[illegible] gentiles [illegible]
quia [illegible] iacob et des
cendentes ab eo [illegible]
[illegible] a Jacob [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] vocati sunt
nomine edom ut dicunt ebrei et ul
timo deducta est hoc nomen ad [illegible]
[illegible] fidelium [illegible]
tempore [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] ad fidem [illegible]

i corri & misticō corporis et
hic ut actus & de ... pet
... et inaduta de fusione
Cornelii et a'oz ... tu co
... spiti fictilia et nō e
rut religei iuo mactl ... eis
alios ydolatrie ... & de pu
... verte ... et nō erit ...
nō erit ... ipii magistri
tu ad pietatem quasi et hereditata
but actus ... ubi dixit ihesus dis
...is eritis ... testes in ierlm et
in oi iudea ... fidē ... p
... et ... in ...
... et quamquam ... mitte
...ta ... fidei et ... hic ...
... hereditate ... ...
ad quas ... et ...
... in ... iude ...
... rēgnum ...
et ... fit ...
... dilata ... et ...
... separati estis ... dei ...
i diem malū i ad ... ma
... co ... vobis ... ab
... est ... subdit' ... ...
... ... arguit cos
de carnalitate ... dormitis
i lectis eburneis ... notans
eos de nimia ... et luxu
et ... de gula ibi ... comeditis
... de ... lecto ...
... david ...
... ...
musicas ubi ... nō ... qua
david utebatur ... laudibus
... in lasciviis et dissolu
... ... vinum bibentes
... excessu et nimia ...
... unguento delibuti ad
odorem sue ... ...
... ... ungentum
... optimo ... illud ...
vasa dīno ... ...
... ... sb pca
... ... ad odorem sue ...

Et michil paciebātur ... ...
... ioseph i destruccione
... ...
... verba cor ... ... et
... ... pea et
... i duas ... ...
... ... culpa i ...
... ...
... ... i tanto ...
i capite i optimates ... capita
... erunt i ... et
auferetur factio lasciviencium a
... ... cōtra
... ...
... quod ... est ...
Detestor ego superbiam iacob i ...
... et domos ... ...
... et ... ... et tradam ci
uitatem in ... i ... adu
... et ... ...
... ...
... et ... ...
me ut ... ... et ...
... ... mortuum ...
... q ... ... et ...
... ... non potest ... deferre
ad loca sepulture ut ... ...
... q ... ... portat ad lo
cum sepulture ... et ...
... et ... ...
... ... et ...
... ... philistiim
Samaria et galaad et sancta
... et ... ista loca ...
... ad que ... ...
stoles fides catholica ... ...
... ... ad sarepta
... ebreo ... ...
... ... ut ... pa
... et ... ...
Et ... ...
fidelium i iudea ... ...
... ... et ...
infidelium quorum ... ...
per varia loca infidelium ... Ca
nanei ... ...
in ... ... qui

q̄ fuit de lugdū dis̄t vnꝰ ex q̄b
ꝯv̄tit ad fidē, taliꝰ Senonen̄ q̄
tūc erat metropolis i fr̄ancia
et ciuitas aurea vocabat̄ et ꝓ
tinuꝰ qui ꝓ eā dno dedicat
facies s̄tructe i muros ciuitꝰ
tū pollice, cui cedebat lapis
sic̄ cera moll̄ et adhuc appet
i plurib; locꝰ sic̄ ego vidi q̄
ꝑ̄ et ꝑsou̇ sc̄i Saluiani mai auc
t̄ualitates fr̄ancie plures ad fidē
ꝯ̄uenit ut ex actib; eoꝝ
h̄etur, et tu hungria s̄c̄us q̄
i bossohola i ebreo h̄etur
ꝑ̄hanuꝰ i hispania, ut dr̄ ra
sa ꝙ fuit ꝯlectū ꝑ iacobū aplm
et discipulos eꝰ ipsi fidē ꝯ̄ p̄inꝯ
ꝑdicta et tota gens fidei s̄
iugatās ꝯ̄ sedit ꝑossidebāt
ciuitates austri h̄ c̄ i hispania
ꝑ̄ut ꝯc̄ oc̄cidentale tn̄ ci
uitas sc̄dā de q̄ fecit metrop
inq̄ magꝰ c̄ ad austꝝ, et ꝯ̄
sedet saluatoꝝ i petrꝰ et pau
lꝰ q̄ dicūt saluatoꝝ p̄ncipatꝰ
eo ꝙ fuīt ꝑ̄ ill̄ c̄ aplī i morte
ꝑo i ecclīa q̄ mors ꝑo dr̄
ꝯ̄a n̄ et ebreice ut ibid̄ dn̄
c̄ iudicare morte, ꝑ̄m i roma
ut dr̄ ra sa q̄ apl̄ites ꝯstrē
et eū arguentes de ꝑ̄secucione cri
noꝝ induxerūt eū ad desertū
chanoꝝ et edificaꝯ ecc̄iaꝝ ꝑo
ꝑrom impiū, et ꝓ eo cū dno
ꝯ̄m q̄ roma capud indiḡin
ꝑ̄ et vitaīs ꝯ suffecit sedē im
perij ꝯstantinopol talit̄ et ꝑ̄
ꝑropt̄ de ꝑ̄se futurū iudicij
dr̄ et asedent saluatoꝝ ꝯsulꝰ
q̄ erūt iudicꝰ assessoꝝ i q̄ ꝑ
ꝑ̄m salute electoꝝ tūc b̄di
i morte ꝑo ꝙ ꝯ ill̄ ꝯ̄
cū finale iudicium ut dn̄ c̄ ꝑ̄
ꝯ̄ ꝑiudicare morte, c̄ san̄ iudicabit
ꝑ̄ sup̄bia, ifidelium q̄ n̄ cedū ut
ꝯ̄ dep̄t ut dn̄ c̄ ꝯ̄ et ꝯ
ꝯ̄ ꝯ̄ ꝯ ꝯ̄ oia ꝑ̄ste sb̄ ꝯ̄
dno ꝯ̄ cui ꝯ̄ h̄c ꝑ̄ fista sola

Sanctū iona̅ et
iste ꝓlogꝰ di
dit in q̄bꝰ
ꝑ̄tes ipsā ꝑ̄e
ꝑ̄ notificat
ibi ꝑ̄m iona
In ra sedit ca aut ad ꝑ̄hā
dū mitt ibi, In q̄dꝑ̄ma, at
ꝑ̄l tr̄na ꝑ̄ ꝑ̄ha ꝯ̄ ꝑ̄ni
ibi ꝯ̄b; ꝙ ꝑ̄ rediē in ꝑ̄ta
ꝯ̄ cū ꝑ̄ ꝑ̄hia ac i taberna
ꝯ̄muit ibi ꝯ̄ cū ꝑ̄hia illū
natē i ꝑ̄ta ꝑ̄pat helyseo et
causa fuge mat ibi ꝑ̄
illi ac ꝯ̄ ꝑ̄ in ꝯ̄ ipā
ꝑ̄te ꝑ̄ notificat ꝑ̄ ta ꝑ̄ ꝑ̄
dec̄l ꝯ̄ ꝯ̄ ꝯ̄ ꝑ̄ eliam
suscitaꝯ ibi, Cum, eliaꝯ
ꝑ̄ ꝯ̄ ibi ob ꝑ̄ ꝯ̄
ꝯ̄ ꝑ̄ fuit iona ꝙ ꝑ̄a m
ꝯ̄ ꝑ̄ ꝯ̄ dr̄ ꝑ̄ ne s
vidēat ꝑ̄ ꝯ̄ ꝑ̄ in ꝯ̄
ut mādato dni ꝯ̄ et
ꝑ̄ de una dni ꝯ̄
ꝑ̄ fuisse mulieris vidue
ꝑ̄ ꝑ̄ dr̄ de elia appuit
ei mulier vidua colligens
ligna ꝯ̄ sarepta c̄ i saraptā
ciuitē ꝙ ꝑ̄ c̄ int̄ tyrū et ꝑ̄
done ꝯ̄ ꝯ̄ ꝯ̄ ꝑ̄ notifi
cat ꝑ̄hia ꝑ̄ eliam suscitaꝯ et
dr̄ ꝑ̄ vide ꝯ̄ dr̄ ꝑ̄suscitac̄
filij eꝯ vidue dr̄ ꝯ̄ ꝯ̄
ꝯ̄ dn̄ vocē helie et re
ꝑ̄ c̄ aīa pueri intra eū et
ꝑ̄ ꝑ̄ ꝑ̄ i isto miraclo ꝑ̄
gnouit ꝑ̄ ꝯ̄ ꝑ̄ mu
lier helie n̄ ꝑ̄ nūc i isto
cognoui ꝙ vir dei es tu et
verbū dni in ore tuo c̄ verū ꝯ̄
h̄ ꝑ̄ dicit ꝯ̄ pueri s̄
iona vocatū ꝑ̄ ꝯ̄
ꝑ̄ plana c̄, In q̄dꝑ̄ma
ꝯ̄ ꝑ̄ sedit ca aut ad
ꝑ̄ ꝯ̄ ꝑ̄ i ꝑ̄ma
ꝑ̄ ꝑ̄ ꝑ̄ ꝑ̄
ione ꝑ̄ crediderūt viri ꝑ̄
dno et ꝑ̄dicauerūt ieiuniū et ꝯ̄
stiti s̄ saccis a maiore usq; ad mi

no; et lr e qd dr Niniue age
te pmaz z dic dr Jero i libro
de locis niniue e urbs assirie
quā edificat assur egrediens
de tra Sennaar et de ista loq
hic / Est aut et a'a usq hō ciui
tas iudeoz Niniue i angulo
arabie quā nūc corrupte ni
niue vocāt / tpibz qz Jeroboe
de qo dr iiij Re xiiij Regnat Jero
boāz filz Joas Regis i Samaria
xlj ānis et fecit hoc restituit
t[illegible] isrl ab introitu emath
usqz ad mare solitudis iuxta sermo
dni dei isrl quē locutus ē p s
uu suu Jonaz filiu amathi
etc / hic pz qz no multu [illegible]
[illegible] fuit / Jo tu pphia z hic
pont q[illegible] que eiū retrahebat
ne pdicaret niniuitis / sz tu eū
retrahe' no debebat / Quo[illegible] re
trahebat eū pnt ē qz nū pui
det niniuitas p pniaz pueniu
ros nolebat eis pdicare ne p ni
pdicasse postea videret et hic e qz
dr hic / de tu pphia illudente r[illegible]
eat qz sn[illegible] coz niniuitas placata
p[illegible] nolebat eis tu [illegible]
dn̄ preuidebat / et hic e qd dr ibi
[illegible] dr ad abraha z sz i v[illegible]
qz curabat qz iustir tu dr dne
dispēsa ignauiz z dr [illegible] / Jo
tu pphia illudente z [illegible] sup
id [illegible] [illegible] dispōe do[illegible]
tue dr glo legit Jonas i eod
libro qd nim[illegible] negtia s lr q
agebat dic pl cōpleta eit et
ita ciuitas coz destruenda s id
nō legit qz p sui cōminatoē adu
ecent pniaz et ita [illegible] cōtra
turi postea ista pr dne dispēsa
ignauiz / Jtez alq dicut qz legit
i speclo eti[illegible] coz cōuersioē sz hic
dr qz ecent [illegible] cōtraria s no
dn̄ cōusioē / no legit s qz p sui
cōmiacōe dicent cōuiti s p lr no
pt videri ad [illegible] postea [illegible] qz absolutz no importat hic talitē
[illegible] cōmiacōe ut pt [illegible] dn̄ illa
[illegible] pphia ad videnda [illegible] cor
pales sz vidit spuale / quapropter
no [illegible] [illegible] sz cu dimitte sz
[illegible] quedaz s hic expo
[illegible] / Jo i Jonas tu pphia il
luminante ad [illegible] [illegible]
[illegible] / i pu illuminante [illegible]
pphice s qz dicet [illegible]
[illegible] / videt i [illegible] peccatores ta
[illegible] pniaz [illegible] qz [illegible]
dn̄ misericordie / vnd Jone iiij sic
qz tu ds clemens et misericors es
paciens et multe misacōis / et ignoscens
sup malicia / vnde ne nolebat
ho i obediens eat qo p[illegible] Jn
dicit aliqui qz [illegible] / vn pymos [illegible]
[illegible] e et [illegible] et [illegible]
[illegible] petiu sed Jone [illegible]
[illegible] qz [illegible] me tepestas hec [illegible]
dis e sup vos vel pt dici qz no
eat [illegible] [illegible] [illegible]
moises [illegible] / Jtez [illegible]
[illegible] no [illegible] / na [illegible]
[illegible] qz nolebat eis
pdicare sz sz hic [illegible] fuisse
[illegible] no dicit volebat no [illegible]
s nolebat [illegible] qz [illegible]
[illegible] nolebat / sz sz hic nulla eet
[illegible] hic pt dici qz no [illegible] vole
bat qz no dimittet [illegible] qz
[illegible] eet [illegible] qz hic nolebat
no qz de malo coz gaudebat s
qz de malo [illegible] dolebat / [illegible]
bat u coz [illegible] in [illegible] / [illegible]
iudeoz / vn glo [illegible] pphia spu
[illegible] qz [illegible] [illegible]
pt iudeoz et Jo [illegible] no ta
i iudz niniue qz [illegible]
[illegible] vide et qz [illegible]
coz [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] dne [illegible]
[illegible] glo [illegible] spu z [illegible]
[illegible] coz [illegible]
ta Jtez qz nequaqua s hic solu qz
coz pnia [illegible] iudeoz [illegible]
eet / Dne dispēsa ignauiz hic
[illegible] qz i duabz curabat s [illegible]

ignorantiam duorum quia primo dominus igno
rabat mortis salutem diligere quam
mortem. Ezech. xxxiii. Nolo mortem
peccatoris sed ut convertatur et vivat. Secundo
quia ignorabat eius potentiam esse velut
ibi a conspectu dei propter secundo ondi
ignorantia secundo mors ignorantia in
hec illi accidebat. Et secundo dicitur divine
dispensationis ignoravit sed tamen dicitur est
illi quia quia hic sciebat quidam presumpsit
per hic vagabatur predicare primo
ignoravit illum ad prophetiam et hic per
fuit quinta post quam fuit hec illi acci
debat etiam in pena peccata i quando ondi
quia locus de ignorantia quam est per cre
turam specialis prophetia, theologie ex
sciebat illum intelligit. De quibus agi
tur sed iiii capitulo esse in claritate ar
per spiritum quod videbat et nesciebat
spiritu prophetico, et sic hic sciebat
deum prescivit voluisse hic homines
significat quod ad predicandum mittebat
sed nesciebat prophetia illum. Prophe
tetes ab ea oculis possunt eua
de separando expositio hic ut dicitur
ne nolebat i quia nolens erat quia
non erat, et quia divine dispensationis
ignoravit id est divina dispensatione
erant, et olim tunc respiciunt
signa exteriora sed quod indicat super
peccatorum hic videre ea quam parent de
ut minuere cor. Et ista expositio
videtur velle beatum Ieronimum sequentes quod beatus Iero
nimus dicit quia passus est secundo a conspectu
domini sed prima expositio hic notatur
ex ignorantia quam fuit peccatoris causa
fuge. Et non quia beatus Ieronimus
liceat passus talis non error in ea
cia a natura corrupta ut crederet quod
quia quia exiret terra non quam deus volebat
a precepto absolveret. Dicitur non deus
aprobavit flagellis peccatores talem eius
donem nisi propter hominem restituit super pe
na dampnati. Et nota quod dicitur quia Io
nas propriam predicationem iunxit sed fu
git inveniendo latenter egressus
terram suam et assumpta natura la
tenter egressus vii annis exulans
nolens redire post vel Iudea tamen
ante mortua rediit.
Ionas columba significat populum
quo pertinet hic modo post non hosti
suscitavit prima parte secundo ondi
sicut sunt historia prophetie
ad tertium pertinet secundo declaratur
locus sepulture prophete ibi Iona
sepultus. Item in prima parte nota
tur quod ex ea post ex nobis
parte cum de Iona columba
a cognitione cum de filiis Ama
thi, secundo a loco unde erat cum
dicitur fuit de Geth exprimit
...d in originali Geth est secundo
prophetam ... quod hic appelat
Opheparsa ... tribus Zabulon
... et ... ut proprie
... quamvis ... uns
... et in ... et na
... vel ... ad ...
... quod additur opher
ad distinctionem ... verbum Geth
pertinet quam ... Deltepoli ... dis
... hic ... Item in secunda
parte in qua tangitur speciales historia
... prophetie post tangitur ... primo
ad predicandum ... ibi. Ad secundo
... mitti ... secundo fugam
prophete ... officium exequi
contempnentis in ... contempnit
secundo set ad exequendam ... ibi
... predicat ... quod predicit
... et ... officii ...
ti officii exequens ibi ...
predicat quarto ondit ... exequitur ...
... affectus in ... Item secundo
... fuit ... ante ...
... in ... intelligo
quod intelligendum ... ex ... quod
... quarto Iudei fuit
... dicit ... fuisset
in doloribus passione quam ad ...
... opidi su
... unde fuit ... in ...
... maris ... Tiberia
... fuit in Iudea i ...
... capitulum primum

Et factum est hic incipit
Jonas propheta et dicitur in prologo
quod ipse ondit eum tabernaculo
ondit eum prima eius materia
in qua ipso descripta Jone rebellio
rebellatus de propheta ipso in duo dicitur
de propheta punitio et ducitur
capitulum dividitur Et factum est verbum domini
ad Jonam quem propheta tempore Jeroboam
regis israel iiii regum xiiii filium Amat
thi dicitur aliqui quod est filius non
prius propheta si hoc non videtur verum quod
secundum doctores ebraycos et latinos
iste Jonas fuit filius mulieris vi
due quem suscitavit Elias iii regum x
vii scilicet ac non fuit de populo israel
sed gentilis ut patet per salvatorem Luce iiii
multe vidue erant in diebus Elie
in israel et ad nullam illarum missus
est Elias et ponit eum mulierem gentilis
gentilis talibus ac non dabatur tunc
spiritus prophetie et ideo oportet sic dicere
quod fuit pater Jone secundum rabbi doctorem he
breorum et catholicorum qui in principio a
liquorum prophetarum exprimitur non potest in
telligi fuisse propheta sicut et filius Et
ideo dicendum quod amathi est hic nomen ap
pellativum et sonat veritatem in hebreo
et suscitato filio dicte vidue di
xit ipsa Elie nunc in isto novi
quia vir dei es tu et verbum domini in
ore tuo verum est et obiicit puer ex
tunc natus vocatus est filius amathi
id est veritatis et hoc ideo de Jeroboam plures
sicut ait de filio mortuo quod fecit ad quid di
gnum morte ii regum xiiii Surge et va
de in niniven que erat civitas lo
cuta et fundata in ea ejus suburbio
quod ascendit eum malicia coram me in ma
laciam hiniaman incenit quod suburbia
Et surrexit Jonas ut fugeret in thar
sis civitas est cilicie de qua pau
lus fuit oriundus actuum xxi et des
cendit in joppen portum et in iudea
super mare mediterraneum et dedit
naulum eius in forum navis propria
de portacione hic occurrit due dubia
primum quare voluit fugere dominum et iterum
secundum quia dicitur esse propheta contra

preparat ad propositum prima quod de propheta sic
destructionis sicut qui aliquis revelatur futurum
eo modo quo est in divina preordinatione
et id sicut impletur hic modo domino reve
latur Samueli deiectio pauli in
i regum xv sicut ubi dicitur Samuel penitet
me quod constituerim Saul in regem et Saul
et pulchritudine non flectetur neque
in hoc est ut aliquis peniteat alia est prophetia
comminationis sicut qui aliqua punitio re
velatur futura prout est in causis in
ulterioribus eorum dispositionem, et sic lex prima
de mandato dei dicitur Ezechie
iiii regum xx Dispone domui tue quia mori
eris tu et non vives, tamen non erat
infirmitas quod secundum naturam non potest
evadere mortem, et hoc non fuit impletum
preordinabat non dicitur cum sanare miraculose
propter eius preces et lacrimas ipsius
eius quod sic dominus ut vult tangit ac
da prophetiam magis commune al preterea
sic prophetia fuit revelata mors Eze
chie futura sed cursum nature Jo dicitur
morieris tu et non vives preca
vero prima miraculosa sicut videbis
dicitur recte dicitur Ezechie audivi
orationem et vidi lacrimas et ecce
sanavi te, propheta ac ista de sub
versione ninive fuit cominationis quod
tunc non fuit impleta sicut prima
oratio et hoc non fuit revelatum Jo
ne a principio sed postea quod denunciavit
ninive subversionem Jonas ac com
mendavit dominum mediante magistro et ex
altera parte cercabat Jonas penitenciam
tenuit ad eius denuntiationem timuit
ne prophetia sua non impleretur et sic
propheta diceretur eius propheta voluit dominum
mandatum declarare et hoc est quod
in iiii capitulo ubi hoc preoccupavi ut
fugerem in tharsis, scio enim quod tu deus
clemens et misericors es sed contra
hoc potest dici, quod Jonas potuit nun
ciare destructionem ninive conditionem
si non penituerit, et non posset
falso propheta vocari propter quod fugere
videtur nulla causa dicendum quod Jonas
propheta sciebat quod placito ubi pre
dicavit magis fecit formam dominus re
velatam quam conditione sicut patet in xiiii

de balaam qui voluit maledicere
populo israel et contrario benedicebat Jo
nas vero sciebat certa hec divina vo
luntate, sed quod subversio ninive detin
eretur absolute et ideo interponere
conditionem, non erat sue, 2m dubium
est quomodo voluit fugere a facie domini
quem sciebat ubique presentem ad quod
dicendum quod licet sciret dominum esse ubique per essen
tiam presentiam et potentiam sciebat
tamen tunc hec ipsum esse prophetiam in aliquo lo
co et non in alio quantum ad aliquem ef
fectum determinatum sicut quantum ad mis
sionem spiritus sancti in specie visibili fuit
in domo in qua erant discipuli congre
gati sicut quod dicitur Actuum ij replevit totam
domum ubi erant sedentes et non in alia
loca tempore vero Jone spiritus prophetie non
dabatur in terra gentilium sed tantum Jude
orum licet enim tempore leg. quod Ezechiel
et daniel prophetaverunt in caldea tamen
hoc fuit longe post Jone tempora et ideo es
timavit quod si esset extra terram israel non
fieret sibi contra mandatum dominum de pro
phetia ninive significatum sicut propter dicit quod
quod exiens cum prophetis prophetavit et non
alibi licet deus possit hoc ubique facere
et ideo Jonas voluit extra terram israel
fugere, hec etiam a deo permissum est sicut
et fugiens naufragium pateretur
et a pisce deglutiretur in quo tridui
sepulture christi prefiguraret sicut quod
dicit mat. xij Sicut fuit Jonas in
ventre ceti tribus diebus et tribus no
ctibus sic erit filius hominis in corde terre
Dominus autem hunc contra deum rebellantem
depresso sed per tempestatem a deo mis
sam in mare per quam coactus fuit pia
ad obedientiam confiteri et per hec infra ibi
Et clamaverunt viri ad dominum suum i
psi eorum ad deum quem colebant dicit n
ra sed quod ibi erant homines de diversis
gentibus et diversorum rituum et Jonas
descendit ad interiora navis horrens
videns tempestatem maris maxime qua
sciunt erat propter se exortam et dormivit

sopore gravi absorbetur pre tristitie
lictus sicut apostoli in passione Christi Lu
xxij. Et dixit vir ad collegam
suum i viri existentes in navi licet
nuntius se diceret veritatem et mittamus
sortes dicit n ra sed quod videbant
alias naves in mari ab eis distantes
propter navigare sine tempe
pestatis solum erat contra navem illam
et hec vult eo hec quod in dicitur et remi
gaverunt viri ut reverterentur ad arri
dam et non valebant quia mare ibat
et intumescebat super eos et quod
versus quod fluctus maris revehebat
ipsos ad contrariam partem se portavit
et ex hec compererunt quod illa tempes
tas erat exorta propter maleficium
alicuius existentis in navi et ideo miserunt
sortes ad inveniendum ipsum quod
autem licitum sit uti sortibus et quod
non dominum fuit diffuse inter potum
pro tamen hic breviter aliquid repeti certa
quod sicut dicit expositor est sortis quedam divi
nationis ut quando ad aliquam rem dividenda
mittuntur sortes ut plus deberet
quis quam partem accipiat committendo
totum eventum fortune et tunc nullum
est peccatum contra consultoria quia per sortes
consulitur quid agendum vel dimittendum
sit et expectatur consilio per sortes
a demone illicitum est, vel a corpore
celesti eo effectus ad hoc se non ex
tendit, et ideo non tacet occulto pa
cto demonum, si autem expectetur a deo
et sanctis angelis nullum est peccatum in
se, nisi fiat sine necessitate quod ten
tat ad dei tempestatem, potest vel si in necessitate
det dei providentia committere pro
quod orone premissa apostoli sortes mi
serunt in electione mathie, vel si electores
ecclesiastice quam institutum sortibus
dent sicut fortune sortem committitur
ponens autem ductus obmitto quod po
site sunt loco predicto istos tamen non
oportet excusare de peccato quam sicut dictum
est erant diversi homines ibi diversos
deos colentes et ideo vel quod committi
verunt sortes sicut morem gentilium quod v
tuntur sortibus superstitiose, deus tamen quod
eliciat bona de malis sic sortes

parut q Jonas de phetis fuit et q
fit' prim suu expulsis fuerit de pa
tria Deinde mittitur i ninivi ita
dns ipam' Jo pe Et dixerunt
ad eum indica nobis et ferat
in'' quos dicitis qd e opus tuu
q p ope malo hõ est puniendus
que terra tua q p malicia tre
as alii puniti et q vadis q as
puniendo e q vadit ad locu ma
lu pe plubitu et ad ista quo in
dit se fuge in tarsis ut decli
naret dnm preceptu ut liz' i co
gnovant eum vi q a fac dni fu
geret q indicavat eis licz h' tace
at quod ut ergo ipe q alii si
puniti p malo pntu et dix' de
cos ebreus ego sum hic e nos que
oibs descendentibz cuncti fuit
dea et timuerunt vi' ppt offensa
dei Jone que offendebat dnm ma
ris et tre et dixerunt h' qnt ppr
Jone de phetis p unio de q p
ierit quid faciemus tibi et sedabitur
ei ipso tollite me et mittite in
mare magis n volebat solus
mori quia tu eo alii morerent
ecie que volens esse p mortem
sua placare offensa dei Et remi
gabant vi' tempestates si possent e
vadere sine eius morte et clama
vit ad dnm ne imputaret eis
mors Jone q tu dne sic voluis
ti fecisti p propiciaciones at tempestas
iam cognoscebant ptate dei que
Jonas colebat et stetit mare a f
vore suo ergo mare cessavit ip
sis Jone transgressio mandatu dni
declinando Et timuerunt vi ex
signis visis fuit quasi ad colen
dum unu dnm q sup omes creatu
ras dnm et hic bonu elicuit deus
de malo Jone dicit n augusti en
chiridion q deus a deo e opus et
bonus q no pmittet mala fieri n ex
eis mala eliceret c ii

Et preparavit h' qnt' onde
ipsius Jone prima ca ii et
hic ex duobus p'o ex eius
oratione 2o ex mandato dni

pscatur qdo ius pa in p' q p'o po
vrant plogo 2o oro' mox i' et a
uit 3o exponit ibi et dixit etc
Et paravit dns piscem grandem
ut deglutiret Jonam q ei obedi
ut creatura ad nutum Et erat Jo
nas i ventre piscis tribus diebus
et tribus noctibus hic e misteriu
ibi exponit q hic fuit divina vte
q potest si vult et quod vult salvare
Et oravit h' qnt' deseribit oro'
nem tu Et clamavi ad dnm
de tribulacione mea erat n horrid
valde sic deglutiri et esse i ventre
piscis detentu et exaudivit me
Jonas n adhuc exiens i ventre pi
scis cognoscit divinitus se exiturum
de ventre inferi i de ventre piscis
q dr infernus autonomastice q valde
horridum erat ibi esse proiecisti me i
profundo q q piscis ta magnus ha
bitat profundo maris non n pnt na
tare iuxta littus et cum gurgites tui
et fluctus tui sup me transierunt
transibat n sup piscem et p' ipsum s'
Jonam in eo inclusum ceteri patet
usque ibi ad extrema montium descen
sit n dicitur est ecclesie pisces habitat
profundo maris q multa distat
a montibus i littore maris exon
tibus terre vectes concluserunt me
in etern i ita sum i clausus int' lit
tora maris q inetternu no potero
exire n tua virtute no subdit Et
sublevabis de corruptione vitam
meam dne deus meus tu angusti
ante i me aia mea deficiebat
eum de virtute liberavit dnm recorda
tus sum ago solo expecto remediu
Qui custodiunt vanitates i eis p
sevantes frustra misericordiam suam de
relinquunt i reddunt se indignos di
vina misericordia sub specie
dis q relig se monuit Ego aute
i voce laudis ymolabo tibi sacri
ficiu per variu c'o et prima
quecumque vovi reddam p' bonis
eum in magnis angustiis et in anxi
etatibus solet emittere vota dno
etc sic Jonas i ventre piscis eius

Et dixit hic cantus post carcerem Jone captus nec de Dixit dominus pisci/ dei dicere est sua facere fecit ut pisces Jonam euomere in aridam terram hec ut non potuisset facere piscis nisi dei speciali operacione qui fuit in magnitudine non potuisset tamen aride naturaliter comprimere/ cum

Et factum est verbum domini secundo ad Jonam. prima expositio corpus oracionis ostenditur et mandati dei prima executio et dicitur in duas partes primo ponitur executio Jone sequens afflictionem huius carceris in 2a quia ponitur Jone predicatio conversio niniuitarum Et crediderunt 2o de secunda conversio niniuitarum dicitur et vidit Circa primum premittitur mandati dei iteratio cum dicitur et factum est verbum domini ad Jonam 2o ex hoc ostenditur huius mandati executio cum dicitur Et surrexit Jonas et abiit sine fuge dilatione in niniuen iuxta verbum domini et niniue erat ciuitas magna itinere trium dierum dicunt aliqui quod 3o diete possunt ambitus ciuitatis sed hec uera fuit quod sicut sacram scripturam et hystoriographos Babilonia excessit omnes alias ciuitates in magnitudine ita quod plus de ea quam non erat proprie ciuitas sed regio clausa muris et tamen fuit ambitus murorum habebat 60 leucas tamen quando non fuit tot dietas complere et ideo melius videtur quod iste 3o diete sunt accipiende per preuicos ciuitatis ubique Sic ut Jonas habebat predicare denunciacionem populis subuersione ciuitatis/ et cepit Jonas introire ciuitatem itinere diei unius Dicunt hic aliqui quod Jonas ita prompte exequebatur mandatum dei quod spacium dierum una die compleuit et hoc nos uero textui conformatur quod dicitur Et cepit Jonas introire ciuitatem itinere Si hoc dicimus esset vim magis dicere et perambulauit Jonas ciuitatem per diei unius et ideo dicendum est quod in prima die processit per unam partem ciuitatis tamen clamauit et dixit verbis domini in clamosis

dedo adhuc xl dies et niniue subuertetur sic ut mereuntur eorum delicta ut dictum est 6/ et quod erat prophecia comminacionis ut dictum est et condicio erat subintelligenda si non agerent penitenciam sed non erat a propheta exprimenda ut dictum est Et credi derunt 2o hic ponitur conversio populi ad predicacionem Jone cum dicitur et credi derunt viri niniuite in domino qui prius tamen colebant ydola et predicauerunt ieiunium communiter induxerunt populo ieiunium ut per ea mutua afflictionem et humilitatem in victu et vestitu placarent dei iram/ et non solum hec fecerunt plures sed etiam maiores ut subditur de rege ut exemplo sui magis animaduerterent alii Et peruenit verbum ad regem niniue et surrexit de solio suo et abiecit vestimentum sui insignia regalia deposuit et indutus est sacco in signum penitencie et sedit in cinere in signum humiliacionis magne et clamauit per os principum et ducum et vinitatis et hic verbum quod fuit alia sit hominum data in adiutorium et ideo afflictio eorum in homines redundat propter quod ad grandem perfectionem penitencie non solum induxit rex afflictionem hominum sed etiam aliorum/ et clament in fortitudine/ deficiente enim pastu mugiebant quod mugitus dicebatur ad dominum clamare in quantum per homines hec ordinabatur ad placationem sue offense et conuertatur vir unusquisque de corpore suo de malo ad bonum et peccatorum sicut Quis scit si conuertatur 2o quod dicit per peccata mea offensus est ita forsitan per mea penitenciam erit placatus Et vidit hic ponitur conversio niniuitarum cum dicitur Et vidit deus opera eorum id est accepta et approbauit sicut Genesis iiii respexit dominus ad Abel et ad munera eius/ et misertus est penam comminatam non inferendo deinde tamen quod niniuite postea reuersi sunt ad vomitum et ciuitas eorum fuit subuersa de quo propheta fuit Tobias ca

xiiij ubi dicitur de sosio et nepotibus suis ipse est initiatus immune et quibusdam in tempore postea subdit digite gressus vidit ut canis hic scilicet ad tecta isrel video eum quod migravit eius sine dabit ei-

Et afflictus est [illegible] iiij

Hic tangit post ipsius Jone afflictio que poterit per 2° quia eius impacia ibi et dicitur [illegible] primum per dicitur Et afflictus est Jonas quod vidit civitate adhuc stante per tempus xl dierum et timuit diffamari et vilipendi sicut falsus propheta quod erat afflictus magis in tantum quod volebat magis mori quam vivere in statu tali 2° afflictus est Jonas afflictione magis et in littera huius non hic est verbum meum scilicet quod dicebat deum suum non impleri per multitudinem misericordie dei propter quod voluit fugere a facie dei ut supra dictum est et per litteram Et dixit dominus hic quod impatiam Jone arguit cum dicit Et dixit dominus reprehendens eius impaciam putas ne bene irasceris tu id est ronabiliter quod dicit non Et Egressus est Jonas scilicet ante tempus xl dierum ita quod hic textus per recapitulacionem et fecit sibimet umbraculum contra solis estum qui est multum intensus et ad melius arguendum impaciam eius per exemplum sensibile cum dicit Et preparavit dominus deus ederam scilicet [illegible] subito crescentem super tectum suum Et letatus est Jonas duplici de ea quia scilicet faciebat umbraculum gloriosum et quia ex eius miraculosa productione estimabat quod deus suam prophetiam adimpleret Et paravit deus vermem [illegible] constituit [illegible] dispositionem et percussit ederam [illegible] radice et exaruit et Precepit dominus vento calido et urenti ad intendendum solis estum et Et petivit anime sue ut moreretur tum quia estu supermodum affligebatur tum quia ex [illegible] subita [illegible] quod eius prophetia non impleretur et falsus propheta crederetur quod sibi erat gravius morte 2° subdit melius

est mihi mori quam vivere [illegible] eius impacia [illegible] cum dicit putas ne bene irasceris tu super ederam id est ronabiliter [illegible] et ex hoc concludit dominus oppositum dicens tu doles super ederam etc et ronabiliter secundum tuam estimacionem et ego non parcam Ninive etc quod multo forcius debeo compati et condolere tante multitudini parvulorum peccate et pecorum de [illegible] nesciunt quid sit inter dexteram etc id est qui sunt adhuc infra annos discretionis et pecorum adhuc innocentes et 2° per tantorum morte ronabiliter est parcere justicie mee rigor

Temporibus Joathe etc In isto prologo precedunt [illegible] in hunc modum. Primo dicitur quo tempore et sub quibus regibus est edita prophetia, 2° agit de [illegible] differentia ibi Sed de supradicto 2° subditur [illegible] malorum [illegible] ibi [illegible] dicit quod tempus Joathe filii Ozie etc de quo iiij Reg xv et ij paralip xxvi [illegible] de quo iiij Reg xvi et ij paralip xxviij et xxviij Ezech de quo iiij Reg xviij et ij paralip xxix et xxx [illegible] demittit scilicet michee [illegible] In diebus Joathan [illegible] de [illegible] per [illegible] non placuit deo per religio[illegible] Joathan et Ezechias quidam displicuit per ydolatriam [illegible] littera plana est [illegible] de supradicto [illegible] ubi dicitur preter david et Ezechiam et Josiam omnes reges peccatum commiserunt quo Joathas peccavit quod deo non placuit [illegible] non placuit [illegible] sed quod ad hoc placuit quod ydola [illegible] destruxit displicuit autem quia excelsa non abstulit iiij Reg xv fecit quod placitum erat coram domino [illegible]

excelsa nō abstulit et ij palip
ezechie fēt q ruīn erat tota dño
iussū oīa que fecerat opās prīe e ge
repte q nō est īpēcem te pluda
et adue pplo delinquebat ad illud
Sēa volūs oc regeb̄ xētu ōmis
rut ꝯ intelligendū ē de peccto
ydolatie ul in se ul in alijs vel
ḡr dr ī ōppa° Ezechie et osie q
mīq p̄uaricauit et aīt p̄tinūt
De Ezechia pz q placuit deo in
xxix pu et xxx ca[lis] et ij pali
xxxij xxxiij et xxxij ca[lis] adnūs
delicto deo ij paliō xxxiiij et
xxxv talib nōn fēt rēm in cor
dis sic dauid pal eō ꝑte me ead
talo tpe anguistie sue auxit cō
teptum ī dñm ipe ppe rex achas
ymolat dijs alienis quibꝫ etiā
ōperat iuz ꝑ xxij tuffenis pig
ne ꝯ ydola demaū ij paliō xx
vobiij lustrat filios suos ī ig
ne iux̄ ritū gētiū Samaritanī
regis palestine ul ciuitatis vñ
ysid ethō ē xviij Samaria regi
o palestine ab opido quodā nōs
accepit q vocat Samaria lxxx
vd agit de noībz vrbiū quarum
Samaria aū ciuitas q̄ staceā
fuit nom accepit Senacherib
rex assirior ꝯstruxit vocatq Sa
mariā ī custode q qui istic sus
tulit ī medos ibi custodes ꝯsti
tuit hanc obsidione captam
antiochus solo coequat quam
postea herodes a fūdamētis īstaurat
ī honore augusti Sebasten ī au
gustā greco noīe vocat Visio Ē
zechie et abdias pphe ergo ma
ior int natos mulier nō fuit b
baptista quidē Ecōtra istū delictu
diua ꝯmēdū p pphām Michea
p° xxx° vd dr ꝑ vidit sup Sama
riam et Ierlm glo q p̄m Samari
a metropolis x tribuū capitala
ē deinde Iērlm pphie ipōa titu
lo de Samaria zo de Ierlm ixx
ii° ezechie zueris de vtrisqꝫ capit
ale michee vi fit ꝯmēda° cop Sa
mariā et ipsi ipsō micheeni°

Sermo dei q̄ sēp ad pphās
descendit et licz iste plogꝰ
ī biblijs plurib nō scrip
tus sit cusoꝑ in vr litte
die q breuit trāsitet duo i
tangi notāt ī plogo isto p̄m
ppha ꝯmēdat cū dr sermo dei
zo rō ipositos notāt et alijs
assignatur ibi Cūuō qō apd nos
p° ꝯmendat ppha a duo
bꝫ p° a spū pphie zo a ꝯgru
entia ppi noīs et noīs loci ce
ta sui ibi cū int ꝑsaluas ī
cui por intꝑtatō noīs s̄ ppheti
orīs sui et loci ut īsimuētur
ꝓ luce queire et pphe dr qo
Sermo dei q̄ sp ad pphās des
cendit Ecōtra ppos ſ nō sp tāgit
corda pphāz ꝑt̄ ꝑse ī hoīs
statuit ij reg v sume ī huius
ꝯfitate ī hoīs statuit de modo
ꝑ circulo quodā humiliari sb po
testi manu dei ī pe v cū se humili
at exaltabr amat ꝑ xij dixsite
a me q mist Cūuō qō hēt no
tatem vō ipositos noīs nō solū
ꝑ ſz et alijs ex hēc cā tā apd
nos quā apd ebreos et grecos ꝑo
nia ad notā iposita auspicatū
ī augurū auspex pīe dr diuina
tor q̄ diuinat ex ꝯsideratiōe volati
auiū vñ auspex dr q̄si auispex
q ꝯspiciat ī ꝯsidat aues volātes
vñ auspiciū vocat diuinatō q̄
auis spicatū q fit ex inspectia
uiū Michas q̄ int̄ humilitas
Abdias s̄uus dni Zacharias
meōa dni

Verba dei hec ītipit ppha
michee q̄ in d p dicit
ſ prologum et textu q̄ īapt
libri audite In prohemio p̄
notificat auctor ex noīe cū dr ad
micheam et institutus loci cū dr
morasthite ī de morasti zo p̄
tpe pphie cū dr ī diebꝫ ioathan
zo ad quos scrip ē ppha ibi sup
Samariam et Iertm ī sup xma
tribuū et duaz Samaria aute

metropol' e(st) in vno et)h(ierusa)l(e)m i(n) al
t(er)o. Audite h(ec) incipit t(er)cia q(ue) i(n)
p(ar)s dividit(ur) q(uia) p(ri)mo p(ro)ph(et)a p(ro) (com)minat(ur)
2o p(o)p(u)l(u)m (con)solat(ur) ca(pitul)o iiij Ista p(ri)
diuisio no(n) est p(re)cisa s(ed) t(ame)n a plu
rib(us) ip(s)a n(on) p(ar)te po(n)i(tur) a(li)qua (con)so
latoria p(ri)ma diuidit(ur) i(n) duo q(uia) p(ri)mo (com)
minat(ur) pena(m) p(ro)p(ter) culpa(m) d(omi)n(u)m (com)mina(n)t(em)
2o p(ro)p(ter) culpa(m) ma(n)ifeste exp(ri)m(it) ca(pitul)o iij
p(ri)ma adhuc in duo q(uia) p(ri)mo p(o)n(itur) (com)mina
t(i)o pene 2o (com)passio p(ro)ph(et)e i(bi) sup(er)
hec p(ri)ma i(n) duo q(uia) p(ri)mo fit (com)mina(ti)o
vtriq(ue) regno i(sra)el (con)iu(n)cti 2o re(gno)
istius sep(ar)ati i(bi) et po(n)a(m) p(ri)ma adhuc
i(n) duo q(uia) p(ri)mo de(n)u(n)ciat(ur) pe(n)a 2o de
clarat(ur) culpa i(bi) in scele(re) ci(r)ca p(ri)m(um)
excitat p(ro)ph(et)a(m) attenc(i)o(n)e(m) d(icens) Audite
p(o)p(u)li 2o i(n)ducat dei testi(m)o(n)i(um) p(ro)
veritate dice(n)da ibi Et sit nobis do
min(us) i(n) testem q(ui) falle(re) no(n) p(otes)t nec
falli, D(omi)n(u)s de templo i(d est) de celo ep(isto)la
hebreor(um) vbi cu(m) eo s(un)t angelis (et) eius lau
dib(us) intenti, Q(ui)a ecce d(omi)n(u)s egredi
et(ur) de loco s(an)c(t)o suo p(ro)p(ter) (populum) n(on) p(ro)p(ri)e(tate)
dei e(st) p(ar)ce(re) et misereri et sic loco
eius d(icit)ur in (con)tra a(li)q(uan)do ve(ro) egredi
q(ua)n(do) pu(n)it s(ed) in(iquos) iuste ut d(icit) ka
sa, et i(st)e egressus no(n) e(st) p(er) motu(m)
locale(m) s(ed) q(uia) ca effectus si(mi)l(iter) p(ro)li
tudinalite(r) d(icit)ur egredi in effectu(m) q(ua)n(do)
p(un)iuit p(o)p(u)l(u)m et descendet p(rae)ue(n)ie(n)s
p(e)c(c)a h(om)i(num), et calcabit sup(er) ex
celsa t(er)re no(n) defensa a(n)c(t)u(m) p(ro)
p(ter) eius magnitu(dinem) ho(c) sbdit(ur) et (con)
fundent(ur) mo(n)tes i(d est) maiores et
valles i(d est) m(in)ores sic (con)ra(sa) i(n) t(o)to
et abs(que) r(esi)stencia q(uia) no(n) p(otes)t r(esi)sti
dine vltio, In scele(re) hic (com)m(inatio)ne s(ub)
dit(ur) culpa cu(m) d(icit), In scele(re) iacob
i(d est) p(ro)p(ter) scel(er)a regni i(sra)el q(ui) et(iam) nocat(ur)
iacob sic p(at)riarcha iacob fuit
b(e)n(e)dict(us), O(mn)e istud i(d est) p(e)c(c)a sup(er)
dicta et subseque(n)t(ur) co(n)tiget sp(eci)al(ite)r
dom(ui) i(sra)el et de h(oc) scele(re) que(r)it(ur)
cu(m) d(icit)ur Que scel(us) iacob et r(espondet)ur No(n)
samaria q(ui) d(icit) sic et p(er) samariam
i(n)telligit ydolatria(m) que exercebat(ur)
i(n) toto regno i(sra)el cu(m) metropol' e(st)
samaria p(er) regnu(m) p(ro) t(o)ta(m) v(er)o ...

(con)tra p(ro)p(ter) reges i(n)duxit ad h(oc) p(o)p(u)l(u)m ut
h(ab)et(ur) iii R(egum) xv et q(ue) excelsa iude
p(ar)te(r) ydolatria q(ue) exercebat(ur) i(n) mo(n)ti
b(us) regni iude nonne ierusalem q(ui)d
ex p(re)d(i)c(t)a tota regnu(m) iuda quor(um) re
des regia erat i(n) ierusalem p(re)ssit
ista malicia(m) Salom(on) n(on) p(ro)pe ierusale(m)
p(ri)mo edificat templa ydolor(um) vxori
bus suis iii R(egum) xi q(ue) sunt p(ro)p(ter) ea
tu(m) ydolatrie aliis p(ro)pterea v(er)o achas
altare sacrilegu(m) posuit i(n) templo iiij
R(egum) et p(ost)e(a) manasses ydola po
suit i(n) templo iiij R(egum) xxi et (com)p(ar)a
regu(m) malor(um) i(n)duxit p(o)p(u)l(u)m ad y
dolatria(m), Et pona(m) h(ic) (com)m(in)at(ur) p(ro)p(ter)
(com)mina(ti)o pene i(sra)el sep(ar)ati cu(m) d(icit) et
pona(m) samariam q(ua)si aceru(m) lapid(um)
p(ro)p(ter) destructo(rem) samarie metropo
lis in regno x tribuu(m) i(sra)el dest(ru)
cto toti(us) regni q(uo)d i(m)pletu(m) fuit
t(em)p(o)re osee iiij R(egum) xvij, Et o(mn)ia scul
ptilia eius (con)cindent(ur) ut inde au(rum)
et arge(n)tu(m) aufferat(ur), Et o(mn)es m(er)ce
des eius i(d est) illu(d) q(uod) non p(ot)uit b(e)n(e) p(ro)
tari a p(re)datorib(us) (com)burent(ur) ign(e)
cu(m) domib(us) i(n) q(ui)b(us) s(un)t, Et o(mn)ia ydola
eius pona(m) in p(er)dic(ionem) q(uia) de m(er)ce
dib(us) m(er)etric(um). i(d est) de ydolatria ge(n)tiu(m)
q(uia) ydolatria vigebit i(n) regno x
tribuu(m), Et usq(ue) ad m(er)cede(m) me
tricis i(d est) gentil(ium) assirior(um) ydolat(ri)e
r(e)uertent(ur), reportau(er)unt n(am) p(re)do
(n)e(s) illi(us) regni q(ua)si pro m(er)cede ex
(er)citu(s) s(u)i iuste Sup(er) h(oc) h(ic) (com)m(in)at(ur)
p(ro)p(ter) (com)passio et (com)mina(ti)o p(ro)ph(et)e sup(er)
p(o)p(u)l(u)m suu(m) cu(m) d(icit) Sup(er) h(oc) plangam
et vlulabo, est a(utem) vlulat(us) vox
(con)fusa p(ro)ce(de)ns ex magno dolo(r)e
vadens spoliat(us) i(d est) lacerat(us) vestib(us)
iudei e(ni)m in dolo(r)e po(s)iti vestes su
as lacerabant ut i(n) mult(is) locis p(atet)
et no(n) testi, faciam planctu(m) velud
draconu(m) i(d est) valde h(orribi)l(e) q(uia) de-
sp(er)ata e(st) plaga eius i(d est) no(n) e(st) reme(di)
abilis malicia eius h(ic) p(ro) (com)m(in)at(ur) p(e)c(c)a
dicta q(uo)d h(ic) sequet(ur), Et s(u)bdit(ur) co(n)
(tr)a cu(m) d(icit), Q(ui)a v(e)n(it) usq(ue) ad iuda
i(d est) malicia regni i(sra)el et s(u)b(dit)ur s(u)p(er) pe
na, In geth nolite annunciare
ne philistei letentur de miseriis

him quasi pro talem modum david lo
quebatur in planctu super saul et iona
tam filium eius ii regum primo Nolite an
nunciare in geth et lacrimis ne plo
retis i signa tristicie in aperto non on
datis ne lætentur philistei in do
mo pulveris i pulvere aspergite vos
tristitiam faciatis tristicie vestre signum et
turpitudine vobis habitatio pulchra i volup
tates in regno x tribuum quod est pul
tre habitatio turpiter i captivitatem
ducti i captivum eius confusa ignominia
i habitatio vera que prius erat pulcra
nunc confunditur per ignominiam et illa
tam et que alii habitatores iudicabant
deridebat tamquam simulacra dantes
adhuc non sunt electi de terra ma
de dicit propheta, non est egressa que habitat
in exitu i erunt gentibus ista non
sit egressa tamen est i in amnibus ex
lundi, planctum domus vicina ac
cipiet ex vobis, domus vigna
de hoc regnum duarum tribuum confirme
diate erat vicina regno x tribuum et
accepit maliciam ydolatrie ab eo
ut dictum est et per consequens eandem pe
nam sequetur et planctus, que stetit
sibimet i captivitato n regno x tri
bum regnum unde adhuc stetit per boni
tatem ezechie regis qui tunc regna
bat iiii regum xviii cui successit ma
nasses qui fuit pessimus sed in
ca i firmata est in bonum posuit
enim manasses ydola in templo dei
iiii regum xxi, et que ex hoc destructa
est ierusalem iiii regum xxiiii sed in
habitat i maroth i amaritudinibus
descendet malum captivitatis i adduc ipsor
tam ierusalem et tumultu per destructio
nem et templi i minuente tu
multu quadrige i quadrigarum ha
bitantibus lachis non est tamen quia alio
nomine dicitur dan iudicum xviii et est in
tro aquilonali terre promissionis et hoc a
n parte venit exercitus caldeorum con
tra ierusalem unde prius ab aquilone pandetur
omne malum, cum tumultu magno
quadrigarum et armatorum timor
i habitantibus i venerunt et in ista ab
illa parte incepit sic incepit culpa

quia in lachis fuit positum ydolum mi
cha a principio temporis iudicum ut habetur iudicum
xviii et inde ydolatria processit ad
terram x tribuum et de illa ad terram
duarum tribuum et dicit principium peccati
propterea id est ferent ad sequentia et in
tra sic quia gethei confederati fuerunt cum
fratre ipse israel ad veniendum cont
ra regnum iude sicut et tyri sicut habetur
propheta vii et tamen propterea fuit in ipsa
ione occasio faciendi in opere sic habe
la iiii regum xv et fuerunt mediatores
et deceptores ipsi quia merito tempore
ra eorum vastarentur ab assyriis et hoc
est quod dicit propterea i per mediatorem et de
ceptorem dictam dabit scilicet rex assyriorum
emissarios i bellatores ab eo mis
sos super hereditatem geth domus me
dicatii ita quod per domos intelligit quia
per hereditatem geth, et quod non solum
geth fuit destructa sed et maresa
et odolla ideo sequitur adhuc heredem
i inimicum terras tuas ad accipiendum et
possidendum, adducat et qui habitas in
maresa i geth i habitante usque ad
odollam veniet gloria israel i confusio
que sic nominatur ironice sicut michol
quia dicit david ii regum vi cum gloriosus
fuit rex israel hodie i quia vilis posset
et alie dicitur sicut quod david ebriaca
pota ut valle presentatur sicut gloriam a
ngelicam, et i hoc post istud verbum est pla
na usque adollam que est de terminis
israel veniet civitas i destructa per ad
versarios ideo concludit propheta de ca
utione et tondere signum tristicie super fi
lios deliciarum tuarum i in multibus i de
liciis dilata calvicium tuum sicut
aquila cum plume cadunt quia sit mo
rtuus quia captivi ducti sunt ex te
i tuto ducenti i terram assyriorum/ Lectio

Ve qui cogitatis hic continet co
minationem pro culpa avari
cie et dividitur in ii partes quia primo
ponitur pene comminatio secundo supplex
compassio i ultima secundo ipsius consolatio i
congregatio prima i duo quia primo ponitur
ipsius culpa secundo comminatur pena
i dicto, circa primum dicit Ve qui cogitatis
inutile i bona aliena rapere quod
est magis nocivum quam utile sicut

Augustinus in archa i(n) q(ua)sta d(...)
tulit vestes et p(er)dit fidem et op(er)a
in malu(m) in tubilibus v(er)bis io
pari disposuit. Jo. sc(i)l(icet). In luce ma
tutina faciunt id quod q(ua)ndo i(n) cor
d(e) disposuunt in nocte, et quid
sit id s(u)bdit(ur). Concupierunt agros
alienos et violenter tulerunt scan
dibus et violentijs et calu(m)pnia
ba(n)t virum et domos eorum p(er)seq(ue)
pauperes i(n) p(er)sonis et in bonis suis
ideo hic contra p(re)dicat pena(m) et
eo q(uod) movet s(eq)uam esta(m) ibi ne
loq(ua)mini, circa p(ri)m(u)m d(icitu)r Ideo, i(d est) p(ro)pter d(i)c(t)as
malicias ecce ego cogito sup(er)
familiam istam i(d est) sup(er) ipsam ... tribu
malu(m) s(cilicet) pene, unde non auferetis
colla v(est)ra q(ui)a erit ta(m) grave q(uod) non
potitis evadere, et non ambulab(itis)
superbi vos q(ui)a te(m)p(us) ... p(er)sp(ic)u
it de glo(ria) i(n)terlinearis, qui(a) te(m)p(us) pes
simum est i(d est) dur(i)ssimu(m). i(n) die illa su
m(e)t(ur) sup(er) vos i(d est) dicet(ur) de vobis
parabola i(d est) ... s(ive) plitudiana
lectio, d(icitu)r fiat hic sic i(n) s(o)lut(ione) i(n)
mala, et cantabitur canticu(m) miseri
e(?) ... tu(m) suavit(er) i(d est) q(uo)plate(n)t(ur) dic
tur i(d est) vos deridebantur de ipsa(m) i(n)
nostr(is) vastati sumus, hic d(icitu)r p(ri)ma
vastati ipsi ... Teglatphalasar re
gem Assirioru(m) i(n) p(ar)te de vastat(ione) p(ri)m(um)
iiij regum xv. Jo. subditur p(ro)pter ipsi mei
gmutata e(st), q(ui)a captiva p(ar)te ipsi
q(ui) ... ad t(er)ra(m) suam et si(c)
eos Salmanazar captivat(os) ...
et adduxit gentes extraneas ad pos
sidend(um) illas ut h(abe)tur iiij regum xv
viij. q(uod) p(ro)videns p(ro)pheta d(icit) i(n) p(er)sona
ipsi ... quo recedet a me q(uo)d
q(uia) valet in ipsa r(e)gess(ione) ...
i(n) ... sit ... q(uia) reg(i)o
nes dedet gentibus alienis. Jo. g(ra)
cludit p(ro)pheta p(ro)pter h(oc) n(on) erit t(ibi) o(mn)i(s)
mittentis funiculu(m) i(n) ... b(ea)titu
tate in p(ro)missa t(er)ra q(ui)a gentes
illuc adducte manserunt l(ong)is(simo)
p(ost) t(em)p(u)s ... ut frequ(ent)er d(i)c(tu)m est.
Ne loq(ua)mini h(oc) t(er)tius conclud(i)t s(ci)l(icet)
estatu(m) ipsi credetis se n(on) expe
l(li) de t(er)ra eo q(uod) erat eis data a d(omi)no

dicentes ne loq(ua)mini loquentes mi(hi) vos
non stillabit sup(er) istos i(d est) pena q(ue)
minata a p(ro)phetis non cadet sup(er)
eos, nu(m)q(ui)d abreviat(us) est sp(iritu)s d(omi)ni
sup(er) vos q(uasi) dic(eret) sic. i(d est) dicebat sp(iritu)s d(omi)ni
i(n) eo voluntas non est diminuta ad
bo(n)u(m) faciendu(m) nobis ut cogitat nobis
facere q(uo)d dicunt p(ro)phete, et s(u)bdit in
p(er)sona d(omi)ni, Nonne v(er)ba mea bona sunt
cu(m) eo q(ui) v(er)ba mea p(ro)missa sunt
et factura bona h(om)i(n)ibus q(ui) i(n)cedunt via
recta et non malis ho(m)i(n)ibus de q(ui)bus
s(u)bditur, et e contrario p(o)p(u)l(u)s meus i(n) adversu(m)
v(er)u(m) i(d est) con(tra) me consurrexit ... me
i(n) membris meis. Jo. s(u)bditur desup(er)
tunicam pallium sustulistis violent(er)
et male non potentibus se defende
et eos q(ui) t(ur)babat s(em)p(er) i(d est) s(u)pra medi
pa(ci) ... in bellu(m) i(n)vadentes
eos sine causa, mulieres p(o)p(u)li mei
eiecistis de domo delitiaru(m) suaru(m)
... o vivos earum cu(m) q(ui)bus delectabant(ur)
viverunt, a parvulis earum tulistis
laudem meam q(ui)a orphani facti
p(er) vos cogunt(ur) p(ro) dolore clamare
magis q(ua)m me laudare. Surgite
et ite i(d est) de t(er)ra v(est)ra ibitis i(n) capti
v(itatem) p(ro)pter i(n)mundicias et p(re)ctis eas q(uia) sup(er)dictis
corrupe(re) putredine pessima s(cilicet) gentes
ista(m) t(er)ram ... h(abe)tur q(uod) ... p(ro)phete co(n)
... ... malum ... suo ...
dicentis, ut non esses vir h(abe)ns sp(iritu)m
s(ed) ... i(n) malis q(ui) predixi et
mendaciu(m) p(otius) ... loquerer ... illa
q(ui) dixi non evenirent, non sic e(st)
Stillabo t(ibi) i(d est) pena(m) ventura(m) (com)
nabo i(n) vinu(m) et ebrietate(m) i(d est) pene
... q(uia) p(ro) potu frequ(enter) ...
tur i(n) ... et potasse ... su
me calice(m) vini furor(is) ... de manu
mea et p(ro)pinabis de illo cunctis
gentibus ... et s(u)bdit(ur) accepi calice(m)
de manu d(omi)ni, et erit sup(er) q(ue)m stillab(itur)
p(o)p(u)l(u)s iste i(d est) sup(er) quem ista ... des
cendet pena a d(omi)no p(re)dicta. Congrega(ti)o(n)e
h(ic) ... p(o)p(u)li consolat(ur) ut ... vin(um)
mordicatiu(m) i(n)fudit oleu(m) lenitiu(m)
et exponit q(ui)a quidam ... ista(m) de reditu
captivitatis Babilonice s(ed) h(oc) n(on) videt(ur)
... d(ic)tu(m) q(ui)a d(icitu)r congregabo

Jacob totũ de captiuitate vel babilonia
redierit tn̄ due tribus et pauci de
x tribubus q̄ euaserunt manꝰ regis
assiriorum et pyca habitauerunt in regno
Jude, et tn̄ duabus tribubus captiua
ti sunt et redierunt, nō tn̄ oēs quia
plures de istis et de aliis remanse
runt i babilonia detenti amore vx
orum quas ibi acceperant et plus
quam ꝑtreauerunt et bonorum tēporaliū
q̄ acquisierant, ꝑterea quia ista dr̄ et tra
sibit rex corā eis, redeuntes n de
captiuitate nō habuerunt regē, sꝫ duce
ꝑt̄ qꝛ istud ē referendū ad xᵒ tp̄r
Et exponit a'qui de gn̄ione gr̄ia
li iudeorum ad finē ita ꝗ sine indi
et pt̄ ad hanc sīl lr̄a applicari ve
bū in queiemaꝰ expoi de cōgre
gacōe priū in lymbo et eorū educ
ꝑ xpm̄ sic Congregacōe cōgregabo
Jacob totū hic dr̄ co ma loqui
quo maioꝛ cuiꝰ dn̄i tō cuiꝰ
p qꝛ sc̄in eorū dr̄ sc̄in totū quia
qꝛ sꝫ vi tē, soli electi dn̄i de do
mo Jacob jmo et mito et oēs
ti fuit ibi cōgregati a pr̄o iudi
vsꝫ ad mortē xpi Jo sbdit pter
ponā illū qm̄ grege, i ouili cō
cant ibi adeo custoditi vsꝫ ad tp̄r
xpi qᵒ inde translati sīt ad celum
Tumultuabuntur a multitudine hōis p hoc
tumultuacō nō intelligitur aligna cōmo
tō quieti cōgra sꝫ p eā desiguatur
multitudo magna Ascendit n ipē dn̄s in
dr̄ hic rasa ascendit n sic messias pal
uaor eorū iter pandes quia sua mor
te aquatuor apparuit celū, dicens
sequentes in inferno quia electi inde
educti sꝫ ꝑ ipm̄ remanserunt, Jo sbdr̄
et transibunt portā sꝫ iferni i de eg
dicēo, et transibit rex eorū corā
eis i dn̄s idē xᵒ verus hō et vere
vera dn̄s qꝛ vivit ꝛc.

Et dixi hic cōmu' ꝑpha cōmina
tur ꝑ pctā maiorum et po
spatur hoc mag' quia' ē cōmīa
ꝑa i duo quia pᵒ cōminatur ꝑpt̄
culpā pncipū, 2ᵒ ꝑpt̄ culpā ꝑseu
do ꝑphar ibi hec dr̄ circa priū dr̄
Audite pncipes Jacob i totaꝰ ꝑpli

israhel nūquid nō vrm̄ ē scire iudiciū
qᵒ ad hoc tenemini qꝛ hētis offm
iudicandi qui odio hētis bonū cū
ptate vobis a dō data abutimi
Cr̄ violenter tollitis pelles eorū
bona ipsi rapien' et carnē eorū
i ꝑpoīs affligēo, Cr̄ comederunt
cr̄ p cōmestioē excoriatos et fra
sos in lebete dant intelligi
variis modis et exquisitis ꝑ ꝑena af
fligendi, Tunc clamabunt ad dn̄m
tū ab adultquarīs affligē et nō
exaudiet eos ꝛ, Judiciū n sine
mīa fiet ei q' nō misertꝰ, Jacob
y hec dr̄ hic cōmi' pōr cōminatōe ꝑpt̄
culpā ꝑseudo ꝑphar' vnde liām
Cr̄ mordet dentibus suis de hoc
verbis ꝑpheto et ꝑdicat pacē i de
uictoriā ꝑꝑa q' dat eis munia
Et si qs nō dedit in ore eorū
cōparaꝛ sctificat sup eū bellū i
illi pnosticat aduersa ꝑꝑterea nox
i obscuritas cōfusionis vobis ꝑ vi
sione erit, et tenebre sīt vobis ꝑ
diuinatōe, et occubet sol sup ꝑphe
tas i i oīs cognitio veritatis et cla
ritatis sp̄ualis deficiet eis
qꝛ nō ē visum dei s' vbū eorū
sꝫ mag' ab eis fictū, Ad mitti
hic cōminatur ꝑ pctā omniū maio
rū quia d' i repletꝰ ego sū forti
tudine ꝛ i sp̄s dei dedit m fo
rtitudinē ad arguendū viā maio
rū patent Jo sbdit audite hc
pncipes qui hētis supiorē statū
i palibus et iudicēt iustiā m
oībꝰ subuertētes, qui edificatis syon
i sanguinibus i de sc̄a et sang' in
nocentiū cōdempnates eos ad
morte, ut habeat bō eorū pnci
pes eius i muneribꝰ iudicabunt i
p muneribus i iustiā sinaꝛ ꝑferre
bant, et sacerdotes eius p mercede
docebant q' tn̄ ex offō tenebant
doce legē, libāt, et ꝑphē eius pro
pecuniā diuinabant i p pecuniā me
dacia cōfingebant et sup dn̄m
requiescebant i a dn̄o requiē ꝑmit
tebant dicentes nūquid nō dn̄s qui d'

tet videat' d's e in nobis et so no
h'eat tiere aduersarios pp' h'
causa vnu q' sta pmittit. Syon
q'i ager arabit' i sic erit desti
ta q' potuit arari p' destru' ihe
rusale q' p' pmissa flos pha
na sedechias rebellat' regi babi
lonis. et ex h' secuta e destruc'o
templi et ciuit' ymmo p' vlt' et mos
templi i excelsa siluar' etia in
locis derelictis et destructis lo
gis tpe solent fruct'etia crescere tp'
vo capti' durauit f' iudeos com
putaos lxx duobus annis. i tanto
tpe potuit bene crescere. Et in

E[r]it erit hec e p's 2a pri' h'
in q' ppha denunciat pax
consolatoria maior'e vo quo
sultoi'm erat xpi missa' m
de ppheta describit huius bnfici'
magnitudine. 2o mo' h' augmt
malor' igratitudo ca. vi pa' d
q' po describit ppha conditor' coru
2o capito ca' vi. Corpus aut mis
nai xpi est etia cuius po desc
bit conditio 2o terrang' ysecut' i
et mitt' etia pm scu q' p's ista
ab ebreis et latis expor' de tpe
xpi venie tn q' iudei dicunt adue
xpm venturu nos aut dicim' tpe
siu adue'tus pteritu et ad ofic' os
sui erroris accipiunt iudei a'qua
argu'ta q' h' loco po q' d' hic Et
i nouissio diez' tpe vo ihu naza
reni no fuit nouissim' ut q' p'
moriti eq fluxerit multi anni po
ihu nazareu no fuit xpc f' adue
eop' fuit ventur. itz alibi Erit
mons domus dni ppaty i vertice
montiu q'sidunt quod no e adue
factu q' mons syon no est i aliq
eleuaty et sunt multi montes illo
altiores. Itz q'sflnder gladios
suos i vomeres et sz'cz't non
discent ult' belligerare p's vo tpe
ihu n fuit bella gua et potissi'e
i iudea qu' p' roman' fuit destru
ta ihrl'm vo et cetera
ad plac' xpiac' y alibi loca
por pim a'q'ua xpi ad p'm d'

q' tpe noue legis dr nouissim q' no
succedet ei alia lex sic sucessit
mosaice et f' h' d' 1 Jo ij filioli
mei nouissima hora e. Itz gen xlix
Congregam' ut annuctie vobis q' ve
tura st i nouissis dieb' et tn f'
ebreos illa st impleta dum sab
ingressu tre pmissio. sb iosue ut
ibide. sicut dictu' m. Ad 2m rndi
ra sa q' d' q' illa eleuac'o no est
itelligenda corpa' f' q' deut fieri
miracula quod fuit ad ipletu' qn do
ihus xpc deus et ho fuit presentatus in
teplo v et p'tea pdicat' et multa
fecit miracula sue diui' t' o'isuma i
cel' sup aplos spm scm misit i
signo visi'li q' fuit mira'le maxi'm
Ad 2m ptebit ista dgr exponat
hec litt' de pnocotr. Et vere sic et sic
exposita p'ta y. Et erit i nouiss' die
i tpe gre q' nouissim e vt dcm
e mons domus dni ppatus i vertice
montiu i. p miracla ibi fca maiora
quam alibi ut dcm e. Et fluet ad
eu oes gentes q' vide' ipletu' per
fidem q'uisios gentiu et docebit nos
de viis suis q'm ad pcepta et ibi
mus i semitis eius q'm ad qsilia Qui
ruge'tua q' de syon exiet lex
de ihrlm n pcesserat apli ad ex
du'lt ad pdicandu' p orbem fide
xpi dicto po Erit' m testes i ihrlm
i omi iudea et samaria et usq
ad ultimu tre. Et iudicabit int' gentes
multos iudices discreti aliquos vo
cando ad fidem et gram alios de
missis suo iusto iudicio licet nob
occulto et corripiet gentes fortes
a pctis suis cui' tc. usq ad longin
quu i extremu tre q' non e q' se ab
scondat a calore eius. Et qflabut
gladios suos i vomeres. xpo n fu
it nato tpe maior pacis f' h'
tunc fuit descriptio toti' orbis lue
ij et durat' illa pax p longu' tpe
pus q' i multis gentibus plura armas
bella q' pestanc no serit nemo fra
fuit istu' ta agricultie apta. et no
discet ult' belligerare. Itz dic ult'
no impertat pp qualitat' ea tpe
f' aliu' tpe deriuatio et aliqui non

in bellum longum sicut iiij R vj Et non re
niet ultra larnos sorre in terra ista
sub tempore illius regis et Ezechie et tamen post
mutaciones venit Et sedebit vir
subtus vineam suam et sub ficu sua pace
et securitate et hoc impletum est in ecclesia
a tempore Constantini et beati Silvestri
quia omnes populi ambulabunt vnusquisque in nomine dei sui
vnusquisque in nomine dei sui quia post longum
tempus post mortem domini diverse gentes diu
sua ydola coluerunt Nos autem ambulabimus
in nomine domini dei nostri in seculum et in eternum
et ultra i ultimo ecclesia incipiet concordia
longam In die illa in tempore gratie quod dicitur
ecclesia per omnem honorem peregrini diebus ultimis con-
gregabo claudicantem i gentilitatem
que dispersa in terris per ydolatriam
et eam quam eieceram quia legem non dede
rat gentilibus nec prophetas et quodammodo e
as eiecerat colligam i omnibus ecclesie
per apostolos predicatores videtur tamen quod me
lius exponatur de gente iudaica quantum
ad illam partem que adhesit Christo cum
dicit Congregabo claudicantem i gentem
iudaicam que dicitur claudicans ab antiquo
iij R xviij vsquequo claudicatis in
duas partes et sic in adventu Christi clau
dicavit quia alij adhebant Christo sicut Petrus
et apostoli alij autem reputabant eum decep
torem ut eodem sic Synagoga et eam
quam eieceram dimitte eam per diu
turnitatem colligam mittendo Christi fidem et
quam afflixeram sub Caldeos et Romanos et
Romanos congregabo et ponam claudicantem
te in reliquias quia pauci de iudeis
adheserunt Christo respectu non adherencium et
eam quam laboraverat hoc dicit de primis creden
tibus qui tamen Christo fuerunt in labore et af
flictione et post mortem eius iterum in actibus
apostolorum in pluribus locis i gentem robu
stam quia tollerabant afflictiones et tormenta
non solum paciencie sed eciam gaudenter
dicitur vnde ibant apostoli gaudentes et re
gnabit dominus super eos in monte Syon co
quod i corde fidem catholicam predicat et
spiritum sanctum super apostolos misit et ex
hoc nunc et usque in seculum quia statum ec
clesie militantis succedit status ecclesie
triumphantis cuius non erit finis Et tu
turris gregis i templum quod erat factum
ad modum turris et dicitur gregis quia
in ipso tempore templi immolabantur gre
ges i multitudo holocaustorum nebulo
sa et nebula fumi consurgebat de
holocaustis quae tunc incendebantur
ad honorem divinum usque ad te veniet
scilicet redemptor quod impletum fuit quando ibi
oblatus fuit et predicavit Et sodiuntur
condiciones veniet quia dicitur et veniet
potestas prima regis sue dei et nunc
hoc quod ponitur Ecclesie prosequitur Cum autem
quod aliqui respondunt hoc tale usque ibi re
vastitatem exponunt de ductione Iude
orum in Babilonem et reductione et licet
sic hoc sufficienter possit applicari usque in finem
ista et tamen ultima non possit bene ap
plicari quia redeuntes de captivitate ba
bilonica nunquam habuerunt talem potestatem
consilium hic dicitur sed post fuerunt sub sum
ma potestate Persarum et Medorum et Grecorum
et Romanorum quia tamen est exposita
lectio de tempore Christi et in adventu eius
sic iudei erant in maiori potestate et
subiacentes eis omnes reges tunc
posteriores exponunt de captivitate
Babilonica et eius reductione sicut tam pre
dicetur et autem sequitur Nunc vastabitis ex
ponunt de destructione Babilonis per Cyrum
et Darium Alij autem exponunt de in
structione Iudee per Senacherib tempore
Ezechie istas autem exposiciones non
sequor quia videntur mihi distorte propter
quod salvo meliori iudicio videtur mihi quod
hic ponitur persecucio ecclesie et pro
missione in nunc vastabis et licet
iste due persecuciones fuerunt eodem tempore
parte saltem finis tamen habuerunt quod
persecucio ecclesie inchoavit tunc eciam
persecucionis eius quam factum est sub Stephano
primo martire dispersi sunt fideles de
Ierusalem per varias regiones predicando fidem
catholicam dicitur unde Synagoga non ex
persecucione sua defecit quia captivitas Iude
is per Romanos cessaverunt sacrificia legis et
oblaciones et similia que non poterant ab eis of
ferri extra terram promissionis primo est agitur de
persecucione ecclesie cum dicit Et nunc quare
merore contabescis hoc dicit Christus ad debili
ores fideles qui persecucione facta sunt

Stephano fuit in afflictione et morte act. viii. Nunquam ergo non est tibi quod primo
opere assistens et in persecutionibus sed quod dicit angelus
vlt. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus
et consolans tuus permanet quod non quasi spes
stus derelinquit te de omnibus que apprehendunt
te dolor. Primo in iudea ex persecutione iu
deorum postea in aliis partibus ex persecutione
tyrannorum. Et ideo nunc egredieris de ciui
tate id est de ierusalem quod sic dictum est in persecu
tione sancti stephani fideles pro maiori parte
exierunt de ierusalem et dispersi sunt per regiones
predicando et venerunt usque ad babilonem et non
loquitur hic de babilone que est in terra caldeo
rum que iam erat subuersa et inhabitabilis
sed de babilone que est in egipto in qua fuit
fides christi publicata per matheum apostolum
cum forte egiptum venit. Et ut dicit ieronimus
libro illustrium virorum per babilonem intelligitur
roma sicut i petri v. dicitur Salutat vos ecclesia
que est in babilone collecta id est roma sed quod
dicit ieronimus et omnes expositores in quo fuit euan
gelium publicatum per apostolos petrum et paulum in
habitabis et a persecutoribus tuis quod fuit
impletum tempore Constantini. et nunc congrega
te sunt gentes multe super te persequentes
ecclesiam primo in iudea ut dicit act. viii et pluri
bus aliis locis et postea per totum orbem per
tyrannos intendentes extinguere fidem ca
tholicam. vnde sequitur Que dicunt lapidetur
Et quod dictum est quod ex persecutione iudeorum erunt
fideles catholici quod fuit figuratum Exo
i. in filiis israel quod quanto magis opprime
bantur tanto magis multiplicabantur et
crescebant. vnde sequitur Ipsi autem non cognouerunt
cogitationes domini quod per tyrannorum con
secutionem augmentatio ecclesie per quam
sicut per venditionem ioseph domini eius gen
xxxvii. vnde sequitur Quia congregauit eos
quasi fenum aree id est subiacendum quod principes
qui persequebantur fidem catholicam submise
runt fidei christi colla sua ut de Consta
ntino et aliis principibus per orbem. vnde sequitur
Surge et tritura filia syon id est ecclesia sibi
ce tibi colla gentium quod cornum tuum po
nam ferreum id est dabo tibi virtutem predicandi
constanter fidem et confirmandi per miracula
contra quod multitudo gentium subiacebit tibi contra
persecutione dyaboli. et comminues populos multos
reducendo eos ad viam quod eorum priorum pecca
torum et interficies domino rapinas eorum in
tercessionem et sanctificabis quod bona tempo
ralia conuersorum ad fidem sunt diuino cultui ap
plicata in pluribus locis per orbem et quod

etiam bona diuitum amortisata vnde translatio
maiorum bona multiplicantes et fortitudinem eorum
domino Nunc vastaberis id est populo autem subiecta
est gentium fortitudo Nunc vastaberis hic
ostenditur destructio persecutionis synagoge per romanos
in vindictam mortis christi licet primo in qua quasi
persecutionem destruxit quod destructo templo et
iudea iudei partim trucidati et par
tim sunt captiuati sunt et cessauerunt le
galia et quod hoc fuit satis dictum per precedentem
sequitur Ecce in iudea de qua dictum
est in parte precedenti vnde dicitur Nunc vasta
beris filia latronis id est gens iuda
ica vnde et dominus dicit xxi dicit
de templo quod erat in ierusalem domus me
a domus oracionis vocabitur vos autem fe
cistis illam speluncam latronum obsi
dionem posuit id est ponet quod locus de
super per machinas positas per exercitum romanum
Sequitur Quod nos super iudeos in quem
pena locus gladium quod erat de gente il
la et in virga percutient super romanos
maxillam iudicis ita crudeles
extiterunt vii et totus sacerdotes qui
erant in precedentibus capitulum te
iussit occidi ut dicit iosephus in li
bro de iudaico bello Et tu
Et tu bethleem hic incipit capitulum
in ebreo in quo propheta specialiter
demonstrat ecclesie primo
eam et que demonstrat capitu
ladias et diuiditur in duo quod primo pre
dicitur christi aduentus secundo in de
hoc conditione christi est quod in maior
sua et deus verus ab eterno et homo
ex tempore hoc non est sed singulare primo quod
exprimitur eius humilitas ex loco natiui
tatis cum dicitur Et tu bethlee effrata ef
frata id est alio modo sic vocata ut
hebrei parua es in mi
libus iuda id est tibi populi tui in dig
nitate et multitudine quod inde fuit pa
bus exigua inde ecce fuit natus dauid
i Reg. xvi. Ecce vidi filium ysai bet
leemitem quod nobilitas ciuitatis magis
consistit in populo quam in spacio ideo
matheus ii allegans dicit sic Et
tu bethleem terra iuda nequaquam
minima es in principibus iuda ex te
enim exiet dux qui reget populum meum
israel. Ex te mihi egredietur qui sit domina
tor in israel quia ex ipsa id est messias filius
dauid et hoc idem dixerunt sacerdotes

et legisperiti ab herode requisiti ubi xpc
nasceretur mat. ij dixerunt in betleem
iude sic enim scriptum est per prophetam Et tu
betlee et cetera Ergo patet quod aliqui catoli
ci exponentes hanc scripturam de ce
zechia rege iuda magis iudaizant
quam iudei et cum legitur dum ezechias ab ide
coe eum a vi Con. exprimitur quod de
initus cum deo et ezechias est in dona
nacione ab inicio i a patre quod est pri mi fi
lij a dicto etiam quod hec emanacio
est eterna secundum quod nascitur filius a patre
et per natus est per legem sic contra age
de adhenitabus xpo quorum prophete pro
fatis 10 pfitiaddi modi i Et erunt
lege pd i duo quod pro ondit xpo ti
10 primo dubium et erit iste ca
pim por gaimna ad predicta dum e
cum quod xpc si hiriaz natum fuit de
betlee etc fuit iudeus et legem
suam et per legem voluit deferre pro
et legi quod hominibus et in morte eo la
tessauit quantum ad efficaciam
tamen ad tempus potuit seruari ut forma
tum cum hore ducebatur ad sepulcrum
ut dicit aug. Sicut corpus pro iudaica
quam ad credulos erat in morte di
gnus per mortem xpi tamen ista prinao
fuit dilata usque ad annum xlij in quo
fuit destructa ciuitas et templum
et per eos captiuatus per exercitum romanum
quod est quod dicit glos. i per assumptionem na
ture humane de iudeis et honorabi
lem traditionem legis dabit eos i primit
tet iudeos habitare in iherusalem et iude
a usque ad tempus promissum Ergo in
quo per orbem natus sit filius dei et
hoc fuit completum tempore apostolorum sic
declaratum fuit secundum annos i v et dif
fusio super id pro xviij modo sic ter
ra coluit ponens eam. Aliud fuit
tempore xlij annorum predictorum in quo publi
tatum fuit Ergo in et synagoga fu
ad sepulcrum Et quod pauca operatio
iudeis fidem receperunt ideo secundum ex
ueligare in pauca operatione secundum eos in
iudeorum quod dum fides xpi quod fuit eo
rum secundum carnem quitenus ad filios
israel in ad fidem xpi predicauit qui
fuerunt filij iacob alio nomine dicti israel

vel ad xij apostolos qui dum filij israel
in xpo uidetur dum in iudea tempus
existenti corpore quod uocati fuerunt
ab eis preceptis tempore et dignitate
quod ad litteram fuit de xpo israel et sta
bit xpi etiam quantum ad predicacio
nis fuit grauissima et pascet filios
suos fidei doctrina in fortitudine
domini in miraculis confirmata magna
cito predicauerunt post dominum corporaliter
ter et sermone confirmate sequentibus signis
quod non potest fieri nisi diuina uirtute
et in sublimi tate nominis dei dum sui
ihesu xpi in cuius nomine spiritualia
etiam corporalia faciebant miracula sue
deitatis ostensiua Et quod de gen
tibus plures fuerunt conuersi per orbem uni
uersum ideo sequitur et conuertentur quod
nunc magnificabitur usque ad terminos
ad terminos terre Et erit hic quartum re
mouere dubium potest enim iudei moueri
et quarti credere quod ea prophetia de
aduentu xpi et prophete adhuc non
sunt debet cito impleri ideo respondet primo
nec d. iste erit iste pax et
dicit in abstracto per excellentiam
hoc modo dicit apostolus ephe. ij. ipse est
pax nostra qui fecit utraque unum dissi
deruit cum ipse in terra et quod non erat
cito pax pax ista sicut omnibus terra
natis aquilam et vastam pressus
et caldeos assirios nisi plus vasta
uerunt iudeam captiuam et tribus in
terra xpi et post caldei qui babilonii
uel zim per illud et sic factibus in
sessitudines de mictabiturque ergo et
liberi per hanc septem pastoris i septe
duces persarum et medorum de quorum
consilio res eius facta fuerunt habe
cet po Et quod sepelitur regnum babi
lonie ut dicit dani v et per quinque et re
num assirorum quod eatur iam sorpta te
babilonie reductum et octo prima
tes si in exercitu persarum et medorum
quod dicebatur constabularii, ul ma
scilicet bellatores et uictores et pa
ssibus i deuoabiat terram assiri in
gladio i chrico habitant et fugient
et ideo huius ad dicta est quod unum ebra
ytili hoc potui est equiuocum ad pa
ce et confringere et terra nemroth
i tanceis suis hec est lia babilo
me in qua prima regnauit nemroth quod

nescio si fuit ut primum regni eius babi
lon et liberabit ab assur etc. Itaque
non potuit venire in terram nostram sic
venerat antea. Et erunt reliquie Jacob in medio
bis propheta videtur ad ostendendum certa
adherentes Christo perficiendi modum primo
omnibus quod hoc esset virtute divina et quod
non humana. Et est circa primum dicendum. Et
erunt reliquie Iacob id est apostoli et alii pri
mi credentes qui fuerunt dum reliquie in me
dio populorum multorum qui eos facientes propter
fructificacionem quod videmus completum post
bene vivimus a domino fructificatio enim
que fit in virtute eius non fit humana
prudencia sed divina vel secundum quod non
expectat virum etc. Et erunt reliquie
in predicti apostoli et discipuli qui leo qui sic
non impeditur leo a comestione predicti sic
nec apostoli a conversione quod prius secundum
quod tu superexcellent. Et exaltabitur manus
tua in potestate apostolorum, et mutatur hic modus
loquendi de tercia persona ad secundam super
hostes tuos id est demones quos fuga
bunt ab ydolis et corporibus obsessis et
omnes inimici tui interibunt quod potest intelligi
de sacerdotibus ydolorum vel iudeis qui
Christo obstiterunt qui destructi fuerunt et
captivati per Romanos in ulcionem mortis Christi
et discipulorum eius quorum aliquos occiderunt
ut Stephanum et Jacobum fratrem Iohannis
et Jacobum fratrem domini ut dicit Josephus
in libro Antiquitatum, et est hic notandum
ostenditur quod profectus discipulorum Christi non fuerunt
virtute humana ut potest virtute armorum et
multorum per quem modum crevit lex
machometi vel dicitur Auferam equos tuos
de medio tui id est virtute armorum et cum
plura tu non proficies in conversione gentium
et perdam quadrigas tuas id est in fortali
ciis non est confidencia tua sed in potestate di
vina per talem modum loquitur Zacharias propheta
capitulo ii. Absque muro habitabitur Jerusalem propter
multitudinem hominum et loquitur de Jerusalem quo ad eius
reedificacionem per Neemiam ut videtur ibi
domino cooperante, et tunc de absque muro
non intelligitur per hoc destruccio murorum sed quod non
erunt necessarii per defensione civium. Et
auferam maleficia etc. quod ydolatria et
divinaciones et consimilia ad ydolatriam perti
nencia per predicacionem apostolorum et aliorum cessa
verunt sunt a gentibus credentibus amota
et faciam in furore et indignacione ulcionem pene

in pravis illatam sed mediate et vel non di
cit ulcionem filiorum sed in indignatione sed porre
here vel de ipsis hic loquitur in omnibus genti
bus qui non audierunt predicacionem apostolorum et
doctorum fidelium qui non converterunt penas
temporales sed futuras et eternas. Capitulum
Audite populi omnes propheta denunciavit Christi
adventum hic consequenter increpat propter
incredulitatem et primo ponit hic increpa
cionem secundo consolacionem ut post vinum merum
distillatum infundatur oleum lenitivum vulneri
in hec lectione parte in 8 quod primo increpat populum
ut ingratum de beneficiis, secundo ut maliciosum in
iniuriis ibi Audite tribus parte in tres quod primo mul
tiplicat dei beneficium recolit, secundo pluralitatis
ingratitudinis excludit ibi Indicabo tibi homo
dicit, Audite que dominus loquitur quod illa sunt di
ligenter attendenda. Surge tu Michea
contende iudicio adversum montes id est adver
sus superbos populi mei et Audiant colles
vocem tuam id est reges et principes quorum of
ficium est terram consulere, quia iudicium domi
ni cum populo suo etc. ostendere sua benignitate
in beneficia et populi ingratitudinem, Popule meus
popule meus et quid feci tibi usque ibi, et misi ante
te quia moyses erat dux populi Aaron sa
cerdos Maria prophetissa Consequenter recordare
quid cogitaverit Balach, quia cogitavit debel
lare israel per adiutorium maledicentis Ba
laam filii Beor et quid respondit ei Bala
am quid maledicam cui non male
dixit dominus numeri xxiii et iterum ibidem ad
benedicendum adductus sum benedicere prohibe
re non valeo, de Sethim usque Galgala id est
de exercitu israel qui tunc erat in Sethim numeri
xxv et procedebat usque trans Jordanem
usque quod est Galgala ex opposito terre
terre promissionis prima pars expositionis sic de Sethim
quibus populus israel in Sethim peccaverunt peccato
Phegor numeri xxv tamen dominus non dimi
sit eum sed introduxit ad Galgala que est
in terra promissionis ut cognosceres iusticias
domini id est fidelitatem eius ad Abraham Isaac
et Jacob completam quia eis promiserat etc.
dignum hic quia concludit pluralitas ingrati
tudinis tunc dicit quod dignum offeram domino ad
reddendum gracias dictas de tantis benefi
ciis, Curvabo genu deo excelso
humilius devocione sed cum mala vita
quod non est hic vera gratitudo ymmo potius ira
multiplicamus et ideo non exaudiam. Nunquid

offeram ei holocaustomata q d licet
nõ placeant deo sacrificiis q tunc
fiebant nõ sint accepta sed ex fide et de
uotione offerunt. Numquid dabo primo
genitum meum q d hec nõ vz q inges
i nocentes dono placabo. Vn ad Abra
ham dixit Immola filium tuum genitum
nõ ut sic compleretur sed ut obedia abra
he manifestaretur. Indicabo tibi o homo
q vltimas consitudo concludit. Indica
bo tibi homo quid sit bonum deo preceptum
ceptum et quid deus requirit a te preter
traditionem p bnficiis tibi datis. Utique
facere iudicium i hoc viitr nõ tam
i habitu sed etiam i effectu hec ad oculos et
diligere misericordiam ad pauperes et dicit di
ligere q opera pietatis nõ sunt meritoria
n fiant ex caritate. et tu sollicitum
ambulare cum deo tuo mandata eius dili
genter adimplendo. Vox domini ad ciuitatem
clamat p me et alios prophetas
vox ista predicatione salus erit timentibus
filiam nostram q e domus eius tamquam
via. Audite tribus quando arguit populum
de vitiis et primo de vitio fraudu
lentie 2o de vitio fortune maritie
i primo cap viij pertinet ad duo q primo arguitur
culpa 2o subditur pena ibi et ego et
primum dicit propheta audite tribus scilicet istis vo
tis quantum dominum predicam et quod appo
babitur id corde affectio et opera ad
completo q d pauca a nulli et subditur
causa huius ipedimenti. Adhuc ignis
f concupiscentie ardet i domo impii i m
ipsa domo et familia eius thesau
ri iniquitatis i iniquitate acquisiti et mensura
sua minor ad decipiendum emen
tes repleta i iracundie dei prouocatione
Numquid iustificabo stateram impiam
q d tunc sum iniustus reputa. lex com
prophetam i prima doi certa patet et
ego hic ponit vindicta pena cum dicit Et
ego propterea p dictam fraudulentiam ce
pi ferire te perdicione i captiuitate desertum
ta tua. predictum et terribilem et ruina
diuersam p ea sunt afflicta multum
propter peccata sua et tandem captiuata verum
p assirios aliud p Caldeos. tu come
des et nõ saturabis cibo tibi defi
ciente et humiliatio tua i medio tui
i i medio terre tue consideris ab aduersa
riis et apprehendes p incarcerationem hec
attingens i aduersarios tuos ducentes
filios tuos secum captiuos et nõ sal
uabis de manu eorum in manibus certis
nõ potius pugnare et quos saluaueris
uis i si contingat te aliquos saluare
morientur aliunde tu seminabis
et nõ metes q aduersarii tui
colligent messem vel destruent tu
calcabis oliuam oleum exprimendo et
nõ vngeris pinguedine tua concedendo
et mustum quod labores tuos alii come
dent et bibent et tu famelicus
et sitibundus remanebis et custodi
ti precepta et q sunt ydolatrie post
ut fecerunt primi pat et ambulasti in
voluptatibus eorum q nõ solum fuerunt
ydolatre sed etiam talibus vitiis subdi
ti ut darem te in perditionem istud vt
nõ causalis sed consecutiue q
captiuitas v igitur ista ad hoc secuta
e et derisio et obprobrium totius
populi portabitis / c vij

Ue mi hic contra arguit populum
de peccato fortune muniae et
primo plangit propheta p gentibus presentiam
malitiam d ve mi q factus
sum sicut q colligit i autumpno race
mos vindemie dimissos eos q nõ
potuerunt maturari iõ subditur non
e botrus ad comedendum saporis i ebreo
ut habetur fructus sicut qui colligit
ficus et sunt i tantum malas ita q come
di nõ possunt. iõ subditur. precoquas
ficus q post maturant desiderauit
aia mea sed sic non iuenit p hoc
propheta mensurate exprimit i populo ha
bundantiam mali et defectum boni
iõ subditur perit sanctus de terra scilicet fuit
a malis. iõ sequitur Omnes i sanguine insidi
antur grauiter i destrue iustos ma
chinacionibus diuersis vir fratrem suum
venatur ad mortem i quantum contin
malum manuum suarum dicunt bonum
q equalis in agone c thus sic fa
ciet suum princeps postulat le
uari tributorum a subditis et iudex
i reddendo est i iudiciis sit quasi consti
tuti studet p iniusticias ad falsi
faciendum vergi iõ subditur et magnus
locutus e desiderium anime sue i textu

suis in nostris exprimit suam volunt(at)e
et conturbavit eam, i. in nostrum duxe-
runt certe, sordidam p(er) iniustitiam
q(uod) optimus in eis e(st) i. minus malus q(ui)
paliurus i. herba pungitiva et qui
rubus in separe ad negotiens q(uod) spi-
na de sepe pungens et amplius.
p(ro)ph(et)a in lauste, dicens spectator tue,
captivitatis tue q(uod) p(ro)phete p(ro)misse et
p(ro)nunciaverunt. Nolite credere amo-
i pseudo p(ro)phete p(ro)mittentibus vobis se-
curitatem quasi sit verus amicus et
nolite confidere i. principe credentes
q(uod) possit ab adversariis liberare, de
ea q(uod) dormit i. ab uxore sua q(uia)
tanta imminet vobis miseria q(uod)
nus potest confidere de aliqua p(er)sona q(ui)
tuque et coniuncta. Ego autem ad deum
aspiciam ponendo i. eum deo meo
servatam. Verba e(st) p(ro)phete p(er) se et suis
similibus i. futuris tribulationibus. Ne
leteris p(ro)ph(et)a increpans. Hic ultio
p(ro)ph(et)a redit ad eos consolationes ponendo denun-
ciando captivitatis tentationem, vero poste-
rius de i. consolationes i. pasce p(o)p(u)l(u)m tuum p(ri)m(o)
dicit ne leteris inimica mea super me
i. tu babilon ne leteris de captivitate
iuda q(uia) cecidi i. manibus tuis. Cio-
surga p(er) cirum liberanda. Hoc non
potest intelligi de captivitate ubi tuum
q(uia) non rediit cum sedeo in tenebris
i. pro quam fuio i. tribulatione captivitatis
dominus lux mea e(st) afferendo in leti-
tiam. Iram domini i. penam in abso-
lucta portabo quia. Donec causam
meam iudicet contra babilonem. Licet
n(on) in genere iuda fuit punitum iuste
ex parte divine iustitie, tum caldei
hoc exequebantur in iniq(ui)ta volunt(at)e. E-
ducet me i. lucem consolationes. Vide-
bo iustitiam eius de caldeis facienda
p(er) cirum et darium. Et aspiciet
inimica mea i. babilonia et operie-
tur confusione i. undique erit confu-
sa. Q(uia) dicit ad me, ubi e(st)
deus tuus q(uasi) d(icat) non potest te de captivitate
liberare. Oculi mei videbunt eam
et eos mi(n)istram nunc i. ubi erit i. co-
culcatione. Ut lutum platearum p(er) ci-
rum et darium. Dies et veniet ut
edificetur materie tue in cesserat
alloquitur captivitatem unde de reditu captivitatis
babilonis, p(ro) q(uo) p(ro)ph(et)a alloquitur captivos
captivitatem et eorum reditum, vero denunciat
q(uia) terra iuda erat plus affligenda p(er)
regem assiriorum, q(uasi) d(icat) In die illa i. tempore achas
ydolatre lex fiet lex q(uia) fecit de-
poni altare domini in quo offerebantur hostie
s(ecundu)m legem et iussit aliud deferri super
altare sic legitur iiij Re(gum) xvi. In die et
i. tempore ezechie filij achas usque ad
te veniet assur i. sennacherib rex
assiriorum q(ui) venit usque p(ro)pe ierusalem ad ca-
piendam eam, et usque ad civitates muni-
tas q(uas) vastavit in circuitu totam terram
et usque ad flumen s(cilicet) ad iordanem q(ui) e(st) ter-
mi(nu)s terre promissionis versus orientem et ad mare
de mari i. de mari mortuo usque ad ma-
re mediterraneum, et ad montem de
monte i. de monte synai usque ad mon-
tem libani q(ui) e(st) n(on) tantum longe a synai. Unde
et terra erit in desolatione p(ro)p(ter) habitatores
suos i. p(ro)p(ter) peccatum achaz et aliorum re-
gum ydolatrarum q(ui) fecerunt p(o)p(u)l(u)m ydola-
trare. Pasce p(o)p(u)l(u)m. Hic p(ro)ph(et)a denunciat
populi consolationem p(er) reditum captivitatis ba-
bilonie dirigens sermonem suum ad dominum d(icens)
pasce p(o)p(u)l(u)m i. pasce in virga tua i. in
directione reducendo eum de captivitate ba-
bilonica habitantes solos i. saltu vel ha-
bitantes se extra p(ro)p(ter) ea q(uia) potuerunt ha-
bitare securi i. saltu q(uia) habitant fere.
Unde po(st) esdre viij de q(uo) esdras non
petivit equites a rege ad q(uo)d i. via p(ro)p(ter)
gentes domina p(ro)p(ter) ea q(uia) In medio carme-
li pascent et cetera i. loco fertili. Videbunt
gentes et confundentur s(cilicet) samaritani
enim videntes illos q(ui) de captivitate ve-
nerant p(ro)p(ter) ea q(uia) in civitatibus reedificarent
templum et aliis similiter multum p(er)turbati
et confusi ut habetur esdre po(st) et ne-
emie et aures eorum surde erunt et
declinabunt audire p(ro)sperita(te)s eorum p(ro)p(ter)
invidiam q(ua) torquebantur. Lingent pul-
verem sic serpentes i. ex dolore sic se sa-
pientes in pulvere volutantur. Dominum deum
nostrum non despicabunt, et timebunt te
ad uectiorem similiter timentes a deo
puniri p(ro)p(ter) mala q(ue) conabantur facere
p(o)p(u)lo tuo in recriminati et p(ro)p(ter) ista in dei
laude assurgit p(ro)ph(et)a d(icens) q(uia) p(o)p(u)lis
tui auferes iniquitatem a filiis tuis
p(er) penitentie medicinam non imittet

propheta modum loquendi mutat de ra
pto ad tertiam vel fuiorem suum
quia prevenit in bonum tercia n sit se
cundum quod intelligendum sit dictum sit
diffuse Jer. xxxiii Depone in g
teneos viros qui erat ornis nos
aggravamus et perficiet ipsius ma
nus 2 i faciet ea non apparere
ad punctum et videtur ad loquendum
ira proinde dabis vel te suam
2 i adimplebis promissiorum factum
patribus meis que fuit implendae e
rat et modo implete sunt in domino
Jhesu Christo cui est honor et gloria in secula

Naum propheta 2 (Iste ple
gius dicitur in tribus primis
in prima tempore editionis prophe
tie tangitur in 2a notatur
eorum decimus vel penin
tens quos prophetia editur
ibi secundum cum habitatores terre in terra ex
primitur vel sue finibus apud quam
prophetatur ibi Jam n xo tribus Item
p(er) pariter duo tangitur scilicet temporis expressio
et expressio confirmatio ibi Siquid
in fine dicit quod Naum propheta an
adventum regis assiriorum Salo
manazar et primum ysrael et in
Re. xvii fuisse non tamen prophetasse
ne contradicat ei quod dicit ipsa in eodem
prologo Jam n xo tribus ab assiriis
ducte fuerunt in captivitatem secundum horum
ut sequitur ipse prophetavit temporibus Joa
te Achaz et Ezechie regum
Juda sic eo tempore quo Micheas p
propheta secundum regulam Jeronimi super positam
in fine illius prologi sed non est idem
ordo 2 Confusio quia ratio ista in
telligenda est quantum ad aliquod tempus
non quantum ad hoc quod iste propheta
prophetavit Sed quod in fine huius textus
in Chrisma libri hic incedit contra siquidem
quod dixi per textum scilicet totum in primo

huius prophetie agitur de morte regis assiri
orum quod in fine ipsius non agitur de
adventu eius ad plenum quod hic videtur
quidam quia de duobus fuit sermo
primo non agitur de morte Senache
rib qui obsedit Jerusalem in fine autem
huius prophetie agitur de adventu al
terius ad pugnam qua Ninive
destructa fuit unde quod dicit pateri
regis non intelligitur de illo de cuius
morte habetur Jo. xxv capitulo viii propheta
non loquitur de eodem in medio in istis du
obus locis sed reges assiriorum fuerunt Sal
manazar qui iudeos x tribuum cap
tivavit iiii Re. xviii ante Sal
manazar Samariam et oppug
navit per tres annos anno vi Eze
chie regis Juda et anno ix regni
ysrael capta est Samaria et de eo
agitur quod Naum tertio ca. ibi vox
flagelli 2 Ibi enim describitur adven
tus regis ad pugnam Item vox assi
riorum fuit Senacherib qui obsedit
Jerusalem iiii Re. xviii et ysa xxx
vii capitulo qui sic exponunt dicunt quod
ista litera Siquidem 2 superfluit et
contradicit Jeronimo qui dicit in prefatione eadem
iam n xo tribus ab assiriis ducte fu
erant in captivitate In historiis au
tem tangitur xx capitulo iiii libri sic re
fertur sub Joatan Jozo cum est
prophetae Naum de Elcesi de bo
nemon cum Ninive predixit hunc
dicens ad Ninive ecce labo te
et nequaquam progredietur de te
separabitur iudicio et Jeronimus super Na
um dicit hercodoti dixisse subl
atam Ninivem a rege Medorum
tempore Josie de cuius eversione quod finali
ter predixit Naum quasi facta est in hunc
modum Palus qui circundabat eam
redundavit super eam facto pri
us terremotu et igne desolatam
misso deus quod in Ninive hec videtur Josephus
se in libro suo ibi Ninivendu
hec faciet in morte et eius tri
ginta libri post per capitula ex tri
buum sub Ezechia dum vastaretur
ab assiriis terra Juda sub quo et

pphauit plus tn de destruc^e as
siriorum ppha^t in ssolacoe getis
sue ƀ hec distinguendis tpe ppha
re incepit et tpe quo libri scrip
sit et ra igitur non hz mistarum
nec lra supfluit nec hic scripti
concludit, s3 cum bntatoribz hic
e ra pt in q p^o exprimit^r st
tatu eorum simp^r cum qz edit^r
pphia, 2o ondit^r causa edito
cum niniuitas cum pp radi
uit illos ibi cua de causa p
phetat^r n cum niniuitas ppt radi
uit illos po p̄dicacoe Jone ia
n p tbg q ttia pt plogi s ad
qz cum illos edit^r ppha s ad
ssolaz p tbuu pu quo notin
ssolacio ex sdicoe pphie cum ni
niue, 2o magnitudo ssola^o ibi
nec erat pua ssolao, dt itaqz ia
cum p tbg et in ix xvii certa
sut plana, c. j

O mnis niniue ppha na
um i d ptes diuidi s3 p
heim et tratatud q inp
ibi dns emulator in plo
go p^o tagi^r ma hq pphie in ge
nerali cu dz Onus niniue. p
phecia de malo pene veture
sup niniue sic dcm fuit Jone
facto niniuit ad p̄dicacoe Jone
agetiby p'ma dz deg nõ itulit
pena sminatam s3 postea redieat
ad vomitu deg destruxit nini^e
p gm p rege Caldeorum nabuc
q hanc destruc^o predixit pphie
sic Tobias ta^o xiiii pp eit in
titz niniue et de ystolo nau
ppha, 2o notificat^r auc^or cu dz
liber visionis naum helcesei ua
qz notificatur ex noie cu dz na
um q int^r ssolator et que^t
sue pphie qr destrucoe assiriorum
denunciat ad ssolacoe p tbuu
q p assirios fuit captiuate et du
cti solum q p eos fuit multu
afflicte tpe Ezechie, it ex loco
natiuo sue cu dz helcesei 2o ex
offio pphandi nõ solu iudoz s3 scripto

cu dz liber visionis, licz enim xii pphe
sint collecti in uno volume tn
pphia cuius3 pphe possz dici ung
lib' preiat Deus emulator hic in
cipit tractatus i quo p^o zelus dne
iustie declatur, 2o ad ppo^tm ap
plicat^r ibi bonus dns pa i duo
qr p^o pot vigor dne iustie ad
puniend 2o vigor sue potencie ad
exequendu ibi dns i tepestate q
p^m dr Dns emulator, i. nosteus
si vidat appetitor cum peccatores
obstinatos emulao n aliu p ira
pot sic Ezech viii Erat statutu
ydolu zeli ad puocand emulaz
dei, i. iram dei et ibid fom fuit dns
accessio ira, ira n dup^x dffit^r a
phis uno mo^r sic ira e accen
sio sagis ct cor, etc. de i ebreo
dns accessio s ira. 2o mo^r sic i
ra e appetitu vindicte, et sic sumitur
ira e Dns emulator i vindicte ap
petitor ut dcm e. Vlacz tn qz pas
sio ne nõ est i deo ppe s3 metha
fe qr ad mod natiue bz effectu
ud sbdit^r, et vlciscens i. puniens
et reuerte. stcda una plures ca
dns dr vlciscens dns. 2do maioz
affirmatio dne vidte cum pcto
res obstinatos dns paciens qr no
stati puit peccatores s3 exspectat e
bru p'ma ut sequens pluto m
stioz ondam et magnus fortitudine
q d talis exsp^tao pvacio no
cd ex defectu virtut, et mundans
nõ faciet innocentes i. obstinatos
peccatores nõ dimittet impune sue
de^ta puacoe ac si ceni innote
ptimia^o ad pcede^a vel aliter mu
dans pctoz puitete, a culpa nõ
faciet innocentes i. liberi a pena
tp pene s3 quaz mediante pccto
purgatiue Dns in tepestate hic con
ondit^r vigor dne pote^e cu dz
Dns in tepeste et turbine vie eius
i. sic sptentur venie ad puniend
peccatores obstinatos de hac tem
[illegible]
[illegible]
[illegible]

i debellacōe exercitus Sysare vel in
tempeste iudicum v et sicut i debellacōe
philistiorum contra Samuele
I re vii et i pluribus aliis locis le
tur plie et nebule pulveris pedum
eius, ex vento n tenuis elevat pl
uis obscuras aciem ad modum ne
bule et dr procede ex dei pedibus qr
procedit ex terra sub illis nlos loq
dei qo dr ypa bonum Icelum m sedes
e et terra scabellum pedum meorum
ipreparabis mare et exsiccavis i d sua
virtute sicut pz Exo xiiii de mari
rubro et om flumina ad desertum ad
duces, sicut n siccavit aluem iordanis
ita poss ad fluvium exsiccare isu
matus e basan et carmelus qsi
loca uberrima et flos libani elan
guit v complet ex amore contineri
ter fuit tpe Elie ex siccitate inducta
virtute diuina tribus annis et vi mens
Reg iii Jac v, Montes commoti sunt hoc
quater apparuit i terre motibus et val
les desolati i delicti abitu
toribus, contremuit terra a facie eius
et orbis et omnes habitantes i eo terra
ista sit inducta ad eundem mag
tudine, virtutis diuine io quidm an
faciei indignacōis eius quis stabit q d p
t dr mel liar, Indignacio eius effu
sa est ut ignis hoc ptuit i subversione so
dome et gomorre igne sulphu
ris et petre dissolute sunt ab eo
Eo vehemens enim igne resolutur lapi
des ut de calce bonus dns hoc
quere illud quod dan e de rigore di
vine iustitie et rigore sue potentie
ad ppulum applicatur i speciale regni
assiriorum in quo metropolis civitas ninive
et dicere i d probes pa por solius qui
destructio sit Senacherib ro regni
regni cao i pa i d q po et Sena
cherib post vlcionem divinam io exaulta
ad in terra iuda i Esaie sup mo
tes ad nuncium pacem seqntis q
sic legitur iiii Re xviii Senacherib
venit in iudeam et de lachis misit
rabsacen i iherusalem ad terrendum Eze
chiam et suum ppulum q rege ethiopie
terras Senacherib expulsos fuit di
mittere iudeam ad defendendum terras
suam subiugatam victoria redijt p terra
i iudeam ad destruendum ierusalem et ibi ex
ercitu dni percussit i exercitu eius cl
xxxv milia et ipse cum paucis fu
git ad terram suam vbi interfectus fu
it a filiis suis iiii Re xix et i eo
fortatus e Ezechias cum ppulo suo
et sub lite de bonus dns et qfortas
sit Ezechiam et ppulum suum et facit
spiritum applicare, sperantes ipse i Eze
chia et ypaias et alios iustos
contra Senacherib de divino qfide
tes auxilio et i diluvio preter
eunte i i fortitudine exercitus Senache
rib sicut q d ypa viii adducet do
minus sup eos aquas fortes et
multas regem assiriorum et per ibit
et ibit p iudeam inundabit co
summacōnem faciet i destructionem p a
bellum ut dan e Naum cogitab
contra dnm tu Senacherib et ex
ercitus tuus q d vos cogitatis de
structionem civitatis dei et templum sunt no
potentia quo subditur causa consumacionis
ipse faciet exercitus vim non consur
get duplex tribulacio i Senacherib
no tribulabit regem iuda ypm ca
ptivacōne sicut Salmanazar pr eius
regem isrl tribulavit qr sicut spine
se invicem complectuntur et i invicem
comburuntur Sic convivium in vespe
re noctis i qua angelus dni percussit
exercitum i dilige i iunctis corporalibus
latorum rex fecit principibus conui
vium convivii, ex te exibit cogitans
contra dnm malicia ista fuit ra
psaces missus a rege ad terrendum
Ezechiam et ppulum ut si reduceret
et diuertere i terram ydolatre sub
iectam Si perfecti fuerint i sic bella
tores fuerunt perfecti i fortitudine et mul
titudine sicut q attendere i ab
undancia q percussio vocat
nusita sic attonsio ypa vii in
die illa radet dns i novacula
conducta i rege assiriorum caput et
pilos pedum et barbam universam
afflixi te vbum e dni ad Eze
chiam et ppulum suum qui fuerunt affli
cti p rege assiriorum et non affligam
ultra sic p assirios, tunc p terra tpe se

dechie populus fuit afflictus per Calde
os et nunc gloriam regni eius et victo
riam disrumpam quia exercitum eius in terra
potens ire bibere in Judeam. Et precipiet
super te verbum quod completum est ad Senna
cherib de quo precepit angelus domini ut
percuteret exercitum eius. Non seminabitur
ex nomine tuo amplius id est non nascetur
amplius filius qui succedat in regno
suo. Nam fuit interfectus per duos filios
suos a fuga sua. Et in templo dei domi
ne dei tui interficiam quia in templo ydo
lorum suorum fuit interfectus. Ponam sepul
turam factus est enim hoc igitur eo quod
fuctus fuit toti populo erant ipsum pu
ti destructorem exercitus predicti super
bie Senacherib de quo ipse blasphe
mabat. Ecce super mon
tes hic quod per exultacionem populi
Jude tunc dicit: Ecce super montes pe
des evangelizantis et cetera quia peracto exercitu Se
nacherib fugiente statim Ezechi
as misit cursores ad denunciandum
dei auxilium et factum ut octo ve
nerunt in Jerusalem ad reddendum gratias deo
de tanto beneficio, quia non adjiciet ul
tra ut pertranseat Belial in preva
ricatione id est absque iugo per quod intelligitur Sena
cherib nec deum nec hominem verebatur. Universus interiit quia post mor
tem sui exercitus occisus fuit ut dictum
est supra. Capitulum ii.

Ascendit post hec propheta denunciat
post excessum Senacherib regis
Assiriorum hic consequenter denunciat
destructionem regni in quo metro
polis erat Ninive que destructio
facta est per Nabuchodonosor regem Babilonis
post mortem Senacherib et post
por hec destructio, secunda destructio
vero cum in ea passa in 3a quia primo po
nitur obsidio 2o obsessa capto
ibi porte fluviorum 3o templo de
datio ibi diripite. Circa primum al
loquitur regem Assiriorum dicens: Ascendit
et equitum, scilicet exercitus Caldeorum qui
dispergat totam terram in vastacione tran
sit currus et non potes resistere
quia custodiet obsidionem et tunc
usque quo capiet eam. Contemplare
viam et cetera id est dispone te ad occurrendum

tuos bellatores confortare quod dicitur hic est
per ironiam et derisionem ipsa et sub
tum quia sic reddidit dominus superbia pa
tris deinceps Senacherib eo quod
superbe egit contra duas tribus sic ipsa
superbia reddet destruere
totum regnum Assiriorum eo quod superbe
egit contra regnum per tributum ipsum vi
delicet captivacionem quia vastatores in val
dei venientes dissipaverunt eos
id est dissipabunt Assirios et propagines
eorum id est filios et filias, clipeus for
tium eius scilicet Nabuchodonosor ignitus, equit
cum ibi lamine auree ad solaria
diotes refulgentes sicut ignis ad terrorem
Assiriorum et ad fuscandum oculos eorum
viri exercitus in coccineis, habebant
super arma ornamenta rubea ne
si aliquis eorum vulneraretur ex appa
rentia sanguinis alii terrerentur. Ignee
habene curruum in currum erant enim
habene limate et radio solis
fulgebant sicut ignis in die preparacionis
eius scilicet ad prelium et equus erat de
Assiriis de quibus dicitur et agitatores eius
in itinere, propheta non de uno exercitu
loquendo transit ad alium et equi
sic solet fieri in descriptione bellorum
conspiciunt se id est attoniti pre stupore
et equus conturbati sunt claudicare
collidere se ex defectu ductoris et sub
ditur causa huius stuporis tunc de Assi
riis eorum id est Caldeorum quia lampades et
tamen eorum refulgebant armorum ut predictum
est, tam fulgura discurrencia re
cti et audaces currentes con
tra Assirios recordabitur scilicet rex Assiriorum
fortium suorum quos solebat esse confortare
et armosi et facti sunt pavidi. Sic
debunt ruent in itineribus suis non
potentes resistere in campo valde
id est vero ruent velociter ascendentes
muros eius in ebrietate festinabunt
ad muros suos ut qui non poterant
resistere in campo defenderent in muro
et preparabitur umbraculum id est tectoria
Caldeorum in circuitu civitatis ponentur
ad eam obsidendum et post civitatis ob
sidio porte fluviorum id est porte Ninive
que consistebant in introitu fluviorum
quia civitas destructa ipsius Ninive capti
vato tunc dicitur porte fluviorum id est porte

Niniue que confidebat in munitione sua
apte se i frātte p impetu caldeorum
et templu ad solum diruitu est tem
plu ydoli Nesrath quod colebat
reges assiriorum iiii Re xix In ebreo
habetur et pallacium sedis regis assi
riorum ad soly diruitu in regnum capti
uitatis et milia captiuus abducta
est i milites assiriorum regis in stre
nua resurgere potuerunt plurali
In ebreo habetur et astitit cap
tiua abducta est et hic astitit re
gina ut dicit rasa. sed id potest rex
astitit regina a deorsum tuis et
littera sequens concordat cum dicit et an
cille eius minabantur captiue a cal
deis gementes non audentes alte
clamare pre timore. et Niniue qui
piscina aquarum in munitione fluminorum
in quo confidebat non potuit resiste
aduersarijs sicut aqua piscine resiste
non potest sed pre sui paucitate. ipsi
uero fugerunt de ciuitate quantum po
terant fuge dicitur diripite scilicet uos cal
dei argentum et cetera quarum pretiosa
dissipata est Niniue et scissura
fractionis murorum in pluribus locis et
tortores bestes destructores scilicet eius
uos bellatoribus et dissolutio gen
culorum gemitu que tremunt eorum
more et ideo dicitur genicula diminute
et defectio in cunctis renibus itaque
non poterant stare et facies omnium
sicut nigredo olle eorum fame et
timore accendij ideo sequitur deinde
Vbi est habitaculum leonum in Niniue
ubi solebant habitare reges et principes
qui erant fortes ut leones et pas
cua catulorum in filiorum ad quod iuit
leo in rex et cetera ubi ingressus est ut
ibi habitet scilicet catulus suus
et filijs in fidelijs qui non nullo ger non
sic fugiunt a facie caldeorum leo cepit
sufficienter catulis habendum bona multa
leonorum scilicet duriplicos sunt ordinate in re
pro ubi de dominis dissipauerunt regnum
eorum gentes et terras omnium et re
plebit cauernas suis in multa facies regum
terre et eorum pretiosa aufert et pro
oribus et gaudijs dabit et repleuit
preda speluncas suas in domos suas
Et sequitur ultimo dicit Ecce ego
ad te dicit dominus cum ciuitatem non potest re

sisti et succendam usque ad fumum tuas
quadrigas tuas in quas alia reg
na deuastasti et leonculos tuos
comedet gladius in filijs tuis occidet
et ego exterminabo de terra scilicet tua p
da tua dando eam caldeis et non
audietur ultra vox nunciorum tu
orum ad blasphemandum sed dominus sicut
rapsaces a te missus blasphema
uit iiii Re xviii Stetit itaque ra
psaces et clamauit uoce magna
iudaice et ait ibidem nolite au
dire Ezechiam qui uos decepit dicens
dominus liberabit nos numquid liberauerunt
dij gentium terram suam de manu regis
assiriorum quis dominus deus uester potuit uos
liberare et cetera c iii

Ve ciuitas sanguinum propter declarat
ciuitatis destructionem hic de
clarat ciuitatis destructionis
quae fuit ciuitatis malicia ut
hic cum interpol de pena et dicitur
id est propter malicia deuenitur
ex despectio et multis effusio
ibi Ecce ego et cetera pro prima Ve ci
uitas sanguinum in qua plus fuit effu
sus multi sanguis iniquitas medacio
lijs in fraude dedita mendacio ut quos
non potuit superare uirtute decipit
fraude dilaceratione plena in sedi
toribus uel diuisionibus multis quibus
est regnum propinque sibi uicinorum quos a caritate
eorum ab regnum ipse diuisit et cetera non re
cedet a te rapina in caldei te de
predantes non recedent a te donec
rapuerint omnia bona tua vox fla
gelli in uox flagelli in aut te
currunt et ego eorum impetu ueic
lorum et uirtutis gladij ad te om
nis et fulgurantis haste in uelox
uibratione admodum fulguris et mul
titudinis in fecte de summis tuis
et corruerunt in corporibus suis quorum
tanta erit multitudo interfectorum quod unus
interfectus cadet super alium et secundo
causa pro multitudine fornicationum
spiritualium scilicet ydolatrie et corpora
lium meretricis speciose in Niniue
attrahentes alias gentes ad sua
ydola per multas uias et habens

malesicia i hnt in se malefi
cos et i cantatores magicis artibus
utentes. Que vendidit gentes i for
nicationibus suis quia plures puel
las dare gentium captivas corrupe
bat primitus prostibulis propterea
et eos faciebat de innecentibus pul
cris i vicio zodomitico. Ecce ego
hic tercio ostenditur eius nimie
derisio et sub nomine nimive to
tius regni assiriorum et dicitur i de
pso ostenditur prophetia sub parabola fe
minae re sub pallio locutus est de
congregacione pro quod quia postea sub pa
bola re cum de civitate babilo
nicha et quod et primum de ipena dei. Ecce
ego ad te ponendus i vituperium
et derisionem et revelabo pudenda
tua et flos de ea sic de mole
fornicacionis deprehensa turpitudo
omnibus manifestetur, et proiciam sup
te abhominationes quia filia te despe
ri fuerit et ubi sic vile et ab
hominabile, et ponam te i exemplum
forteribus mea tua punicio in
dentiam Jo sedit omnis qui viderit
te resiliet a te i a malefactis
suis ne sic puniatur. Ciubis quis more
bit sup te cap et concredere. quod
nullus sed dicet dicentes iustum dei sup
te iudicium. Nunquid melior es quam
de civitate destructa per nabuchodono
i egipto quod postquam vastat egiptum
et regum assiriorum cum de mulieribus me
lior es quam allexandria quod non
et sed non potuit stare contra nabucor
sic nec illa, in ebreo habetur nunquid
melior es Nino civitate in civitatibus
eorum non que destruxit eam na
buchodonosor et dicebatur mitros quasi
mitebantur puelli virgines propter pulcri
tudinem et bonitate sitis ut dicit rasa
pagea per magnum postea allexander inva
sit egiptum et reedificavit hanc
civitatem et vocavit eam nomine suo al
lexandriam translator autem non dimisit
nomen antiquum quia iam erat oblivioni
datum locum eius posuit nomen novum
quod erat famosum temporibus in quibus multos

populos habitat sub se qui habitat i fluminibus
per hoc designatur amenitas situs et for
titudo eius diviciarum maris quia diviciae
apportabantur per mare, aqua muri eius
circumdabant muros eius i circumdat mu
ros eius ad maiorem fortitudinem. Ethio
pia fortitudo eius et confederata sibi ad
eius fortificationem, et egiptus eius erat
terra metropolis et non erat finis divi
tiarum suarum et fortitudo eius. Affrica et
libies fuerunt i auxilio tuo i (tanquam
in filio allexandri, mutatur enim modus
loquendi de tertia persona ad secundam, sed et
ipsa non obstantibus predictis i transmi
gracione ducta est per nabuchodonosor pueruli
eius elisi quod consuetum est in bel
lis parvi, et i hoc notatur crudelitas
caldeorum et super inclitos eius mise
runt sortem ad retinendum quos quilibet
haberet captivos, et omnes optimates
eius confixi sunt i compedibus quia tunc solebant
detinere hostes captivos vel preliis
status, et tu ergo nimie i ebria
bis plagis penis vel maioribus
impleveris et tu queres auxilium
ab inimico i illo a quo speras habere
auxilium sicut enim omnes mu
nitiones tue sicut ficus cum i cito deiciuntur
ad terram tempore suo sic fortes. Ecce
te populus tuus mulieres i fortitudine pa
vidus et impotentes ad resistendum sicut
mulieres et et i terram hostes de
vorabit ignis vectes tuos tan
ta erit hostes violencia i eorum quod sup
eret ferrum portarum ligna et aqua
propter obsidionem haurient et quo
nulla munitio valebit contra victua
lia sed fortalicia eorum Jo sedit pibus
gladius caldeorum, devorabit te ut
bruchus i ita finaliter ducet te ad
mortem sicut bruchus moritur adveniente
frigore. Congregare et (i. sic ben
tur et locusta i maiori multitudine
ita captanciis magna multitudine
bellatorum congregaveris vel non tamen
poteris te defendere Jo sedit bruchus
expansus est et avolavit et expansus
tuus fugiet a facie caldeorum. Custo
des tui qui locutus est i bellatores
tui impotentes te custodire. quam
diu i silentio sedent i sepulcris mori

cui e locustaru adueniente fugere
se i sepibus congregare et i sero
tulerare [illegible] post con fugus s
si supueniet ortus solis auigua
sint mortue statim euolat, vos sub
dit Sol ortus e et p hec designat
manifeste q assirii tiore nabu
i fortalitiis congregauerunt et
pyca eos terram suam i capti
ducerent Dormitauit pastores
tui i consiliarii tui nesciebes quid
consulerent sepelient principes
tui sepultura tercium de con lati
tauit ppls tuus i montibus fugientes
ad loca i accessibilia cestibus et no
e obscura i occulta contricio tua
s oculis manifesta pessima plaga
tua q nus apponet remedium ho
subdit omnes qui audierint audi
tum tuam. i malum veniens sup te
quod audient ubique compresserunt
manum suam sup te, i magis stu
duerunt aggrauare q alleuiare
cum ita subdit Certa sup quem non
transijt malicia tua sp qd no
ulli vel pauci sunt ppli q no fue
runt a te afflicti vel oppressi et
q gaudet de tua oppressione
in hoc etiam applaudentes ius
ticie dei q est benedictus i secula
seculorum amen

Finis exposicionis super naum
Sequitur super abacuk

Quatuor prophete et isto pro
logus diuiditur i tres par
tes prima les in parta
guntur q referunt ad
quadam prophetam 2o q
dam q ptinet ad prophetiam ibi
Cum vel [illegible] 3o notare q [illegible]
[illegible] propheto cum prophetie intellia
lib [illegible] no amaduertendo Co
cludit con quos itendit
prophetare ibi Illud q diste 1o
quo tpe fuit ibi ut sciens co te
[illegible] intelligencia dictorum ex
causis e sciendi, Excusat eu

ieronimus dum dicit cuius expoit i ite
rum s tercium 1o multipliciter ondit
q nus d causam con dum si no
statim de tribulacione eruit i Et quo
si egrotus prima pes i duo porta
gitur querienta quendam alterius p
phetarum cum ista q not et 1 pri
cum dicit iiij or prophete et 2o tangit
uerientium expedit o dicta ibi de
magis et hinc vis exposicioni
lre insistas et p sequentes s
plana exponas obscura zacha
rias i medio s ys cum et cetera
sine pn cao de naum, h ta
git querientium dicta oronibus
tuis, loquitur ieronimus ad Cromatium epm
ad cuius instanciam comentatus e li
brum istum et credo comentatori
suo pposuit plogum istum vnd
gloss in pn libri de Come tol
ieronimus sup osee ioel et amos
abdias et iona pamachio s
naum micheam sophoniam et
aggeum paule et Eustochio
sup abacuk Cromatio sup
malachiam Exuperio toletane
Ecclesie pontifici et minerio et
allexandro monachis sup zacha
riam exuperio toletano epo
vn in originali incipit sic plogus
pº Cromatio epo doctissime
et con in eod plogo dicit Illud
q diste q semel a me violen
ter exigis ut qui quosdam gradus et
scalas ad altera intelli hysto
riam tpis interpter, Ce vel ex co
rapes in q tangitur quedam q
ptinet ad prophetam et po tangit
nois queniencia 2o exprimitur
querientia ta ibi nus ciu ta
audicti pma pticla e plana
intellg n causa vbi q prophetia in
culpatur de blasphemia deci tu
infra eod plogo excusat ad
disceptacionem iusticie i ad contencionem vel
disputacionem de iusticia neglecta
Quare ondisti m vide i quare me
tam diu viuere pmisisti ut viderem
iniquitatem impiorum et laborem oppressorum

Non puet ad finē iudicari q̄ si
nis iudicij ē, iuste iudicare. vides
q̄ temeraria vox sit, de ista temi
tate excusat eū Jeron̄ ī ira sic dom
ē et vere temeraria ē q̄m ad sup
ficies sūt, vn̄ sbdit̄ et q̄ dā ei
supficiar blasphemat̄ i vitu
pat̄ vel reprehendet, blasphe
are eni t'a sit q̄ hnt̄ p huc vs
blasphemo culpo vel detraho
vel reprehendo. Aduis̄ figulum
Jer. 18, Nunq̄d dt figmētum ei q̄ se
finxit q̄ me fecisti sic. Jeron̄
Sic lutu in man̄ figuli sic vos
i man̄ mea dom⁹ isrl. Ite nō aūt
adūtend⁹ tertia pars ī qua ondit
q̄ spu p̄phico loq̄ p quē b' dar̄
suoz itelligēa ruelat̄ et hc
ē cont̄ p u sum doct̄ mōtani hc
q̄ dogmatizat p̄phās nō hre
itelligē eoz que dicerēt ƀ mōe
isanie q̄u fecit loq̄ Act. xxvi
Insanis paule, festus magna
voce dixit mlte te lre ad isani
az cōuertit. p'o ondit̄ p̄pha loq̄
spu p̄phali q̄ notat̄ i visiōe
p̄phali, cu dr hec nō et h' aūt
adūtend⁹ q̄ assūpcio vel pōtis
q̄ cōtra ē duob⁹ ia p̄phie vi
sio ē q̄ sz videbat p̄phie in
scia p itelligētī ad hc spu sto r
uelante illuīata ē'a vō montā
hereticj dixit errabat p'o dicē q̄ p̄phe
nō itelligerēt q̄ dicebat 2° q̄ q̄
amētes vba sua pferebat p̄m er
ror elidit Jeron̄ dr et ad ilsū mō
tani dog̅ pusu itelligit q̄ vide
2m elidit ibi nec ut amens lo n
ut mōe isanie cu fecit, i phi
tonisse, dat sine mēte i sine i
tellcu sonu vboz q̄ nō valēs in
loquēdo cohibē spm suu p̄l. xxv
Sic vibs pateus absq̄ muroz
abitu ita vir q̄ nō pōt ī loquēdo co
hibē spm suu. et istū dupl̄ errorē
elidit p dicte, apli supra dep̄
toz p̄m eximat̄ tra sit nō loq̄
ut amēs q̄ scia isanes, vn̄ sz ut

appeat p̄phās et doctōs nō ita loq̄
et ap̄ş inbz i cāc̄ xiiij vt si p̄phe
tātib⁹ aliis a li fuit r'uelatū
taceat q̄ prius loq̄bat̄ p hc q̄ dt
r'uelatū fuit, elidit p̄m errorē s
q̄ p̄phe nō itelligerent q̄ dicebāt
ī sp̄ia de mā ta, 2m aūt s q̄ p̄phe lo
quentes ut amētes cohibē spm
nō valētes cōtūr elidit argues
ex hiis vbis apli dicēs, ex q̄ i
tellr̄ q̄ hc s. 2m vbū q̄ loq̄bat̄
taceat, et alios loq̄ pmittat, cu
q̄s ex volūte r'atet nō iniut⁹ a
coact⁹ et ali locū det ad loquē
itellr̄ incip̄ hgoi posse et loq̄ et
tacē cu voluit vn̄ i cor̄ xiiij
Sp̄s p̄phetar̄ p̄phis subiti sūt glo sp̄s
scī q̄ vnus est ƀ plura dr p̄p mltos
p̄phās q̄s ī plet vel p̄p plura dō
eı⁹ sbdit⁹ ē p̄phet̄ ut qū volūt
loq̄ qū volūt tacē possit, et nō
cogit eos sic phitonicos clamare
a qua vel sbticere. Nē hnte aūt spm
phitonicū dr hc' cr' aūt i excitasi i
ıinit⁹ loq̄ coact⁹ clamāe a phitōi
co spu ipm agitate, nc tacē nc
loqui i sua ptāte hz, ƀ con̄ i Reg.
xxviij dr ecce mulier hns spm phitone
hnīs i endor, et tn̄ et loq̄ et tace
potat cu volebat Jer̄o q̄ qui spus
phitonicj vel' aduiat⁹ ut a q̄ re
uelet, tuc nō aufert ptāte loquē
vel tacēdi sic pz de mlre phitōisse
tus ē de obsess ad isanīaz dedu
ct̄ p̄o aūt dicitis Ther ē q̄ ittis sp̄s
adiuratib⁹ patit ut sepius ī nōtē
Aūt alt obsidet ī sī ptāte, sı' eos
hnts obpmit cōm pmittitur. Extasis
ut ait papias dr excessus me
tis q̄ fit ex pauōe mēt̄ et aūt
hic ī malo sic et ī q̄nto li° ecclie
hystorie dicit mōtanū quēdā nō
q̄mup ad fidem xp̄i venat sub
cogato āsic p̄pūle auditate in
mia pinqt⁹ accessz ō vijs spiritib⁹
i semetipso locū dedisse ac repēte
i quodā ment̄ excessu effectū
et velud spu actū ploq̄ cepisse
noua q̄ dā et diusa ab hiis q̄ ex

successio maiorum et sic tradita fu
erat, In bono aut dicitur extasis sunt prophetis
non omnino alienatis sed in ipsa de iuda
tonis assumitur, Illud est diste extra
ps in gloria ostenditur contra quos propheta
re stendit, et ad eiusdem claritatem huius
ptis nondum qui sic propheta naum va
ticinium habuit contra ninive et assirios
qui pro tempore que venerunt israel vasta
verunt et captiaverunt et hic in sola
tium populi captivati, Item abacuck
habet solatium vaticinium contra nabuchodonosor
et babilonios a quibus terra iuda devasta
ta est et ierusalem et templum est destructum
et hic in consolatione populi devastati et ca
ptivati sed duarum tribuum prophetat illa
quae contra nabuchodonosor et caldeos sive ba
bilonios qui duas tribus captiaverunt
dicit ergo Illud est diste et ad alia ora
intenti i tendenti et ascendenti sed ad
sensum tropologicum allegoricum et ana
gogicum historiam vel intelligere i expo
nam, primum ad sensum litterale, qui vasta
verunt pro tempore iiij et xxxm a quibus iu
das et ierusalem et iiij et xxxiiij et
xxx Et ut sciatis etc. Item ps in q
ostenditur quod tempore fuit propheta scilicet tempore
captivitatis duarum tribuum quod ex hi
storia dan xiiij patet ubi narra
tur abacuck propheta missus fuis
se cum cibo ad danielem i laci
leonum qui erat in babilone an
gelo eum deportante quod patet da
niel de historia qui a nabuchodonosor cap
tivati erant fuit utrumque i primo dan
quamquam apud ebreos habet ipsa non
legatur historia scilicet de missione
abacuck ad danielem sed de theo
dotionis historia translata est sic
dicit ieronimus dan xiiij ergo sed qui re
cipit et quod quidam recipiunt etiam
historiam et quidam non, ostendit quod
ex illo vero duo quod sed recipiuntur
sed non recipiat Et quod utrique da
to habeat suum propositum vero de dan
xiiij quod quidam dictam historiam calu
mniantur a quibusdam vero recipitur
sequitur in textu hic volo ostendere sed quos
recipiat scriptura illa de missione
abacuck dan xiiij sed non reci
pit utrique est pro nobis, Item duo
super abacuck prophetasse adversus
babilonios et nabuchodonosor qui captivaverat
duas tribus quod enim recipit tunc est
planum quia post tempus eius sed facta in post
captivitatem duarum tribuum prophetia
abacuck tenetur contra captivantes
scilicet babilonios et nabuchodonosor quod non
recipit et tunc scribit sicut propheta
qui ventura cognovit scilicet captivitatem dua
rum tribuum pro babilonios parata
destructionem ipsa xxxiiij re qui
predabis non et ipse predabis etiam
ista omnia preuidit plane scribitur
in historiis scolasticis ubi dicitur potest
abacuck fuit de tribu simeon
hic preuidit captivitatem ierusalem ven
turam et advenientibus caldeis fu
git in ostracinam et colit idola
tra israel discedentibus vero inde
reliquiis in egiptum reversus est in terram
suam et sepultus in proprio operis sui
tausacus adversus deum, cur impius
vastaret populum dei et sanctuarium
eius, cur ipse clamaret et non ex
audiret etc., in consolatione apparuit ei
dominus calcantes sustentationem nationem
futuras pro nabuchodonosor pena in co
la murmure quasi est ad partes
interim si liceret, scrota pro quod b co
dem tabe se plexo videbatur propheta
ei de blasphemia inculpari probari
dicit videns quam temeraria verba sit
loquendo eius excusatio et tangitur
hic tamen pro non ponit via prophete quibus
dicit adversus deum causari vel aut
pabulum videbatur 2o tangitur eius
causa vel id vero excusabilis ind
tur ibi Et hec dicit pro metu et pre
mente angustia 3o dicit quod gratia
et pena humane ipsa loquebatur
ut sed et hic gratia accipe, dicit ergo hec
enim in mundo tamen quod dicitur in prologo ista
tantum propheta cur, nabuchodonosor iiij et xx
nescientes aurum, cum ergo non fuit propheta
vero ipse bene sciebat sed hec dicitur in
pena populi in igne conflari sicut in
igne patet aurum et argentum

hoies vo i tepti lebr et tamen hu-
liaos Job xxxiiii a ung locq est
iqo gflarz et zs puos dem in
iuestigalia pd xi etua in gplye
ablia st iudicia eq et iuestiga
biles vie et psiuds sapie et siue
eq pro xi e altitud z q non
ita videt deq j pz xvi no uis
iuitud hois iudico ego ho at
videt ea q patet dns at intu
et tre Et quid si egrotq, sopita
ps j qua ondit q pha no de
bebat causai aduisq dmi sino
audiebat clamios ob pprou
q no cait exaudicdi q p'o
ondit p silitue, supitaz a pru
deti medico zo hc gfrmat p
duite, ibi q itliges ha sua
pz sciens clemetie sue psda
q q ordiat i fine, alz mesuas
scdm q no debito ordiat fi d
incaz gsecuitq sit j tbo po io
micordiz gsetq su ut ondet
ime dno iusce ocem paciaz ad
fortoj cor q crediturus st illi i
vita etiaz, sz no defiuq j tor-
o et budicq deu oi tpe j tor-
po budtais deq z pr xxxiii bn
dica dnm i tpe todie iuj oi tpe
bude dm et pseuauit aut-
pom et glass in labore et dolc
q tor pey liber glabor i mi
mitaty meis et tde et je y
vbi nos habey sa olim loquor to
tifans in qestate et vasti ta cla
mito gt glo xcoi tuc sit i apt
septio q amao vbq meo r lde
bo psuaicao et misitordia in
vocabo ut quid aliq pusillaia
et teulis dm iuotat ut a pn
tibq tbulacoibq eruat et m
minictes rpellat, sic stus xp
et bellator tuictq stc scus ap
paulq q dicebat ko viii Qs
nos separabit a caritate tbula
an agustia z ad e q sc psm
ad pacientiaz et ad plangs
dm ad gstaas tbulaos et misiaz

xemie desidat Job vy hec sit in gso
laco ut affligens me dolore non
parcat sz ma xxx. e in ego i flagel
la patq su

O

nus quod vidit abacuk hic
incipit abacuk ppha et
dividit i d sz phem et ti
q incipit ibi vsqz go ppheo
p'o tangit brevit ma lib ppha ou
dicitur onus i ppha de malo pene
veniente sup rgm babiloie, sic
cu naum pphat con assiros q ca
ptiauit rgm xx tribuu in p xo
vy sic iste pphat con babilonics
q captiauit rgm duaz tribuu
in pz vltra hc tat ad gsolacoe
oru q destructo p cyru rige pse
ru et dacui rige medoru babilon
rgno duc tbq fuit de capti te li
bate j scdo pe zo notificat auc
to noe tu dr abacuk et eo offi
tu dr q vidit sppbice de tpe liq
pphe dr xcoq in plego et expo
tos inu dni couter q abacuk
pphat de destruicoe babiloe pq de
stuco tepli et ciuit ihrlm per
caldeos, vsqz qo hic incipit tctatq
et dividit i d q p'o por pphe deme
tiaco zo euisdo ord tao iij s pm
ppha adminidb pspite nabuor tpa
lem cu ipe eet ydolat pessiq et
eq pps, eta hc p'o mouet dno qos
zo audit eq rusio tao ij pa in
d q p'o par ipiq nabuor pspaco
zo eiq pspit abusio i hec est forti
tudo pa in duo q p'o quit ppha de
pspite nabuor con iudeos zo con
ppos alios ibi aspicite, eta pm d
ppha no solu in pnasua sz a cor
iustozi sui ppli d vsqz qo doc clama
i oroe con nabuor maliciaa tepli
et ciuit destrucoq et ppli i capti te
detencoq et no exaudies voci fabor
ad te vim paciens, i agustia de
obpproe ppli mei et no saluabis
q d multu tardas nos exaudie
ruac ondisti m miq te nabuor
et xpotitq sui et labo, i agustiam
ppli mei vide predam q caldei pp
tauit scai de iudea gsiq pnosa

et vasa templi s. mille phialas au
reas ciltos xxx ciphos aureos
xxx. ciphos argenteos cccc x alia
vasa mille et oia vasa aurea
et argentea quinque milia cccc
omnia attulit Sasabazar cu
hijs q ascendebat de trasmigracione
babilonis i ihrlm i esdre p°. et iniu
stitia tota mc ligu n iudei iuste pu
niuntur ex pte dei tui nabu. et
cus exercitus hec exequebatur volu
te iniusta et iniqua, cuiuc respiciens cd
tectos, i caldeos tui nois contemptos
ostendo eis ptatem et gliam tpale
et tantos gaudiute ipio i nabu
et eius exercitu iniusticie, i ppim iu
daicu tolerante te, et facies hoies
qsi pisces maris et qsi reptilia no
habentia ducem, et p hc vi q nolla
bes cura plus de hoibus q de bes
tijs irronabilibus de qbus dr. Apos i cor
ix. nuq cura e deo de bobus, et
factu est iudiciu s. puisu et oidi
tio vi, potencior q vitas suam
sit ppt hec lacerata e lex q sunt
q dictam legis natie pt et
referri ad legem mosaica qua co
tempserut caldei, et no puenit us
ad finem s. debitu iudiciu s. exe
cuco iustie s. magis ei contrariu
Cra ipsius s. nabu. prevalet ad
nocendu iusto s. ppim iuda i quo erant
multi iusti In ppo at nabu. nl
li cu oes erant ydolatre ppterea
egredit iudiciu puisu iudei n
in babiloniam ducti scepte iu
ste condempnabant ad facultatu
suaru amissioem et alii ad mor
tem, hic est alit expor rhendo
ad dm ppterea i ppter predicta videt
q a te egrediat iudiciu puisu
et hoc hoibus psundtate iudicior
tuoru quidate nescientibus et s
hc ppha loc assumes psonam in
firmorum et expositio hec magis
sonat dictis scoi et alior doc
torum Aspicite hic onit ppha ad
mat potestatem nabu. contra alias
gentes cu dr aspirate i gentibus et
videte i videbitis mirabilia q
opus factu e, i cito fiet q nemo

credit, nulli n videbatur credibile q
regnum nabu. sic dilataret tam in
puo tpe vo sedit Cra ecce suscita
bo q d. istud mirable no fiet huma
na vtute s. volutate mea. caldeos
gente amarm i valde crudele et
velocem ad ambulandum et pugnandum et
ad regna multa subiciendum horre
ribilis ex aspectu terribilis ex actu
ex semetipsa iudiciu et onus eius
egredietur i ex actibus crudelibus
incebit finalit a dno iudicaret
puniri pt exprimit diffuse ca° y
leuiores pardis equi eius q logit° e
pabo ad designandum velocitate equor
et equitu, oes ad pdam venient i
ad rapiendum oia pdonis aliorum fa
cies eorum ventus urens i sic ventus
urens velociter cosumit segetes sic
caldei suo ipetu sbiacent sibi gentes
vo sedit et cogregabit qsi arenam
captitatem i multitudine captivorum inu
merabilem et ipse de regibus triumphat
et pncipibus desubtus eorum, et tyrannum
q cantr alijs formidabiles et diri
ridiculi ei erunt i mia derisionis
q faciebat eos duci i cathenis
ad ostentationem sue victorie, ipse sup
oem munitionem ridebit reputans se
posse eam funditus capere vo subditur
et comportabit aggerem z tunc mu
tabitur spus q nabu. pus multas
victorias i turriet cornicarum et mi
serias habitabit estimans se bestiam
vo subditur et ptransibit et corruet
s. a dignitate regni Dan iiii o dr
nabu. regnum tuu transibit a te, h
e hec onit dest ptas sibi data ab
ipsius q victorias sibi concessas diui
na vtute ad pugnandum peccata mltarum ge
tiu no attribuebat deo s. ydolo suo
vo subditur hec e fortitudo eius s. sua
reputatio dei sui i sibi pueniet a deo
2 suo falso, Nuqd no tu a pn° i abet
no solus es deus tu q es deus meus
verbu e pphe qfitentis vitate diuine
natie iuxta falsitate ydoli ut oppo
sita iuxta se posita mag elucescat
tibi, et no moriemur s. p ptatem
regis babilonis s. saluare nos volunt
dns i iudiciu i i correctionem tuc iustic

posuisti eū i disposuisti forte i das
ei fortitudinē ut corripiet multos
peccatores per eū, mūdi sūt oculi tui q̄
nulla i mūdicia pt̄ in te ee̅ ne
videas malū, q̄ ponit̄ et ī fr̄i
re ad ini q̄tē, nō poteris eaꝝ asp̄
bado expō q̄ concludit. Quare nō
respicis sup̄ iniqua agentes i sp̄
caldeos imq̄ voluntate nos
obprimentes eo malicia ī premē
do et taces cū exponat ut ḡ to
tū in hamo sublevat̄ cō litt̄ hic
de rege babilonis sub metaphora pis
catoris q̄ cū hamo paucos capit
pisces et plures ī sagena et ītē
erit rex babilonis in prīmo paucos
sibi subiecit postea multos valde
sup̄ hoc letabit̄ i sup̄ victorias
multas et magnas. Propterea īmo
labit sagene sue cō i ydolo suo
qd̄ vocat̄ hic sagenā et retie
suū q̄ victorias ḡ gōtē ipsas a do
attribuebat ydolo suo ut dicā ē
cā in ipsis in crassata ē pes eo
i sua ptātis magis filiata. et cibus
electus eo dicit̄ in quo delectabat̄
sīc gluto ī cibis et potibus. Propter
hoc expandit sagenā suam i p̄ta
tem suā quaꝝ estimabat ab ydo
lo si h̄re ipsas et sic inter ficere gentes
nō cessat vnā gentem ḡ subia
cebat post aliaꝝ vel sic

Super custodiā, hic cont̄ post
dīu visio ad quā ḡ pro
sītū per prophetā et dicit̄
i dicit q̄ primo prophā se dis
ponit ad audiendū 2° describit di
vinū visū ibi, et respondit, circa pri
dicit Super custodiā meā stabo i loca
de scriptis sub metaphorā custodie for
talicie, obsessi, talibus n custodi
bus assignant̄ diuisa loca ad defē
dendū et vocant̄ custodie eoꝝ et
quilibet ē valde attentus sup̄ locū suū
q̄ si ēēt negligens subito posset vē
ret sup̄ ipsum et hic modo dō propha
se diligenter attendere ad percipiendū
divinū visum, et q̄ videat ad in
quietū, vel sic male moui quoꝝ
et i discrete hic dicit desp̄ divina
visio circa quā dicitur pō declarat sui
responsi descriptionē 2° explicat ipsaꝝ
visionē i et quid circa primū dicit scribe vi
sum i visionē ḡ confusione ad futuram
memoriā, et explana, i lucide et i
telligibiliter describe ut percurrat q̄ legit
eū i faciliter possit intelligere q̄ ad
huc visus procul, illud i sertur ad le
gē sicut dicit̄ scribe visū q̄ deo vō scribē
da ē visio ne detur oblivioni q̄ nō
īplebit̄ ita cito, et apparebit ī fine
i finaliter implebit̄ et apparebit per
effectū, et nō mentietur i veritas eius
evidens, si morā fecerit tardando ult̄
tiū desiderium exspecta illū i visionē
ī plerumque patienter, q̄ veniens veniet
sī mea ordinatione et nō tardabit ult̄
tamē licet videatur tibi vel peccati ī fī
nem differri propter implementis desiderium. Ec
ce q̄ incredulus ē verbis diuinis nō
erit eius anima recta q̄ distorta ē a r
ectitudine virtutis premie. Justus autem ī fide
sua vivet vita gratie, et iterū de fi
de forma tāte, et quō hic dicitur defi
cit regnū babilonie destructio et iuste
sī per rex vicia ī illo regnantia ē sī
bi dicitur in sexto pte que patebit
prosequendo ad maiorē intelligentiā dicto et
scienduꝝ sicut dicit regnum babilonis cepit
ēē multū potens tempore nabugor et durā
hec potentia tempore suo et filii sui et
cepit debilitari tempore nepotis sui bal
thazar sub quo destructū fuit regnū
Dan v loquitur igitur de tempore regis ba
bilonis vnius istorū recipit ad laquos
de tempore alterius q̄ quasi vna persona ibi re
putanda licet per maiori parte loquitur
de tempore nabugodonosor vinū igitur vicia propter q̄
regnū babilonis fuit destructū est ir
reverentia diuina q̄ fecit baltazar q̄
vasa consecrata diuino cultui humanis
vsibus applicauit. et bibit ī eis et op
timates et vxores et concubine eius et
interfectus ē baltazar eadem nocte dan
v. Ideo dicitur et quō vinū īducit facientis
potatū potantē decipit q̄ per hoc irā
dei meruit, sic erit vir superbus scilicet
baltazar q̄ i contemptū diuini fecit dicta
vasa i conuiuio apportari et ibi fuit
deceptus, et nō decorabitur magis cum
dicit et plus sit i i honorabitur pluribus
regno et vita q̄ dilatabit q̄ i fernus

suis populum inde captivatum interfi
cientibus ipsum per cyrum liberando
Deus ab austro. hic alludit pro
pheta historie eductionis de egi
pto que est ad austrum respectu iudee
et est sensus. Deus ab austro veni
et. i. sicut deus a parte australi venit
tunc pro populum ad terram promissionis de
ducendo sicut dicitur deuteronomii ii. Venit
dominus iter tuum habitans tecum qua
draginta annis sic veniet cum medis et
persis ad liberandum ipsum de capti
vitate babilonica. et sanctus. i. deus
qui est sanctus sanctorum de monte pha
ran. i. sicut deduxit populum per locum
illum inter xo. Ita deduxit populum
suum reductio in iudeam. Operuit
celos gloria eius. i. potestas eius glorio
sa in destructione babilonica. lau
dis eius plena est terra, quia de illa
destructione multe regiones sunt ga
vise que fuerant a caldeis af
flicte ut dictum est capitulo precedenti. Splen
dor eius. i. fulgur armorum exerci
tus cyri et darii qui dicitur splendor
dei eo quod ipse exercitus erat exe
cutor divine iustitie ut lux erit.
cornua in manibus eius. i. arcus co
tebi et baliste quia perse et me
di erant optimi sagittarii. Ibi ab
scondita est fortitudo eius quia victoria
illi exercitui concessa magis fuit
virtute divina quam humana. Ante
faciem eius ibit mors. In ebreo habe
tur pestilentia adventum enim
cyri et darii contra babiloniam
precessit mortalitas debilitans
virtutem caldeorum. Egredietur diabolus
ante pedes eius quia tales passi
ones frequenter fiunt per demones
sicut dicitur de egiptiis psalmo. Inmi
sit in eos iram indignationis sue. Stetit
hic incipit versus alius in ebreo et
refertur ad exercitum cyri et darii
qui stetit in obsidione babilonie
usque ad eius captionem. Ideo subditur et
mensus est terram quia terra babilonie

fuit divisa principibus exercitus secundum
suam porcionem. Aspexit adversarios
considerans et dissolvit gentes ba
bilonie cum adiuvantes. et contriti
sunt montes seculi. i. maiores princi
pes babilonie qui ante erant altio
res in hoc seculo. Incurvati sunt col
les i humiliati et devicti sunt
principes minores ab itineribus
eternitatis eius. i. a processibus exercitus
cyri et darii ab eterno provisis
a deo pro iniquitate i destructione
templi a caldeis ut dictum est capitulo
precedenti. Vidi tentoria ethiopie sunt
turbata et similiter turbabuntur
pelles terre madian. Unde quod dicitur
hic pelles in ebreo habetur cortine
Isti enim separatim fuerunt debellati
Nunquid hic tangit propter modos capti
vationis et deductionis in 2o. quia propheta pro
nunciabat captivationem modo 2o
applicat divinum iudicium. Ibi audivi
in 3o revertitur ad propositum. Ibi sol
tus enim pro adhuc in 3o quia primo
modos exprimit et 2o historie
iosue alludens. Ibi sol et luna.
Circa primum sciendum quia perse et medi
videntes civitatem babilonis inexpu
gnabilem propter murorum altitudinem et a
quarum fortitudinem longe a civitate di
verterunt eufraten in plures alve
os et per alveum principalem dimi
nutum intraverunt civitatem ubi non e
rat murus et hoc est quod dicitur Nunquid in
fluminibus. i. eufrate quod dicitur flumina
in plurali tamen propter eius magnitudinem cum
propter divisionem dictam iratus es domine
ad excidendum babilonem. Est enim tunc
vindicta quod dicitur vel in mari. i. eufrate
quod dicitur mare more ebraico quo omnis
congregatio aquarum magna mare dicitur sicut
genesis primo Congregationes aquarum
appellavit maria. indignatio tua contra
babilon quod dicitur sicut natalis diviso
eufratis non videbatur fieri posse
sine speciali adiutorio dei. Qui ascen
des sicut est in libris correctis et in
ebreo super equos tuos. i. super equos

persarum et medorum dando eis salute
in equitibus pugnantibus captiuatos
cum babilone fuit saluacio populi iudee
per cyrum liberantem eum a captiuitate ba
bilonis suscitabis arcum tuum i arcum
medorum et persarum quod dicit tui quasi
ad execucionem tue iusticie competenti
iuramenta tribubus que locutus es i
ad fruandum iuramenta que locutus es
abraham ysaac et iacob de terra
a tribubus possidenda terram per hoc
dicerat duce tuo et a qui de deserto
in iudeam fluuios scindes i eufra
tem mediante fundo ita quod est i spectu
eiusdem ad maiorem expressionem viderunt
te i effectum potestatis tue et doluerunt
montes i superbi babilonii quia
per aquarum fluxit i impetus eufra
tis a suo alueo deuiat modo predicto
dedit abissus vocem suam i fun
dus eufratis denudatus aquis ita
ostendit dei virtutem super babilones
ac si clamaret sicut dicit cap. 2 quia
lapis de pariete clamabit alti
tudo i ipse deus qui non sola dicit al
tus i gentibus sed etiam altus deus i absco
to sic dicit veritas et iusticia et hoc
per excellenciam sue altitudinis sol
et luna steterunt hoc quantum ad literalem
sensum historie yosue pugnantis contra
cananeos i fugientes diuina virtute et
assistente sic assistes virtus dei in me
dis et persis pugnantibus contra calde
os eo quod subditur in luce sagittarum tu
arum ibunt i eorum sagitte a te diri
gentur ad interficiendum caldeos et splen
dore hastae quia quod dicit tue quasi a te di
recte i execucionem tue iusticie i fremi
tu exercitus cyri et darii qualibus
terram i babilonem et i furore i in
vindicta tua obstupefacies gentes
ad auxilium babiloniorum venientes
Egressus es i egredieris cum medis
et persis eos dirigendo in salute populi
tui quia per illam victoriam cyrus dedit
populo licenciam reuertendi in iudeam sed per
in salute cum cristo tuo i cyro de quo
dicit ysaias 45 sic dicit dominus cristo meo
cyro et ad hoc quod cyrus i hoc de quo
ii michi sunt figura ihesu cristi et so
her licenciam ad ihrm cristus prius est i sen
sus ut sit sensus sic fecisti cum cyro ad
liberacionem populi tui ad liberacionem de babilone
sic eris cum ihesu cristo ad liberacionem populi tui
de inferno quod salus est figurata per salu
tem populi a cyro datam percussisti caput
i baltazar regem de domo impii i
nabuchodonosor denudasti fundamentum i ma
nifeste ostendisti eius tirannidem multa
per vindicte tue effectum maledixisti
sceptris eius i dominacionibus eius capiti
bellatorum eius i principi sue milicie
et subditis causa venientibus ut turbo
i cum impetu et furore ad dispergendum
me i populum meum in ihrlm et iudea
Exultacio eorum i destructione ciuitatis et
templi et captiuatione populi sicut eius qui de
uorat pauperem i absconditur i occul
te per vsuram uel alio modo viam fecisti
in mari hoc propheta vertitur ad narrandum
captiuacionem maris i babilone sicut i ca
pitulo 40 ubi frequenter i petitur quod modo fit
per diminucionem eufratis quod de hoc mare sic
et dicit cum dicit viam fecisti in mari i i eu
frate equis tuis i equis medorum et
persarum quod dicit tui eo quod a te sunt directi
in execucione tue iusticie In luto aqua
rum multarum quia alueus eufratis repen
te tota exsiccatus est sed tantum lutum
ibi derelictum ab aquis multis que ibi
ante fuerant Audiui hic propheta
apparat iudicium diuinum de captiuacione
iudee populi sui ad purgacionem peccatorum
dicit Audiui propheta i ffirmum intimantem
cristum tuum iudicium de eius captiuacione
et conturbatus est venter timui enim
ne peius incurreret ad iram prouocauit
te a uoce i intimus eorum contremi
escunt labia mea quia loqui i potens
sum sed tamen cum timore moui Ingredi
atur putredo quod captiuitas sup nos
inducta quia alimenta pultrefiunt cor ca
est pacient tollanda ut requiescam
a labore captiuitatis in die tribulacionis
i i tempore babilone destruccionis et asce
dam de caldea i iudeam per cirum licen
ciam ad populum accinctum nimium i armis
patrie sicut ii ascenderunt filii israel de
babilone captiuitate per predictum hostium

in via vel ꝑ ppꝰ acuitꝫ i dispositꝫ
ad ꝗdiend et lor hic ppha in ꝑna
ppli de babilonia reducti qꝛ tpe illiꝰ
captiuit ipe erat i iudea ꝟ histori
am dan xiiii et quīus nō sit an
tectari apud ebreos tn̄ ꝑbabilis re
putat sicꝫ sup posuit ppha modi
captiuit babilōe mortalit ex se
dicōe ciuiū hic idꝫ ondit ex defcū
victualiū dnꝰ ii anū aductū cyri
et darij con̄ babilonē inducit
tāe stilit ita qꝛ fortalicia non
potuit suffir mimi vo ꝯ ficꝰ enī
nō florebit i ita modicū florebit
qꝛ faciet fructū modicū quē pro
nichilo reputaꝰ ꝟ qꝛ dr ij phisꝰ qꝛ mo
dicū ē qi nichil reputar et ecꝰ ꝟ ꝯe
modi loqndi qꝛ dr nichil ē in arbo
ribꝫ qꝛ ibi ē modicꝰ fructꝰ et
ita intelligit qꝛ subdit nō erit ger
men i vineis oliuis et arnis
Obsidet de ouili pecꝰ qꝛ ꝑ de
fectū pastꝰ aliā potant viꝰ
fructificacōe Ego ait audita ba
bilonis destructōe et ppli inde libera
cōe ppha exclat ꝯ ego aut in do
mino gaudebo applaudens dnē
iusticie et libacōis ppli inde videns
et exultabo i deo ihū meo i sal
uatōe meo libante ppm meū
de captiuitte babilonica et filij ihe
su ē non appellatiū ꝟ qꝛ dtm̄ ē
hꝰ libacōe de captiuite babilonica sta
tuit libacōis ꝑmū de lymbo i fra
bi tua siēda p ihm xm et tm̄
qꝛ libacōis videbat ppha futurā
Do ihesu ecꝰ hic ē non ꝓm deꝰ
deꝰ fortitudo mea educēs me sua
ꝟtute pᵒ de babilōe ꝑgrede in
fino ut dtm̄ ē Et ē v̄bū pphe
loquētis in ꝑna ppli i babilone
captiuati et i lymbo detenti et po
net pedes meos qꝛ i ciuoꝫ qꝛ re
deuntibꝫ de captiuite babilōe dedit
ꝟtute et agilite gradiēdi et li
beratis de lymbo ꝟtute egredi
endi et ad celū ascendendi vo sꝫ
Et sup excelsa deducet me victor
qꝛ ppꝰ de babilōe redicens ascendunt

ad iudeā que ē tria motosa et
petrosa qꝛ vect in ihlm et ibi tē
plū fundat in mōte syon pᵒ cꝰ
dre iijᵒ et detenti i inferno ascēde
runt i celū cū victorē i psalmis
canētꝫ Tra ppꝰ redicens de ba
bilone dnm̄ laudant i via et
magis i timō ꝯ Esdre pᵒ iijᵒ
et sꝫ sn̄ xᵒ ascendentes cū dnis
laudibꝫ ascenderūt in illis sine
fine ꝑseuarites pᵒ lxxxiiij be
ati qui habitant i domo tua dne i
scla sclorꝫ laudabūt te ad quā
nos pducat q' sine fine viuit
et regnat i scla sclorꝫ Amen

Explicit exposicio lralis abba
cuck. Incipit sup Sophoniam

Tradunt ebrei et in isto plo
go ꝑtr ieroꝰ ꝑhiꝰ modi
pmo ponens quandā r'am
ebreorꝫ pphe ꝑna descri
bit 2ᵒ potr nītpcacōis nōis
qꝛ pphe ꝯgruit ibi Nota zophe
3ᵒ respetit carilez pphe gnacōis ex
qua spualꝫ elicit ibi Iste qᵒ
ppha 4ᵒ dt cuiꝰ regis tpe pphat
ibi Iosiam regem Iude 5ᵒ mā
pphie tangit ibi Io dcꝰ ꝑ pphaꝫ
In pᵃ pte ꝯmēdat ppha sue
descripte ex tribꝫ pᵒ ex officij dignita
te ibi hꝰ si vm ē Sophoniā pphe
ta 2ᵒ a nōis ꝯfiguracōe ul ꝯgru
itate ibi Cꝰ nōie ut ita dicā
pphico 3ᵒ a gnis nobilite ibi et
glosa maiorꝫ ꝯ dt qᵒ Tradunt
ebrei i ꝟgulari dicit et alia
sꝫ plana vellicans sicomoros
i decerpens folia sicomori et ali
arū arborꝫ ad pasti aliūꝫ peco
rum de qᵒ vide s' in 2ᵒ plogo
sup amos hꝰ si vm ē ꝯ hic de
scribit ꝑna pphe ꝯm ad duo s'
ꝯm ad ꝯfiguracōis nōis cū dr g
nōe ut ita dicā ꝯ 2ᵒ ꝯm ad
nobilitē origīs ibi et glosa ꝯ dt
qᵒ si vm ē qꝛ ebrei tradunt So
phoniā pphā q' ut ita dicā per

quandaꝫ cucmēdat demiā⁹ sicut
dr̄ nilici egregia forma noiat⁹ ē
noīe ꝓplitico i ꝓplialis officij ꝑsigñ
tiue et i ettas glosa maioꝝ suaꝝ
stirpe gniat⁹ ē hc̄ vm̄ est sīut
bis ī construcc̄ et sepe vba q̄
plures ꝯsumunt ī fine sine ut
tur et ī ouidio eplaꝝ tu dn̄s ti
vij tu m̄ fiat cās dr̄ bersaīs
achili dicit̄ qz cr̄ ē noīe ꝓplio
i ꝓplialis officij ꝑsignatio uel
ꝓplicite ogn̄o in ipā n̄ ipōslāē
noīs licet ꝑsignatū videt̄ q
eēt ꝓphā similiū et ita vr̄ expo
ne lr̄a sequēs q̄ dr̄ q vt̄q no
mē intꝑtatō ꝓplie one cet vt
sequēs lr̄a expone ꝑcedalij
dicūt q q̄mol ē ibi vna dcō
dicūt n̄ q quinō quimoīs dr̄ col
lectio i in vno ordīe si nō ē m̄ltū
in vsu et ꝑ hc̄ dr̄ scō⁹ ut ita d̄
tam q nj⁹ ꝑcedētes ꝓplie con
nūant̄ hic Sophocle dicit̄ n̄ q
ephrie sit ꝑm⁹ est qz ꝑꝑo hc̄ ꝑ
vnū ē ut b Sophoniās ꝓphā in
quadā quoꝝ ꝓpha et glosa ꝑ
pe maioꝝ suoꝝ i ꝑcedēcon ꝓple
tacꝫ gniat⁹ ē c̄rudeꝫ sit de vi
tate lr̄e ꝯsta lr̄a calupnia
hꝫ de malfesta ī ognite et ē
ibi solcotisin⁹ cū q̄ mō sit tn̄
masclī gnīs teste pscriano qui
dr̄ in quinto li⁹ maioīs volūīs
ino antecedēte qn̄ nō sc̄ vbalia
sī pticipialia masclia sc̄ ut li
stellio gurgulio qn̄ vō sc̄ vbali
a sī pticipialia fēia sc̄ ut ocō ac
cō ougao guicō intellectō C
qz dr̄ dicēq de vnio vnio nō
iuemt̄ ī sētō ꝑm̄ q sic ꝑ tūc
ꝑ sincopā dr̄ ab vnio cōiꝰ q
ē non vbale descēdens ab vnio
nnis ie q̄rte ougao hā ab
vnij na m̄ dr̄ hic vnio lap
preciosꝰ sic dcūs q tm̄ vnꝰ et m̄
qua dno ul zs sīt ineūnt et
vnio dr̄ punctū in decō ul tasse
et sic dcō q pō si aliq̄ sicut
sit i puncta i tasse sic semo st

sex et tuc dñat a quq̄ cūsira a
qm̄ hijs dictis lectori iudiciū de
linq⁹ auū ab auco aucꝰ q ē
cupio cupis q m̄ltū auet nepo
tes pauū ꝑm̄ auū d̄i ꝑꝑe auū
amariā nō amasiaꝫ ut qdā sc̄
libri hn̄t aliā n̄ intꝑtat⁹ sꝫ aa
rias s dicēte dn̄o uel verbū dn̄i
uel ꝑꝑs sustitās dn̄m ul ꝑpl
vigilans dn̄o amaiās et aliā
indignat⁹ dn̄s ul furor dn̄i
amasias vn̄ hc̄ in ī ꝑtacōi
b⁹ attauū pauū ꝑm̄ q̄i altū
ꝑ auū et ibid dr̄ q ꝯsiaug
q̄i longe ab auo et talc gnq
dugor et ꝓplie quadrigas ul
aurigis ꝯpant ūn̄ de Elia dr̄
iiij R̄ n̄ pat m̄ currꝰ isrl̄ et
auriga eꝰ sic dr̄ de Eliseo iiij
R̄ ꝑm̄ dr̄ b ꝑꝑꝰ auriga agi
tat currꝰ portat doctor qz g
moēs pēti ꝑ paciam sustēt et
sacri eloquij docet verbis et
turꝰ dr̄ et auriga currꝰ q et
tollando agitat non sophonie
et hic ē noīs intꝑtat⁹ cōmedi
et ꝓplia a ducbꝰ pō ab offiō
sublimit̄ ibi alij aliāꝫ spectaꝫ
o a ministioꝝ coquine ibi alij a
chamī dn̄ zo cōmedit quelēn
vtriusꝫ ibi sūuc ꝯt spectaꝫ et
dr̄ qz non sophō ē hc̄ non so
phonias et et vtriusꝫ i vtrāꝫ
intꝑtat⁹ quē ꝓphē s ut hēat
spectand officiū et notitiā m
stioꝝ et hc̄ ꝓbat̄ ꝑ ꝯ ꝑ vm̄
dn̄ sc̄m ad Ezechiele ꝓphā
s filij hoīs Ezechiel vō et
moin eiꝰ ꝯste qz ꝓphā hic v
petit̄ quando ꝓphē spūal tū dr̄
de fortitudīe itaꝫ dn̄ nat⁹ ē sce
mo dn̄ et ondit̄ qz hic q sic
ꝑsona a pria nascit̄ sic et dō
mi oritur a dono lr̄a ē plana
de fortitudīe itaꝫ dn̄ nat⁹ ē smo
dn̄ hēt notā q fortitudo vite dꝫ
ꝑcede smoē doctine ut plus qꝫ
faciat q̄ doceat actꝰ pō cepit
ihc̄ facē et docē Et ꝯ xxx in
dr̄ ꝯsumabit disciplina et tūc in
cipit et Ecc xlv ꝯsumcio ll

ab ppha q̄ igius et vbū ipius q̄i
facula ardebat et .lo. v. de Johe
bapta dr Ille erat lucerna ardens
et lucens tm̄ lucere ē vanū tm̄
arde' parz arde' et luce' pfcm̄ et
de ßmoē dei nata ē magitudo
dm̄ h' nōtur qr doctor non debz
ex doctrina sua querere magnificāz
ppriam s3 dei laudē et glām i tess
ij Exhortaō nr̄a nō de errore ne
qz de inmūdicia neqz in dolo sed
sic pbati sumus a deo ut crederētur
nobis ewāgelium ita et loqm̄ nō qr
hoibz placētes s3 deo qui pbat
corda nr̄a et sbdit' ibi nec queri
tes ab hoibz glām vel Coloc iij
omē qr cūqz facit in vbo aut in
ope oīa facite i noē dei nr̄i ih'
xp̄i grās agētes deo et patri
i cor x dr oīa in glām dei fa
cite Itē Eccl li dedit m̄ dns li
nguā cuiusqz et in ipā laudabo eū
Et de magitudine dm̄ nata ē hu
militas qr quāto qs dm̄ verius mag
nificat tāto seipm̄ magis humiliat
Gē xviij Rogo locutus es ad dnm̄
tum impedicor et lacdior lug
nec sum ita dr marci pō veiet
fortior me pq me erat magnifica
tis dei nō sum dignus pcūbens sol
ue corrigiam calciamētoz eius et
te humilia' sui Nata ē ergo humilitas
h motū non ß exitiat i cor xv
non sū dignus vocari apls et ad
de qr de Thusi i de humilite na
ta ē zophonias i dm̄ specla'
i sblimatus ad arce specla' qsi
gnificatur luc xix zacheo dr de za
cheo q' statura pusillus erat q' as
cēdit arborē sicomorū ut vidēt ihe
sum Sicomorus intpretz ficus fatua
Grego Conteplari dm̄ nō pnt
qui se sapiētes videt qr tanto
longe ab eo sunt q'nto apd se
metipos humiles nō st qr i eoru
mētibus dm̄ tūor elacōis crescit
creati ctēpla q' claudit Josias
rex iude Cōmedatur aūt hic
rex ex tribus pm̄ ē qr deū sapuc
coluit zm ē qr ydoloz silacra et
ydolatria destruxit ibi Josias silacra

zm ē qr festū pasce i tm̄ missum
multis tpibz celebrat' ibi vbi nūqm
custodisse pasca zm deo poibz
iiij R xxiij Similis illi no fuit
añ eū rex q' reuct' dnm̄ in oī
corde suo et i tō aīa sua et in
vniūsa vtute sua iuxta oem le
gem moysi neqz pq eū surrexit
silis illi et ij palip xxxiiij
octauo regni sui anno cū adu
cet puer cepit q're dm̄ patris
sui Josias dr silacra q'm iniusse
te iiij R xxiij q'i p tōm ij iiij
et ij palip xxxiiij sculptilia
succidit atqz cmīuit mūdat' iudā
et ihrlm ab excelsis et lucis si
mulacris et sculptilibz q' pr
eius amon ij palip iij amon
cūctis ydolis que manasses fecat
fabricatis ymolat atqz suiuit
iiij R xxi Crezit' i immūditiis qs
pat eius sumebat et adorauit eas
ut aūs eius manasses iiij R xxi
Edificauit excelsa q' dyssipa' pat'
eius Ezechias et erexit aras ba
baal et fecit lucos sic fecit achab
rex isrl et adorauit oēm miliciā
celi et coluit eaz vba dm̄ de eo
ij palip xxxiiij In oibz regibz
iude Eccl xlix dr pter da
uid Ezechiaz et yosiā oēs pecca
uīt Si q's videt Ezechias et da
uid pcessit Josie Rnō Ezechias
pcogitaūs fuit in miraclis p g
sucts ysa ij et ysa xxxviij da
ui humilite et spū pphie Josias
vō i cultu religionis vel pt dici qr
Josias sempr fuit melior et fer
uentior Ezechia s3 nō ipi dauid posst
etiā dici qr dauid nō pre dr rex iu
da reges n iuda dm̄ pre q' i ihrlm
regnauit sup duas tribus tm̄ reges
aūt isrl q' sup x tm̄ in samaria re
gnauit dauid vō sup duas tri
bz et sup x regnat' vnde pacō sc̄
dicta ipm̄ non attingit s3 illos
q' tm̄ duabz tribubz pfcebantur
qs oibz melior fuit silis ei fuit
Ezechie de ceteris regibz iuda dr
i hystoria scolastica Si quis de Josia
dicat qr Josias melior fuit eo s3

Ezechias fuit tamen ... cuius iustitia ma-
gnificatus est preclaris bellorum titu-
lis quia mandata fecit dominus ei solis
regressum addidit annorum et stragem
hostium dedit per angelum in quo etiam
serpentem eneum. Regum iiii capitulo xviii
de Ezechia confregit serpentem
eneum quem fecerat Moyses. Et iterum
magister dicit in hystoria quod Ezechias
confregit serpentem eneum quem fecerat Mo-
yses et pulverem eius dispersit in tor-
rentem Cedron. Et notandum quod quidam dicunt
quod hec verba tractata sunt a Josepho
que continent hoc dictum quia nec hec inveni-
untur in textu nec in libris Regum et
Paralipomenon. Aliter potest dici dicitur in hysto-
ria scolastica de Josia quod vestigia
ydolatrie redegit in pulverem et quedam
vestigia serpentis enei quem confre-
git Ezechias. Unde in prologo
Sophonie scilicet Josias serpentem con-
triuisse verum dicitur quod aliqua fragmenta
relicta fuerunt ab Ezechia que prius ab
ydolatrantibus iudeis habebantur in
reverentia que fragmenta comminuit Josi-
as vel potest dici quod hoc quod dicitur comminuit
non est de textu prologi licet inveni-
atur in multis libris et tunc constru-
atur litera sic In quo, id est in materia qua placat
cui errori, id est ad quem errorem ydo-
latrie inductus prius Josias deceptus
superstitione ydolorum adimplevit, id est in
blasphemie reparat eneum serpentem
factum a Moyse Numeri xxi. Non di-
cit quod destruxit quia hoc scilicet de Eze-
chia iiii Regum xviii sed quasi innovatum
minuit ut comminuit ut communem ad ali-
quam partem de sicut quod adhuc in reverentia
habebatur intelligatur sic predictum quod
Josias comminuit et Ezechias con-
minuit et tunc construitur littera sic In
quo, id est in materia qua placata minuit ut comminuit
serpentem cui errori inductus prius
adimplevit, id est perpetravit admittere non
scilicet per se ut ipse prius in quo deceptus
tunc superstitione et viciosa religione
ut supra institutus observatione ydo-
lorum, id est cultu ydolatrie. Unde custodiens
se pascha iiii Regum xxiii dicitur Ne-
c enim factum est tale phase a diebus

iudicum qui iudicaverunt Israel et omnibus di-
ebus regum Juda sicut in xviii anno regis
Josie. Et eadem causa scilicet ii Paralipome-
non xxxv capitulo. Iste deo placuit hic tegi-
tur prophetie que consistit in tribus in
Iectum destructionis in Israelitas, se-
liberationis et civitatis Jerusalem reparationis se-
cunda causa satis patet in littera. Dicit glossa
... scilicet bonum te regis Josie gen-
tibus scilicet philisteis moabitis et am-
monitis littere prophetie Sophonie ii
capitulo Gaza destructa erit et ibi
nominantur civitates philisteorum que de-
struende erant. Item in eodem capitulo
Moab ut Zodoma erit et filii A-
mon quasi Gomorra et sequitur in eodem capitulo
et perdet Assur et ponet speciosam
civitatem in solitudinem et hoc dicit tantum Nini-
ven Assyriorum iudicium scilicet condempna-
tionis et destructionis quia sonat prophetia
gentium. Unde dicitur Gaza destructa erit
Moab ut Zodoma et prophetia vero Israel
salutem, id est liberationis a captivitate et
civitatis Jerusalem restaura-
tionis in Esdre iiii tunc temporibus Zorobabel sequi-
tur quam continuat destructionem. Re-
vertere ergo virtutis quidem tabernacu-
lorum Jacob et tectis eius miserebor
et edificabitur civitas in excelso su-
o et templum iuxta ordinem suum fun-
dabitur. Templum ... demonstravit
Sophonie ii^o.

Verbum domini quod factum est ad Sophoniam. Sophonias
in duas partes dividitur in
prohemium et tractatum qui in-
cipit ibi Congregans ... In pro-
hemio notificatur Sophonie status
eius et tempus. Verbum domini quod factum est
ad Sophoniam per hoc ostenditur ipsum
fuisse prophetam, id est per spiritum non voluntate
humana allata est aliquando prophetia sed spiritu
sancto inspirati locuti sunt sancti dei
homines et iste est status eius medius
inter deum et homines per hoc quod prophe-
tie divine participatione sunt ... quod
salvatur per homines. Ergo dixi dii
estis et vos ... illos dixit deos
ad quos factus est sermo dei. Sic
notificatur eius genus cum dicitur filium Chusi

secundum ritum ebreorum iste fuit propheta eo quod exprimitur nomen eius in principio prophetie filii sui sic dictum fuit propheta et idem est intelligendum de aliis talibus hic nominatis licet non habeantur eorum prophetie etc. patet quod iste sophonias non solum fuit propheta sed de genere prophetali quod pater eius avus proavus et attavus fuerunt prophete secundo notificatur tempus cum dicitur in diebus Iosie etc. ergo patet quod iste prophetavit ante tempus babilonice captivitatis. Congregans congregabo. hic incipit postea tractatus qui dividitur in duas partes scilicet in comminatoriam et consolatoriam que incipit in tercio capitulo. In duo quod primo comminatur peccatoribus generaliter secundo magis specialiter ibi Et extendam circa primum dicit propheta in persona domini Congregans congregabo a facie terre et ista congregatio non est ad salutem sed ad penam quod patet ex fine litere per ubi dicitur et disperdam homines a facie terre et sic modo accipitur congregatio sicut rete pro toto in hamo sublevatur et congregatur in rethe suum etc. comminatur penam peccatoribus generaliter cum dicitur congregans homines id est homines peccatores ad penam et quod sententia per hoc secundo comminatur quod hec pena extendi debeat ad ipsa cum dicitur ad penam et pecora etc. Extendam hic comminatur peccatoribus specialiter et primo Iude secundo principibus et ceteris tercio ibi primo pars dividitur in quatuor partes quod primo sit comminatio sacerdotibus secundo principibus tercio religiosis quarto [illegible] occultis quarto concluditur tribulatio [illegible] partes patent prosequendo ista tamen de [illegible] non est [illegible] quod de [illegible] partis ponatur [illegible] sit in dispositione aliorum prophetarum. circa primum dicitur in persona dei Et extendam manum meam super Iudam ad puniendum eos primo peccatorum et super omnes habitatores Ierusalem que erat metropolis Iude et ibi vigebat vicium ydolatrie in quo magis erant culpabiles sacerdotes qui tenebantur extirpare et divino cultui intende-

re. disperdam de loco hoc reliquias baal id est ydolatrie cultum et nomina editorum cum sacerdotibus dictum dicitur custodes loci ydolatrie qui eorum tuebantur et eos qui adorant super tecta miliciam celi id est solem et lunam et alios planetas tecta in domorum [illegible] erant plana et ideo ibi ascendebant ydolatre ad videndum et colendum plenius sydera et iurant in melchon qui simul colebant dominum et ydola et in eorum reverentia iurabant per ipsa. Et qui autem. De post tergum dominum eius legem et cultum dimittentes. silete a facie domini id est silebitis sicut deiecti et confusi quod iuxta est dies domini id est tempus sue vindicte. Quia preparavit dominus hostiam id est primum Iude ad occisionem sanctificavit vocatos suos id est ebreos hebr preparavit verbum in ebraicum hic positum equivocum est ad preparare et sanctificare. ebrei secundum unam significationem et translatio nostra accepit. Isti vocati a deo sunt sanctificati id est applicati ad executionem divine iusticie et isti fuerunt caldei. Et erit hec est [illegible] in qua comminatur principibus cum dicitur Et erit in die hostie dei id est occisionis peccatorum sed ordine divine iusticie visitabo super principes et super filios regis. Sedechie filios quos sententia nabuchodonosor occidere et oculos eius [illegible]. Et super omnes qui induti sunt veste peregrina id est vestibus alienorum deorum deputatis. talibus in utebantur sacerdotes [illegible] quod cum divino cultu ydola colebant ut predictum est. Et visitabo super omnem qui arroganter ingreditur super limen id est ingrediente domino domini magis ad suam pompam quam ad dei reverentiam in ebreo tamen habetur super omnem transilientem limen quod aliqui volentes sequi sacerdotes dagon et cultores eius qui non calcant super degelunen templi dagon. i. Regum v. sic ingredientes templum domini limen transiliebant ut sic eos saltantes suis dicta [illegible]. Qui complent domum dei sui iniquitate et dolo ibi tractantes

negociacios et filia ut d(icitu)r d(e) i(ll)is que sunt iniusticie et doli annexa. Et est hec e(st) tercia p(ar)s i(n) qua co(m)mina(tur) et vulgariter d(icitu)r vox clamoris a porta piscium sic vocata q(uia) ex una p(ar)te p(ro)pinquiebat mare et p(er) ea(m) intrabant pisces i(n) ih(e)r(usa)l(e)m et erat i(n) muro exteriori et vlulatus a secunda i. a porta s(ecund)a correspondente i(n) muro (etc.) et quia no(m)inant(ur) a collibus i. a monte syon i(n) quo erat templu(m) et domus regia q(ue) claudebantur muro t(er)tio, t(er)tia q(uia) clausura fecit Salomo(n) in ih(e)r(usa)l(e)m et p(er) ista ostendit q(uod) totius p(o)p(u)l(u)s erat affligendus i(n) ei(us) p(er)cuti(ur). Vlulate habitatores pile i(n) ih(e)r(usa)l(e)m ut dicitur expositores co(mmun)iter q(uia) ut dicit expositores co(mmun)iter q(uia) de pila eo q(uod) e(st) i(n) medio iudee s(ed) pes potius q(uam) pes de pila q(uia) s(ed) pes e(st) in medio corporis. Est pila pes pontis pila ludus pila taberna. In ebreo habetur habitatores hamaa et sonat p(ro)fundu(m) vallis et d(icitu)r p(er) hoc q(uod) illa e(st) civitas q(uae) vocatur tyberi(as) vocata p(ro)funda eo q(uod) e(st) i(n) de missiori loco iudee. Conticuit o(mn)is p(o)p(u)l(u)s ibi habitaverunt cananei an(te) filios isr(ae)l imitabantur mores cananeor(um). Disperierunt o(mn)es i(n)vo luti argento i(n) plenum divitiis male acq(ui)sitis que involvunt homines peccatis s(ecundu)m id i Thimo. vi. Qui volunt divites fieri incidunt in laqueum et i(n) temptationem et i(n) desideria multa. Et erit hec est q(uarta) p(ar)s in q(ua) comminatur eis h(abitator)ibus p(ro) occultat(i)o(n)ibus d(icen)s Scrutabor ih(e)r(usa)l(e)m in lucernis capta caute caldei cu(m) lucernis q(ue)rebant absconditos i(n) locis subterraneis et obscuris et visitabo i(d) e(st) fen(e)d(o) pena sup(er) viros defixos i(n) fecibus suis i(d) e(st) obstinatos i(n) peccatis suis q(ui) dicu(n)t i(n) cordibus suis male de deo sentiendo Non bonum faciet d(omi)n(u)s suis cultoribus et n(on) faciet male contemptoribus, (et) cedearunt eu(m) i(n) errore illor(um) q(ui) dicunt p(ro)videntiam dei n(on) extendi ad ista i(n)feriora sed quor(um) p(er)sona d(icitu)r Job xxii. Circa cardines celi p(er)ambulat n(ec) n(ost)ra

considerat et est forti d(e) cor(de) i. dicor(um) ... In ebreo habetur sibi co(r)rupti in destructionem eor(um) captivis ut vo(s) tis... (et) possidebunt et edificabunt do(mos) et cet(era). Iuxta e(st) hec e(st) q(ua)rta p(ar)s in qua concludit pondus tribulac(ion)is imminentis tu(m) d(icitu)r iuxta e(st) dies d(omi)ni magnus magnitudine sue vindicte vox diei d(omi)ni amara q(uia) o(mn)es cla(m)abu(n)t p(re) amaritudine angustie et tribulabitur ibi fortis et multo magis alii. Dies illa dies ire i(d) e(st) dei vindicte, dies tribulac(ion)is exterius et angustie interius, dies calamitatis i(d) e(st) luctus et miserie i(d) e(st) cunctis bonis de fectus dies tenebrarum et caliginis q(uod) d(icitu)r tanta erit tribulacio q(uod) n(on) po terit videri locu(m) fugiendi seu abscondendi se, dies nebule et turbinis i(d) e(st) impetus caldeor(um) o(mn)ia rapientis dies tube et clangoris caldeos ad bellu(m) incitantis, et sup(er) an gulos excelsos i(d) e(st) turres excelsas que solet fieri i(n) muror(um) angul(is) et ambulabunt ut ceci i(d) e(st) incidentes i(n) periculis undiq(ue) sicut ceci ambulantes cadunt in foveas et impingunt ad la pidem et fodiuntur causa q(uia) d(omi)no peccaverunt multipliciter ut p(re)dictum e(st) et effundetur sanguinis eor(um) sic humus i(d) e(st) q(uod) tota civitas erit operta sang(uine) et carnes eor(um) sic stercora i(d) e(st) dimittentur i(n)sepulta. Sed (et) argentum (et) in igne zeli eius i(d) e(st) vindicte dei devorabitur o(mn)is terra s(cilicet) iudee de q(ua) loq(uitu)r p(ro)pheta. Lc. ii.

Convenite p(ro)pheta p(ro)phetat co(m)mi natus e(st) iudeis hic co(n)sul(i)t co(m)minaciones (et) dicitur i(n) duo q(uia) p(rim)o ostendit se ad d(omi)n(u)m co(n)vertendi ibi q(ui) gazam circa p(rim)um p(ro)p(he)ta co(m)minato(r) i(n) cor(de) precedenti potius inducit p(o)p(u)l(u)m suu(m) ad penitentiam ut evadat pena(m) co(m)minatam. Co(n)venite p(er) mutua(m) dilectio(n)em congregam(ini) i(n) locu(m) d(omi)ni cultus ad impetrandum p(ro) catorum pro(pter) remissio(n)e(m) gens non amabilis i(d) e(st) deo odibilis p(ro)pter pe(c)cator(um) multitudinem p(ri)us q(ua)m pariat iussio i(d) e(st) an(te)quam pena in o(mn)es vindicte dei super vos veniat i(d) e(st) effectu(m) q(uod) pulverem tum senti(n)t(is) diem ista lit(er)a

apud ebreos dr̄ tamen tn̄ quod ad ꝯ
stellem oz supple aliqua ꝯtinu
ati sic ꝑte libe pulus quod pcat
visio i pena ꝑuisa tollitur vos
de terra vr̄a ita velociter sicut ve
tus tollit puluerem et sic sol
pue tn̄ptu velocr fiat diez an
quam veniat sup vos ira furoris
dn̄i i pena sue vindicte anteq̄
veniat sup vos dies idignatōis
eius repetitio ē eadem sine ad ma
iorē assertionē est ē in ebreo ꝑ
quod aliqui male corrigunt abiciē
tes istud qui non sit de textu
2 Caute dum oēs masueti tre
ut ꝑ vram iusticiā et orōnes vr̄as
pseruetur a pena ꝯminata sicut ꝯtrō
sodomitis dixit dn̄s se velle ꝑcere
toti ciuitati zodomorum ꝑ x iustos
si ibi inuenirentur, Caute iusti
i ipm̄ dn̄m ꝯsiderando eius iusticiam
et masuetudinem quod d sic ꝯminatur
ē pena peccatoribus ex sua iusticia
sic paratus ē parcere penitentibus
ex sua mīa quod gaza hic contra
ꝑphāa execquitur dicenda ꝯ gentes ꝯ
minando et pmo philisteis
2o moabitis et amonitis ibi
audiui 3o ethiopibus et assiriis
ibi et nos ecia pm dr̄ quod gaza
destructa erit q d ꝑ hec moni
vos ad penitenciam quod terra philist
norum quod est vr̄a fortior destruetur
ꝑ sua obstinationem in peccatis et quod
vult hic intelligere nota tum pulū
et ꝯtra totum ꝑpl'm ꝯminatur ꝯ ve
quod habitatis funiculum maris i ꝑte
terre sita sup mare, terra n philisti
stiorum sita est sup mare medite
raneum, Verbum dn̄i sup vos cana
an terra n philistiorum dr̄ terra Ca
naan quod erat vna porcio terre
Canaan vt3 i li° Josue, et erit
funiculus maris i terra philisteorum re
quies pastorum quod destructis ciuita
tibus et euersis habitatoribus terra
remanebit i culta et solis pas
cuis aliū apta et erit funiculus
eius qui remansit de domo Juda
i reuertentes de captiuitate babilonica
ibi pascent alia sua ad vespam
requiescent cum aliis suis i domibus
terra visitabit eos dn̄s liberando
eos de captiuitate babilonica ꝑ Cyrum
Audiui hic ꝯtra ꝯminatur mo
abitis et amonitis d i pena dei
Audiui obprobrium moab et bl̄s
phemias eius quod cum iudei ducerentur in
babilonem captiui gementes et
flentes moabite et amonite,
ꝑ quorum terras ducebantur derisorie
eis dicebant euuae lugetis et
ꝯtristamini quod ad terram vestram duceri
unde n fuit natus pr̄ vester abra
ham Ben ꝑpi magnificati sunt sup
fines eorum quod iudeis i captiuitatem
ductis moabite et amonite oc
cupauerunt ꝑtes terre eorum et ꝯsidere
ꝑ ꝑpetua vivo ego dr̄ dn̄s
i ste om̄ ē quod ego sum vita per
petuam sic puniendi moabite
et amonite quod moab ut zadoma
erit, hec autem non dr̄ hic ꝯ rōne quod iste
terre non fuerunt sic subuerse sed ad ꝑpe
tuum deserte habitatoribus eius et cul
toribus ꝑ tn̄ ortis et ꝑ tn̄ ꝯpha
i ꝯiuitatis ꝑmanet i non creuerat
ibi n spine et aceruus salis sicut sal
n reddit terram sterilem sic ꝑ hec de
signatur sterilitas terre ꝑ desertum cul
ture ut dictum ē usque i terram in
ebreo habetur usque i sempiternum et hoc etiam
non i portatur ꝑpetuitate a ꝑte
finis si loquitur tpis, Reliquie
ꝑpli mei, i reuertentes de babilone
diripient eos quod fuit impletum ē
tpe machabeorum et tum hoc impleca
tur dr̄ hec eis euenient et hoc co
ponitur ut s' horribilis dn̄s sup
eos ꝯtra puniendo et attenua
bit deos deos terre ꝑdola moabi
tarum et amonitarum ꝯterendo et a
dorabit eum i dn̄m viri i iudei
de loco suo i de templo i Jerlm ꝑ
zorobabel redificato oēs insule
gencium i aliqui de omnibus insulis
quod ꝑ stetit templi multi gentiles
de diuersis ꝑtibus veniebant ad ado
randum dn̄m in Jerlm ut habetur iij Re
viij et Jo xij vel ꝑ istud etat
terminabitur exponi ut s' de tpe ꝑ

in quo deiecta e ydolatria et oes
hebrei adorant unum dnm licet dui
simode excepti Barbaris ibi qs d
ab aliquis adiut mane ydolatra
Et et vos h' ylud quilat etiopi
bz et assiis S Et et vos etiopes
q ssequi ipo inquomolesti estis
refusti ij palip' enim bis fi
gyo meo eritis gladiu sum dt
gladiu regis babilon qui in hoc erat
executor diue iustie et victor
des agebat dina vlte Et extedet
manum suam i vindicte sue ptate
sup aqlone i illa n pte e ass
yrior et hlm et ponet specio
sam i inimicem q est met pol in
illo regno vni supius nam in
assiliatur metria specosse et accu
babunt i me eius greges q di
tadiu macebit eos destruco q
i plateis eius cresset herbe ana
elus pascuis apte et onocro
talus et erieius et tales n auces
et bestie solet in edificiis de
structis hitare. h est ci tas glo
sa i supba hitans i ossidecia
sua p magtu sue potecie ut
bt p magtudiem sue potecie ni
hil timebat q dicebat p nimia
supbia Ego sum s sola potebaliter
sut cum ees nullus i reputato
ro mei Et p ciuites metropo
h intelt regem eius facta e inde
stiui q d non e factum sola vte
huana s dina. Ois qui trasiet p
ea sibilabit de signis op eius po
testatis sic sibilus trasit moue
manu sua actado mala q fec
aliis reginis / c iij

Ue puocatrix et redepta ci
uitas h e za pts pni libri
q e ppli ist consolatoria et
expont aliqui consolatoria
ta p reditu de captivitate babiloni
ca sequa ponit q no videtur
hunc itellectu cosona ut videbit
prsequendo p op in vez sine p iudi
tio op istud sit isfericus ad consola
tio op istud sit i fenda ad consola
tioz facta et fienda p xpm tu
pro q hoc adueniens xpi fuit oiby
q solabilis cum e de se factus e
in trista plurimis iudeorum p sua
incredulitate et io prius tractat ad quos
dicitur q pro pec incredulorum in
crepat, 2o incredulorum consolatio i in
die illa, pa i duo q pro increpat
i credulitatis iudeorum, 2o quiesto fi
nat eorum ibi dixi pa adut id q
pro increpat culpa, 2o sbdit pea
ibi dnus iustus cta pini dt, Ve pro
uocatrix et redepta ciuitas colu
ba ista ciuitas intelt Jhlm s oes
expositores ebraicos et latinos que
de prouocatrix ire diue p malicia
sacerdotum et scribarum cont xpm i ster
gentium, et redepta cum ad bonos
p xpi aduentu, et columba p sip ces
qui petendo morte xpi fuit d
cepti p sacerdotes in acte vox pon
tifices at excitauit turba ut ma
gis barraba dimitteret eis Non
audiuit vocem xpi predicatis et no
suscepit disciplinam xpi Ve credo a predictis
iud e consista in duo s mag i hor
bis Jo xi consenserunt pplio contra pic
de morte xpi ne venirent Romani et
tollerent locum et gentem, ad dnm
suum i ad xpm ite appropinquat per
similitudinem s sic mag eloga pna
pec eius i me eius q leones ipsi
cum iudaicus tuc p sacerdotes vige
bat et s li principes ipsi dicit h
leones rugientes ppt crudelitate
cont xpm Judices eius lupi erga
ppm quorum bona ptim violencia
ptim fraudulenter rapiebat, qr val
de auari et cupidi erant ut i ewang
hetur et Josephus lr declarat li
de judaico bello ppha eius vestem
sic pz de cayapha q ppha de mor
te xpi Jo xi et tn fuit pessimus et
i fidel, licz n pphia sua va fuit
haue tn non itellexit ut ibi de
clarabr Sacerdotes eius polluunt scm
i lege et teplum q legem dei in
tauint p suas tradicones cmalistas
et teplum polluunt pmittendo et
fuere ibi stare negociatores
Jo ij q tn hnt anexa mendacia
et deceptates. dnus iustus hec
qui pos deta pea cta qua pos
pec iustia ex qua recessit piurio
ista cui dt, dnus iustus i medio eius

dns ihs xpc qfuit i me° ppli no
solu deitate s3 assuptahuai^te
no faciet iugitate i pna ppa r^c
dimittet xpm sine pccat de ta
mane, i acleitez dabit iudicaur
sum, i puicas sua cori cauite et
sepm tacedusu pliij ano a passe
dni p rois fuit ihlm destructa
et ppts tacedulg ptr occips et pti
captiy in luce qe puing ista to
ti orbi fuit mata Nesciuit at
iugy i pps tacedulg qfusioz et
velluma p morte xo qe si stiui
set no ca3 petiss, dispdidi ge
tes de iudea et dissipati st an
guli eoz i puicipes qoy adhe
bat sic pietes anglo vl qe to
ta iudee fuit dissipata p ros
usq ad extremos ey anglos dese
tus fca viras eoz ppo inde capti
uato xo sbduit desolate st et p3
lra, dicit h' guter por iudeoz
fmal' gusio 20 cta lz v'moue
dubitao ibi vintri Cta xpm ge
Tletu tuebis me tlore filiali
tpe isto susapiet disti hac s xpi
de terra p Enoch et Elia sti
tate dnis, et no pibit hitaclm
eq, hitaclm honoz no tollez
a gulsis, pp ola ni qq visitaui
ca i pp longa captiuite qua in
durot sup gete, iudaica qq
videbatr a deo totar r'pbata
Vnitu li v'mor dubiu posst ou
as crede q iudei teut guar
gutedi ad xpm tpe sue pdicao
do lz v'mouet ouis q h° eit
sine iudi ad q ti llan e sta
vy s glo sup id marc xm lec
e hes puapes sacdotu cogunt
Ihm nazale^m ee xpm s3 qr ppca
maite com eoz vicia pdicat in
vidia et odiu qcepert com xpm
i tm q pcens cogaio fuit sbulsa
et exoretao saccdotu ca fuit ex
cecaos alioz et ex h' gusio ge
neal' iudeoz e dilata et gen
litas ad fide vocata s q dr dpm
so xi, Cecitas expte qngit in
isrl donc plei^do genau itraet

et h e q dr Vnitri dilucto i tpe
pdicao xo q de dilucu ss xpe
vy rci dilucum pparatq e egss
sy eq Surgetes s iudei com xpm
corrupezut oes cogitacos su
as i cogicos quas hebant de
xpo Cuiua pp expsta me i expe
tabis manes in tua cecite in
die res mee i futaz i usq ad
sine mdi i qo rs'surget media
h de lz no dnt q siet v te dina
claudicaui s finale ut gastz
gete gnar et effuda sup eos
indignacoi mea q intel qd ad
malos q erut in maiori mdo
totu at a maiori pte deuorar
In igne z zeli mei i zelo acte
so deuorabi° oiu tera ista nen cit
ignis qflagao pcem iudeou
Q a tuc s damo sa mesto rddn
ppis meis labiu elcm qr oes
qfitebiur xpm ut iuocet oes
i noie dni s ihu xo et fuuet ei
huero vno i vno oltuy deuo
Et q hc itlligar de xpo s doc
tos atigs eliceo pz p glo sup
Gen pl, vbi allegar hec pp
tia sic scpta e Cut quba ad
ppos labiu elcm, cdenuocad
oes nom doi et ad colecd eum
huero et sez expo dno e an
tenru hec nom doi in messias
et ad coleud cu habuo vno q
eit puapat sup hucz eq vlt
slua ethiopie i oes qtinug
longinqz deuote credet xo et s
uiet ei, In die illa pq ircpab
tacedulor iudeoz h qnt pcq
sola° credeau q in aduetu xo
fuit pauqi ut pdcz e In die
illa lz no rferet ad lraz ime
diate pcec, s ad id q tr dan
e de tpe pdicao xo m q' pri
pes iudeoz fuit pdco mo ex
cecati et qnt multi do ppli apli
xo et aly credetes illuati de
qs dr no qfudelis sup cuctis ad
iuetoibs tuis i pctis tuis pec
casty xo totar deletis, qz tc au
fera de me° tui magniloquos
supbie tue i puapes et scebas
sacdotu supbos q in vicacione

mortis qui sit cum ipso eis adherente
fuit destructi per Romanos, et non a
dinees exaltata, i. super elevati in
monte sancto meo, i. in monte Syon
ubi erat templum quod fuit per Romanos de
structum et cum eius destructione glo
riabantur iudei de ipso et
delinquentes in me quia tui primi pau
peres s. apostolos et fideles alios
contemptores tenerent, et speravit in
nomine domini non in potentia mu
ndi ut in actibus apostolorum in pluribus
locis. Non facient iniquitatem, quia
valde iuste et iuste vivebant
in primitiva ecclesia. Cum ipsi pa
scentur apostolorum doctrina et cum
habitu in unitate ecclesiastica et non
est qui exterreat, nullo terrore
deficiente a fide vera, et quod multi
eorum non timebant tormenta persecutorum.
Lauda filia Syon, i. ecclesia iubi
tans iubila etc. ubi petitur est con
sine ad maiorem expressionem. Abstu
lit dominus iudicium tuum, i. penam
tibi pro peccatis inflictam quam ad
descensum in infernum. Avertit inimicos
tuos, tyrannos et potestates demonum. Rex
Israel dominus, i. Ihesus Christus, in medio tui
sicut dicit Matheus ultimo. Ecce ego vo
biscum sum omnibus diebus usque ad con
summacionem seculi. In die illa dicetur
Ierusalem, i. ecclesie militanti que nomine
Ierusalem designatur capitulo ii et hoc apo
stolos et alios predicatores confortans
et firmiores. Syon dicit noli timere
a persecutoribus iudeorum et tyran
norum. Non dissolvantur manus tue
tenere trahendo a bono opere. Dominus deus
tuus, s. Ihesus Christus in medio tui sicut ia
m expositum est. Ipse salvabit te i. persecu
tis, gaudebit super te propter perseveran
tiam in fide. Silebit super peccata tua
preterita. Nugas, i. homines vanos
qui a lege recesserant, i. a fide Christi
et a racione decepti per sacerdotes
et scribas ut predictum est. Congrega
bo ad fidem, quod reductum in predica
te Petro reducti sunt ex illis tria
milia die prima actuum ii et alia die
quinque milia actuum iiii quod extra erant

i. de medio fidei scrutatorum ad fidem
ut non ultra glorientur super eos oppro
brium s. sue infidelitatis. Ecce ego in
terficiam omnes qui afflixerunt te primi
tiva nam ecclesia fuit valde afflicta
a iudeis in persecucione que facta est sub
Stephano actuum viii et illi omnes
fuerunt interfecti per Romanos vel in fine
reducti per captivitatem que fuit in eorum
civitate. Et salvabo claudicantem
in persecucione nam sub Stephano credentes
pro maiori parte dispersi fuerunt per re
giones apostolis in Ierusalem remanen
tibus qui erant fortiores. Et eam
que videbatur quodammodo claudicare in de
biliori parte, et eam que eiecta fu
erat per dispersionem predictam congrega
bo in unum tempore tali quod per ego destr
ctum Ierusalem per totum Adrianus et
eam reedificavit et solis paganis
habitare precepit erat multi de ex
amisit qui erant dispersi per regiones
ibi fuerunt iterum congregati. Et po
nam eos in laudem, quod maxime fuit
completum a tempore Constantini et ab
in omni terra confusionem eorum, i. ubi
prius fuerant confusi quando persecu
tabantur malefici et sacrilegi ut
ex gestis apostolorum et martirum. In
tempore illo quo adducam vos de locis
occultis ad publicum sicut patet de sancto
Silvestro et multis aliis late
tibus propter rabiem persecucionis qui per
Constantinum et alios fideles principes
fuerunt associati et valde
exaltati. Cum convertero captivita
tem vestram, nam illi qui deprehende
bantur tunc Christiani occidebantur
vel dampnabantur sicut captivi ad
fodiendum arenam et ad similia
opera dura ut ex gestis martirum
patet. Et de hiis que est prima vi
tas et regnat in secula seculorum amen.

Explicit super
Sophoniam scilicet super
...um ... [illegible]

Ieremias propheta sic prologus
dicitur in duas partes in quarum
prima insinuatur missio prophete
ad denunciandum tempus do
mus domini reedificande post
reversionem de babilonica capti
vitate in secunda parte ostenditur materia prophetie
ibi Omnia autem que in textu in prima
ponitur sic post tempus de captivitate
de reversione ibi Revertitur
itaque in anno tercio tempus missus
o propheta ibi scilicet cum meditacionibus propheta
dicit ergo Jeremias propheta libri in prin
cipio lxxi sibi dicta a rege quod ba
bilonis recessit qui aduiuanit eum
per deum et iuravit ceruicem suam
et cor ut non reverteretur ad domi
num istud ex propterea ista referentur
lxxiii hec michi dicit quia referat
tamen super puerum Sedechie est hy
lacrimas in captivitate unde dicitur ibi
hec dicit dominus ego tradam tuum te
habet in manu regis babilonis et suc
cedet eam igitur tu non effugies
de manu eius sed comprehensione
comprehendis et in manu eius tradideris
Sed cum meditacionibus hec tempus causa
duarum tribuum et dicitur in
que post exprimitur tamen in hystoria
secunda eam effusus ibi voles dominus
tamen finaliter ibi hec dicit go sed
tum meditacionibus post sicut refertur
tur ad duas tribus licet ad aliquos
relictos de x tribubus michi prima
bus videlicet huic Jeremias y a sic
fregisti iugum meum rupisti vin
cula mea dixisti non serviam
in omni colle sublimi et sub omni li
gno frondoso tu prosternabis me
tris eius effusione sanguinis inno
centum et maxime tempore manasse
iiii reg. xxiii super sanguinem innocen
tem fudit manasses multum ni
mis donec impleret ierusalem usque ad
os Jeremias xix libaverunt libamina diis
alienis quos nescierunt ipsi et
patres eorum et reges iuda et re
pleverunt locum istum sanguine innocen
tum, se cuiuslibet inpiasset in ipsum se
cundum et sciunt hec impietas post dictum com
positum precum quod a cultu dei vo
lentes dominus gravia contumaciam eius
de propheti peccatum in ordine eo ad te
mptes decipere obtinens meditacione
tas sacrificia ydolorum et effusi
onis sanguinis innocentum lxx anno
rum de quibus dicitur Jeremias xxix Cum ce
perint impleri in Babilone lxx a
nni visitabo vos et suscitabo
super vos verbum meum bonum et
reducam vos ad locum istum ex ar
roe ut completo inde lxx annorum
novus post antiquo mortuo quia
vita hominis raro excedebat
lxx annos unde id psalmus dies a
norum nostrorum in ipsis lxx anni
bonum anno, hec tempus reversio
a captivitate babilonica et post ta
men ostendit secunda reversio sub
versio regni caldeorum et suc
cessio regis medorum in regno babi
lonico secundo tempus tamen in hystoria
ibi tunc post anno tercio tempus re
uersio ibi non molestie
in ipsa parte tempus destructio
regni caldeorum secundo successio regis
medorum ibi darius qui medus ex
dicit ergo Revertitur itaque in anno
sub duarum captivitate regno caldeo
rum subverso in destructo et hic in
fecto baltasar rege darius vero cum
regno sub caldeorum adduxit viii annis
ad regnandum in ad persistendum in hoc
regio instabat sed praeuisione
Jeremias Cum ceperit impleri fuerit lxx
anni visitabo super regem babilonis
sed blasphemia et a a peccata abre
viavit tempus id est quod visio dan
iel dan v de qua in visione dan
iel dicitur de secunda dicitur dan
iel quia sic incipit dicitur in hystoria
ob hic tamen visio dicitur quod vidit in
ea rex in fornace quoddam filium
filio dei Et dicitur visio daniel qui
scribitur in hoc daniel de tercia vi
sione dicitur dan iii quod non scripsit
dicit daniel sed est epistola regis quam
scripsit universo regno suo postquam
de bestia restituta est in hominem et

in regnum de iiij visio habetur dan.
vij que dicitur quarta visio daniel
Non secundum ordinem libri sed secundum historiam secundo
anno post Baltazar et scripta fuit
ebraice preter ea que Caldaice de
vij visione habetur dan. v de qua dicitur
magister in historiis in hec verba sexta
vero visio daniel que iiij est in
daniele secundum recitos earum scripta erat
in prologo aggei et hec caldaice scrip-
ta est duplex sexta visio secundum ordinem
historie non secundum ordinem libri propter
tam sacrilegium quod in eadem visione
ete ta subiunctio sacrilegium enim
commisit baltazar bibens vinum
in vasis templi divino cultui manci-
pat cum uxoribus et concubinis suis
dan. v quasi causa in eadem visione con-
tinetur pro eo vel in loco ubi tangitur
hec visio que exprimitur quod ibi
dem eadem die eadem hora apparuerunt
digiti quasi manus hominis scribentis contra
candelabrum in superficie pariete au-
le regie et Rex aspiciebat ar-
ticulos manus scribentis cuius primo
anno hic tangitur causa mitoriam
visionis secundum ordinem daniel post at ta-
hic tempore quo sta est oratio et orationis
octo ibi supputatis annis et ta-
orationis actio ibi orans tamquam pro se Et
orationis exauditio in dan. per gabrie-
lem dicitur quod Cirus Darius non quod mul-
ti fuerunt darii primus fuit sicut
quod darius fuit avunculus Cy-
ri cui regnum Caldeorum expugnatum
nepoti maioris etate reddidit quo
mortuo regnum caldeorum ad Cyrum
nepotem eius devolutum est alius at
darius fuit sicut ytarpsi ab ita
pis secundum historiam scolasticam qui regnavit
xxxvi annis cuius anno ij renova
tum est templum et consummatum j Esdre
vj de quo Semores Iudeorum edifica-
bant et prosperabantur iuxta prophetiam ag-
gei et Zacharie filii Addo et edi-
ficaverunt et construxerunt iubente
deo israel et iubente cyro et dario
artaxerse regibus persarum et compleverunt
domum domini hic darius ytarpsi sicut fuit
Artaxerses in cuius oculis Esdras
inveniens gratiam obtinuit ut in Ierusalem
reverteretur cum multis donariis et
dicitur vij huius et regis pincerna
erat Neemias qui cum multa tribu-
latione est Ierusalem data sibi littera a rege
ad instaurandum Ierusalem et muros
eius dirutos Nee. ij tercius darius
vero dictus est cognomine Nothus
que precessit ad artaxerses et
fuit darius sicut arsam quem vicit sed
Allexander macedo qui darius ultimus
fuit de regibus medorum et persarum
Et ideo hic intelligitur de iste de primo
dario cui successit Cyrus in regnum
ut dicitur visio mai tat dan. ix Cu
putatis annis captivitatis iudeorum que
prophetarum fuerat promissum Ieremie xxv
et tangit omnes cum gabrielem
angelum dan. ix prima moriente et
hic tangitur vinctiones eiectus primo
quo notatur ordo visionis cum de-
mum moriente supradicto rege medorum
scilicet Dario et succedente Cyro re-
notum cum essent cum dicitur per eiusdem
regis i per Cyrum post Esdre primo re-
notum ipsa vinctio ibi Ierusalem et
israel in Ierusalem reductum Et consequitur
ipsius vinctionis certificatio ibi historia
ij paralipomenon ultimo et in initio Esdre
confirmatur pro tertio Cum autem a propheta israel
hic sedulus de missione prophete et pro
tangitur quod est missio et tangitur mis-
sionis actus vel missionis eiectus
ibi quod in iij anno tangitur ad
quod missus est ibi ut credat tempo-
re suo in prima parte duo tan-
guntur pro impedimenti restauratio
et templi et incredulitatis populi de
instantia temporis reedificationis ibi quam
dicitur dt scio Cum a propheta israel et
a Semoribus templum dei edificari
cepisset j Esdre iiij mortuo Cy-
ro rege quem secundum dolo continentiam
regnum Iacentia le n j Vicio
Messagetarum quod Cyrus multis regnis
impugnatis et principibus superatis bel-
lo Sicias impetebat cui Thamiris

Regina scitaret displiciato pro capite filii,
cui quem iam cyrus in bello truncauit
dolose quibusdam paratis ubi cum ce
multitudine cum ducentis milibus
persarum necatur. Caput vero cyri a
putaui atque in utre sanguine plena sanguine
plenum proici iussit insultando dicens
Satia te sanguine quem sitisti ac regnante
Dario ytaspis de quo in Esdre
v et vi capitulis qui in eodem cyro
successit licet fuerint plures in
medio scilicet Cambises qui dicitur
scilicet qui etiam vocatur assuerus in his
toria vero Judith vocatur nabuchodonosor
et Ermeides et frater Ermeidis
quia Ermeides moriens se substituit
et scribitur in historiis ecclesiasticis Esdras
scribit in Esdre iiii et iiii Causa vero
in qua de causa detentus propheta fuerit
vel detentus sed aliter legitur vel impedi
tus fuit. Non enim credebat nondum ad
uenisse tempus domus domini edifica
nde propterea in ii anno huius notum
factum sit eius missos per eum
dicitur in lo anno regni monarchi
darii filii ytaspis quibus missus
sit aggeus propheta et a quo scilicet a deo
et ad quem quia ad zorobabel
filium salathiel ducem juda istud
habetur in principio aggei vero de anno
ii darii regis persarum mense vi
in die mensis factum est verbum domini in
manu aggei prophete ad zorobabel
filium salathiel ducem iuda et ut
tendat hic tangitur ad quem missus sit
et sunt duo partes in anno monarchi
pil de credulitate completo
annorum lxx in anno monarchie eius
Sed qua ad quem propheta non
dedit ubi hic addito littera
plana Quia at qui intro hic tangitur
ria prophetie vide quam prophete hic non
dicit quia aliqui tangatur de visione propheti
actuali sed prophetia visio fiebat
prophetia edificando templi aggei propheta at
tendite in mente portate sicut
edificate domum et impune eius ca
hetur de hic. Et misisti et fa
ciebat opus in domo domini Renoua
cio tunc aggei prophete Nunquam tempus est ut

habitetis in domibus laqueatis sed
sinceram sacerdotalem aggei in inter
roga sacerdotes etc. et initium eius
non et cetera sortirent regni genitum

In anno secundo / c. i

Hic incipit prophetia aggei
et dividitur in duas partes
prohemium et executionem ibi hec
dicit in prohemio vero primo ponitur tempus
huius prophetie cum dicitur In anno secundo da
rii sed Josephum in libro antiquitatum
iudaice iste darius filius fuit ytaspis
ytaspis non astiages filius et fuit amicus
tus zorobabel et fauorabilis ju
deis ut patet in Esdre iii et hic ma
xime fuit ut dicit Josephus quare cum
quam promouetur ad regnum fecit uo
tum quod si sic cum consequeretur promoueri
faceret templum et Jerusalem reedificari
et ibi vasa offerri sed uero sacra
Iste darius fuit filius assueri regis
et hester regine et fuit fauora
bilis judeis rone matris sue quia fu
it iudea et istud dictum ut in
probabilius sit declarari diffusius
super primum capitulum libri hester tu si vis
tangitur dictum aggeus propheta post
reditum captiuitatis de babilone quia utique
sunt duo fuerunt post Cyrum in die v
na mensis in prima die illius mensis
sit eo modo loquendi quo dicitur Gen. primo
Et factum est vespere et mane dies v
nus in primus illius quia vna
at sabbati valde diluculo vnaque
prima ro ponitur nomen prophete cum dicitur fa
ctum est verbum domini in manu aggei
i. per ipsum aggeum tunc verbum dei mis
tum ille non est modus loquendi ebra
icus pro eo dicitur quia in hoc exprimit
donum prophetie datum aggeo per simili
tudinem domini corporalis quod ponitur in
manu ut impleret Tertio ponitur quis propheta
cum dicitur ad zorobabel filium salathi
el etc. Iste zorobabel fuit nepos
Joachim quem Euilmadach rex
babilonis liberauit de carcere et po
suit thronum eius super thronum regum
erant cum eo in babilone in scilicet illo
ducem iuda eo quod erat de tribu iuda
et ad Jhesum filium Josedech sacerdo
tem magnum. Isti enim duo erant pri

apocalipsis in pro lo'gphia ag
gei dr eis sca pri et aliqs pro
gnit hr dr h' ognit min p'f
tatis sta q' filii q' ppls redi
ens de babilonia statim fundat
teplu in ierlm j esdre iij° et
statim impeditus fuit a vicinis
gentibus et q' dicebat non du
aduenisse tpr ad edificandu te
plu, si n placet dno ptur il
la edificacio tollet ipedimenta
ut dicebat et q' fuit negligens
de illa edificacione usq ad tpr da
rij regis i qo aggeus spu sto
repletus reprehendit eos de illa
neglia exortans eos ad tem
pli edificacio et hr fuit ij a
no darij j esdre iij s' iosephu
vo anno eius viij q' fuit ne
gligentes in operando et dr
iste textus in duas pas po cari
pitur neglia, 2° conforta se
quens dilige a cio ij pars duo
po por augmentacio actus 2°
eis effectus ibi et audiuit cta
dr ppls iste dr non du venit tpr
hr dicebat ppls et ipedimenta
pueniencia a deo pmissa lz
hr nd valebat, de q n alm in
ope b' placato ipedimenta pmit
tit occurre ut maius meritu
habeat in maiori labore lo sedit
nunc tpr e vobis ut habitetis i
domibus laqueatis i ad habitand
faciatis vobis edificia curiosa
et domus dni sit deserta q dno
ip pbat p effectu pomite corda
vra sup vias vras i cogita
te de opibus et de vris vani
tatibus et inuenietis defectu no
bile p opis tepli neglia ut
habetur ista lo ser seiastis mul
tu s' v' fructus inde segetis et
intulistis paru i decordia ita
q' no habuistis cibu inde ad
sufficia n° potu n° opimentu et
q' mercedes congregauit ut inde lu
craret misit eas i sacculu ptusu

i pmu a' nlliy inde neq hunt h
cut p negliam edificandi tepli
dni lo hortat eos pare edificiu
d hec dr dns ascendite i monte,
s libani ubi erant ligna huic edi
ficio apta certa patet i lra ex
dictis, et vos festinatis i cu mag
itendit vtilitatibus vris et q' no
vz diligencia sine dei puidencia lo s
dit ppt hc i p nimiaz diligentia
i opibus vestris et negliaz i di
nis sup vos phibiti st celi ne
derent rore sufficiente ad tre fecundi
et p gns ipedita st tre nasce
et p consns hoies et iumenta suf
ficienter nutrirentur nd bra q' r
spicitur ad multitudine hoim et iu
mentoz sufficiens nutrimetu q' et
sen eoz e de superfluo alimeti
arity n nutrita mag monstrat
potencie generatiue ij° de aia et
sup oem labor manuu q' hoies
non pnt bene laborare n heant
sufficiens nutrimetu Et audiuit
h' gnit por argues effectus q' ad
voce pphe dup ppli et sacdos ma
gnus et gnit totus ppls cepit
volute, et constanciaz edificandi
dom dni pz lra paucis exceptis
q dissuaderent Et dixit aggeus nu
cius dni de nuccijs dni i de mo
pphaz a deo missus, ego vobi
scu su dr dns platus vobis aux
iliari i edificia de tepli, Et susci
tauit dns spm i volute et c
stanciaz ad edificandu c ij

In die vicesima po q' reprehensa
e ppli neglia h' gnit cofor
tatur eis sons dilige a et d
dit in d q' po conforta de
opis pfecti 2° cosolat de q' adue
tu ibi nolite timere et pmus por
pm gtinuacio dr pdicti 2° exe
cuto ppri ibi i septimo, et ap m
dr In die vicesima mesis 2° In
mense eius pricipit ppha et fa
ciebat opus dni in domo dni ex
citum dei sui et no dixat q' tre
ceperunt lo opus lo hic maiat
pa anno ij darij et cpta ad mese
su dr in vj mese et dicit aqui

q̄ iste sunt mēs septēber q̄ s̄
eos pimꝰ mēs apud ebreos ē
deplis s̄r̄ orisū sunt gen̄ vij et
exo xij q̄ pimꝰ mēsis apd e
breos ē marcius tm̄ a tm̄ ꝯtrū
cepli nro q̄ sallit mēses p lna
res et s̄ h̄ iste mēs ē augu
stꝰ q̄ ē vij a marcio s̄ q̄ xxiiij
dies nō est tpe in q̄ solet edi
ficiā magis inchoari sed in q̄
s̄ piūs vers et h̄ ad h̄ inꝰ
ē apta xxiiij dies mēs septe
bris vō alit dd ē q̄ licz mar
tiꝰ sit pimꝰ mēs apd ebre
os s̄ ordinē festoꝝ p āni c
ircl̄u tm̄ septēber pimꝰ ē
s̄ ordinē negotoꝝ q̄ ē pimꝰ
sumpꝰ s̄ eos eo q̄ i ipo sunt
teutiꝰ inꝰ sic declatū fuit
diffusiꝰ lev̄ vij Et s̄ h̄ mē
sis viijꝰ h̄ actū februariꝰ tꝰ
xxiiij dies ē in pn̄o veris q̄
ē t̃cia dies eꝰ et h̄ ō illo tpe
solet dispōni ma edificioꝝ ꝯ
t̃re exequdoꝝ In vij mēse
h̄r ꝯtinter exeq̄t ꝓpo. ētiā q̄
p̄o portpe tū dz ij viij mēse
lo subdit̃ ꝯfortaꝰ opīantū
tū dr̄ loq̄re ad zorobabel ꝯ di
ꝯcedo p̄o s̄mo ad pn̄cipes et
ꝯ ad totū ꝑpm̄ Qui vos i vobis
ē delictꝰ s̄ i vita q̄ vidit do
mū ista a salōn edificata nē
tū destructā in glā sua p̄a
s̄ tpe sedechie viuebāt n. adu
a qui viuerāt de capti babi
lonica q̄ tpe sedechie videāt
tēplū a salōe edificatū an̄
quā destrueret̃ a nabuzardan
vt h̄etur i Esdre iij Nunq̄ ita
ē q̄ nō sit q̄d sic q̄ redeutes
de babilonia statī icepert re
edificare tēplū s̄ ipediti ab ad
uersariꝭ modicū fecerāt vsq̄ ad
2m anū darij ita q̄ i q̄ quasi
nil erāt reputaꝭ Et nūc ꝯfor
tare zorobabel et ꝑficiet i ope
mea assistēā verbū q̄d ꝑpi
gi vobiscū i cū pribꝰ vrīs
c̃ egrederētīn de t̃ra egypti i p̄ꝰ
q̄ filij p̄ exo istud in pribꝰ vr̄is

alit̃ s̄ō oīa q̄ vrō istū modū lo
q̄di ebreoꝝ vij adduc n̄sitlē in
ni liībis prius f abrahe caūꝰ
obuiauit ei melchisedech pro
misit n. ꝑo assiste dn̄s cū s̄
ui ret ei fide lutz i exo ꝑpli
bꝰ locis nolite tiēre h̄ ꝯtin
por ꝑpli ꝯsolacō de aductu ꝑ
et didimꝰ duo q̄ p̄o por ꝯso
lacō de ꝑpi aductu 2o de mt
tipliti t̃re structu ibi i vicesia
ē tāpꝰ dz adhuc vnū modicū
ē i tpe breue vꝰ ꝑtērns dura
modi et ego ꝯmouebo celū s̄
tiud fuit ipletū q̄ stella noua
i n̄ti te ꝯ apparuit magis et r̄
vel et mare q̄ fuit ipletū q̄
p̄uictoꝝ ꝑpoꝝ i om̄ t̃ra et
in insulis maris et mouebo
oēs gētes h̄ fuit ipletū i t̃n
uersitaꝭ mūdi te ꝯ n̄ti te q̄ t̃
exiit edictū a cesare augusto
vt describe rēt vniuersus orbis vola
tꝰ sb dn̄io rōm̄ imperatoris
q̄ ip̄ ibat singli i ciuitates suas
et tūc xp̄s fuit natꝰ lucꝰ ijo
subdit̃ Et veniet desideratꝰ cū
ctis gētibꝰ i opp̄ p salute om̄
gētiū mittedꝰ et iplebo do
istā gl̄a q̄ i tēplo isto p zoro
babel reedificato xp̄s fuit ante
oblatꝰ et ibi plures p̄dicauit et
multa miracla fecit eo q̄ domꝰ
illa fuit sūe glificata Et hunc
dco h̄ardat expositō rabi a
aquiba de q̄o dr̄ ij h̄o centoꝝ
dīui q̄ apd iudeos autēꝰ ē
q̄ sic exponebat passū istū ad
huc vnū modicū ē s̄ rēgni re
turi isr̄l p̄ꝰ destructōn p̄me do
mꝰ et p̄o q̄d i q̄ꝰ mouebo celū
et t̃ra et mouebo oēs gētes
et veniet messias q̄ paucos tꝰ
rēges de gn̄e machabeoꝝ xp̄s vet
tpe herodis regnātis sb dn̄io rō
ni imperatoris rēducto scilicet ob
ꝯtrariꝰ s̄m̄ noīe machabeꝭ si
ipposuit sibi dyadema rēgni et
durat id rēgnū vsq̄ ad herodē q̄ erat
alienigena pt diffuse declat̃
i storia hystoria Item ē ozaerū
meū ē aurū q̄d vobis pmūdo

de expensis p edificio dom9 mer
magn n erat gl'a dom9 istig no
uissie q̄ʒ mter istr vedificare
pl9 q̄ʒ pme p salōʒ edificate
ista vō gl'a maior tūc pt m
telligi de edificiis nc de orna
ntis ro d'is̄t ista p modica
fuit i'o pme, archa n testat
de q̄ spe glabant' iudei fuit
i p'a et nō iij ra ʒ caztho^cos
et ebreos et ro in billo pt di
ti gl'a maior dom9 re q̄ʒ p'e
n ex pricia x' ut pdcim e q
e stutis prov dan̄ ix Et i loco
isto dabo pacē, vnū nato xpo
angeli cātauit gl'a in altis it
deo et i t'ra pax hoib9 bone
iij Rndent tn aliqui Ebrei ad
h't q̄ ista maior gl'a itelz
de ānis q̄ ista do9 ra dura^t
ccccxxx ānis p'a vō cccc x ānis
ʒ h't nō vʒ q̄ si ɔputat^r ān
p tpa regū ab āno iiij q̄o salo
ɔsumat templū usqʒ ad destur
tōē eius p Nabuzardan iueni
tur cccc xxx āni deducō at h'a
omitto p̄p prolixitate pt tū vi
deri discurrendo p t'tiū librū et
q'rtū regū p'cedēa dato q̄ ra
dom9 durasset pl9 q̄ʒ p'a p x
ānos ut isti dicūt ista tn gl'a
q̄ʒ nulla erat ɔputanda maior e
q̄ p plures ānos ista dom9
ra vilificatā erat tpē antiochi
q' posuit ibi abhoiandū ydolū
vt h'etur i machab9 ij Jo ali
exponūt de teplo p regē mes
siā edificādo quē iudei expectāt
ventiū ʒ h't pz s'lm q̄ de hic
Et īplebo dom ista gl'a mea
ergo pz q̄ p'pha loquebat^r de
domo q̄ actu tūc edificabat^r et
q̄ʒ digito ondebat sic q̄ p h't
q̄ subdit^r istag dom9 nouissie
ergo pz q̄ t'cia dom9 m'alis nō
e expectanda Maifeste eni h't ondi
p'mo9 aductu xpi' ɔpletu q' p'pha
tur hic veniti9 domo illa stante

et eā sua pncia glorificaturus
ipsā at destructā fuit p Romā h'
iā diu e s'. xl9 āno p'9 passiōnē x'
In vicesiā h' contra
p'pli ɔpla'^m de mltiplicatē
sterilitatē t're et dīdit^r in
ptes q̄ p'o ont' mlti
plicatō fructuū ro redit ad de
minuand' x' adūctū ibi et fi'n
e p'a i d q̄ p'o q̄dā parabla po
r ad p'positū applicat^r ibi et vn
det circa p'm pn tpe deviatū cū
d' i vicesia et q̄rta ro subditur
parabola p mod' interrogati cū de
Interroga sacerdotes lege, dicēs. si
tulerit ho. s. carne sctificatā et pz lrā et sb
dit^r vndetēs dixerūt nō et sb
dit^r ra qūo d' oppo^tu cū d' Si te
tigit pollutg i aīa i q̄ iniur
pollutōē ex tactu mortui vl al'q'
h'ōi et subdit^r rūsio qtamia
bit^r sed rō h'ui9 quare pan9 ex tactu
carnis sctificate sctificatg p
tactū suū nō sctificat aliud ad
cibū vl potū ptinēs, et tn ho
pollutg ex tactu rei i mūde
polluit s'ē pt dupl'x vō vna q̄
sic faciliq e destrue q̄ʒ ɔstruē
ita facilig e pollue q̄ʒ sctificare
Alia vō q̄ h'o e magis suscep
tiuq sctificaōe et pollutōe q̄
res i aīata q̄ non e susceptiua
viciī et virtutis sic aīata ȝ q̄ h'o
pollutg nō facto magis pol
luit aliud tactu suo q̄ pan9
sctificatg aliud sctificet. Et in
det h' applicat^r ad p'positū cū d'
sic pp'l's iste q' e inci. et virtutis su
sceptiu9 an faciē meā pollutg i
putat^r vsqʒ q̄ teplū edificet^r et
oia q obtulerit ibi, i ex loco te
pli ɔtaminata erit q̄ statī declat
p effcm cū d' Et nūc ponite cor
da vrā r' i diligēr ɔsidate tpa
pcedent' edificatiō i(n)choa9 teple
Cū accedebas ad aceruū segetū
xx modiorū i q̄ s'l'm naā esta
rent debent facere xx modios et
faciebāt tn x. et ita de vino
i torcularia p cussi vos vento

uincere et et in mensis post ablationem pro
magna parte vastantes uel impedientes
terre nasceria et ista sunt dura ire
contra ipsum etc. ponite corda vestra
et et subdit a die qua fundatum
iactum fuit dominus domus etc. id est postquam
redeuntes de babilone statim fun
dauerunt templum ut ostendum est supra
impedientes opus fuit intermissum
usque ad annum darij annum et ideo dicitur
hic a die qua fundamenta iacta sunt
templi domini non est intelligendum de
fundamentis inferioribus et primis que
iam facta ante fuerant sed durum
huiusmodi fundamenta illa que super prius edifi
cata post posita fuerunt que et superi
ora pro tunc habebant uocem fundamenti
ponite super cor vestrum id est attendite
diligenter mutationem terrena consterna
niteque iam semen in germine est ita quod
non potest uideri sequens fertilitas
uel sterilitas et ideo de fructu ar
borum. Ex die ista id est a die inceptionis
edificij templi operando in muris
templi quod fuit mense ix tertio anni
xxiiij diem mensis sexti operari
inceperunt, manifesta patratio ut dictum
est in principio huius tituli benedicam id est mul
tiplicabo fructum terre, quod dicitur etc.
uobis signum manifestum acceptionis
mee. Et sequitur, huius ultimum reuelatio pro
pheta ad demonstrationem suam aduen
tum quod erit principaliter ipse totum persone
dicit Ra. Sa. unicuique prophete non sunt
locuti nisi ad dies messie quod de
intelligendum de principali intentione scripture
nisi dicunt fuit ypostasi et ideo secundum glo
sam per tempus huius reuelationis dicit
In uicesima iiij mensis ideo exple
tum reuelatio ibi loquere ad zoro
babel quod de ipso per certum misti
cum sit tenue. Ego mouebo
celum pariter et terram exponit ut sit
et subuersionem solium regnorum subuersione
solio regnorum et cetera tunc uel vos
ut ostensum est post subdit In die illo
id est tempore quo dicitur dicens suo zorobabel
preterit dicebat Assumam te zoro
babel Ra. Sa. exponit hic de ipso
zorobabel cum subdit ponam te
quasi sigillum hoc dicit secundum ipsum tantum
id quod de iechonia auo ipsius dicitur
iere xxij viuo ego dicit dominus si fu
erit iechonias filius ioachim regis
Juda anulus in manu dextera
mea inde euellam eum hoc autem
dicitur sigillum pro anulo quod anti
quitus sigillabant litteras principum anu
lis suis ut habetur hester viij est
ergo sensus secundum Ra. Sa. quod sicut iechonias
fuit a deo repulsus propter eius ma
litiam sic zorobabel nepos eius
acceptus fuit a deo propter suam iu
stitiam quia te elegi scilicet ad opus
edificationis templi secundum hanc expositionem
uerba ignis quod id quod premittitur ego
mouebo celum pariter et terram ab
omnibus doctoribus latinis et ebraicis
exponitur de mutatione regnorum longe
post tempus zorobabel, per et ipse Ra.
Sa. exponit hic de tertia regni
grecorum quod per longum tempus fuit post
tempus zorobabel et ideo quod immediate
subditur In die illa dicit dominus exerci
tuum assumam te zorobabel non
uidetur convenienter exponi de ipso in persona
sed de christo ut dictum est quod designatur
hic nomine zorobabel eo quod descendit
ab eo secundum carnem et in eo fuit figura
tus sicut et iere xxx nominatur da
uid ubi dicitur seruient domino deo suo
et dauid regi suo et sic exponi
iij regum filij israel et querent
dominum deum suum et dauid regem suum
sed ibidem fuit plenius declaratum dicit
ergo assumam te zorobabel quia huma
na natura assumpta fuit a uerbo
diuino in unitatem persone filij salathiel
per naturam carnem dicitur filius salathiel sicut
et dauid et aliorum in genealogia
positorum Serue meus secundum humanam natu
ram in qua minor est patre et ponam te quasi
sigillum id est signum federis inter deum
et genus humanum per quod sicut fecit gedeon
dicitur de eo luce ij ecce positus
hic et in ruinam multorum et in signum
cui contradicetur scilicet a scribis et pharisaeis quia
elegi te ad opus redemptionis humane dicit
dominus exercituum que cum patre uiuit et regnat
et regnat in secula seculorum Amen

Incipit prologus super Zachariam

Incipit prologus super Zachariam prophetam

Anno secundo darii. Iste
prologus duas habet partes
primum leges in qua rum prima tan
guntur quedam de aggeo et
zacharia. quia in secunda
tanguntur quedam de zacharie et
eius prophetie specialia. ibi littera et prophe
tiam usque in ista. In prima parte tangun
tur duo primo tangitur tempus prophetandi
istorum prophetarum cum dicit Anno secundo da
rii. Secundo tangitur ordo prophetandi
ibi secundum hanc de causa. Ubi dicit quod ag
geus precessit zachariam duo
bus mensibus. Tertio tangitur intentio
prophetandi ibi ad restauratio
nem templi. Dicit ergo Anno secundo qui
fuit quadragesimus a primo anno Cyri.
Darii ytaspis filii. unde glosa Cy
ro qui xxx annis regnavit in persis
interfecto apud massagetas a
thamiria regina massagetarum.
Cambises filius Cyri maior suc
cessit in regnum qui expletis viii
annis duos magos fratres habuit
successores quibus occisis a persis
Darius filius ytaspis rex persarum
constitutus est. Cuius regni anno secundo
factus est sermo domini ad zachari
am filium barachie filii addo
prophetam ergo a primo anno Cyri usque
ad secundum annum darii supputan
tur anni xl. lectores considerant aggeo
primo et zacharie primo secundum hanc de
causa tangitur ordo prophetarum illorum
duorum quia secundum aggeum cum secundum zacha
riam precessit duobus mensibus scilicet
in prophetando unde in primo aggei
dicitur mense vi. In primo vero zacha
rie dicitur mense viii. Esdras vero est
primo Esdre v. ubi dicitur prophetaverunt
aggeus propheta et zacharias filius
addo prophetantes ad iudeos qui
erant in iudea et ierusalem in nomine
dei israel. tunc surrexerunt zoroba
bel filius salatiel et iosue filius
iosedech et ceperunt edificare
templum dei in ierusalem et prophete domi
nis adiuvantes eos. littera et prophe

tiam usque in ista. In ista secunda parte tanguntur quedam za
charie et eius prophetie specialia quia sci
licet primum est prophetie initium ibi littera et
primum secundo tangitur prophetie consolatio ubi
vidit propheta virum. tertio tangitur aliquid quod
prophetia sit exposita ibi secundum hanc
visionem. Dicit sic littera et prophetiam. scilicet specia
lia verbis legere comprehensa zach. primo
quibus verba subiunguntur hec cum dicit vidi
nocte et ecce vir ascendebat. et
ille vir fuit angelus apparens in specie
viri insidens in equo rubeo ex
quo patet quod visio fuit imaginaria
vide glosam marginalem que exponit
tota diutius. illa vidit propheta
virum hic notatur prophetie consolatio et tan
gitur tamen primum est consolatoria visio
cum dicit vidit propheta. secundo visionis
solucio ibi eius visionis habet solucio
est secundo solutionis confirmatio in littera et
ipsa propheta stantem in medio mirteti
mirtetum dicitur locus in quo crescunt
mirti. Est autem mirtus species arboris
de qua dicit ysidorus ethimologiarum. Mir
tus a mari dicta est eo quod maris
littore crebro sit unde virgilius
Et amantes littora mirti hec
est que a grecis mirtene dicitur. Medi
corum autem libri hanc arborem aptam
scribunt mulieribus rei necessaria ve
plurimis sicut in glo super ipsa cibus dicit sic
mirtus arbor aromatica in putredine con
fessa membra consolidat et reparat
Mistice per mirtum signantur prophete
et alii qui odore virtutis et spiri
tuali gaudio sunt respersi unde quos
dicit eos consolantes dicit statim alii in
ea gentes scilicet assirios et caldeos
zach. ix littera et ipsa propheta hono
ratus et levitus primum a stomacho
vobis die primo fructus arboris pul
cherrime spatulas quoque palmarum
et ramos ligni densarum frondium
et salices de torrente et letabimini
tota duo de viro arbor pulch
rima appellat mirtum sic patet in
littera cum dicit fructus ligni speciosi
lignum autem densarum frondium appellat
oleam secundum quod. Nec enim patet textus
velle quod lignum pulcherrimum differt

ā mirto et glo dr ibid qr ebrei
lignū appellat cedrū, dum ali
ter qr Jeos tm h' por pn̄ daūt
leuitica et p lignū de spez sig
dum de q° fit mētio ī eād
auctē ītelligit mirtū accipi
et dic p° ī tū celebrabit° die
festū stenophagie fructū lig
ni speciosi ī frondes mirti ad
designād lētā per bn̄ olent
lignū flagrāgā scenophagia
erat festū hebreoꝝ et ītr̄ tab
naculoꝝ dedicā° q̄ celebrabat
a judeis ī memorā expeditōis
tū ab egipto pmoti ī tabna
clis agebant° vide ī opuscl°
biblie Oz hāt visioꝫ hic expo
Jeōs q̄ dicat° q̄ dicat° h visio
nocte fiel et porro s' quiēta
libaciō ppli a capti'te illa que
fuit de egipto, qr sit' in illa
libacōe in pte erat ītebris q̄
tū ad tpr' ppatac° ad exeūd
et i pte erat in luce q̄rm ad
ipm exitū qr de nocte ppauit
se ad exeūd sic pz Exo xii
licet mane egressi st' et' ī ista
libacōe q̄rm ad aliquā pte erat
ītebris capti'te q̄rm ad alīz e
rat in luce libertatis qr ī p°
egressi de capti'te cū zorobabel
ī Esdre ii multi morati st' ī t
ra caldeoꝝ q̄ p'gea egressi st
cū Esdra vii anno artaxerses
ut hetur ī Esdre vii et aduc
multi rimāserūt q̄ cū Neemia
egressi st' vii āno eiusd artaxer
ses vt hetur Neemie ii Ob tn̄
dubitac° de hic qr dr ob hic noctū
pphā se vidisse medi°' qr ppm
ī sr'l° ī p'a libacōe de tra egipti
noctu discessisse q̄stabat Exō
Exo xii hetur ī eadē ipā die
eduxit exercitū exercitū vrm de t
ra egipti hic coctac° Eadē die
egressus ē oīs exercitus dn̄i de tra
egipti contrariū vt hic ī prologo
ītē Exo xii hetr' nox ista obs'ua
bilis dnō qn eduxit eos de tra

egipti ad idem respōdz dicēdū q̄
in brudice q̄ terei pascal' ppm
de nocte egressi de ciuitat ser
uitatis ē sicut ī' dcm̄ ē qr de die
exiert cū atr dicit expsse de no
cte rēfendū ē ad tm̄ exitus et
ad ppacōe de nocte ī vige
bant egipcij ppm de tra exire
sic leg Exo xii et de nocte p
parauit se ad exitū sicut dr ibid

In mense octauo [r 1]

hic īcipit pphia zacharie
et diuidit° ī ii ptes sc̄z ī
pphei° et tractatū q̄ rap'
ibi sicatus ē, circa pīm pō lūiu'
pphie tps cū dr ī mēse viii etc
pz qr hoc fuit ponquā ī suspē
sūt opus tēpli dn̄i qr ī suspē
sant id āno ii° darij mēse vi
xxiiii die mēs ut hetur Aggei
p° In anno ii darij sc̄ Josephu
iste fuit darius fili' ytaspis et
fuit famōa'lis iudeis eo qr an
quā pmouet° ad rēgn fuit
sodalis zorobabel et fecit pōm
de edificā° de tēpli dn̄i ī Jerlm
sī eū p'mouī pting' ad rēgn
sī vō fra sa ille darius fuit fius
assueri et hester regine et hō
fuit fauorā' iudeis roe mris
sue sīue aīt istarū opiōm sit
verior tractari diffusius ī pri°
libri Hest' ī° qr ra Bedo ī h'
prologo notificat' auctor huius pphie
et pīo ex pphie domo cū dr' fcm̄
ē vbm̄ dn̄i 2° ex noē ppo cū dr
ad zachariaz q̄ int' memor dei
3° ex pre et auo cū dr filiū
barachie et sī rāz ebreoꝝ isti du
o fuit pphe sic et zacharias
licz nō hēant° coꝝ pphie dicut
alr hic a'qui qr iste addo fuit ī s'
te pphā q̄ missus fuit ad Jeobo
am iii Reg xiii et sī hic nō fuit
auus zacharie sz magis videtur
qr int' illū et zachariā fluxit
valde longum tps dr tn̄ fius eius
qr fuit de gnē ipius sic pōr in
scrīā° dr fius dauid qr de eius gnē
descēdit sī carne sz hic don de scrīta

tion lz auctor qr iusti omi no
exprimit qr ic vocatus fuit addo
nc ij paralip xxiiij n quattuor s
no extendicat et dato qr expri
metur adhuc no valet qr plures
prophete noiati sunt eod noie sicut za
charias filius ioiade et zachari
as filius barachie etc et iste addo
vel aliquis et ab illo ex filio vo
tus fuit addo. Hoc n consuetum e
qr prophete sic genealogisentur s p
patrem et aliud sic inmotum in
medijs obmissis. Iratus e hic
ponit post tractatum istum ps agit de
templi et ciuitatis redificacione capitu
lum ca° ij pa i duo qr po agit
de dicta redificacione 2o de redi
ficacionis consolacione ca° iij° pa adiu
i duo qr p° agitur de templi redi
ficacione 2o de ciuitatis reparacione ca°
iij pa adiu i duo qr p° ponitur
populi monito 2o eius consolacio ibi
In die vicesima. prohemio n illud
sistit fuit qr fuit incredu
libius dei et i peccatis obstinati sic
fuit patres eorum et qr dominus permi
sit destrui ciuitatem et templum
et hec e qr dicitur Iratus e dominus
super patres vestros punitione eos
captiuari et ciuitate et templum
vastari pp eorum peccata 2o subditur
i pena dei Conuertimini ad me
et ego reuertar ad vos et gustate ad vos
p clemenciam nec sitis sic patres
vestri i peccatis obstinati ad quos
corrigendos clamabat prophete
tpe zedechie et ante etc et no
audierunt s magis contempserunt
ppe qr iuste fuit puniti 2o sub
ditur patres vestri vbi sunt etc qd p
ti fuit occisi a caldeis et pti
i captiuitate mortui, et prophete sunt
suffecti mittentes eis pacem et victori
am q d inueniet eadem fuitatem qua
pa aliter expo de prophetis dominus vt
sit quidam obiectio tacita pedita qr aliquis

possit dicere illi quibus loquebatur propheta
patres vestri sunt mortui ita et prophete
dei sunt mortui etc no loquitur
aqua pregatiuam ante patres ve
stros pp suam iniustitiam et subditur
inuisio dominum. Uerumptamen
viuet qd na mortalis no pot
sit cp sic viuat, verum ver
ba mea etc ad moralis et legit
tia mea qum ad legem quam ma
daui seruis meis prophetis. Ut dice
ret patribus vestris qp captiuare
et si essent si se corrigerent
a malis malis et transgressioni
bus legis. Nunquid no comprehenderit
patres vestros q d sic ccp sic accid
cis ut predixerunt et p consequens fuit
veri prophete. Jo viuet in aialium
mortuum sit in corpore, et cum sit
s aliqui de patribus vestris i capti
ducti afflictione dante eis i telligentiam
et dixerit cogitauit dei iustitiam
sua punicione, sic cogitauit dominus
s ordine iustitie sue exigente facere
nobis s ordine iustitie sue co
subditur s vias nostras etc et dur
his vie peccata consueta adinuen
tos et inordinata enormiter et ipo
sita q adiuuet hic mala. In
die h ponit post populi consolacionem et di
diditur i d partes s duplex consolatio
ua visio 2a ibi et leuaui pa
i duo qr p° po visio 2o eius ex
positio ibi et dixi etc p° ponitur
tpe visionis cum dicitur In die vicesima
et iiij xi mensis etc ista visio
facta e p ij partes q sta fuit
mense viij anni p darij regis
mense sabath i ebreo dicitur sebath
et correspondet ianuario expositores
tu dicunt qr februario et hec e qr
alii gentes cu eo i pte tal in toto
iudei n faciunt menses p lunaciones
et io in tercio anno mensis xij qui
dicitur adar duplicatur, Uerumptamen n s
cum in festorum e p° apud ebreos
vt diffusius declaraui, xxiij xxiiij
Ex o pri pring n mensis s orie
sic recipit apud ebreos a pascha
que e propinquior equinoctio vernali

sive sit ant sive p^s sit in tpe e
gnorio qqd cognoscit^r mod
ex die m[illegible] Con^r post ipa
visio cu dr vidi p noctē que
rōe q̃ei c magis apta revela
cōibꝫ ꝓphetie sp dicit. Et ecce
vir i angls i spē viri ascendens
sup equm rufu in ebreo h̃r
rubeu et p h̃r designabat vi
dicta dīna de adv̄sarijs iu
deoꝝ p coloꝛ sanguineu et ipse
stabat int̄ mirteta Est aūt
mirtetu locꝰ in q̃ crescit m
ti mirti aūt ē arbor folijs pul
thra et odolifa vn̄ et lenit
[illegible] vbi tu̅s [illegible] lꝫ fru
ctꝰ arboris pulcre in ebreo
poꝛ caḋ dcto que et h̃t h̃r
et iḋ desigt. Ideo ꝓlogo hꝫ
Jhrīc et p pulctu[illegible] ligni et
odoꝛ fructꝰ designat gaudiu
affutꝰ de redificatione tēpli et
ci[illegible] et depressioē adv̄sarioꝝ
suoꝝ q̃ erat in ꝓfud[illegible] i valle
su vallibꝫ n magis crescut
mirti et pulcriores et fecudiores
q̃ albi p h̃r itelligit̄ ꝓfe g[illegible]
et scām q̃ affluxerit ꝓpm iu
deoꝝ s succession[illegible] regnoꝝ ita
q̃ p equos itelligit̄ ista ꝓpli
p ascensores eoꝝ angli eis depu
ti et ꝓlati ut dicu̅t expositores
q̃uis [illegible] p̃o dr q̃ p h̃r itelli
gunt angli diu̅soꝝ ordinu ꝓlati
ad exequend̄ dīna volūte, et
hꝫ dcō vir sequens lra q̃a[illegible]
dare ut videbit^r Et dixi h̃ic
poꝛ dīcte visio[illegible] ad alia ꝑte
expositō et dividit^r i duas ꝑt
[illegible] po poꝛ hec exposito 2o ex
[illegible] anli deputaō ibi et
videt dnō[illegible] exaltatur, etc. p̄m
dr et dixi ego zacharias q̃ st
isti i q̃ sunt isti eq̃ varij rufi
et albi et dixit ad me anlꝫ
q̃ loqbat^r i me i m deputatꝰ ad
custodia ego ondā t̄i i facia
ondi p angelm supioꝛ q̃ pest

toti ꝓpo iudeoꝝ) tē dr iste iucla
el dant p̄o sō subdit^r Et subdit
Et videt vir q̃ stabat it̄ mir
teta i angls toti ꝓpo ꝓlatꝰ isti
st̄ quos misit dns ad exequend̄
sua volūte, et videt angls
dni q̃ stabat int̄ mirteta supi
supioꝛ, et dixerūt pabula
uiꝫ t̄ra q̃stdam[illegible] statu regnoꝝ
et ecce oīs t̄ra h̃itabat^r et q̃e
scit) illo n tpe nō erant bella
nobilia i regnis ꝑdict et in
dit h̃ q̃ut poꝛ angli iudeis
ꝓlati deptatos cu dr dnē exer
cituu vsq̃ q̃o tu nō misereberis
jrlm q̃d exp̄o alie crescit in
pace i quibꝫ sc̄ gentes et ꝓdo
lr̄re quare [illegible] istituere
jrlm et tēplu et alia loca iudee
istata [illegible] et ad h̃r i[illegible] tp̄
ea pmissione dei q̃ h̃r [illegible]
[illegible] dr Cu cepint [illegible]
i babilone lxx an̄ visitabo vos
et suscitabo sup vos vbu me
um bonu q̃ tpē illa erat lxx fac
tū a tpē [illegible] regis p̄ter q̃ de
ꝓpo licet xx decimi so dr iste
lra septuagesiu anꝰ ꝓpli [illegible]
[illegible] c et tn adut jrlm et
tēplu nō st̄ redificata. Et respdit
dns anlo q̃ loqbat^r i me ut in
deunciaret bom [illegible]
h̃ dr dns deꝫ exercituu eꝫ vbu
nō pt ee frm zelatꝰ su jrlm
et syon i mete, i q̃o erat tēplu
zelo magno Est aūt hec zelus
amor [illegible] q̃o vir diligit vxorē
nolens ea h̃re p̄ncipe, et so
q̃n delinq̄t in lꝫ aspe castigat
ea et p h̃r isinuat^r q̃ dns ca
stigaverat ꝓpm judaicu nō ex
odio s amore ut reducer^r ad ad
tu latrie et sic fuit q̃ p̃ re
ditu capta t̄ babilone nō h̃r iu
daicꝰ ꝓps ad ydolatria declinasse
n aliqu pauci tpē antiochi [illegible]
[illegible] et ira mag̃ ego irascor
sup gentes opulentas i regna tpē
[illegible] dr ira mag̃ q̃ sunt
puniti a dō nō tm̄ ꝑpat^r s ē eis etiā

Quia irata sum parum ipsi vero iude
is puniendo vos pro peccatis vestris ipsi
vero scilicet assirij et Caldei adiuuerunt
in malum scilicet penitus quod fuit in hoc et
excessus diuine iustitie. Reuertar ad
Ierusalem per viam misericordie propterea scilicet quia sub
stitis punitionis ordinem mee iusti
tie. Reuertar ad Ierusalem per viam misericordie et
domus mea edificabitur in ea quod
fuit impletum sub Zorobabel duce
et regnante et per pendiculum in
strumentum geometricum in manu eius pre
dicit concordia fiunt plurium in eius com
munitate sua tamen quo pendiculum si mu
ri vel edificiorum extenderetur super
Ierusalem iterum dicendo Adhuc cla
ma non solum de edificatione templi
sed etiam de prosperitate populi adhuc af
fluent ciuitates mee in iudea bonis
hoc autem fuit impletum tempore Zoroba
bel et Neemie et Machabeorum scilicet
prosperis temporibus ubi virtutes et in
terra fertilitas et plenitudo prospe
ritatis accidit. Et leuaui. Hic ponitur
tertia visio de correctione aduersariorum
populi iudaici cum dicitur. Et leuaui
oculos meos et vidi ymagina
ria visione. Et ecce quattuor cor
nua sic enim videbat ex ymaginaria
visione et dixi ad angelum meo
custodie deputatum quid sunt ista quasi
sit hec quattuor cornua. Ista sunt cor
nua que ventilauerunt iudam id est
quattuor regna que afflixerunt iudeos
successiue scilicet Caldeorum Persarum Gre
corum et Romanorum ut glosa exponit sed
Rabbi Salomon per quattuor cornua intelligit
aduersarios iudeorum secundum quattuor partes
mundi quia ab oriente fuerunt afflic
ti et ab occidente et meridie et ab
aquilone et hoc per diuersas gentes
circa iudeam habitantes licet ex in
tegro et Vnde. Et ostendit mihi dominus
quattuor fabros scilicet angelos paratos fran
gere dicta cornua quod scilicet exsecuto
res diuine iustitie et vindicte in iu
deorum leuauit caput suum in potentia
respectu aduersariorum suorum. Et venerunt
isti scilicet dicti fabri deterrere ea in potentiam
regna uel aduersarios secundum quattuor par
tes mundi ut dictum est ut deiciant
cornua gentium in potestates eorum quod
in processu videmus impletum cum Iudei primo
submiserunt colla principibus gentium
Et leuaui. Hic
ponitur demonstratio edifi
cationis ciuitatis Ierusalem circa quod sciendum
quod illa edificatio que facta
fuit sub Zorobabel fuit figura
edificationis Ecclesie per Christum que dicitur
spiritualis Ierusalem ut frequenter dictum est et
ideo de vno edificio est transitus ad
aliud. Igitur primo inchoatur materia
le secundo spirituale ibi et ecce. Circa primum
dicit. Et vidi visione ymaginaria et
intellectuali. Et ecce vir in angelus
in specie viri et in manu eius funiculus
mensorum in aptus ad mensurandum lo
ca in quibus debent fieri edificia. Vnde
subditur. Vt metiar Ierusalem quantum ad
ciuitatem metropolim et iudeam quantum
ad alia loca in iudea quanta sit la
titudo eius etc. Numquam non edifi
cetur ciuitates et loca accipiuntur
mensure edificiorum secundum latitudinem et
longitudinem. Et ecce. Hic continuatur demon
stratio edificationis spiritualis Ierusalem ro
cum ciuitatis ad laudem diuinam in
laudando, Zacharias non quod fecerit nunquam
fuit in Ierusalem in tempore aduersario
rum et subiectione exponentium usque
ad eius destructionem per exercitum Romanorum
dicit ergo Ecce angelus pro custodia
mea deputatus egrediebatur ad loquen
dum reuelationem nouam de superius
ab angelo superiori quia secundum ordinem ie
rarchie superiores angeli illuminant
medios et medij inferiores et
ex hoc patet quod hec reuelatio est de alia
re quam precedens quia est de Ierusalem spiritu
ali. Vnde sequitur absque muro habitabitur
Ierusalem quia Ecclesia non confidit in muro
rum fortitudine sed in diuina protectione. Pre
multitudine quod impletum est in fidelium
multiplicatione per orbem vniuersum
hominum et iumentorum quia accedentium
aliqui sunt simplices et literati qui
homines dicuntur alij vero simplices et

Illrabi q̄ uimcta noiatur ſ̄ id pñ
vt uimctū facta ſū apd te ꝑ ꝑ et
Ego ero ei dit dñs murq i pro
tectoꝛ et defenſoꝛ Et i gl̄ia ero
i medio eꝰ qꝛ deꝰ i ecclīa hōra
et io ad eū hoīes miuitāt ſu
ſedit; Et fugite de tra aqlo
i de ptate dyabli quī in iiij
ve̅tꝰ celi diſpſi vos i diſpgi p
miſi per varios cetos an ad
uetū x̄. O ſyon ipi ſuiſti ad
fidem noīe n̄ri ihū et noie ſyon
ſtelr ecclīa ut declaratū ſuit
ypa ij cao q̄ e̅ ide qꝛ fideles ꝑs
qꝛ ecclīa no e̅ vn picteꝰ ſ̄ fi
deles fuge de ptate dyabli que
hītas apd filia babilo i adul
tū ydolatr no n ꝑt hꝰ itelligi
quedo ꝑ filiā babilo ciuitas
ul tra babilo qꝛ hoc an tꝑe
hꝰ ꝓphie ciuitas babilo deſtru
cta fuit ꝑ cyrū et darū et iu
dei remiſſi i iudea ut hēt i eſ
dre ij ſic aqui remāſerit i tra
babilo declti amoꝛe vicoꝛū
q̄s ibi acqſiūāt et plus q̄ ſpe
rat ut dictū fuit ibide multi
videntꝛ ꝓbabr fuiſſe pauci
qpatie q̄ oēs nā iuclīant
ad reditū ad tra o'rigiſ ſue
et maxie i tra q̄ tenet i tep
tuit et fuiſte vo rōnabi ꝑt
dici qꝛ illi q̄ remāſerit mone
antꝛ hꝰ fuge ꝑꝑ deſtucōnē im
uete illi tre qꝛ a tꝑe cyri re
gitꝛ regnū eꝰ et ſuteſſoꝛ ſuoꝝ
ſtatꝰ ꝯetū fuiſſe uſqꝫ ad tꝑe
Alexandri magni q̄ regnū ꝑſi
ſubiecit ſ̄ ꝯtc qꝛ tra q̄ hꝰ dz
filia babilois i ment dr i
la aqlonꝰ babilo vo no e̅
ad aqlone vo iudee ſ̄ magꝰ
ad oriente et io ꝑ babilon q̄
ꝯfuſio iutꝛ et ꝑ aqlone dego
dz iē poſ ꝑ aquiloe pādetꝛ
oē malū ptās demois mcta
fonte ſo ſcgnar deſigt ſicut
btꝰ petrꝰ in fine pē canōe
dr ſalutat vos ecclīa i babilo
ne collcta i i roma qꝛ tc tꝑe

h'ecionꝰ ibi vigebat ptās deo
mꝰ qꝛ hꝰ dt exactūm dñs i au
gloꝛ ypi in ebreo ꝑꝛ hꝰ noy
tetragramaton ſoli deo appatū
vbi tyſla° mit hꝫ dñs ꝑꝰ glīaꝫ
miſit me ſ̄ ſeīm textꝰ eſt uo
ꝓbu zachdie ſ̄ dei dicetꝰ ſe
ꝑ viſitat̄ in xp̄o q̄ e̅ verus
deꝰ et a p̄re miſſꝰ ꝑ ſalute
gnīs humani et huiꝰ ꝯd ad q̄a
glō pꝰ honoꝝ redditū ecclīā
veiet meſſias in antiqſ ac
gloſ ebrāie pñceps romus
ſceptr eccliā et roma mobſer
uoiantꝛ et hꝰ impletū e̅ m
dyē iv xo qꝛ pꝰ gl'am monar
chie adepta a romo pricipe
ceſare auguſto ꝑꝑ qꝛ fet deſcbi
orbem vniuſū tanqꝫ ſᵉ ſbiectū
et tūc natꝰ fuit xp̄c ut lucꝰ ij°
Ad gētes q̄ ſpoliauit eos i ad
iudeos q̄ fideles primitie eccle
fuit ꝯtauunt act viij glō ꝑ
dicat xp̄c in ꝑna ppa et diſcipl
gētes qꝛ tūc nō viuebat ſ̄ lege
iudeis eā tūſ ꝑdicebant ꝑꝑ
mādata hoīꝰ utꝫ i eccliā ul
ad gētes i ad romos pricipes
q̄ in primitiā eccliā fideles ꝑſe
q̄bant i corpibꝰ ſuis et bōis
q̄bꝰ pdicauit xp̄c ꝑ aplos pe
et paulū et alios doctores ſeq
tes Qui n tetigit vos tāget pu
pilla oculi mei i ſolliate vos
cuſtodiā ſic cuſtoditꝛ pupilla
oculi licet tūc ꝑmiſit xp̄c fideles
corpar turbari in cuſtodit eos
ſolliate ſp̄ualibꝰ bōis in qꝰ
tūc creuit ecclīa multo et mlō
fideliū magis quā tꝑe pacis
ꝑ fuit ſignatū iij ſilꝰ iſrl
q̄ q̄nto magꝰ affligebant ab e
gyptijs tato magꝰ multiplicabātꝛ
et creſcebāt Ego io ſbditꝛ
Ecce ego leuo manū meā i ſtc
ſup eos i pricipes romanos et im
ſtros eoꝝ et erūt prede hiis q̄
ſuiebat eis qꝛ pricipes rom
et alij eis ſubiecti iſ i ꝑmitiā

ecctiam affligebat fideles sunt
diu et etiam abstulerat bona pua
mo subposuit eccl'ia sua iugo
xpi et eis pristinis dotatos
ecclesias temporalibus bonis, et con
cretis s. per exoptientis donorum
et miraculorum quod dominus exaltavit
i deo pri dominus angelorum misit me
per gratiis humani salutis. lauda
hic gaudi per tali beneficio civitatis
ecclesiam ad laudem divinam tu dicta lau
da et letare quia ecce ego venio
per carnis assumpcionem et habitabo
in medio tui glorificatio predicacionis mee
id est per verbum caro factum est et
habitavit in nobis, et applicabuntur
gentes multe ad dominum quia post im
pletum per crucifixionem generaliter ad fi
dem xpi per orbem universum
Et erunt mihi in populum quia inter ac
dentes non est distinctio iudei et
greci nam idem dominus omnium populorum. Et
possidebit dominus iudam in gsitetes
dell quia corde creditur ad iusticiam
et ore fit confessio ad salutem Ro
x et quod per dominum iuda tres ita
ligatur quod si doctores ebreorum
fuit ceusuli de xpm et xpm
in parte suam, i firmiter sua terra
sanctificata, i i celo quia vocata ter
ra vivencium, et eliget adhuc
Jerusalem celestem silent omnis caro
a blasphemia dei quia vox quia
consurrexit de habitaculo sancto suo
i resurget i finali iudicio ad
mala plurimis et bona premiis m

Et ondit pos templi et q̃
reedificacionem hic propheta con
denunciat edificatam
consolacionem et post Jhesu su
sacerdotem et zorobabel ducis iu
da, circa primum sciendum quod sicut de za
propheta prius locutus est de dictis mo
sic iste propheta prius denunciat q̃
lacionem summi sacerdotis et de eius
emendacione zo de x regnancium ibi
dicendi Jhesum circa primum sciendum quod iudei

reducentes de babilone peccaverunt q̃
nimis accipiendo alienigenas uxores
post Esdre x capitulo et sacerdotes sic
alii in hoc peccaverunt, et cum eis
Jhesus filius Josedech sacerdos summus
et ad exortacionem Esdre eiecerunt
eas usque ibidem et hoc est quod dicit Et
ostendit mihi dominus Jhesum sacerdotem ma
gnum stantem coram angelo domini scilicet
michaele prelato toti iudeorum pp
ut Daniel x est et sathan stabat
a dextris eius ut adversaretur ei
accusando eum de transgressione filio
rum suorum sicut hely fuit reprehensus
a domino et punitus de transgressione
filiorum suorum i regum ii in ista iii legis
ille Jhesus in pena pro aliena ac
cepit uxorem, Et dixit dominus ad
satan hoc in ebreo ponitur nomen dei
tetragrammaton soli deo appropriatum
ubi translacio nostra habet dominus et quia per
hic ter et loquendo quidem de pena ang
satis apte ondit in decoribus
penarum Nunquid non iste scilicet Jhesus tor
ris est erutus de igne i qui tanq
secutus semicombustus in tribulacione
capti vitatis babilonie quod sic et adu
vis eum totaliter consumere. Et Jhesus e
rat indutus vestibus sordidis quia
culpa contraxerat ex negligencia corri
gendi filios suos et etiam alios ad
quos tenebatur ex officio tum erat summus
pontifex. Et ait scilicet michael ad
eos qui stabant coram se i angelis
aliis sibi subditis Auferte vestimenta
sordida ab eo per hoc designatur
remissio culpe de qua pelluit et fi
lios suos et populum ad eiciendas ux
ores alienigenas i dimittendas et indui
te mutatoriis i gracie et virtutum
i dimittendas per omnia vestem rim et i
mitram qua utebatur summus sacerdos
et per hoc designabat quod digne exerceret
officium suum, culpa iam per gratiam deleta
Et angelus domini scilicet michael contesta
batur Jhesum in bono ipsum confirmando
Et hec dicit dominus quia est ipsa veritas si
in viis meis ambulaveris legem
meam custodieris, et custodiendo me
am custodieris vivent et debite

officiu͂ potificis competedo, Tu qͥꝫ iu
dicabis etc. i. in officio potificis gub
nabis. et dabo ambulātes de his
q͛ nūc hic assistūt. i. de angelis
hic astātibus dabo tibi adiutores
et ducatores i officio tuo. Audi ihū
hīs conterit post ꝯsola°ē ihū sacerdotis
de xp̄i incarnatiōe quā sub de zo
robabel pr̄eb ve testi Jo. d̄r. Audi
ihū q̊ ꝯ rem valde grādē ego
sū tibi dicturus. tu et amici tui i. illi
q̊ sūt parati ad ciuiend aliq̊ge
nais boni et lege facie q̊ vi
ptendetes sūt i. futuri exp̄ctatores
scł xp̄i in isti v͂ d̄r. ꝯtendētes a
protēdo q̊ ē aliq̊d in longu de
signaᵉ et expectaᵉ d̄r. ra. sa. q̊
isti fuīt. Ananias misael et
azarias q̊ de babilone redierūt
cū zorobabel et ihū sacerdote et e
rāt ei familiares et amici et dicun
tur viri ptēdentes q̊ tēporibus suis
fuctū portetu͂ i. miraculi signum q̊
de camino ignis exierat illesi ut
habetur dan. iij. Ecce n adducā
seruū meū oriente i ebreo bīt
germinante. et expōr ra. sa. de zo
robabel q̊ d̄r hic germinans eo q̊
germīt neemiā ut ipse d̄r q̊ e
dificat ꝯ̃ iter, et tē. Iherl'm sicut pat
suus in tpe ꝯstruxerat. hec no vi
vnī q̊ in machaꝫ d̄r q̊ iste neē
mias erat sacerdos etc. de tribu leui
tica zorobabel aūt de tribu iuda
ut ꝫ mat. p°. et Jo. aliqui expo
sitores catholici dicēt cū ra. sa. q̊
hec scriptura itelr. ad līaꝫ de zoro
babel dicit q̊ hic vocat. oriens
q̊ fuit ortus de tribu regia, et q̊
ꝯ̄ptat° sunt i edificio templi et
ꝯ̄sti cū ra. sa. videt̄r mīs iudaiꝫare
et magis q̊ antiq̄ ebrei Sm̄ v͂
translatiōe nrā h̄r. Ecce n adducā
seruū meū oriente translatio caul
daica apud ebreos dicitur ita sic h̄r
Ecce ego adducā seruū meū
messiā et reuelabitur ex q̊ ptꝫ q̊
de xp̄o ad līaꝫ itelr. Tercia ecce
lapis, i. xp̄c q̊ d̄r lapis abscisus de
monte sine manibus dan. ij. q̊ue

dedi corā ihū q̊ vidit eū p̄ fide,
sic saluator d̄r. Jo. viij. abraha
pat. vr̄ exultauit ut videret die
meū vidit et gauisus ē. Sup la
pidē vnū i. xp̄m q̊ ē vnus in p
sona lic. i eo sit dupl. natura
septē oculi sūt i. septē dona spūssti
que plene requieuerūt i xp̄o hoie
scḋ q̊ d̄r ysa. xi. requiescet sup eū
spūs dn̄i. etc. q̊ ad līaꝫ itelr. de
xp̄o ecī s̄ dicta ebreoꝝ ut ibidē
fuit diffusius declaratū. Ecce ego
celabo sculpturā eius q̊ corpus
fuit formatū et figuratū in vtero vir
ginis sola virtute spūs sti et au
ferā iniquitatē terre illius i. mū
di totius. vel p̄ vij oculos vnā
sitas angeloꝝ designaᵗ. vñ dan
iiij°. dicit dn̄i vigiles et mat.
xviij° angeli eoꝝ s̄p videt faciē pa
tris et isti vij oculi sūt sup xp̄m
q̊ s̄p sūt attenti ad exequendū eius
mandatū q̊ ipse ē rex angeloꝝ
et hec expositio magis ꝯcordat
līe sequenti, In die vna i. die
passionis sue sicut q̊ d̄r Jo. p°. Ecce ag
nus dei Ecce q̊ tollit peccata mūdi. Co
siderandū aūt q̊ h̄ d̄r ra. sa. q̊ ipse
nescit que sit hec dies q̊ non
pt assignare aliquā diē, ppter
fidē iudaicā que negat xp̄m
venisse, i qua scꝫ die tota iudea
fuit absoluta iniquitate. Et io ex p̄s
ꝯ ꝯfitet hanc ignorantiā q̊ ptꝫ
eius intētio ꝯfirmat catholica
veritatē. In die illa i tpe xp̄i voca
bit vir amicum suū subter vine
am et per tales modos loquendi signat
tpe magne pacis i pluribus locis
sacre scripture et sic fuit i xp̄i nati
uitate q̊ tūc descriptus fuit orbis vt
dictum fuit s̄ de dibus terribus sb̄ im
perio pratis pacis ꝯsistentibus/ c. iiij.

Et reuersus est q̊ cōt post ꝯsola°
zorobabel. ducatus de ꝯsū
matiōe templi futura quod ipse
fūdauerat s̄ postea opus im
peditū fuit usq ad āni ii dariij
regis persarū in quo zorobabel
et ei adherētes i ꝯceperūt opus
ut dictū ē s̄ aggei primo. Vigi

prius tamen i duas ptes diuidit qr
p̄o l̄r tōpiā ꝯ poꝝ ꝓphetica vi
sio 2o l̄r visiōis expositō ibi
et vidi etia p̄m dr̄ Et reuersus
ē anl'ꝯ m̄ p custodia depu̇tus
q̄ ad horā dissipicerat et suscī
tat ad visionem n ꝓphetia oꝫ
cogitari et eleuari mentem ꝯ s̄r
visio tn̄ dr̄ vidi et ecce cādela
bru̇ videbat n visioe ꝯ figuram
cādelabri aureum simile illi q̄
fuit i tabnāclo moysi de cui⁹
mā et formā dictu fuit ꝯ xxv
et lampas ei⁹ i sedes lucñe eius
q̄ erāt de auro mudissimo sup ca
put ipi⁹ i ī sūitate cādelabri
et sedes lampas hr̄ i summitate p plu
rt̄ Exo xxv Vel mustica ꝯ fuis
tiā i multi dō mustiæ qr septe
erāt de auro mudissīo sup cap
ipi⁹ i ī sūitate candelabri ꝯ se
des lucillam sīc et vij lucñe et
pt̄ dici q̄ hic fuit spalis mētio
de vna illarū q̄ erat ī me° sup
stipitē candelabri et tres hinc
et tres inde sup sex calamos
eo et septē ī fusoria i vasa au
rea cū q̄⁹ infūdebat oleū in luc
nis et due oliue i rami oliuaꝝ
i infiori pte ꝯ formā spicaꝝ hn̄
tes Et vidi h' poꝝ predictē visioꝝ
expositio et pō de signare cādela
bri 2o de spicis oliuaꝝ ibi et re
di etiā p̄m sc̄ dr̄ qr candelabrū erat
vnū de p̄ncipalioribꝫ ornamētis tē
pli et ideo ponebat ibi n̄ pz ꝯplem
opia tēpli et ideo p visionē candelabri
candelabri designabat futura ꝯsumatio
tēpli sub zorobabel a quo fuerat i
choatū et hc ē qd dr̄ hc ē vbū
dn̄i ad zorobabel i visio pdcā ē
signficatiua ꝯsumatiōis tēpli sicut et
verbū ꝯ sile ē signū rei signfica
te Nō in exercitu neq ī robore i nō
ī virtute humana ꝯsumabit tēplū
sz diuina ideo subdit Sz in spū meo
qr inspirauit dario ꝯsumare tēplū
in ihrlm ī choatū et ad hc pbere
uetiā et remouē ipedimēta ut

habet i esdre vj Quis tu mons
magne i dauid p superbiā eleua
te qui opus tēpli impedisti i tātū
do in hr̄ ꝯtales et thabesten sim
Syri corā zorobabel in planiciē i
deicieris ab intento et amplius ipe
dire nō poteris Et educet lapidē
primariū i ipe zorobabel sup lapi
dem fundamenti iam ante positi
educet edificiū multū et exe
quabit gratiā gratie ei⁹ i sic cyrus
dedit gratiam i licentiā edificandi ita
p impetratiōem zorobabel etiā dari⁹ dedit
gratiam ꝯsumandi ideo subdit Ma
nus zorobabel fundauit domū istam
sub cyro et man⁹ ei⁹ pficiet eam
sub dario Et scietis qr dñs exercituū
verbi mei qr p ipletōem dn̄s
exercituū misit me ad vos de ꝯ
fectō tēpli exhortandos p iple
tōem sic ꝓphecie apparuit manifeste
q̄ fuit a deo missus sic ꝓpha
verus Quis n despexit dies p
uos i statum reuertentiū de ba
bilone q̄ despiciebantur et affli
gebantur a gētibus circūstātibus
ut i esdre iiij qr tn̄ hiis nō
obstantibus tēplum fuit p zoro
babel ꝯsumatū ideo subdit Et
letabunt i iudei plurimi despecti
et ī pediti et videbunt lapidē
stanneū in manu zorobabel plū
batū p q̄ designatur edificiū tē
pli recte ꝯsummatū in manu zoro
babel i p sollicitudinē et dili
gētiā ei⁹ consequenter expōit dom
hc illo sc̄ septē isti de oculis super
lapidē vnū cū dr̄ septē isti oculi
i vniuersitas anglōꝝ designata p
septenariū ex mō loquēdi quo
dixit raphael angl's tobie xij
Ego sum vnus ex septē q̄ asta
ante dn̄m oēs n angli assis
tūt corā deo in q̄tū fruūtur eius
visione et mittūtur ī ministeriū
sic q̄ dr̄ ebre pō oēs administra
torij spūs sūt emissi in ministeriū
dei in ea exequūtur licz n supi
ores angli nō mittāt ad exteriora

tum superiores illuminant inferiores
medios et medii inferiores de quo
gradibus secundum ordinem divine volun-
tatis sedit. Et distinguit in primi-
tiam terram quia omnes agunt ad eam quod
sunt secundum gubernationem nostram. Et respondi
hic consequenter ponitur expositio de dua
bus olivis et spicis earum et ro
stris candelabri et quia eadem est
eorum significatio ideo datur una expositio
simul tali cum dicitur Isti sunt duo fi
lii olei zorobabel et Jhesus potius
dicuntur filii olei quia zorobabel est
vir de tribu regia. Jhesus autem de sa
cerdotali dignitate. Dignitas autem utriusque
ministerii officium per unctionem debebat
conferri tamen ista unctio non fuit
tempore secundi templi secundum ebreos. Et as-
sistunt dominatori universe terre sicut
liberi in edificatione. Rostra aurea
secundum visionem zacharie erant due
birotularie (?) in candelabro in quo
pendebat fusoria de olivis et
spicis earum ut dictum est. / Et

Et conversus sum. Hic est 2a pars
principalis huius prophetie in qua
ponitur applicatio (?) spectantes (?)
ad tempus longe (?) fuit iam
reedificate et post sub romanorum (?)
ro gregorii (?) cap° x° vi° scilicet ca°
vi dicitur quod hec visio non est pa-
ta secundum frequenter de alio tempore tracta-
tur in una parte et equivoce (?) est sic
frequenter supradictum est talis visio
sic passa nos invenimus (?)
quod si tactum parum propter sit de uno
tempore transit ad aliud. Antiqua (?) et
castiore (?) littera. Et dividitur in 2 par-
tes quia primo ponitur expulsio mali-
tiarum (?) 2o successio (?)
impiorum (?) cap° vi 2o solucio dubii
cap° vi prima in duo secundum duplicem vi-
sionem ibi Et egressus est
littera prima dicit Et conversus sum ad
capiendum divinam revelationem. Et vidi
visionem imaginariam et ecce vo-
lumen volans id est exiens de tem-
plo et eundem eius circuitus sedit-
longitudo eius xx cubitorum secundum

latitudinem templi et latitudo eius
x cubitorum secundum faciem templi ita quod volumen
illud videbatur de templo egre-
di et dixit ad me exponendo
secretum voluminis hec est maledictio
in pena pro peccatis inflicta sicut
Ezechiel ii ca° vidit librum
in quo erant scripte lamentationes
carmen et ve quod egreditur super
faciem omnis terre scilicet tam iudeis presto
vibus (?) de Jerusalem et iudea in capti-
vitatem ductis ad diversas partes
orbis propter peccatum furti et periurii
quando ante civitatis destructionem vige-
bant ibi quia Sedechias rex
traditus fuit in manu nabucho-
donosor propter peccatum periurii quod incurrerat
contra ipsum ut habetur in paralipo-
menon (?) quia omnis fur sicut ibi scriptum
est iudicabitur in volumine volante iudica-
bitur id est punietur condigna et ex
Jerusalem et iudea per hoc designa-
tur quod reedificata Jerusalem tamquam (?) peccata
non (?) sindaverat (?) ubi iudea et
veniet ad domum furis et in ultio
divina veniet super iudeos captivos
propter peccata ista et consumet eum
et ligna eius in tota progenie
tiis (?) successori. Et egressus est hic po-
na (?) visio videbat in prophetia visi-
one imaginaria quamdam am-
phoram de templo et cum egrederetur
tem in qua sedebat quedam mulier
ita quod per os amphore apparebat de
super. Insuper videbat esse talen-
tum plumbi portatum ab angelo quo
depressit mulierem intra amphoram
opilavit os amphore talento vel
massa plumbi ne mulier posset
egredi inde et desuper apparere.
Videbat ultimo duas mulieres ala-
tas portantes illam amphoram
ad terram Babilonis. Per amphoram
autem que est genus mensure designa-
batur quod ipsi (?) unde dolose
egerant in mensurando ea que vende-
bant et propter hoc ducti fuerunt captivi in
Babilonem ut dictum est secundum quod pri-
mo fuit ibi ducti propter ydolatriam utique

mi 4º et in paralip in pluribus lo
cis) so aliud dicat et media ut ma
ve qr p amphora que e geomc
surc intell mltido petoz i regno
iuda et i tanta mesura q dina
iusticia exigebat ut ulcio infer
ret ß mesura petoz s d deutro
xxv scdm mensuram delicti erit
et plagarum mos pzinkici sede
re in amphora et desup appnte
intell ydolatria q e puc con dni
et ideo excedit peta q s contra
proxim ido vocat impietas s culim
qr sit cultu dini vocat pietas
s cultu ipa et ydolatria i pietas
talentu vo plumbi sit gmte peti
due mulieres amphora portantes
in terra Sennaar q e eade cu terra
Babilonis ut Gen xi fit duabz
tribus a qbz regnu iuda noiat re
gnu duarz tribuu q p pcim ydo
latrie principaliter et a'a gnter fuint
captiuate i babilone et hns dub
pz lra ut ibi vt edificet ei i ydo
latrie et tete malicie domus i ma
sio i terra Sennaar i babilo cu
pretoiba ibi captiuati et ponat
ibi sup basim suam i sic stituet
qr no rueitar i iudeam et sign
sicut qr pq reditu capti de babi
lonis no leg io pst ad ydolatriaz
declinasse n aliqui pauci tpe an
tiochi et hi magis timore tormti
qz libidine peccandi / c vi

Et conuersus sum et leuaui
successio quadruplex
regni cui successiue fuue
rut iudei s regni caldeoz
persarum grecoz et romoz et dr
in d ptes qr p'o por dea successio
2º iudeoz p'paio cu sumitte za
ibi et factum e pa in duo qr po
por regnoz q dco 2º coz dilata
ibi in q tra pim dr vidi visione
vigilia et ecce iiij quadrige
i iiij regna pdca egredientes de
me duoz mond i succedentes
i orbe s dea pliace stez q de rupi
pdicauit ut hic et dan ij et pli

bz alibi locis Et dui p'phe isti mo
tes r ultitus gtepla et ceci
r stabilitie virtute et duo sunt
de duobz regnis aliq' n sunt de
regno iude et aliqui de regno isrl
regno iude et aliqui de regno isrl
ut i libris regum et palip' i qua
driga pa i iiij regn caldeoz equi
russi i ebreo hetur rubei qr cal
dei multu sangis effuderunt et po
tissime de iudeis i obsidione ihrlm
et eis captione in qdriga 2a i in
regno persaz et medoz eq nigri qr
regno persaz et medoz eq nigri qr
horrors quem mauss pse et med
iudeis tpe assueri q suadente a
man precept iudeos p totu regnum
suu interfici In qdriga tcia i in
regno grecoz eq albi qr pz rex
Alexander magnus lz veniret cotra
ihrlm ad destruendu eam tn visi fu
i mansuetudine eo qr sumg sacerdos et
alij sacerdotes cu vestib dina et
leuite obuiaz s cu pontifice et sa
cerdotalibz induentis et ipse descen
dens de equo dnm celi i su potis
et adorat q qr cu eet adhuc i terra
sua apparuit s deus i tali effigie
pmittens ei victorias de regnibz
terre ut hetur i scolastica hyst i in
qdriga quarta i in regno rome equi
varij qr aliqui imperatores iudeis fu
erut mansueti ut augustus et
tiberius et aliqui feroces ut Gaius
et Nero et vespasianus et fortes
qr regnu romanu in fortitudie excessit
precedencia regna Cuiusmodi sit hec
doce in i qd sunt hec qdrige et eq
et ait ad me visio expo ipsi
se iiij venti celi i iiij regna ad
modu ventoz p terras discurrentia
qr orta sunt i iiij ptibz mundi
vnde oriunt venti ut stent i pla
te et dnio tpibz s psisois u do
a qo e ois ptas terrena In qua
hic gnter ondit vbi incepit
bellum ad se dilatand tn de qdriga
pa in qua erat eq russi no fit
hic mencio qr regnum caldeoz iam
erat destructu p cyru et dariu
i qua erat eq nigri i pse et medi
ut dcm e et egrediebantur ad t
ram aquilonis licet n caldea no erat

in aquilonari parte scilicet medie et persi
dis ut in superioribus dictum est tunc reg
num caldeorum se extendebat usque
ad partes aquilonaris versus et ex il
la parte rex nabuchodonosor collegit exer
citum ad veniendum contra iherusalem ut di
ctum fuit supra capitulo primo et in illis partibus
que sunt regnum medie et persidis re
perit medi et perse impugnare reg
num regni caldeorum et albi id est greci e
gressi sunt post eos qui allexander ma
gnus debellavit ibi darium regem
persarum et varii id est romani egressi
sunt ad terram se dilatantes versus situm
romé Ceterum autem erant robustissimi isti
scilicet exercitus romanorum qui supradicti sunt varii
et fortes exierunt et querebant ire
et quod non se dilataverunt tantum ad unam
nam partem sed ad omnes partes orbis
Ideo sequitur et dixit surgite a quo est omnis
potestas Ite perambulate terram ex omni
parte subiugando eam Et ecce qui in
grediuntur ad terram aquilonis impugnan
do regnum caldeorum requiescere fecerunt
spiritum meum id est iram meam loquitur deus
de se ipso ad modum hominis irati cu
ius quiescit ira quando punit, deus autem puni
vit caldeos per persas et medos qui
baltazar regem interfecerunt et reg
num eius occupaverunt danielis v Et fa
ctum est hic incipit quarta visio
consolationis de edificatione templi et hec
visio recedit ad littere sensum quia alii
qui iudei de babilone venerant ap
portantes munera argenti et auri
pro templi edificatione et eius reparatione
et in revelatione divina preceptum est
zacharie quod ex illo argento et
auro faceret coronas et poneret e
as in capite ihesu pontificis ad de
notandum perfectum in edificatione templi
et administratione pontificalis officii
et quod postea ille corone suspende
rentur in templo edificato in loco
patenti ad templi decorem et offici
um memoriam Ex his dictis pa
tet pauca excepta que distincta
sunt Ecce vir oriens nomen eius
ihesus pontifex in bono perficiens
et subtrahens cum omnibus suis sub eo templi
edificationem perfectam Et consilium pacis
erit inter duos illos scilicet inter ihesum ponti
ficem et zorobabel ducem et quod pro
ut sunt non sunt iudei sed etiam genti
les venient in iherusalem et devotionem
et edificabunt in templo domini offe
rendo munera preciosa ad templum
utiliter sed quod sicut dicitur ij machabeorum iij
fiebat ut et ipsi reges et prin
cipes locum summo honore dignum du
cerent et templum maximis honoribus
illustrarent Et facietis per istas
re prophetie mee etc. Capitulum viij zacha
rie Erit autem hoc si auditu audieritis
audietis vocem Et patet quod promissio de
bono futuro et alie consiliet sequun
tur intelliguntur in scriptura sacra conditionalem sunt
si illi quibus fiunt in bono perseverant
et sic comminationes de malo pene
si permaneat in peccatis Cum autem
dicitur hic in translatione nostra sequitur Ecce vir ori
ens non est in translatione caldaica a
pud ebreos autem tantum sic habetur ecce
vir messias nomen eius et intelligitur
ad litteram de ihesu nazareno qui est
verus messias in lege et prophetis
promissus quod dicitur hic oriens quia secundum dei
tatem eternaliter oritur a patre et subtrahitur
cum omnibus quia tunc erat nasciturus
a patre temporaliter secundum humanitatem a matre
et ipse edificabit templum domini id est e
cclesiam de fidelibus suis tam de la
pidibus vivis et ipse extruet
templum in spiritu et corpore ad maiorem
excessum et ipse portabit gloriam
in sua resurrectione et sedebit et domina
bitur super solio suo in sua ascen
sione ad dexteram patris ut dicitur marci
ultimo assumptus est in celum et
sedet ad dexteram dei Et erit
sacerdos verum dicitur de eo Tu es sacerdos in eternum
secundum ordinem melchisedech ps cix. super
num scilicet sacerdotium Et consilium pacis
erit inter duos illos scilicet inter iude
os et gentiles ex quibus facta est
una ecclesia sub uno pastore ut
ipso textu exponant Sic prius
nec mirandum est in presenti si loquitur
scriptura de ihesu sicut vos sedech
qui fuit figura regis et nomen ihesu christi
filii dei quia propter similitudinem figure ad

sigillatum faciam scriptura frequenter
transit sub uno contextu de
una ad alteram sicut dictum fuit
ysaie xxiij ubi specialiter loquendo
de rege babilonis transit ad loquendum
de Christo per eum signato et sic
fit in pluribus aliis locis. vij

Et factum est. Hic incipit
solutio quaestionis dictae.
Et dividitur in duas partes quia
primo questio proponitur secundo sol-
uitur ibi et factum est verbum domini.
Sciendum quod propter destructionem civitatis et
templi tempore sedechie iudei propter
ea ieiunaverunt quinto mense illa
die et quia propheta videbatur de captivi-
tate et templum erat reedificatum
Iudei qui remanserunt in babi-
lone miserunt nuncios in ierusalem
ad prophetas et sacerdotes querendo
si deberent ab illo ieiunio cessare
et hoc est quod dicitur: factum est in anno
quarto darii regis templum fuit
consummatum in quarta die mensis
noni nomine qui est casleu qui
apud nos correspondet novembri et
sic ratione huius noni mensis secundum
ordinem festorum in quo ordine mar-
tius est primus ut declaratum fuit dif-
fusius gen. vij et exo. xij. et
miserunt de babilone sarasar
iste erat princeps legationis inter nuntios
ad deprecandum faciem domini quia omni
bono negotio premittenda est ora-
tio. ut dicerent sacerdotibus qui debent
respondere de lege et de aliis dubiis.
Numquid flendum est mihi in quinto mense, id est
in mense quinto, licet enim civitas fuit
capta in quarto mense tamen ipsa non fuit
combusta usque ad mensem quintum ut
dictum est iiij regum xxv et ieremie
iiij et ult. Et factum est verbum domini exercituum.
Hic ponitur solutio quaestionis et sepa-
ratur quia primo increpat de modo ieiunandi.
Secundo consolatur de futuro bo-
no ca° viij° ibi Et factum est.
Prima in duas dividitur quia primo
ostendit quod hoc ieiunium fuit sine fructu
Secundo ostenditur causa ibi Et factum est.
Circa primum sciendum quod licet iudei in diebus
ieiuniorum suorum abstinerent ab ali-
quibus cibis non tamen abstinebant a vi-
tiis propter quod erant reprehensibiles frequenter
diffuse ostenditur ysaie lviij ubi dicitur:
Nolite ieiunare sicut usque ad hanc
diem. Nonne hoc est magis ieiunium quod elegi
dissolve colligationes impietatis solve
fasciculos deprimentes et cetera usque
sequitur ergo propheta. Cum ieiunare-
tis et plangeretis in quinto septimo
propter civitatis et templi destructionem et in
septimo propter interfectionem godolie ad quem se-
cuta est dispersio reliquiarum populi iude
per hos lxx annos captivitatis numquid
ieiunium ieiunastis mihi id est ad honorem
meum quasi dicat non quia non abstinuistis
a peccatis, et cum comedistis et bibis-
tis laute post ieiunium numquid non vo-
bis comedistis, id est ad proprias voluptates
quasi dicat sic et nihil pauperibus dedistis.
Numquid non sunt verba que locutus est
dominus de modo ieiunandi id est per ma-
num prophetarum priorum sicut allegatum est de
ysaia qui suo tempore arguit ieiunantes
male. Et factum est. Hic ostenditur
propter quam causam ad debitum modum ieiunandi fuis-
set iudicium verum iudicate non de-
ferentes alicui contra iustitiam timore
vel favore, et misericordiam quantum ad me-
tus affectum, et miserationes quantum ad
multiplices effectum, facite unusquisque
indigentibus et viduam et advenam et pau-
perem, et vir fratri suo proximo suo
non cogitet in corde suo malum, pro
quo dicit flavius iosephus libro
antiquitatum xx. Et noluerunt non est
petitio sed precedit ad effectum et no-
luerunt attendere ad verba prophetarum
prophetae qui erant in ierusalem et regno
iude ante destructionem urbis sed ma-
gis prophetas persecuti sunt ad mortem
Et facta est indignatio magna a domino
quia per caldeos civitatem et templum
destruxit populum partim occidendo et partim
captivando. Vo. ser. Et dispersi e-
os per omnia regna id est per multa ut per
regna assiriorum caldeorum persarum et me-
dorum et terra desolata est ab eis id est
per eorum deportationem et posuerunt terram
desiderabilem, id est iudeam quae fuit desidera-
bilis patribus suis non tamen propter eius fertilitatem
quia terra egipti est fertilior quam ipsa

mediā dō̃ q' in ea operatur est
salutē, / sequitur
Et factum ē hꝫ prophe
ta eciā po pph habens
pmissiōs qꝫ deus sancta
vitatis pꝫ viui mor
dificatum infundit oleū leni
tiui et dividit͞ i ii ptes qꝫ pō
pō diā promissio ꝛo pmisso
ꝯfirmaō ibi hꝫ dꝫ pmissio vō
ista ē ista de pp̄a h̄itaē a
jhrlm redificaē sponte tū
pma ꝯstigaō tū dꝫ in pma
dei zelatꝯ sū syon sic vn pro
pter ꝙ acuit tamqꝫ ea de
lingere et amaꝫ hꝫ syon ppō
ꝙ ibi ꝯuenie bat ad templū et
eo ꝙ templo qꝫ pp̄ls ibi castig
atꝯ sunt p captiuitatē et templū
incensū ꝯ ppłm malicia ꝫ Re
uersꝯ sum ad syon i dulcedi
ne clemēcie et h̄itabo i medio
jhrlm qꝫ pꝫ redificaō templi i
veniunt sulcꝯ dei et ibi eꝯ
erat multi do pp̄li ꝫ ꝯ ꝯ ad
huc h̄itabit senes qꝫ nō in
tellexerunt i mune te sua sic an
tea certā patet in līa hꝫ dꝫ
ꝙ post dicte pmissio ꝯfirmat
et dividit͞ i duas ptes qꝫ pō
ꝯfirmaꝫ vōe ꝛo exemplo i hꝫ
dꝫ nō at acce ex diuina poten
cia tui nl ē difficile et hꝫ
ē qꝫ dꝫ Si difficile videbit͞
i oculis reliquiarū pp̄li hꝫ ppter
paucitatē n plebis tpē zacharie
videbit hoibꝫ qꝫ dꝫ certō jhrlm
nō possꝫ sufficienter ppłari ꝯ hꝫ
non obstat potencie dei ꝯ ꝯ
dit Nuqd in oculis meis dif
ficile erit ꝙ d nō et sequitur
maiꝯ ꝯplacōis eꝫ dꝫ Ecce ego
saluabo ꝫ qꝫ redificata ci
et statu ꝯ sꝑante multum
dei de diuersis ptibꝫ i sꝑitu dei
venit ad h̄itandū ibi ꝯ sequitur
dit͞ adducā vos et h̄itabunt
ꝫ hꝫ dꝫ dꝫ hꝫ ꝙ ꝯfirmat
exemplo qꝫ anteꝫ ꝯtigerat͞ edi

ficacō templi pp̄ls erat i misero
statu et ope i cepto cepit
melioraꝫ ꝯ ꝯ sequitur Confortent͞
manꝯ vre in templi ope ꝙ audi
tis i diebꝫ hꝯ sermōs hoꝫ
illos post pphaꝫ sꝫ aggei et
zacharie ad edificacōē templi hor
tanciꝫ Siqꝫ ante dies illos in
cē hoiꝫ nō erat i hoies
et iumenta laborabat ꝯ frus
tra qꝫ nō cedebat eis ad lu
crū neqꝫ introeunti neqꝫ ex
eunti erat pax p̄ tribulacōē ꝯ
nisi diuersas adulacōnes ꝫ Nunc aūt
ipꝫ p ope i cepto nō iuxta
dies priores i qꝫbꝫ ppł erat i mi
seria magꝫ ꝫ ꝯ sꝫ pax pacis erit
i pp̄ls poterit pacifice seīare et
mete et erit eis habūdancia fru
ctuū ꝯ ꝯ sequitur vinea dabit fruc
tū suū ꝫ Et erit sic erat i ge
tibꝫ maledictō qꝫ qꝫ gentiles
maledicebat alicui dicebat ꝯ
tibi ꝯtigat sic ꝯtigit miseris
iudeis Sic saluabo vos de
malis et eritis bndcō qꝫ tn
dicetꝯ alicui bndcō sicut fiat tibi
sic iudeis licet aut istud aliquā
ꝯpleta sunt tpē templi ꝯ sꝑitu
et ciuitatis redificate tn multo per
feccius ꝯpletū sunt tpē ꝯ et
apostoloꝫ certā patet ubi hꝫ ꝯ
ꝯ verba ꝙ facietis ubi ꝙ audit
qꝫ pmissis deꝯ bonoꝫ ꝯplebit
nisi i eis si pmaēbunt i iusticia
ꝯ sequitur Loquimini veritatē sine do
lo et sine decepcōe veritatem
et iudiciū pacis iudicate sine
pꝫ acceptōe i portis vris
in portis n ciuitatis sedebāt antiqꝫ
iudices ut occo tam indigene
ꝙ aduene commode possent eos
inuenire certā patꝫ Et factum ē
hꝫ ꝙ post explecō solucōs de
ꝙ sue supposita et dividit͞ i ii pꝫ
qꝫ pō post solucōs ꝯpletō ꝛo ad
uertō ꝯ demonstraō ibi hꝫ dꝫ qꝫ
pp̄ls i tēpe ꝯ pphaꝫ ē multe
dies messie ut dꝫ ꝯ sāj ꝯ
ꝯ et alij doctores hebrei ꝯ sequitur

Loquendo de aliis ieiuniis sicut de per
tinentibus ad adventum christi circa
primum facit quod quarto fuit mota de
ieiuniis v mensis et vii et ce
tera sicut hic fit mentio de aliis
ieiuniis que apud iudeos fie
bant propter aliquam tribulationem dicit ieiunium
ieiunium iiii mensis in quo rupta
fuit civitas scilicet ierusalem et capta
hierusalem per chaldeos et ieiunium quinti in
quo templum et civitas fuit combu
sta et ieiunium septimi in die expi
ationis et propter mortem Godolie
ut predictum est et ieiunium decimi
quo Ezechiel et populus existens in
Babilonia audierunt nuncium de
subversione ierusalem et templi fit
et domini iudicium unde in gaudium
convertetur ad eorum prosperitatem et so
latium si tamen ieiunaverint debi
te a vitiis abstinendo et opera iu
stitie faciendo ideo sequitur veritatem tamen di
ligite iuste et pacifice tempore
modo querendo hec dicit hic quantum
per denunciationem adventus christi
dei tamen dicit usque quo veniet christus
mutatur sic tamen presens littera veritatem
tamen et pacem diligite iuste et
pacifice conversatio usque quo venient
populi multi ad fidem christi in lege
promissi et habitent in civitatibus
multis per orbem diffusis sicut vi
demus impletum per orbem univer
sum et vadant habitatores etc. sicut
se exhortatur ad bona opera prout
est ego quod dei humana unde as
cripta petit in ierusalem ubi oblatio
fuit in templo ubi frequenter orat et
predicat populum exhortatione etc. In di
ebus illis etc. in quibus apprehendent decem ho
mines etc. et quod sunt hoc lingue in
multiplicate per christum sunt septuagin
ta duo et iterum in palliis iudeorum
erant quatuor fimbrie per quas an
gulos septingenti vero dicti per
ternarium faciunt duo milia octin
genta et dicitur ratio quod tot genti
les de omnibus linguis secuti sunt quem

iudeum quasi ad iudaismum et quod
non impletum a reditu captivitatis
Babilonie usque ad tempus istud ideo co
gitur hic reducere ad tempus futurum
in quo dicit messiam esse venturum
sed quod dicit ipse iam impletum est
a tempore apostolorum qui fuerunt iudei na
tione quod ad predicationem eorum in porti
bus suis ideo solum de gentibus ad
hesserunt unius apostolo Quo multa
octingenti sed etiam multo plures
ad fidem christi quasi dicit et tamen hec com
prehendet christus homines et quod dena
rius est limes minorum ut habetur
in ... et sequentes numeri sunt
replicationes denarii ut xx sunt bis
x xxx ter x etc. quantum et ideo
per denarium notatur multitudo ad
herentium apostolis ad sequendum eorum
ex omnibus linguis propter hoc donum li
nguarum in die penthecostes fuit da
tum apostolis ut fidem christi predicare
possent in omnibus linguis

Onus verbi propheticum posite
sunt prophetie respicientes
tempus ierusalem reedificate sub
dominio regis persarum hic
ponitur prophetia ad idem sub tempore re
gis grecorum et dividitur in tres partes
quia primo inducitur consolatio iude
is ex adversariorum deiectione secundo
ex christi missione tertio ex bonorum mul
tiplicatione circa primum partem ex
ponit ratio sancta de subversione terrarum et ci
vitatum que nominantur hic tempore mes
sie quod expectant iudei esse ventu
rum sed quod hoc iam impletum est in preteritum ideo quidam
alii exponunt de victoriis macha
beorum sed quia victorie eorum non videntur ad
tantum se extendere ut littera conte
dit secundum alios ideo exponunt et melius
ut credo de victoriis Alexandri
magni qui fuit primus rex in mo
narchia persarum et grecorum [illegible]
et destruxit monarchiam persarum
et medorum Igitur secundum hoc sententia
exponitur sic littera Onus verbi domini pro
phetica de malo pene super terram

tris ita nouitis et deiactez
eorum ptate sic omnes zhue de
iat hois portant Ciuitate in
tra adrach i syrie et dama
sci requiei eius qr dominabat
bat tempore Dirie ut hr Ysa
vii et iō in ipa requiescebat sy
ria sic in metropoli et sic in
foradri ciuitate qr dns e dns
hois i qr dns puidet et dispo
oia sup holes ventura et po
tissime respiciat ppm istr i qm
assumpturus erat huanam naz
de eo hic at introducit ad sig
ficandum qr tribulacoes hr indu
bite sup tras istas venire per
Allexandrum magnum venit ppt
mala q fecerunt ppo iudeorum
saltem ex parte Emath qz non
e ciuitas sirie ppe tiros iudee
et tyrus et sydon aliter uts ac
iii^o Regum supserunt qm pe
s sapientes s trena iō sbditur
Et edificabit tyrus muni tona
vt nō tenerent hos et coaruat
argenti qz humi i magna
valde habundant et hic coninc
bus q afferebant ibi p mare
ex tris diuersis gentium ut hr
in Ezechiele qr sapia
terrena nō vz con dum iō sbditur
Ecce dns possidebit p allexan
drum et pcuciet i mari fortitudi
nem eius Tyrus n erat vndique mari
conclusa sz Allexander magnus adi
tum fecit et ex lignis lapidi
bus et terra iposuit contigua ex
oppingo littori et cepit eam et
combussit Videbit ascalon ista
n ciuitas philistiorum erat sita
sup mare mediterraneum et propin
que tyro et ei confederate et iō
videntes destructionem eius timuerunt
de destructione pria iō sbditur Confu
sa e spes eius qua habebat i for
titudine et auxilio tyri Et pedebit
se pator i azoto q e ciuitas phi
listiorum et dr hic seperatra alleux
qui bona tre seperauit et disp
suis bellatoribus In ebraico hr et se
debit spurius i azoto et hr quod
Allexandro q fuit natus de adulterio
nectanabus n p illusiones magicas
sub spe demonis dei libie cognouit
matrem Allexandri et eum genuit ut hr
in historia Allexandri Et auferam
sanguinem eius de ore eius s Allexandri quia
indignatus contra iudeos dixit se velle de
struere ihrlm et iudeorum effundere sanguinem
Sz viso summo sacerdote vestibus suis in
maiestate ut dcm e s ca^o vii
abhominaciones eius et blasphemias de deo
israel quibus dicebat ipm impotentem
ad defendendum ppm israel contra ipm de
medio dencium eius i de lingua eius q
dz i medio dencium et relinquetur ipse
nabitur et erit ipse deo nro qr Allexan
der sacrificauit i templo ihrlm sub pontifi
ce pro ut dr Josephus i libro an
tiquitatum Et erit qs dux i iuda
qr libertates ppo dedit ut ibidem
hetur Et accaron q i Jebuzeus fuit
subiectus p expugnatores david habi
tatores eius subiecit iudeis sic Jebu
zeus fuit subiectus p expugnationem david
ysz v Et circumdabo domum meam
i templum ex hiis q militet in eo
iuda machabeo et fratribus eius q te
plum contra duces Antiochi illustris
recuperaverunt et mundaverunt i machab
iiii Euntes et redeuntes a bello con
tra aduersarios insurgentes et hic fuit per
tpe Allexandri ut i machab p Et
nō transibit sup eos exactor s
tributi Vnde i machab viii de domo
c abolitum e iugum gentium ab
israel Quia nunc vidi oculis clemencie
afflictionem ppli et dz hic in pna dei
Exulta Hic conuertit demonstratur adue
tus xi quem sic despondabat presbi a
eius et dividitur i d ptes qr pro denun
tiatur aduentus xpi 20 multiplicat
fidelis ppli ibi continuo circa primo
Exulta filia syon 2 qr pz psalm
de dno ib xx^o aut xxi vbi alle
gatur dicentes tunc impleta qui x
vocientes ihrlm ad pacem sua sunt
recepti i ciuitate et templo tule
ticia et exultatione ppli Ecce rex

tunc venit ei ad salutem tuam
Unde dicit hic ra sa quod scriptura
ista non potest intelligi nisi de
christo messia iustus et salvator
salvat nos peccata iusti se
ipsum morti offerendo ipse pau
per pauperem in vita duxit a
principio nativitatis usque ad horam mortis
ut patet eo descendit Ierusalem et as
cendens super asinam et super
pullum super utrumque in aspectu
successive tunc veniens Ierusalem
ut dicit Matheus xxi. Et disperdam
quadrigam ex effraym quia non per
potentiam armorum triumphavit sed eius doctrina
miraculorum. Unde dicit ra sa quod messias
non indigebit bellatori
bus ad subiugandum sibi nationes
gentium sed exponit dicit futurum quod
iam impletum est per predicationem aposto
lorum. Et loquetur pacem
gentibus et cetera sed non molestia
sed persuasione pacifica et
potestatem eius a mari usque ad mare quia in omnibus
partibus orbis sunt aliqui fideles
christi confitentes et a fluminibus usque
ad terminos terre sed in omnibus partibus i terre
de data est in orbe partibus i terre
et terra cum quo christo et innata
mos loquendi de terra promissa ad
rem i sanguine i virtute sanguinis
tui i tante effusione. Testamenti tui
quod sanguis ille confirmavit novum
testamentum Mathei xxvi emisisti vinc
tos tuos i patres in infernum lymbo
detentos eduxisti. Comestio
hic quod inducitur ad fidem
christi aliqui tamen exponunt de principibus
tali de iudeis qui fugavit tempore
persecutionis Anthiochi sed audito quod
Iudas Machabeus et fratres eius
invaluerunt adiutorio duces Antio
chi reducitur de duabus partibus cum
Iuda totum adiutorio proeliantes
fortiter et ad hec satis potest appli
cari littera sed prius inclinandum
est iuxta melius exposuisti quod ad
litteram potest. Secundo vocatio ad fidem christi

cum dicitur. Convertimini ad munitionem ad
fidem christi que est tanquam fortali
tium credentibus sed id primum convin
tium fortissima non dici ad il
lam fugit iustus et salvabitur
vincti spei i iuncti adventum in
carne et spe vitibus et ecce ho
die quod i novi testamenti tempore quod dicit
eas festo vii non precepit dies at
a dominica duplicia reddam
ei ipse in novo testamento predicavit duplex
publice gloria fidelibus reddendam
corporis et anime. Quoniam extendam mihi iu
dam i ihesum christum de tribu iuda
secundum carnem natum quod arcum inanem
ego arcum passus est demonem in
plevi effraym i apostolos qui omnes ut
fere omnes fuerunt de regno christi tribuum
sed omnes sunt de regno christi tribuum
quod vocatur frequenter in scriptura effra
ym veteri testamento eo quod Ieroboam
rex primus fuit de tribu effraym hos
ut apostolos implevit dominus spiritu sancto
Actuum ii. Et suscitabo filios tu
os syon i apostolos super filios tuos
grecia i qua plures apostoli predicaverunt
fidem christi Ioannes Petrus. Et ponam te
quasi gladium fortium predicationis verbum
dei quod gladius est spiritus ephesios vi et
dominus deus super eos videbitur i manifestabitur
visibilibus signis divina virtute facta
ad invocationem apostolorum. Et exibit
ut fulgur iaculum eius i effectus suc
perditus ita manifestabitur sicut ful
gur egrediens de nubibus. Et dominus
deus tuus i tuba canet i tuba
i predicationes per apostolos sed id ysaie lviii
tuba exalta vocem tuam et vadet
i turbine austri i parabola aufert
sicut ventus turbinis stipulam dominus
spiritum i anglos protegit eos da
do eis constantiam contra persecutores
tyrannorum et devorabunt i incorpora
bunt christo gentes per susceptionem fidei
et subiicient lapidibus
funde i predicatoribus procedentibus
ex cane que profunda desiderio
eo quod de corda effusus et bibent
i ebriabuntur quasi a vino i delectabuntur
i conversione gentium sicut delectantur

illi qui bibunt vinum et replebuntur
ut fiale multi i dicta questione
et sicut cornua altaris s holo
caustorum ubi inter cornua ponebantur
carnes cremande adlo
noi dum. Et saluabit eos dominus
deus eorum i die illa i tempore noui
testamenti ut dictum est vt gregem populi
sui sicut bonus pastor diligenter custo
dit gregem suum quia lapides sancti
i. electi dei eleuabuntur super ter
ram p(ro)pter meritum gratie et propter
meritum glorie Ecce hoc ait quod dicitur hic
lapides sancti pro multe quod ...
liter nunc forte quia impedimenta
les non sit scriptura vel vicinitate
parcis ... sequitur adhuc nunc for
te quod enim bonum eius i quod est pla
cens coram deo nisi frumentum elec
torum i corpus christi consecratum panis
frumenti quo nutriuntur spiritualiter
electi et vinum i sanguis christi sub
specie vini germinans virgines i mul
tiplicans virgines s. cum ingrediuntur
ecclesiam tunc i ecclesiam dei sequentes
vestigia christi passi

Petite a domino quia qui propheta
loquitur primum de bonorum
multiplicatione et dividitur
i duas partes quia primo de
monstrat propheta bonorum multipli
catione secundo disperso(rum) congregatione ibi si bi
labo eis primo plura ponit ab ebreis ex
positoribus et catholicis qui expo
nunt de fecunditate terre nascentium
et de victoriis machabeorum et
si ut adhuc applicari litera s
plius melius iudicatur vt in
exposita de bonis spiritualibus per
corporalia nunc forte designatis
dicendo quia ad prudentia et sub
scriptura videbatur in tempore ma
cabeorum quo locutus fuit propheta de
vocatione ad fidem christi et institutione
i ea cibo et potu sacramentali
ad quod disponit verbum dum dicit
propheta petite a domino pluuiam
i doctrinam catholicam que dicitur
xxxiij concrescat ut pluuia doctrina
mea etc. In tempore serotino i in tempore no
ui testamenti quod dicitur serotinum respectu temporis veteris
testamenti unde dicitur j Jo ij Nouissima ho
ra est et per hoc quod dicit in tempore serotino
patet quod non loquitur de pluuia ma
li per terre nascentibus quia pluuia
primitiua tempus est tamen vel plus necessaria
Et dominus faciet niues et pluuiam i
doctrinam euangelicam que dicitur ... ipsi
gratiam recipiet estum et pluuiam quod
multiplicat boni operis fructum da
bit eis singulis herbam scilicet nutri
mentum quod sicut herba et postea
spicam et vltimo granum sic fructifi
catio spiritualis de minori processu procedit ad
debitum augmentum in agro s. deo
qui est ecclesia a parte prima quasi
tamquam locuta est moraliter respectu huius
i omni questione quod vidit dabantur
visa quia non solum erant i vtilia
sed etiam nociua et dicitur taliter
erant inter gentiles omni questione
proditio abducti sunt a via per
varios errores affligebantur remane
tes i erroribus quia non est eis pastor
i doctor verus sed falsus unde sequitur
Super pastores i sacerdotes ydolorum
et doctores gentilium iratus est furor
meus quia non solum fuerunt mali sed et
alios pertrahunt ad malum deinde
subditur et super hircos visitabo
i. super reprobos qui sunt ex deo vel hir
ci apostate xxx Et actum hic vi
sitatio in malo pene quia a deo
subditur visitabit dominus exercituum vis
bonum domum iuda i ecclesiam apostolorum
conversorum quia per domum iuda intelligitur
primum conuersi ex ebreis ut dicitur
fuit ... et ... Et po
suit eos quasi equum glorie sue quia de
duxit eos per ea volui ad decla
randam gloriam maiestatis sue per opera
miraculosa i bello contra humanum ge
nus i mundum et ex ipso i. apostolorum ge
nere et successorum eorum angularis gen
tis iudeos et gentiles i vna
gens etiam et ex ipso paruuli sustentati
debiles et infirmi ex ipso exempli
contra hereses et errores insurgentes et

et maioris tpe antixpi ex ipso
egredietur i. abiacietur omnis ex
actor i. antixpus cum suis satel
litibus qui a dño isto ipso mit
tetur et ad terram ... pro
ea qz cum eis dns i. ihs xpus
et confundentur ascensores equorum
i. milites antixpi / et confortabo
bo domum iuda et domum ioseph
qz complesiunt de utroque genere
res p domum iuda intelligitur fi
deles de iudeis credentes et
p domum ioseph q' interpretatur accres
cens fideles de gentibus qui sunt in
magno numero. Et convertam eos
reducendo ad ultimum fidem aqua
auersi a deo in tpe antixpi
Et erunt sicut fuerunt quando non pro
ieceram eos i. ante peccatum istorum
nunquam videbuntur fideles qui a dei
pietati. Et erunt quasi fortes effra
ym in fide firmati et filii eorum
videbunt i. ab eis conversi et re
generati p baptismum et letabuntur de
delectacione antixpi. Sibilabo eis
hic propheta denunciat dispersorum
congregacionem et dicit hic raby qz hec con
gregacio referenda est ad tpus futurum
quod vocat tpus messie et in hoc di
cit verum sz qz dicit futurum iam impletum
est p xpm in vocacione fidelium qui
congregati sunt in una ecclesia non
corporali motu sz fidei et cari
tatis / et hoc est qz dicit Sibilabo
eis inspirando spm devocionis et
congregabo illos fide et caritate quia
redemi eos mea passione vnde ...
..., multos moriturus erat non tm
p gente sz ut filios dei qui
erant dispersi p varios errores congre
garet in unum. ... ...
et multiplicabo eos sicut ante fuerunt
multiplicati sub tpe david et salomonis
in quo fuerunt multi fideles qz una
est ecclesia fidelium a pe abel iusto
usque ad ultimum electum qui in fine mundi
nasciturus est ut dicit gregorius omelia
...; et non solum tot ymo plures
fideles multiplicati fuerunt tpe novi
testamenti qz veteris. Et seminabo eos in

populis p predicatores missos ad di
versas partes orbis et de longe i.
de longinquis partibus recordabuntur
mei i. beneficiorum meorum / et vivent
vita gracie cum filiis suis i. imi
tatoribus suis et revertentur et re
ducam eos qz de diversis partibus circa
tpe antixpi venient fideles et
occupabunt ierusalem et terram promis
sionis et non invenietur eis locus
hic dicit ad designandum magnam
multitudinem venientium et transibit
sibi dns in maris freto dando eis
transitum prosperum ... et percuciet
et in mari fluctus faciet eos
quiescere et confundentur omnia profunda
fluminis i. terra egipti ut dicit hic ra
bi eo qz inundacione abundat ...
nili et humiliabitur superbia assy
rium ... In hoc ... hic ...
... qui a xpianis debellabitur
qz lex machometi a gladio incep
pit et p gladium tuetur et p gla
dio terminabitur. Confortabo eos in
dño sic xpianos et in nomine eius ambu
labunt non sequentes de sua po
tencia sz divina. / c. xi.

Aperi libane. Istud capitulum
varie exponitur ab ebreis
et latinis et omnes expositores
videntur mihi ad literam
discordare ... qz sine preiudicio in
tendo de diversis exposicionibus ali
qua assumere et aliquid addere ad
literam concordandum primo igitur i. ... p
dicitur qz pro desolacione templi scdi
destruccio 2o destruccio ... ibi hec
dicit 2o causa pprecacionis ibi et dixit
dns ... ... non solum a latinis sed eciam
ab ebreis antiquis exponitur de destruc
cione templi scdi p romanos ... i. loco qui
dicitur roma apud ebreos dicit qz ante
destruccionem templi porte eadem nocte
aperiebantur sine homine et dixit rabi
iohannam templum quare destruis te
ipsum scio non de te qz finis tuus erit
destruccio sup te namque prophetavit zach
Aperi libane portas tuas et de
voret ignis cedros tuas. Nomine

capta fuit et incendarunt templum p-
bula abietis quia cecidit cedrus que e
te maior et fodit^r ex opposito quoniam
magnifici vastati sunt i illi qui e
rant maiores i populo iudeorum i iherusalem
equites et quod alii comites i locis
aliis debebant diffide de scriptis
vlulate quercus basan i habitatores
ultra iordanem, ubi erat basan
que habitabant aliqui iudei quia succi
sus e saltus munitus i iherusalem que temp-
me ii post erat magis munitus
tronos aliis civitatibus vox vlu-
latus pastorum i sacerdotum qui tunc
regebant populum quia vastata est magni
ficencia eorum i templa de quo gloriabantur
et magnifice vivebant vox ru-
gitus leonum i predonum quia ante de-
structionem templi habundabant i iudea
ut dicit Josephus i libro de iudai-
co bello quoniam vastata est superbia
i dicie que sunt nomina superbiendi Jor-
danis i iudee super iordanem site
hec de hoc quod dicitur destruccione de scrip-
tis vero que fuit iudeorum i quantitate
et diuiciis i dignitatibus quia per prophetas bene-
ficiorum divinorum magnitudo vero ingra-
titudo iudeorum ibi et dixi populum in
duxe quia populum benefficia dei i ex
itu de egipto vero i iudea posita
ibi et assumpsi etiam primus dicit hoc dicit
dominus deus meus v toledo benefficia iude-
is posita pasce pecora occisionis
i diu pavi filios istos qui dicebantur
pecora occisionis i egipto quia mas-
culi nascentes i fluvium proiciebantur
et adulti diversis laboribus affli-
gebantur i tantum quod vita eorum cum dicta
tudine ducebatur ut habetur Exodo primo
que pecora quos possidebant i egipto
occidebant non dolentes et vendi-
bant ea quia principes egipti habebant
eos suos et unus aliquis vendebat
alii dicentes benedictus deus qui de-
dit istos manibus meis divites
facti sumus quia vendentes gloriabantur de
precio et emens de mancipio et
pastores eorum i dominum eorum non parcebant
eis a laboribus duris, et ego non
pecam super habitantes terram i egipcia-
nos qui multis plagis afflixi et pro-
ca i manu sumpsit Exodo primo Ecce
ego tradam homines qui multi eorum se-
getes regem sumpsi sunt cum eo et ibi
manentes propterea concedebat ad
inicem quia unus impediebat alterum quod fu-
cat i causa detencionis filiorum israel
i egipto contra preceptum dei ideo sic
tute fuerunt plage i egipto et
concidenti terram i lacabunt servicia
et pasci pecora occisionis i filios israel
quos pavit i deserto manna celi
per annos quod habetur i quod afflictionem quam su-
stinuit ab egipciis o pauperes gre-
gis i o vos ebrei qui fuistis i egi-
pto de paupertate audite me in
obediencia Et assumpsi hic quod dicit vero
lucis beneficia i iudea posita i qua
producit populum ad hostes, regnum tempore david
et salomonis et quod Salomonis de meriis
destruccionem regnum tamen dicitur hic non fecit
sed regnum in duo dicitur iii regum xi et
hic est quod dicitur et assumpsi mihi duas
virgas i duos reges unam vocavi
decorem scilicet Jeroboam scilicet que locutus fuit
pulchre populo promittens ei libertatem
et alteram vocavi funiculum scilicet roboam
qui locutus fuit populo dure quod pater
meus cecidit vos flagellis ego
autem cedam scorpionibus est autem scorpio
genus flagelli a cuius manubrio de-
pendent corduli nodulos habentes
ferreos aut plumbeos i extremitate et ideo
vocatur scorpio quia sicut prurit et
quia i penultimo fine cordulorum super
corpus percussi reflectitur sicut scorpio
reflectendo caudam pungit quod genus
vocari hic funiculus, et pavi
gregem i sustentavi populum iudaicum
i utroque regno absque multis eorum
cum declinarent ad ydolatriam quod quod fo-
dit et succidi tres pastores i mense
uno scilicet Joram regem israel et ochosiam
regem iuda et Jezabel que cum filio suo in
regno administrabat ut habetur iii et iiii
regum istos per ihesum interfecit dominus per Ihesu
filium Josaphat eo quod fuerant ydolatre
pessimi usque iiii regum ix vero fodit Et contrac-
ta est anima mea i eis i contracta ab eis

ppter nimiā eorum maliciā Jo sbd
v. Sigīs et aīā eorum variaui i
me s. multiplici actu ydolatrie
Et dixi nō pascam vos i. de mi
ra vra curigut q nō sustēta
vos vlt iij Rz x dr In diebus
illis cepit dns tedē sr isrl
paussit q eos dixel z lo sb
dur. bz molt mouat et demo
ret vni q̄ss q̄z eare ye ppl sui
q nō sola occidebant ab eis
neis vno et ītraneis et ppt
hr mala sbdit Et tuli virgam me
am q̄ voca decor i regni istr
q dns p Salmanasar tpe osee
regis abstulit iiij Rz xvij et
abscidi eā q id regnū nō fuit
restitutū nec captiuitas illa re
uoc ut irritū facerē fedus me
um hz ut tex hic ossecutiue q
hec irritacō ossecuta ē q pcuss
i cū oibz ppli q s nō dnarz
iudeis quā diu regū fuit fi
delis m Et p talem mod loq
di dr osee ij Et pcuā cū eis
fedus meū in die illa cū bestia a
gri et cū volucribz celi s. q non
noceat ppo meo utz ibid Et in
irritū deductū ē in die illa q
n regnū istr fuit trāslatū regū
assirios man te ptuit q fedus p
dictū erat irritū Et cognouit
sic paupes gregis i. pauperes
ppli istr q custodiunt s. legem
m et obediet m et isti erat m
sti nj ppo illo q a maiorib fu
erat depauperati q iusticā pp
qbant q vbum dni ē s. tribu
regis et ppli ppter pctā hr n pdi
xit dns p moysen deutro xxviij
ducet q dns te et regē tuu q
qstitues sup te i gentē q ignō
ras tu et pres tui z Justin de
ras tu et pres tui z Justin de
ppo istr q studebat legē moy
si videret tūc hz vbū dni eē im
pletū Et dixi hz ont pot iude
orū iugtitudo q magis appuit i
peila de mort po et qm ad hz
dr Et dixi ad eos i ad iudeos r

manētes p̄ captiuitatē pdām et ar
pp captiuitatē babilonicā Si bonū
ē in oclis vris afferte mercedē
meā i. seruite in decēti fide
p bnficiis vobis a me col
latis et si nō qiescite s. a me
a seruitute hz nō dixit iduant
ad malū faciend p hz tn q dr
hz et si nō qiescite s hūc mod
loqndi dat itelligi q nō seruierut
deo sic grati s magis agerēt
tot sicut ut igrati ypm inj ma
a supta ppter quod lo sbdit Et
appenderūt mercedē meā i.
pciū meū ē tradēdo sic mars
equi dr pciū qo vendit et p
mitt xxx argenteos ypi iude
pditori s q hētur mathei xxvi
et xxvij ubi matheus spū sco
illuiatus dixit hanc pphiaz te
fuisse ipleta Et dixit dns ad
me zachariaz pice illud i. hz p
cium predic ad proiciend ad sta
tuariu i. fusor statuarz ut dicit
expositores mi p hz intelligit
deus q ē fortior omn et ē ppus
pice id ad statuariu i. pdic id co
rā deo ponend ut videat et
iudicet hz fcm decorum pciu i vile
et mod loqndi ironicus est s ebrz
qo itelz oppositu sic de graui
ironice dr hz magnus quo
quo appciatus sū ab eis i. emptus
ppter eis a juda venditore q d tam
paruo et vili pcio nō debui
apciari Ebrei dicut q h ē lra
pice id ad thesaurū uel ad figu
lu dicto n ebraica hz pot ē ta
ē ad thesauz et formatorz et for
tor pt dici figulus q fort vasa
de tra et statuarius q fort statu
as de aēa via transla i. ii q acci
pit hanc vltimā frm et eum E
brei uo et aliqui accipiunt pmā
et aliqui raz et illoz accept ma
gis sonat euāg ubi dr q jn
das retulit xxx argenteos sacer
dotibz q custodiebat thesaurū templi
et q ex illa pecunia emerūt
agrū figuli math xxvij Ut igit
hec lra pt expoi proiice id ad the

stauratum i[d est] predic[tum] p[re]cium ʒ coram sa
cerdotib[us] q[ui] erant in thesaurum
recipiend[um] sic d[icitu]r Mat. xxvii q[ue]
iudas recepis argenteis coram
sacerdotib[us] recessit vel proiecit ad
figulum i[d est] predic[tum] id ad emend[um] a
grum figuli pro his ad no[n] e[st] itl
ligend[um] consistit si conscientie cr
emptio agri conscientia e[st] ad illa
precium decem p[re]ciu[m] certa[m] expo
nant ut d[ictum] Et tuli xxx ar
genteos etc. sic videbatur p[er] se
visione ymaginaria ac si ac
ciperet xxx argenteos vel dena
rios et proiceret i[n] domu[m] d[omi]ni p[ro]ut
despexit ... sic fiendum de p[re]cio
a iuda proditore q[ui] sic proiecit id
i[n] templo. Et p[re]cidi virga[m] mea[m]
secunda[m] i[d est] regnum iude ut dicu[n]t
q[uod] no[n] fuit p[re]cisu[m] i[n] tempore sede
chie q[ui]a illa captivitas rediit de
Babilone et habuit p[ost] duces
ut zorobabel et alios plures et
p[ost]ea aliquos reges an[te] adue
tu[m] x[risti] ut habetur in scolastica historia
si p[ost]ea fuit p[re]cisu[m] in destructione
ier[usa]l[e]m p[er] titu[m] et vespasianu[m] et
tunc iudei sunt p[er] orbe[m] captiva
ti no[n] habentes duce[m] nec principe[m]
et illa captivitas adhuc ma
net ut dissolveret g[er]manitatem
int[er] iuda[m] et isr[ae]l i[d est] int[er] x[risti]anos
... de tribu iuda si tamen aliquo[t]
... quor[um] plures ... sunt
ad liram sunt de tribu iuda et
iudeos i[n] infidelitate p[er]manentes
et hoc fuit signatum in p[re]cio ...
d[icitu]r q[uod] isr[ae]l separ[atus] e[st] a iuda ...
No[n] est nobis pars i[n] david ...
et iudei s[un]t odiosi x[risti]anis et con[tra]
Et dixit ... que agi[tur] de p[re]cisi
tione anim[arum] et estimatur sic lit[er]a
... et iudei p[ro] maiori parte
negaverunt ... x[risti]um ...
... non iuste permitteret a do
... q[ui] se dicit
esse x[ristu]m et ab eo decipi ut
... Jo. v. Ego veni
i[n] no[m]i[n]e p[at]ris mei et no[n] accepistis me
si alius veni[et] i[n] no[m]i[n]e suo illu[m]

accipietis sic ... p[ro]cedit[ur] q[ui]a p[ro]p[ter] p[ro]s
tuto a[n]i[m]a[rum] brevius et sufficiens p[er]
ro mag[is] diffuse ... ca[pitulo] cita p[rim]o
d[icitu]r ... vasa i[n]strumenta ut p[ost]
et pera[m] pastoralem hebrei ... instrume[n]ta
... a[utem] d[ict]u[m] vasa s[un]t ...
tib[us] ebrei pastoris i[n] signum q[uod] in
dei receptus ... anim[arum] q[ui] est tante
amentie q[uod] dicet se deu[m] ij tess. ij
et extollet sup[er] o[mn]e q[uod] d[icitu]r deus q[ue]
q[ui]a colit[ur] Quia ecce suscitabo i[n] ...
tatum p[ro]mittam pastorem in terra s[e]d ...
... in ea q[uod] derelicta e[st]
no[n] visitabit i[n] nullu[m] op[us] piet[atis] exhi
bebit s[ed] maior crudeliter erga
x[risti]anos erit q[ui]a subditur et carnes pi
guiu[m] comedet eor[um] bo[na] rapiet et un
gulas eor[um] dissolvet corp[or]a eor[um]
affliget et occidet. O pastor et
ydolum, ydolu[m] d[icitu]r q[ui]a se deu[m] colit
et[iam] erit de a[n]i[m]a[rum] q[ui]a sedebit i[n]
templo dei tanq[uam] sit deus ij tess. ij
Gladius i[d est] vindicta dei sup[er] brachium
eius corporale et sup[er] oculum dextrum eius
i[d est] sup[er] intellectum q[ui] d[icitu]r
oculus. Brachium eius ariditate sicca
bitur q[uia] robur eius p[er] michaele[m] de p[re]
cepto dei fulminabitur et oculus eius dex
ter tenebrescens obscurabitur q[ui]a eius
a[n]i[m]a ad tenebras exteriores i[n] infer
num deducetur / c[apitulum] xii

O Nus istud ... ab aliquibus
mult[is] doctoribus ... ad sen
sum ... expon[itur] de destructione
ier[usa]l[e]m p[er] ... si habet convenie[n]
tiam vide[tur] q[uod] hic dicitur si et iuda erit
i[n] obsidione contra ier[usa]l[e]m ... q[uod] sequitur
In die illa dicit d[omi]n[u]s p[er]cutiam omnem
equum i[n] stuporem et ascensorem eius in
amentiam q[ui]a non legitur iuda fuisse
tu[m] ... i[n] obsidione ier[usa]l[e]m contra
iudeos obsessos nec q[uod] equitatus romanorum
adeo tunc fuit sic percussus ymo patet
de pompe triumphavit de iudeis si q[uod]
declarat diffuse Josephus li[bro] de iudeis
... bello et principibus romanis si
si exposites vel mag[is] mistica q[uod]
literal pone eos h[ic] aliqua q[ue] i[n] tempore
ad hoc videntur esse dissona ut vide
bitur ... exponit hoc c[apitulum] et q[uod]
omnia sequentia us[que] ad fine[m] p[ro]phete
de bello gog et magog contra iudeos
quos d[icitu]r ... messias ... debel
labit si ... fundantur
... de gog et magog Ezech[iel]

Ezech. xxxix. Et qr ibidem dixi
q p gog et magog itelr antixpi
et eius exercitus et io hic oportet salvo
tamen iudicio meliori vel textus exp
sicionem anno exponendus usque ad finem,
hic patet lit. aqua a. a. mitsciunt
et io sic dixi cao stetim sit dez
persecuo antixpi magis diffuse et d
dlr in 3a pte qr p. persecuo antixpi
destr. 3o qndo tacta solutz. cao
p iij ibi firmica suscitatie 3o ppli
restituitur cao xviij vbi adue m
io qr p. per anno persecuo 3o d
iecto ibi i die illa 3o iudeorum
quibus ibi effundetur eis plures
qna vbi dei i. ppha de affluce
suma ex ordinacoe dei sup ista
i aggregacon fidelium ad quam non
ista in novo testo translatu sic
declaravi diffuse ysa xl iiij et
liber ad roos iij dixi. Qui extendens
celum deus dicit celum ad modum
tentorij extendi sup terram, et fundans
terram qr ysa est sb eis ascis
firmu elemnd et frigens spiritus
hois in eo qr aia a deo creata
infunditur corpi organizato. Ecce
ego ponam ierlm i ecclam q prout
ierlm ysa ij vel ibidem dixi fuit dif
fuse et apoc. xxi vidi ciui
tatem ierlm descendentem de celo
superliminare crapule ad quos
ebriti impinguit qr antixpi et eius
exercitus pro persecucoe. Ecce deiact
ut dixi i vacimu a. a. altitudinis q
terra iudicabit i persecucoe anno
et paca ipse et exercitus eius deiac
io stoduit vnibus populis qr de oibus
populis a. qui adhebunt antixpo io
stoduit sz et iuda erit i obsidione
contra ierlm qr tunc a. qui ydm ho
re ducti erunt in exercitu antixpi
In die illa ponam ierlm lapidem
oneris lapis v ptadcops q moue
de loco suo affligit motores sic
antixpi et eius exercitus quaerentes tra
les stabilitate ecclie affligentur et vi
tabunt fideles et hic e qr sidr
Omnes q levabunt eum et colliget

adversus eam oia regna terre i a. qui
de oibus regnis adhebunt antixpo
In die illa dicit dns percutiam omnem
exercitum deiecto cum dicit percuciam omnem
equum in stupore et ascensorem eius qr
ipse fulminabitur adeo ut dixi e
et magis prs sui exercitus sup ptis
Et sup domum iuda i sup xpianos
non seductos apiam oculos meos
vinc qr no psibit cum ceteris antixpo
adherentibus voluntarie io stoduit
et dicent duces iuda i principales
i illis xpianis antixpi tpore adheren
tibus Confortentur mihi habitatores ierlm
qr xpiani tpore antixpi in eius cota
tu existentes desiderabunt corde perpetui
tate, xpianorum bonorum lit. hic on
dere no audeant mane sz ut laica
lia dissonat illi expositoi expo
nens passum istum de persecucoe pri
mitive ecclie per principes iudeorum
ut i actibus apostolorum dicit qr dicit hic
praeca et salvabit dns tabernacula
iuda qr iudei persequentes primitivam
ecclam no desideraverunt perpetui xpianorum
nec fuerunt salvati advenientibus ro
manis contra ierlm sz magis occisi et de
structi. In die illa ponam duces iu
da z qr xpiani i exercitu antixpi an
tixpo fulminato et pereunte exercitu
pte tpore deposito contra a. quos re
manentes de pte antixpi pugnabunt
Et habitabitur ierlm rursum i a. da
mus pacifice mortuo antixpo et
eius exercitu dissipato, et agitur hic
ierlm no solum p ecclia militante s
etiam p ciuitate ad litteram in qua antixpus
veniet contra ipsam et ibidem mo
rietur obtenta tn prius ciuitate et te
plo, et salvabit dns tabernacula
iuda i res et corpora xpianorum cum an
tixpo tpore communiter ut praedictum e sic
in pno i antiq gent cum antixpo ut
non magnificet gloriatur domus david
z ne fideles ipsius ab antixpo de
spiciant xpianos eo tpore sequentes an
tixpum dico qr multo plus fuit sic isti
deles si fuisset mortuus cum alia gente
antixpi non ens contra suos recuperando
libertatem sz exacti tpore quo i moto ad

suos vincentem. Secundo per in die illa pro
teget dominus habitatores ierusalem ab insultu
tunc antichristi, et est quod offendit ex
eis tunc die ducitur modo predicto vel de
ceptus ab antichristo tunc non multis
enim decipientur credentes ipsum
esse verum christum, quasi david in alto mi
sericordia conceptus fuit sicut david siue
peccatum fecit ipse david ut habetur in psal
xij ubi dicitur quod ipso confitente peccatum
suum cum betsabee facto natan
dixit ei propheta dominus transtulit pecca
tum tuum et domus david quia dei isti
isti constabunt in fide christi In die
illa queram conterere omnes gentes que
antichristum et ei adherentes itaque
in predicto eius quod supradictum est ad ma
iorem affectum Et effundam hic
post iudeorum conversione et 20 ezechielis re
quiro capitulo xxxix, etiam primum scitum quod sic
dicit sanctus methodius martir dete
cta falsitate antichristi per Enoch et helyam
iudei qui prius adheserunt ei
convertentur ad christum fideliter pro
eius fide mori. Ita quod circa xl milia
cia coronabuntur per martirium ex omni
tribu filiorum israel ut dicitur apocalypsis vij et
hoc est quod dicitur Et effundam super domum
david i. iudeos convertentes ad christum
et super habitatores ierusalem i. super omnes
quia credentes in christum spiritum gratie in
quantum illos reducet ad veram fidem
et servicium suum, quia alios fideles
proteget ab insultu antichristi eos
audiens preces eorum, et aspicient
ad me s. iudei quem tunc vere querent
quem crucifixerunt tunc non confitebuntur
quod ihesus nazarenus ab eis crucifixus
a patribus eorum fuit et est verus christus
in lege et prophetis promissus et pla
gent eum i. dolebunt de hoc quod eum
offenderunt, et mutat hic modus loquendi
de persona prima ad tertiam quod frequenter
fit in prophetis ut sepe visum est supra
unigenitum i. ita dolebunt ex vera
contricione sicut solet homo dolere de pro
pria morte filii sui unigeniti quia dolor apud
homines solet esse maximus Et dolebunt
super eum et repetitio est causa ad ma
iorem expressionem quia tunc in eternum erit
non sola planctus modo dicto secundum etiam de
iudeis martirizatis ab antichristo qui
plangentur a fidelibus filiis re
manentibus propter quod dicitur In die illa erit
planctus adremon nouem quasi
planctus in campo mageddon in quo fuit
iosias occisus de cuius morte fuit
planctus magnus in toto israel sicut
habetur ij paralipomenon xxxv et in campo
in illa civitate adremon que erat
propinqua loco occisionis et plangent
terra familie et familie seorsum
i. quelibet tribus mortuos de sua tribu
seorsum vel dicitur hic quelibet tribus plangent
specialiter mortuos suos in bello gog
et magog et in hoc quidem intendit
quasi ad aliquid quod per gog et ma
gog intelligo antichristum et eius exer
citum ut dictum est Et familie domus
david seorsum et mulieres eorum seor
sum quia in loco orationis ubi solet fieri
talis planctus mulieres erant segre
gate a viris apud ebreos et pre
sertim apud [illegible] in eternum propter hoc
statutum suadendum, et nominantur expresse
familie principaliores per regnum
quod dicitur domus david et 20 per sacerdotium
cum dicitur domus nathan et per sacerdotium
et leuiticum ubi familie domus leui
et per [illegible] notabiles viri ibi fa
milie semei et religiose virginali ibi
omnes familie, capitulum xiij
In die illa hic continetur de sta
iudeorum regnum per baptismum et
dividitur in duas partes quia primo
ponitur regnum 2o felicitas
et ydolatrie in modo ibi Et erit etc
primo dicit In die illa s. in qua detege
falsitas antichristi Erit fons patens
domui david quia omnes iudei tunc con
fluent ad baptismum in ablucionem peccatorum
et menstruate per menstruatam intelligitur
peccatum quod contrahitur in vitiis vetere
et per peccatorum peccatum actuale utrumque enim
lavat baptismus in adultis ad baptismum
venientibus quales erunt tunc vere
conversi pro maiori parte ut ex predictis
Et erit hic continetur de abiectione ydola
trie et 20 cessationis falsitatis prophetie in eterna
Primum sciendum quod licet per predicationem apostolorum
aliorum quorum succedentium ydolatrie
cessaverunt pro multis pro maiori parte

tm adhuc aliquid remansit quod ipsi
bus auslonarijs remanseret aliquid
prophetice in magis intitumne quam dum lectura
ni et isti venient alii quod eis postea
tunt qualis die vivantur ut dum
fuit per illa die sicut illa fide
dicitur intellexi Amen ego facit
se admiral sicut dum ut heretici
tessit iiijo quod Jo usque post mortem eius
non cessabunt tradi, tunc autem omnes
convenient in fide catholica et hoc
est quod dicitur Et erit in die illa similiter mor-
tis antichristi perdam nomina ydolorum
de terra quod sicut datum est non cessabit
ydolatria totaliter ante, et si ista
id quod ego dixi in aliquo locis sic
sicut quod ad predicationem apostolorum et aliorum
doctorum sequentium cessavit ydolatria
per mundum intelligendum est semper, non tamen
totaliter sicut exceptis de nostris temporibus
qui vivis fit aliqui si de terra quam aliter
deus est modica et incredibilis et
Jo qui mihi reputatur si vivam plus
et cetera si quem magis loquendi
id quod est modicum nihil dicit et cetera cum
postea quod illa ydolatria quam remanet
sit in aliquibus gentibus barbaris ut
apparet ista est modica et quasi pro
nihilo reputanda et inde quam cessat
per alias partes orbis Et pseudo
prophetas hic quantum pertinet cessatio sic pro
phetie cum dicit et pseudo prophetas
in fl
os quam per suam maliciam fingit
se prophetas propter questum et pecuniam in
mundo in prophetantes a demone de-
ceptos et aliis aliis modis per
versa deum auferam de terra quia
nihil remanebit de illa prophetia Et
erit cum prophetaverit quispiam ista
postea modo vellet prophetare dicta
sui et nunquam non permittet sic prophetare
quasi puniendo In die illa confun
dentur prophete quod nunquam audebit se pro
phetam dicere nec cuidus Jo sequitur hoc
cooperientur pallio saccino, i. ve
ste aspera tali in veste vtebantur
antiquitus prophete saltem aliquis ut de
elia mi per pro et cetera, habitum

acciperat falsi prophete ut magis
crederetur eis Et Adam ego sum meo
in mittens cum agricultura exemplo
primi Ade sed quod post conventionem commisit
qui eum dominus deus de paradiso voluptatis
ut operaretur terram de qua sumpta est
pro certo hoc peccandi quod me in
admisit me ad custodiam peccatorum quod
non sum propheta et dicetur ei huius pla
gatur sunt his in ista sed non sunt no
et odio sed adorare per mea contraria
framea hic solvitur tacita questio
eo quod hic multiplicatio fidelium con
cluditur ibi et cetera, quomodo vero con
tingit ergo summis quod dominus est quod si
deleret affligere sicut ab amicis
et satellitibus suis, ergo hic possit
ab admirari et querere quod deus sic
permittet iustos affligi ab iniquis
eius habere et respondet contra me in manibus
hic ipso filio suo non pepercit deus
sed pro nobis tradidit illum morte
acerbissima condempnatum et hoc est quod
dicit framea suscitare super pastorem meum
i. xpm quam de seipso dicit Jo x ego
sum pastor bonus et super virum cohere
rentem mihi quod humanitas est inseparabi
liter unita est deitati, sed hanc exponit
de proprio filio per messiam descen
cendo propter mala que fecit romani
presbiterum ipso iudeorum quod valde di
torte et male exponit quod imperator
romani vocatur nequissimus et pessimus et
non potest dici pastor dei nec coherens
ei quod talis adherentia dicitur in
portat unum in ebrico hoc est super virum
mihi associatum quod de ipso optime con
venit ut datum est percute pastorem et dis
pergentur oves hic sunt completi qui
apostoli capto christo relinquerunt eum, ut
dicit saluator matheus xxvi, ergo per quod
hic passionis de ipso Et convertam
manum meam ad paruulos, meam ad par
uulos, i. ad apostolos quam dixit hic per
hoc eo quod timore fugerunt in passione
quam propter uirtute divina sic fuit confir
mati et solidati quod gaudebant in
tormentis sicut quod dicit actuum v Ibant apostoli
gaudentes a conspectu consilii quoniam digni etc.

Et erunt hec in tempore antichristi usque in eius obitum
agitur de fidelium multiplicatione pro-
fessione sequitur. Sed quod dicit Ieronymus [illegible]
[illegible] ita cadent ibi ita mor-
tuum fructum afferet [illegible] quod
passus est et publicatus eius
per totius mundi in tres partes diuisi-
o quarum vna est iudeorum obstina-
torum alia gentilium in infidelitate
remanentium et de istis dicit partes du-
e in ea id est terra dispergentur et defi-
cient et hec defectio potest intelligi du-
plici modo de defectu gratie et virtutis
et a tempore publicationis eius usque ad
omnes gentes ad fidem catholicam con-
uersas due partes iste vocantur id est
de temporalitate utriusque secte et defi-
cient in morte antichristi quia omnes iudei
et gentiles conuertentur ad fidem, vt dic-
tum est supra [illegible] de quo dicitur Et tercia
pars relinquetur in ea id est in terra aliis
duabus deficientibus modo predicto
Et educam terciam partem per ignem scilicet tri-
bulationis sic enim [illegible] fuerunt
afflicti a iudeis ut in Actibus
apostolorum in pluribus locis et postea a
romanis principibus et aliis tyran-
nis et grauius affligentur tempore
antichristi [illegible] tribulatio
est ad approbationem electorum et augmen-
tum [illegible] et uram eos
sicut uritur argentum ut nulla re-
maneat in eis immundicia, et quod sequi-
tur talium per consimiles [illegible]
Ipse inuocabit nomen meum scilicet deuo-
tabit in oratione deuota et ego exau-
diam eum ad votum. Et ipse dicet
quia conuertetur me per fidem et ego
eum per approbationem. Capitulum xiiii

Ecce dies veniunt domini [illegible]
preteritus antichristus ad hoc quod ex-
plicatur quod [illegible] quod supra non
est explicatum et diuiditur
in duo quia primo ponitur dampnum persecutio-
nis aliqua ad ipsam sequentia ibi Et
veniet dominus. Primo dicit Ecce dies veni-
ent domini id est a deo dispositi et diuisi
et diuidentur spolia tua ab antichristo
et eius exercitu in medio tui capta si-
cut infra dicetur. Et congregabo

omnes gentes quia de omnibus gentibus erit
aliquis in exercitu antichristi et vastabuntur
domus quia inde bona rapientur
mulieres violabuntur ab antichristo non solum ad
libidinibus [illegible] habeat con-
cupiscere. et egredietur media pars
ciuitatis in captiuitatem vendita per satelli-
tes antichristi et reliquum populi non au-
feretur ex urbe quia aliqui ibi moren-
tur et aliqui obedient antichristo
partim timore et partim decepti ab eo
ut dictum est supra. Et quia vbi deficit
humanum remedium solet adesse diui-
num auxilium ideo sequitur Et egredietur
dominus per effectum sue iusticie et prelia-
bitur contra gentes illas id est contra
antichristum et eius exercitum sicut prelia-
tus est in die certaminis quando reges
egipti cum exercitu suo filios Israel
insequentes submersit in mari rubro
Exodi xiiii. Et stabunt pedes
eius quia in monte oliueti fulmi-
nabitur antichristus ut dictum est supra. Et
quia in talibus dei vindictis solet et
fulgura esse et terremotus ideo probabi-
liter dici quod in fulminatione antichristi
erit et terremotus [illegible] aliqua
pars eius exercitus ideo sequitur Et scindetur
mons oliuarum ex parte. aliqui
habent scissionem in quatuor partes sicut
scilicet orientem, occidentem, aquilonem et mer-
idiem, sed [illegible] in duas
partes ita quod vna pars montis inclina-
bitur ad aquilonem alia ad meridiem, et
scissura erit in medio ita quod lon-
gitudo eius erit ab oriente in occi-
dentem, et hoc concordat ei quod postea
sequitur Et erit chaos grande vallis
magna id est vallis iosaphat que
est inter montem syon et montem oli-
ueti ita quod hic mons oliueti ab
oriente et montem syon ab occidente
usque ad [illegible] loci dicte
scissure quia scissura montis oliueti
iungetur valli iosaphat. et fugi-
etis timore ducti sicut fugistis a facie
terremotus in diebus ozie regis iuda quia
[illegible] palam [illegible] voluit
sibi usurpare pontificis officium et
tunc fuit percussus lepra et factus

fiunt tremores ut de tali persecutione
videtur dicta visio. Et vidi th-
gnum ponit tertia sequentia morte
antichristi scilicet finale iudicium et beato-
rum premium ibi et erit 3o post sta-
tum ecclesie post antichristi extremi-
ibi et ultimum, circa primum dicit Et tre-
muit dominus meus scilicet ad iudicium ho-
rum immediate post mortem antichristi sed erit
ibi tempus medium ut pluries dictum
Ezechielis xxxviii Omnes qui sunt cum
eo iudicabunt prophetas et maxime
apostoli quibus dicitur Mathei xix Et vos
sedebitis super sedes xii iudicantes
Ps. In die illa scilicet iudicii non erit
lux scilicet visibilis quorum erit maior
pars, quia Mathei vii lata est
via que ducit ad perditionem et multi
intrant per eam sed frigus et gelu
id est horror et timor quia per gelu et fri-
gus designatur eo quod ex frigore
causatur pusillanimitas quia fugiunt ad cor
et membra exteriora redduntur
frigida et tremencia, et erit dies
una scilicet dies iudicii quod notatur
dicitur quia dicitur dies magna. Sophonie i
De die autem illa et hora nemo scit
neque angeli in celo sed pater solus per
hoc tamen non excluditur ipse filius et spiritus
sanctus quorum est una notitia cum pre-
sentia dies neque nox scilicet ipse dies
non ipse est lux solis super terram
usque tempus antichristi et nox latens eius umbra
terram. In generali vero nox mortuo-
rum corpora erunt incorruptibilia et
impassibilia generatio et corruptio id est ele-
menta et motus celi qui est causa generationis
et corruptionis cessabit non erit dies
et nox pro eo quod causatur ex motu
solis. Et in tempore vespere erit lux
in cessatione temporis quod causatur ex mo-
tu celi erit lux perfecta beatorum in gla-
ria per deum et de reprobis quod non
erit eius lux sed frigus et gelu. Et
erit hic post 2m scilicet retributio scilicet
in ipsa dicitur Et ibunt aque vive de
Ierusalem scilicet celi de qua dicitur Gal. iv Ad
[illegible] ad montem Syon et ad ci-
vitatem dei viventis Ierusalem celestem

et per aquam vivam intelligitur vita
beata sicut quod dicitur Apoc. vii Agnus qui
medio throni est reget eos et ducet
eos ad vite fontes aquarum. Quod dici-
tur exeunt de Ierusalem quod aque dicuntur
ad omnes beatos secundum condicionem me-
dia eorum ad mare orientale et
quod beata vita dicitur aqua equaliter ad
superiora equaliter multorum ad electos
qui in principio mundi nati sunt et ad illos
qui in fine sunt nascituri. Et ad per
mare intelligitur congregatio hominum per
Apoc. xvii ubi dicitur quod per aquas
multas intelliguntur populi. Unde mare
vero dicitur congregatio aquarum Gen. i
Congregationes aquarum appellavit
maria, in estate et in hyeme erit
id est perpetua duratione duratio non
a parte finis et de rone beatitudinis quia
perpetuitas eius designatur per successiones
estatis et hyemis non quod ibi
sint tempora cum sint dicte temporis que ces-
sabit sed quod perpetuitas non potest
significari que nobis nisi per partes temporis sicut
supra dicitur de celo in tertia dicta Apoc. i po-
nitur eo quod est et qui erat et qui venturus
et erit dominus super omnem terram quia cessa-
bit prelatio et dominium non solum hom-
inis sed etiam in angelis et etiam in spiritu officii
administratio sicut quod dicitur i Cor. xv Cum
per evacuaverit omnem principatum et
omnem potestatem cum tradiderit regnum deo
et patri vero subditur In die illa erit
dominus unus hominum et angelorum et erit
nomen eius unum In presenti nominatur a
nobis pluribus nominibus quia nominamus
eum secundum conceptiones intellectus nostri de
ipso ex perfectionibus creaturarum que sunt
plures et distincte sed in patria videbimus
eum immediate et nominabitur uno sim-
plici nomine sicut una simplici perfectione. Et re-
vertetur hic ostenditur post retributionem status
ecclesie scilicet post mortem antichristi quibus suc-
cedat iudicium et beatorum premium in-
super hic post quod sicut septima non potest
ordine temporis sed frequenter fit primus
ratio naturalis et dicitur in 3o parte
quod post propheta describit hunc statum
non sequitur penam antichristi et pugna
ut addat aliquid quod non est ex-
plicatum ibi. Et hec erit plaga

redit ad propositum ibi et omnis terra post hec. Et relinquetur omnis terra i. omnes habitantes in terra ad dominum ihesum christum mortuo antichristo ut habetur daniel c. usque ad desertum i. a quocumque loco christianus paganus ab hominibus habitato et ierusalem exaltabitur scilicet ecclesia que fuerat ab antichristo et suis depressa ut habetur daniel c. post cum intelligit de ierusalem ad literam que capietur et destruetur ab antichristo et tradetur eis ut predictum est et post mortem exaltabitur in loco suo etc. quia multi de ierusalem captiuabuntur ab antichristo et tradentur eis fugient multi qui ipso mortuo revertentur ita quod ciuitas in omnibus suis partibus habitabitur et anathema i. maledictio non erit amplius que fuit tempore antichristi. Et sedebit ierusalem secure quia persecutio antichristi erit ultima. Et hec erit hec prophetia [illegible] anno [illegible] et hec erit plaga [illegible] et sui exercitus qui pugnabunt contra ierusalem ut dan. c. in prin. [illegible] tabescet caro uniuscuiusque i. deficiet et pestilentia et morte et oculi eius contabescent i. deficient [illegible] in sua i. foraminibus suis i. locis suis qui sunt quedam foramina in capite. In die illa erit tumultus i. impressio domini et quos sibi ille [illegible] et apprehendet vir manum proximi sui quia mutuis gladiis se interficient [illegible] ad [illegible] sic de philisteis [illegible] et iudas pugnabit aduersus ierusalem [illegible] Et congregabuntur diuitie omnium gentium in circuitu i. ierusalem ubi [illegible] portabuntur [illegible] quas alibi rapiebat antichristus et eius exercitus et ibi erit [illegible] ut dictum est. Et erit ruina equi et muli [illegible] pestilentia [illegible] et istud [illegible] sunt superius explicata. Et omnes [illegible] antichristi [illegible] ad christum ut dictum est [illegible]. Et

omnes qui reliqui fuerint de uniuersis gentibus que uenerunt contra ierusalem [illegible] magis [illegible] et isti [illegible] ad christum [illegible] morte [illegible] Et ascendent ab anno in annum i. singulis annis diebus festiuis ad hec festa [illegible] ut adorent regem dominum exercituum i. christum [illegible] et celebrent festiuitatem tabernaculorum sicut iudei celebrabant non [illegible] festiuitas tabernaculorum sicut iudei celebrabant quia [illegible] ille cessauit a tempore passionis [illegible] fuit mortiferum et [illegible] spiritualem mutatum [illegible] festiuitas tabernaculorum fiebat in memoria quod filii israel in deserto habitauerunt in tabernaculis et processu [illegible] terram promissionis et significabat [illegible] futurum tempore noue legis quod fideles [illegible] de virtute in virtutem [illegible] uite [illegible] terra [illegible] celebrant [illegible] ut deueniant ad patriam paradisi et magis celebrabitur post mortem antichristi omnibus gentibus ad fidem conuersis [illegible] dicit quod sicut [illegible] celebrant festum pasche et penthecostes alio tamen modo quam iudei sic etiam festum tabernaculorum celebrabunt [illegible] a iudeis celebrabatur festum tabernaculorum xv die mensis et istud [illegible] magis [illegible] post mortem antichristi sic et alie [illegible] noue legis ut dictum est. Et erit quod non ascenderit de familiis terre [illegible] ierusalem [illegible] non potuerunt [illegible] ierusalem [illegible] de omnibus partibus [illegible] sic singulis annis [illegible] ibi [illegible]

sup id cum dicit Et civitas ihrlm
t adventu messie dilatabitur usque
ad fines terre q non potest intelligi de
aliqua ante malis sed hec ca empte
tu q ecclia q nova ihrlm facta est
usque ad fines terre e dilatata
q i ombus triis sunt aliqui xani et
mag(is) i plebe mortuo antichristo
q tunc omnes venient ad fidem xpi
Non erit super eos ymber i dona
gracie et evangelice doctrine et magis
ipsorum e quod dicit deutro xxxii Con
crescat ut pluvia doctrina mea et cetera
quasi ymber super terram Et et si
familia egipti i gentiles et cetera et per
egiptum intelligitur ecclesia alii gen
tiles sedunt hec erit peticio egipti
et hec peticio omni gencium q dicit q
dicitur e de egipto extendit ad a
lias gentes In die illa erit quod super
frenum e equi sanctum domino expo
sitor q mortuo antichristo tanta erit
pax q non erit necessitas usque armo
rum et equorum sed auri et argenti
q aut ponebatur in frenis offerretur
ad cultum divinum q valde augme
tabitur mortuo antichristo ut dictum est
Et erunt lebetes in domo domini ita
sancta ad divinum cultum apta ut calices
et ligni q vocantur hic lebetes q
propheta hic metaforice loquens expo
nit cultum novi testi per ea q erant
i cultu veteris ut dictum est de festo
tabernaculorum i ihrlm Idest de sign
dis sedunt Sicut phiale coram altari
phiale sunt vasa ad vinum potum
apta Idest vinos in libetes i phial
vinum Et erunt omnes ymola
sanctificatum Nove legis qui e eucharis
tia et coquent in eis i hic sacrifi
tia offerent i ardore talis quare
vigebit i xanis et e sic in ca
toplico sic et Et non erit mercator
ultra in domo domini exercitum i die
illa q viam simoniace totaliter ces
sabit in ecclesia Sed alii q expo
sitores mei communiter zb prices hic ita
exponunt aliud ab illo n loco Et
requieverunt omnes terra et cetera usque ad illud

Sed sedebit super ihrlm secula in
clusive exponunt de primo statu
post iudicium durante hic prius quo
sedaret Et hec erit plaga usque
ad locum illum inclusive Sed ruina
exponit de suplicio reproborum
et q sedunt et omnes qui reliqui fue
rint et cetera usque ad finem tali expo
nunt de profectu ecclesie post mortem anti
christi et id quod sedunt In die il
la erit q super frenum equi est
sanctum domino Exponunt de tempore con
stantini i quo cultus fuit dilatatus
ecclesia in quo frenis in aliquo suo h
lena dicitur fecisse poni unum de
clavis quo erat latum in eo galea
vero erat frenum in quo filii cupi
ebat Istas exposiciones non pre
quor impetrare quia i glosis et aliorum
postillis ponit a quolibet videl
Videtur tamen michi salvo iudicio
meliori q exposicio quam posui
super istis per totas terras magis
conformat litere istius partis et precedentium
precedentium et cetera
Explicit exposicio litteralis super
zachariam prophetam Sequitur
expositio litteralis super malachiam

Deus per moysen in isto
prologo innuit ea que in propheta
dicuntur ondit populi istius
scilicet ingratitudo et eius
increpatio preter quod in isto
prologo propheta malachias secundo
exprimit beneficium dei constituti populo tertio
ondit populi ingratitudinem. Dicit ergo per ma
lachiam prophetam beneficium quod dominus
exprimitur in duobus primo in officio
constituto sacerdotibus secundo dignitate offi
cii et ista dignitas tangitur in textu et
sacerdotes officium quod est mediatoris
quod est duplex scilicet populi ad deum quia nomine
eius hostias etc. secundo dei ad populum quod
notatur in verbis legem. In hoc enim quod con
stituit sacerdotes in officio offerendi sa
crificia datur officium mediatoris populi
ad deum. In hoc autem quod dedit eis legem
secundum quam deberent regere populum datur officium
mediatoris dei ad populum. Dicit ergo deus
per moysen hec quia post reditum iuda
de captivitate babilonie quando fuerunt rever
si edificabant domos et habita
bant in illis non autem templo reedificato
ut habetur aggei primo. Missi sunt ergo a
domino aggeus et zacharias propheta ad
increpandum eos propter negligentiam et mo
ram reedificationis templi et ad exhor
tandum ad reedificandum qui taliter ex
hortati constat templum et altare
reedificaverunt. Sed post reedificationem eum
sit ad pristinum scilicet quod sacerdotes macu
la habentes sacrificabant contra illam
prohibitionem levitici xxi. Hoc de sacer
dote qui habuerit maculam non offeret
panes domino deo suo nec accedat ad
ministerium eius. Sic offerebant sacrificia ma
culam habentia contra illam prohibitionem
levitici xxii. Si maculam habuerit non
offeretis neque erit acceptabile. Propter quod dominus
subtraxit illis temporalia beneficia. Ideo
missus fuit malachias a domino ad
increpandum eos et ondit eis divina
beneficia et eorum ingratitudinem ex hoc quia
precepta domini contempnebant et hoc tan
git cum dicitur ergo deus per moysen
propheta iste increpat sacerdotes tabula

sui omni vitio corporali et liberos
levitici xxii hostias si vultis vo
luntarias offerre levitici xxii
Qui obtulerit oblationem suam tabo
ta soluens vel sponte offerens quicquid
obtulerit in holocaustum domini ut of
feratur per vos masculus immaculatus
erit ex bobus et ovibus et capris
Si maculam habuerit non offe
retis neque erit acceptabile domino. Ideo
increpat dominus sacerdotes eo
quod maculam habentes non tamen in lege
dei offerre sacrificia maculas non
haberent sicut scribitur levitici xxii. Et hoc
legem suam hic tangitur de officio me
diatoris dei ad populum quod eorum officium
erat ut intimando populo legem et pre
cepta domini populus viveret in obedientia dei
Tertio exprimitur officium secundo utilitas
sui finis officii sed vero sacrifica
bunt dei quoniam quibus scilicet sacerdotibus legem
suam ad regendum populum ad hoc tradidit
Ezechielis xliiii populum meum docebunt
quid sit inter sanctum et pollutum et inter
mundum et immundum ostendent eis et cum
fuerit controversia stabunt in iudiciis
meis et iudicabunt leges meas
Et dicit populum de ecclesia et iustas
in babilone a senioribus iudeis qui
videbantur regere populum et scribitur ibi
quam eis legem dedit deus ut per
sacrificiorum oblationem inter inimicos dei
et homines faceret Deutero v dicit Ego
sequester et medius inter deum et
vos Hebreos v Omnis pontifex
ex hominibus assumptus pro hominibus constitui
tur in hiis que sunt ad deum ut offerat dona
et sacrificia pro peccatis populum precepto
celestibus faceret obedire Iudith
viii dicit Et nunc vos qui estis presbiteri
in populo dei et ex vobis pendet
anima illorum ad eloquium vestrum corda
illorum erigite unde et sacerdotes
angelos dei esse hoc loco scriptura
testatur Malachie ii dicit labia sacerdotis
custodiunt scientiam et legem exquirent
ex ore eius quia angelus domini exercituum
est Ezechielis vii dicit Querent visionem
a propheta et lex peribit a sacerdote
et consilium a senioribus hoc quod tanti

muneris gratum hic exprimitur i
gratitudo populi ex duobus s. ex q
tempu diui muneris ibi Suspendes
vos de stercore preceptorum et de quo
si q. tali muneris gratiam et requi
res esse exceptus beneficiis dei
Suspendes vos et ubi notatur ex
dicta dei populi et sacerdotum in duo
bus pro in hoc quod illa mactan
da hostia offerebant ibi scilicet sta vi
tio detruncata malach primo cap.
intulistis de rapina claudum et lan
guidum et intulistis munus et iterum de
eodem non est mihi voluntas in vo
bis dicit dominus exercituum et munus
non suscipiam de manu vestra. Item
nimis autem spectatum mactati do
offerre recepit malach ii vos
recessistis de via et scandalizastis
plurimos in lege et i eodem
operiebatis in lacrimis altare domini
fletu et gemitu ita ut ultra
non respiciam ad sacrificium nec accipi
am placabile quid de manu vestra. Item
per malachiam et hoc sequitur i diu
increpatio propter eorum ingratitudinem fit
autem duplex increpatio primo non sit ista
ratio divine beneficentie secundo fit propter ea
firmat malitia eorum et malitie ibi
hic illius lectionis comprehensio. Item in
prima parte notantur duo scilicet actus ul
timus impreca et secundo iustitia comparatio
num tangitur ibi et dixistis de quo
primo ista prenotata in gratitudine per
malachiam dicit prius scilicet ista in
templis scilicet prophetia scilicet in ibo
auis increpatio hic non in cohorta
increpationis contra autem ubi tangere
eorum malitia scilicet nam illius et po
pulus propterea quod nichilominus in com
positione beneficiorum consideratur in tempore
lectionis malitie ingratorum dilexi
vos esse manifestatur beneficium vi
de malach primo ubi ponitur quod ista
nomine superat esau hoc i simul
iustitia increpatur ex dubius s.
ex quo dicentia divine iustitie reprobat
esau et eligere Jacob et ex quo
sententia ubi primo ad eorum increpatio

ibi cuius rei gratia et iustitiam non fuit re
probando esau et eligendo Jacob se
iuste fecit increpatio eos neglecto
tanto beneficio eius posito in electione
eorum in patre suo Jacob dicit quo nonne
erat Jacob frater esau dicit dominus quod
sic Gen. xxv. et dilexi Jacob e
sau autem odio habui malach primo
quod in hoc dilexi vos quod tu esau
et Jacob fratres erant dilexi Jacob
patrem vestrum et non esau fratrem eius
ne tamen iniustus fui nec iniuste egi et
hoc est quod sequitur esau fratrem Jacob non
ergo iniustum reprobaui volumus quod
a quo fuit non scilicet mala opera esau
transgressio legis non demerita non sunt
ea reprobatio non dico quod ipse loqui
do de presentis in loco causa est peccatum
quod non propter presentiam quia ad hoc quoniam
apponitur gratia nec confert gratiam vel
sine multi gratia contingunt propter hoc est
in ea predestinationis comparatione predestinati
ex operibus bonis vel quod se separat si quod fuerit
est et sicut quidam morum consequitur ut
quandam iniquitatem fecit sic misit Jacob di
lecta non sunt gratia merita non sunt
separare quod intelligendum est quia ad presens
puram gratiam in prima vel sine gratia
merita et operibus meritorum ipse ad gloriam
perfecit magis tamen est et probatur hoc de
cum scilicet separatione sua in fine vidisset
nullus esau Jacob ut separatione ad
bonum et ad opera meritoria Esau
quod effusio sanguinis fratris comprehensibile
Gen. xxvii. dicit autem esau ja
cob per benedictionem quod benedixerat ei
pater dixit quod in corde suo veniet di
es luctus patris mei et occidam fratrem
meum Jacob. Jacob vero obsequi a
deo agitur contra egit vadi sanguinis
fratris ad fratrem et salvare anima
meam ac si dicere cognovi deum ipse
consentire dignus est. Cuius rei gratia
hic ondit et verbum ipso ratione querimonie
ad iudeorum increpationem hec autem ex
dilexi Jacob et id est sic dilexi pa
trem vestrum et fratrem eius reprobavi vo
bis magnum beneficium prestiti vi
de quod propter via eorum dilexi nos
Jacob et reprobavi esau et ideo incre
patio iudeorum quod ingratis ex operibus eius

imat[ur] sic ita vo[cat]a est e[st] p[ro]p[ter]
deo ad p[ro]p[he]t[am] i[n]crepa[ti]o[n]es q[ui]b[us] o[st]endit[ur]
gr[ati]a qua[m] fec[i]t de[us] illi c[o]mmu[n]icas
filiis de illis q[ui] de iacob et e
saw p[ro]creati su[n]t. Gen[esis] xxv p[ro]cedit
esaw dign[us] fuit q[uod] re[pro]baret[ur]
et Jacob elect[us] est. q[uo]d c[on]tinuit
ex op[er]ib[us] meritor[iis] s[cilicet] esaw et
Jacob quor[um] meritor[um] et op[er]um
cor[um] meminit liber Genesis
Gen[esis] xxv et i[n]fra Malachie capitulo.
Locut[us] est ei gra[tia] q[ui] ad o[mn]es
q[ui] desiderant eo[rum] p[er]sona[m] h[ab]uit
p[ro]p[ter] eos. v[nde] d[icitu]r e[st] q[uo]d elig[it]
stat sic de p[er]sonis q[ui] re[pro]ba[n]t et elig[it]
a[n]teq[ua]m nati s[unt] q[ua]m adhuc ex op[er]i-
b[us] i[d est]. Roma[nos] ix q[uo]d de[us] f[a]c[i]t eo[rum]
p[re]stituit q[uo]d in Genesi declarat[ur]
ap[er]te Gen[esis] xxv ubi d[icitu]r q[uo]d cu[m] ad-
ulti f[a]cti e[ss]ent esaw vir gna-
r[us] venandi et h[omo] agricola Jacob
a[utem] h[omo] simplex h[ab]itabat i[n] taber[naculis].
Nam filii h[u]i[us] sub[iecti] de p[ro]p[he]t[i]e
male eo[rum] q[uo]d ostendit[ur] i[n] duo[bus]
s[cilicet] i[n] p[ro]sp[er]a[n]t[ia] ad d[omi]n[u]m madat[ur]
q[uo]d ad v[er]itat[em] sic factor[um] et ad cul-
tu[m] ydolor[um] c[on]tinuat[ur] sic i[n] p[ri]mo
p[ro]phet[ie] v[nde] e[st] ex[em]plu[m] de lectio[n]e Jacob
et odii esaw ad i[n]sinuand[um] gra[tiam]
iudicii p[re]stitit et c[on]stituit i[n]cre-
pandu[m] et s[e]c[un]do g[e]n[er]aliter p[ro]ph[eti]a ma-
nifesta e[st] eo[rum] tr[an]sg[re]ssio. Na[m] filii
s[cilicet] ab eo s[icut] q[uo]d dict[um] e[st] in p[ri]mo l[oc]o
dilexi vos s[cilicet] i[n] loco ex[em]pli
sic i[n] deu[m] g[e]n[er]aliter. P[ro]ph[eti]a p[ro]c[e]d[it]
q[ua]m p[ro]ph[et]e e[ss]ent i[n] c[on]tinuandis s[a]c[ri]-
ficiis dei. Malachie p[ro] offerent[es]
sup[er] altare meu[m] pollutu[m] pane[m]
capitulo ii[o] eod[em] maledictus do-
losus q[ui] h[abe]t i[n] grege suo masculu[m]
et votu[m] faciens i[m]molat debile
d[omi]no. z[o] i[n]crepatio[n]es i[n] eu[n]d[em] s[ecundu]m
p[ri]m[u]m ip[s]i q[uo]d deos alienos coluit
sic Malachie ii[o]. Tra[n]sg[re]ss[us] e[st] iuda
et abho[m]i[n]atio f[a]c[t]a e[st] i[n] isr[ae]l et i[n]
i[e]r[usa]l[e]m q[ui]a c[on]tami[n]at iudas s[an]ctificatio[n]e[m]
d[omi]ni qua[m] dilexit et h[ab]uit filia[m]
dei alieni. [Et] it[er]u[m] malachie ii[o] a die-
b[us] p[at]rum v[est]ro[rum] recessistis a legibus

meis et no[n] custodistis. Cap[itulum] p[ri]m[um]

Onus v[er]bi d[omi]ni h[i]c i[n]cipit
p[ro]ph[et]ia malachie et di-
vidit[ur] i[n] duas p[ar]tes s[cilicet] p[ro]-
he[mium] et tractat[um]. Tractat[us]
i[n]cipit ibi Dilexi vos. In p[ri]ma
p[ar]te d[icitu]r i[m]posit[us] officiu[m] p[ro]ph[et]a[n]-
di ip[s]i malachie cu[m] d[icitu]r Onus
v[er]bi d[omi]ni i[d est] officiu[m] denu[n]ciandi
v[er]bu[m] d[omi]ni officiu[m] n[on] c[on]cedi[tu]r p[ro]p[ter]
de op[er]ib[us] eo[rum] s[ecundu]m q[uo]d modu[m] loq[ue]ndi
q[uo]d frequ[en]t[er] ob[ser]vat[ur] p[ro]ph[et]e z[o] c[on]tingen[ter]
tu[m] v[er]bu[m] h[abe]o i[n] s[e]c[un]do denu[n]ciandi
eu[m] d[icitu]r ad isr[ae]l p[ost] reditu[m] n[on] capt[iv]i-
tat[is] de Babilo[n]e q[uo] t[em]p[o]re p[ro]ph[et]a[vi]t
Malachias i[n] i[e]r[usa]l[e]m p[ro]p[ter] redigen[dum]
no[n] isr[ae]l obtinuit, capti[vi]tas eo[rum]
r[e]b[e]llu[m] n[on] redi[i]t z[o] notificat[ur] p[ro]-
ph[et]a ex no[min]e cu[m] d[icitu]r in manu malachie
i[d est] p[er] ip[su]m malachia[m] Mala-
chias at i[n]t[er]p[re]t[atu]r a[n]gel[us] d[omi]ni a[n]gel[us]
i[n]t[er]p[re]tatur alicq[ui] q[uo]d fuit alii
i[n] t[er]re a[d]sumpti alii i[d est] q[uo]d fuit
p[ro]ph[et]is fere i[n] isr[ae]l n[on] h[ab]uit vi-
tute eo[rum] s[u]p[er]i[us] eo[rum] facilite[r]
g[e]n[er]al[ite]r [et] i[n] p[ro]bant[ur]. Dilexi vos
h[i]c i[n]cipit tractatus, cu[m] q[uo]d fact[um] q[uo]d
p[ro]ph[et]ae isti p[ro]ph[et]a[ve]r[unt] fuit denu[n]ci-
are p[ost] adve[n]tu[m] n[on] diffusu[m] di-
ctu[m] est in p[ri]mo l[oc]o et s[e]c[un]do mala-
chias p[ro] arguit militia[m] p[ro]p[ter] i[n]fini-
p[er]i z[o] denu[n]ciat adve[n]tu[m] c[a]p[itu]lo
t[er]tio iii[o]. Et q[uo]d p[ri]ma de p[ro]ph[et]is e[st]
disp[o]si[ti]o ad recep[ti]o[n]em rede[m]ptio[n]is s[cilicet] q[uo]d
d[icitu]r malachie iii[o] p[ri]ma[m] agit q[uo]d op[er]i-
b[us] n[on] c[on]gr[e]g[a]tor[um] v[est]r[o]r[um] s[e]c[un]do p[ri]ma p[ro] duab[us]
i[n] duas p[ar]tes q[uo]d p[ri]mo p[ro]ph[et]a arguit sa-
c[er]dotes et p[ri]mo g[e]n[er]aliter z[o] i[n]g[ra]-
tit[u]di[n]e[m] i[n] filii z[o] it[er]u[m] g[e]n[er]aliter
ibi Multi q[ui] p[ro] arguit o[mn]es s[cilicet]
de i[n]gratitudi[n]e i[m]p[ri]ma dicit Dilexi
vos et h[uius] i[n]gratitudo p[ro] eo i[n]si-
nu[a]t p[ro]ph[et]a cu[m] d[icitu]r In q[uo] dilexisti
nos q[ua]si d[icere]t n[on] app[ar]et q[ui]a nos tua
dilect[io]ne p[re]cessit sp[eci]alis, s[ed] h[uius] v[er]o s[un]t
ta[n]q[uam] filia extitit cu[m] s[e]c[un]d[u]m
p[ro]p[ri]a dei no[min]e fuit cu[m] esaw
Jacob q[uo]d d[icitu]r sic q[uo]d fuit filii eo[rum]d[em] p[at]ris

et minoris ut genesis xxv et dilexit Ia-
cob dando ei paternam benedictionem et
hereditatem primogeniture quam tamen ante eo emerat
tunc tempore primogenitale. Esau autem
odio habui denegando isti benedictionem cum
tamen esset primogenitus ut genesis xxv
et xxvii et illud apparet dilectio dei
specialis ad populum istum qui descendit a Ia-
cob qui alio nomine dictus est Israel et odium
ad populum descendentem de Esau per ef-
fectum tale dicit. Et posui montes eius
in solitudinem id est terra Esau montosa
pro habitatione [illegible] et hereditatem eius in dra-
cones talia et alia possent habitare
in terra deserta et ruinis edificio-
rum. Quod si dixerit ydumea id est populus y-
dumee destructi sumus sed revertentes
edificabimus terram nostram melius quam iu-
dei qui rursus edificaverunt suam hec ex-
plicat cum subditur. Ipsi edificabunt et ego
destruam. Et vo-
cabuntur terminis impietatis id est terra in qua vi-
gent impietas. Et populus cui dominus iratus est
contra terram et populum in ea habitantem.
Et oculi vestri o iudei videbunt vin-
dictam meam in ydumeis qui semper fuerunt
vobis molesti. Et vos dicetis magni-
ficetur dominus id est appareat magnitudo eius
super Israel et ipsorum terram et habitantes
eius ab hostibus protegendo et in bonis
multiplicando. Filius honorat. Hic arguit
sacerdotes et populum desidem et primo de
peccatis in dominum secundo in proximum circa primum pa-
te duo primo arguit sacerdotes secundo popula-
res ibi et vos primo aducit duo quod
primo sacrificium sacerdotum excludit tamquam
invalidum secundo sacrificium nove legis in-
cludit tamquam deo acceptissimum ibi non
est circa primum sciendum quod licet totus populus
Israel diceretur dei filius Exodo iiii Filius
meus primogenitus Israel tamen sacerdotes
ad eius ministerium deputati dicebantur
dei filii et servi modo speciali et sic
filius honorat patrem id est te honorare debet quod
habuit ab eo nutrimentum et doctrinam
et servus dominum suum quod serviet et ha-
buit non est in ebreo nec in libris cor-
rectis sed scriptoris. Si ergo pater ego
sum et dicit sic per hoc quod deus est pri-
mum principium creaturarum et specialiter iudeorum et

per legis doctrinam que non fuit data aliis
populis sed ideo pater non fuit taliter omni na-
tioni et adhuc specialius sacerdotibus
quos elegit ad suum ministerium ubi est
honor meus quem non mihi dedistis honorem ut
debetis et si dominus ego sum in ebreo
habetur et si domini ego sum in quo ostenditur
significatur in deo pluralitas personarum in
unitate essentie quod non plurale ingo-
cum pronomine singulari. Dicit dominus exercituum
ad vos o sacerdotes qui debetis illorum lo-
co filiis honorare et ius in ministerio
in quo despexerit non tamen totum est
uno versu in ebreo et ergo patet quod ab
illo loco incipit arguere sacerdotes
et subditur. Cum scio dominum offertis super
altare meum pollutum panem
panes namque qui debebant per manus
sacerdotum pistari fieri et decoqui
et ipsi ad cunctos laborem faciebant
per alios hec fieri ut dicit Ra. qui d
Lyra vero dicitur quod dicit panis pollutus eo
quod erat de fructu per rapinam acquisi-
to forsitan et dicitis vos male ex-
cusando. In quo polluimus te et subdi-
tur in eo quod dicitis id est facto os-
tenditis mensa domini despecta est per hec nam
cum ponitis ibi panem predicto mo-
do pollutum dehonoratis eam et ad hoc in-
ducitis eam o ministri altaris. Et si
offeratis cecum ad immolandum nonne
malum est et si offeratis claudum et la-
nguidum aut indebitum super altare ho-
locaustorum nonne malum est quasi dicat sic
quod hoc est prohibitum in lege. Offer id
duci tuo quasi dicat si offeratis id principi
terreno qui est nunc ut tunc et pridie
non placeret sibi nec propter hec exaudiret
preces tuas et nunc tamen quod deum
deo talia offerri si inducit eos
ad penitentiam. Et nunc deprecamini
vultum dei ut Cum est in volumine et clau-
dat ostia quasi dicat nullus ex vobis in
pendit in officia templi gratis quod hostiarii
templi et illi qui mittebant ignem
in altari habebant inde magnum
emolumentum. Non est mihi hic contra
que sacrificium deo gratum exclusit do
predictum offerendi modum cum dicit Non est
mihi voluntas in vobis id est beneplacitum

pro malū vrm̄ et munus nō suscipiā
piaz de manu vrā quia sacrificiū vrm̄
tēpore nō erat acceptū ni ex bonitate
offerentis Io de ianua in persona dei
ad Abel et ad munera eius i ad boni
tatem Abel primo et ad eius munera
consequenter / Ab ortu enim solis usque ad oc
casum per orbem universum magnum
est nomen meum in gentibus Et expo
nitur sic dupliciter uno modo licet gentiles
adorarent ydola ut deos tamen dice
bant deum celi et terre excellentiorem
aliis diis Ab hac expositione con
cordat quod sequitur Et in omni loco
sacrificatur et offertur nomini meo ob
latio munda est quia si gentiles cum
deo ydola colentes deo faciunt ob
lationes illa nō erat munda coram deo
quia ab ydolatris erat oblata Et ideo
cum hec potest alia expositio quod quia tempore
passionis Christi de iudeis inter genti
les per orbem dispersi deum colentibus
devote quorum oblatio dicitur hic munda
oblatio et per eos non deum predicaretur
magnum in terris gentilium sit istud nomen
videtur vero non esse verum iste quia
illi qui erant dispersi inter ydolatras
tempore maledicte erant iustiores quam
illi sacerdotes qui redierant de Babi
lonica captivitate quos hic arguit ut
dicunt magister sententiarum nota
gentilium Christi quod dicunt quod iste passus
loquitur ad litteram de sacrificio nove legis
quod est eucharistie quod est maxime etiam
acceptissimum in omnibus et etenim
ubi sunt aliqui fideles sacrificium offe
rentes et cum dicit magnum est nomen me
um in gentibus loquitur propheta de futuro pro
quo ... Et vos
polluistis Hic consequenter propheta arguit
populares quia illi qui debebant offerre
oblationes mundas et electas offerebant
de peioribus ut videbitur infra et ideo
hic arguuntur cum dicit et vos pollu
istis illud scilicet nomen meum quod ...
est in eo quod dicitis sic et sacerdotes
mensa domini contaminata est ... prohibi
ta te fieri oblationes de mundis bonis
cum igne qui devorabat illud in signum

quod erat super altare holocaustorum ad
cremandum adipes sacrificiorum qui po
terat fieri ex combustione lignorum et e
odem modo extinguebatur de sacrificiis
offerendis ibi Et dixistis ecce de labore
dantes contumacio Ecce de labore i
cum magno labore potuimus tantas sa
crificia offerre per paupertatem nostram
et exsufflastis id est bonum quod de
buistis offerre reduxistis quod ad ni
chilum et reduxistis de rapinis clau
dum et languidum et ita quod erat ibi du
plex peccatum contra preceptum sacra
mentum contra dominum offerendo legem
prohibitum Unde sequitur Numquid suscipi
am id est per acceptum et quod ista intelli
gantur de praelatis offerentibus om
nibus dicit propheta quod sequitur maledictus dolosus
qui habet in grege suo masculum i ani
mal bonum et aptum ad sacrifi
candum deo et votum faciens de sacri
ficio deo offerendo immolat debile
i animal languidum aliter ineptum ad of
ferendum Quia rex magnus ego sum di
cit dominus exercituum et nomen meum horri
bile i timendum in gentibus et sic in iudi
vie ... / etc

Et nunc ad vos Consequenter arguit
hic propheta sacerdotes et po
pulum de peccatis contra proximum
licet tamen hic aliqui ponantur
de peccatis contra deum Et dicitur
primo quod postquam arguit sacerdotes de
peccatis ibi nunc / etiam primum pre
monitionem cum dicit Ecce ad vos mandatum
mandatum istud o sacerdotes quod debetis
bene diligere et attendere quod si nolue
ritis punietur vos Unde sequitur mittam in
vos egestatem quia tunc maxime tenebant
quia avari et cupidi erant et ma
ledicam benedictionibus vestris id est illis quos
acquisivistis benedicte scilicet vineis
et bladis et huiusmodi ita quod erit pe
nuria ita ... et ...
causa Quoniam non posuistis super cor
vestrum debito modo colendo deum et
proximum instruendo Ecce ego proiciam vo
bis brachium auferendo vobis potentiam
et sustentationem et dispergam super vul
tum vestrum stercus id est in eo celebratio

bus hodie non reportabitur honor
sed confusionem. Et assumet vos secum
cum stercus quia cultus contemptibilis
ipsum est sicut stercus per corporis ex-
purgationis. Quia misi ad vos sacerdotes
et levitas mandatum istud de cul-
tu dei et doctrina populi ut esset pa-
ctum meum cum levi id est cum tribu levi-
tica que fuit ad hoc a deo electa [illegible]
cuius pactum meum id est lex fuit cum eo
vite et pacis fuit enim promissum
a deo quod vos in pace viveretis si legem
servaretis et hec fuit ad salutem eorum
dum servatur ut in deuteronomio [illegible]
Et dedi ei timorem sub moysi et a-
aron et pluribus ab eis descenden-
tibus qui deum timuerunt. Lex veri-
tatis fuit in ore eius ad docendum et iniquitas
non est inventa in labiis eius. Non
aaron fecit vitulum conflatilem sicut
ex timore mortis ut dicunt sicut patet
[illegible] Exo xxxii. Nec ipse nec alii
levite recediderunt quia in vitulo [illegible]
[illegible] immo ut patet ex lege quia tota
tribus levi iunxit se moysi ad in-
terficiendum illos qui peccaverunt in ydola-
tria vituli Exo xxxii. In pace et
equitate ambulavit mecum vivendo iuste
et me devote colendo et multos
avertit ab iniquitate populi doctrinam [illegible]
cum pertinet ad officium leviticum et
potissime sacerdotum quia sequitur labia
enim sacerdotis custodient scientiam
angelus domini exercituum est [illegible] officium
angelicum sed exponere deum et dirigere
[illegible] sic angeli [illegible] missi propter
salutem electorum [illegible] videtur [illegible]
prius quod [illegible] est [illegible]
at sacerdotes et levite [illegible] temporibus
recessistis de via quam tenuit moy-
ses et aaron et alii iusti et scan-
dalizastis plurimos in lege [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] pedis ad [illegible]
recedentes [illegible] malicia [illegible]
sacerdotum et doctorum [illegible] po-
pulum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
tum [illegible] in foveam cadunt [illegible]

quod dicit gregorius in pastorali. Cum pastor
abrupta graditur grex est [illegible]
ad precipitium sequitur. Irritum fecistis pa-
ctum levi de officio sacerdotum [illegible]
Et ego dedi vos contemptibiles et humi-
les id est abiectos et accepistis faciem
in lege id est iustificastis [illegible]
[illegible] sacerdotes [illegible] iudicabant [illegible]
[illegible] post reditum de babilone [illegible]
[illegible] [illegible] sacerdotes et levi-
tas de [illegible] populi [illegible]
[illegible] [illegible] de [illegible] [illegible]
[illegible] in speciali ibi transgressus
est iudas [illegible] sic [illegible] non [illegible]
[illegible] sic ut dicunt [illegible]
[illegible] [illegible] alios etc. est [illegible]
[illegible] [illegible] non deus unus creavit
nos [illegible] sic [illegible] humane
[illegible] a deo in [illegible] Quare ergo
[illegible] [illegible] despiciat [illegible]
[illegible] suam [illegible] non [illegible]
[illegible] pactum patrum [illegible]
lege datam [illegible] [illegible] [illegible]
diligere [illegible] in speciali [illegible]
[illegible] [illegible] una [illegible] cum
viro [illegible] de transgressa est iu-
da etc. et ista transgressio specificat-
ur [illegible] iuda [illegible]
[illegible] [illegible] quam dilexit
dominus et habuit [illegible] illi de
[illegible] filiam dei alienam [illegible]
[illegible] de babilone [illegible]
[illegible] suas iudeas que ex [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] et duxerunt uxores alienige-
nas [illegible] in esdre [illegible] et [illegible]
[illegible] in domibus suis [illegible]
[illegible] etc. alienigene uxores [illegible]
[illegible] [illegible] a iudeis [illegible] ydola-
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
dat dominus [illegible] qui fecit [illegible]
et discipulum [illegible] magnum [illegible]
offerentem munus id est de tribu sacerdota-
li [illegible] in illa tribu [illegible]
[illegible] [illegible] alienigenas in esdre
[illegible] Et hoc rursum fecistis operie-
batis lacrimis [illegible] [illegible]
[illegible] pactum seu [illegible] absque alienige-
narum [illegible] [illegible]
[illegible] ita ut non respiciat etc. Et

dixistis quã ob causam non dimittit'
istud delictũ p solũ sacrificiũ ad quod
videtur cũ dr Quia dñs testificatus
ē int' te et vxorẽ de iuuentute tua ita
tñ dñs ĩ p adam ppiat' gen̄ ut ibidē
fuit declaratũ Quamobrem derelinquet
hō patrẽ suũ et matrẽ suam et adhe
rebit vxori sue et erunt duo ĩ carne
vna Quatum despexistis tenendo eam
ut ancillam et hoc pcipiebatur ĩ so
cia nõ ancilla et vxor federis tui per
quā fm aidũ q̄ fit matrimoniũ Nonne v
nus fecit q.d. sic qr vnus deus fecit adam
et euam et residuum spũs eius ad
hoc ñ fecit deus mulierē de costa viri
vt sic sit marito ita sit vnus spũs
et vna aia p amorẽ dilectionis et qr
vnus quid nisi sem dei q.d. et ad hoc
ē vnitas sic coniunctorum ut inde
procreet' sem ad cultum dei Ideo sb
dit' custodite ergo spiritum ĩ bona vo
luntate ad vxorē Cum odio hu
buis eam dimitte dando ei libel
lũ repudij vt' posset alij nubere
et nõ sic ancillam atque violent
tem sit enim ē maius malũ quã
affligere vxorē sine causa ut an
cillam libellũ ĩ repudij nõ fuit
concessum ut pceptum sed ad maius
malũ euitandũ ut diffuse declara
ui deutro xxiiij Operiet aũt iniquitas
vestimentum eius i vestimentũ viri
ñ sonat lra ebrayca q pt refer
ri ad masculinũ sed nõ ad femininũ sm
modũ loquendi ebrayca et ē sensus ope
riet [illegible] ĩ p dei vindictam sic appbit
iniquitas viri despicientis vxorem
mõ pdcō sic appet id quod ponit'
sup vestimentum eius etc

Laborare fecistis dñm hic
incipit cap ĩ ebreo Ubi in
cipit aduentus xpi denunciatio
et dividit' ĩ duas ptes qr pmo
octo huius denunciationis pou 2o ipa
denunciatio ponit' ibi Ecce ego mit
tam circa pmũ sciendũ qr ppũs iudeorum
saltē p maiori pte videns alias
gentes in hoc mūdo pspari ut
Caldeos psas et medos qui erant

ydolatre et se frequenter depmi et
captiuari dicebat qr deus diligebat
malos et de seruitoribus nõ curabat
vel qr de istis inferioribus puidentiã
non habebat ergo sunt tres qui nõ
diligunt' et alij sic exultant'
et ĩ deo [illegible] Ponebat maliciã ma
los diligere [illegible]
minime et [illegible] nõ vide et [illegible]
qr ē erroneũ et deo odiosũ Ideo dicit'
laborare fecistis dñm ĩ sermonibus
vestris blasphematoriis et hoc specialiter
de deo qui de hoie de malo qr au
dit in eo qr dicitis erronee Omnis qui
facit malũ etc contradicit sum autem
[illegible] vbi ē deus iudicij diiudicantis
int' bonos et malos Ecce ego h'
gitur denunciat' xpi aduentus ĩ quo
fit bonorum et malorum discretio qr ĩ
pmo aduentu xpi factũ ē iudiciũ dis
cretionis vocando aliquos ad gratiam
certis dimissis iusto dei iudicio licet
nobis occulto Sz ĩ 2o aduentu fiet
iudiciũ distructionis malos puniendo
sic ergo patet qr pō vterque aduentus de
nunciatur et 2o pdictus error euacua
tuat' ibi [illegible] in duo qr
pō pos dicta denunciatio 2o ppli mo
nitio ibi Ego enim dñs [illegible]
denunciat' vterque aduentus 2o vtriusque
effectus ibi Ipe enim circa pmũ pō denun
ciat' pmus aduentus xpi [illegible]
xpi Ecce ego mittam angelum meum
ĩ Johannem baptistam qui magis dicit'
in tribus vitis angelica [illegible]
enim hec scriptura dicitur de ipo ad
lram p3 math xi vbi dr saluator
de Johanne hic ē de quo scriptũ est
Ecce ego mitto etc et preparabit
viam qr pdicatione et baptismo Johannis
fuit iudeos pparatos ad baptismum et
ad pdicationem xpi et statim veniet ad
templum qr ibi xpc oblatus fuit et
ibi pluries pdicavit et miracula fecit
dnator quem vos queritis xpus cuius
aduentum sic desiderabant antiqui
et angeli testamenti qr xpc fuit nuncius
noui testamenti ut pdicavit [illegible]
2o denunciatur aduentus xpi 2us ut
dicit' Ecce venit ĩ veniet ĩ [illegible]
ad iudiciũ Et quis poterit cogitare

diem adventus eius quod nullus prius
scit nisi pater solus de die illa et
hora nemo scit. Et quis stabit in po
test stare ad videndum eum quia sic
primus adventus fuit in humilitate et man
suetudine ita secundus erit in potestate et se
veritate. Ipse enim hic gratia potius effusus
adventus veritatis, tunc in quodam
equalitate et prius primum ad sedem ibi
Et accedam. Christus fuit hic
vocatio aliquorum ad fidem quosdam in
primitiva ecclesia probavit quasi aurum in
fornace per tribulationes in iudea ut
in actibus apostolorum in pluribus locis et
postea per tyrannos in omnibus partibus
orbis et hoc est quod dicitur Ipse enim quasi
ignis conflans ad probandum electos
Et quasi herba fullonum qua uti
tur fullones ad purificandas ve
stes ad faciendum eas nitidas et per
cutibus filios Levi in apostolos quorum
aliqui fuerunt nove legis episcopi et
colabit eos ad perfectum munditie
deducendo. Et erunt domino offerentes
sacrificia in eucaristia per quam ve
tus sacrificia figuratum fuit pe
rimus per illa impleta, et placebit
domino etc. quia istud sacrificium est deo ac
ceptissimum, sicut dicit scilicet et sic
anni antiqui [illegible] Canonis
[illegible] sicut acceptabilis habere di
gneris munera pueri tui iusti a
bel et sacrificium patriarche nostri
abrahe et quod tibi obtulit summus sa
cerdos tuus melchisedech. Unde
tu quod istud sacrificium designat
equalitatem secundum correspondentiam rei figura
te ad figuram sed non res figurata
excellit figuram sic sacrificium
noue legis quod est eucaristia ve
teris legis sacrificia. Et accedam hic
ponitur effectus adventus secundi. Et
accedam ad vos in iudicio quia Christus
veniet ad iudicium in forma humana
tamen glorificata. Et ero testis ve
lox quia illud iudicium breviter
expedietur maleficis et adul
teris sed adulteris et abusis peccato
rum quia virtute per nota fient omnibus
eorum peccata et pena iudicis iusta
ista tamen peccata separatur expr(imuntur) quia
[illegible] importat sic per mat
theum ubi proceditur illius iudicij po
a salvatore. Ego enim hic quod fuit post
effectum eiusdem iudicij potest mo(ve)re
quia tunc non habebit locum sed ante
dicit ergo. Ego enim dominus ad quem spectat
omnium equale iudicium et non mu
tor in meipso licet sit mutatio in ef
fectibus meis secundum varietatem meritorum
et demeritorum hominum. Et vos filii
Jacob non estis consumpti licet me
ruissetis mala vestra tamen salvavi
aliquos ex vinea mea a diebus
enim patrum vestrorum recessistis etc. quia cito post
dationem legis in monte synai prevari
cati estis et in adoratione vituli. Convertimini
ergo. Revertimini ad me per veram peni
tentiam et revertar ad vos per clementiam
et dixistis vos male excusando
in quo revertemur. quasi dicatur in quo recessi
mus non declinavimus a deo ergo ca
ve dicitur tamen sequitur. Si affiget homo
deum etc. in hebreo habetur Si violenta
bit homo deum quia vos violentastis
me. Loquitur enim scriptura de deo sic de homine
cum bona per violentiam rapiuntur. Decime
vero ipsius dei sunt, per subtractionem ministrorum
eorum suorum quia retinebantur iniuste a
iudeis. Sequitur. Et subditur In decimis
quas debebant levitis et in primitiis
que debebantur sacerdotibus et ad hec
sunt ordinate sustentatio eorum, habent
dicitur quod violentatis me, quasi mens
loquitur dicit usque ad corda eorum et in
penuria vos maledicti estis. In
pena enim dicti peccati deus in mittebat
sterilitatem terre unde subditur
Inferte omnem decimam in horrea seu ce
llaria et probate me in effectum
bonitatis mee, si de decimis feceritis quod de
betis. unde subditur. Si non aperuero
vobis cataractas celi dando vo
bis pluvias et rores ad fecundan
dum terrenascentes et effundero benedi
ctionem in bonorum temporalium multiplicatione

et temptabo p vobis de nouitate, i-
facta q venit vienis locuste et bru
mo non peyorabat terre nascentia
et btos vos dicet oes gentes q sit
incrutu vrā et bonoz vrā multi
tiplicatoē Ista tn pmissio e sb co
dicoē s. si fecerit bene q q non
fecerit pmissio no fuit īpleta vl
valuerit, h error suppositus īmo
et diddit i duab ptes q p° pdit
error r̄petit ut aliqd addat et
2o euacuat i Cui locuti st. ita
pm de ī pna dei Invaluit sup
me vba vrā cont me multiplica
ta st et q st illa subdit vanus e
q̄ fuit deo q ad hr no stt. Aqua
eo retribuo q̄ ste dni e suplo
negabat deū hre puidē cz de ac
tibz huāis sal iustitiaz eo vtz
sci destrub̄ bone retribuo e subdit
ī pna talis et qd emolimentu q
custodiuimus pcepta eius q d nllus
et q ambulauimus tristes i ieiunys af
flicti h cbreo hetur et q ambu
lauimus demisti et io ultius addu
debant Ergo nūc i pnti vita
btos dicam elatos et eleuatos
i popa et pote q bn e eis in
hac vita vl ex pectet a aliqd
edificati st i domibz possessio
nz et teptauit deum ipm puoca
do et getpne° et sal uifati st
ergo gcludit s eos q deus no
hēat de malis eoz notitiam vl
silz q de talibz nō fat iustitiā
Cui locuti st, h gmt° dictus error
tollit et pmo fuit tc 2o mgr
diffuse ca° uii° ita pm dz Cuc
locuti st dm tientes q gstitetur
diuina puidentia et eius iustitia ad
oia se extedē, Secundū tn pao
sue de remiatoe bonoz et puni
toe maloz i scto futuo io subdit
Et attendit dns et audit h aar
et pidest sic n loqbat adiuice
Attendit dns s. bona et mala q
fuit in pnti vita et sepsit e liber
ei i ista st in diuina sctia fidelis
et erit m aut dns q no pt me
tui i die qua ego facio i die iu

dicij i peculium i i ppin uitale et
sactuario et pca eis a pēnis et sic
sic pat viri filio suo q castigat
eu ne icurrat maius malū Et guti
ad mesz, vos q estis i supdicto er
ror et videbit q sic mt iustu
et ipoui q lz iustus i pnti casti
get tn plz gsumat i bonis
gratie et gra ad bo gle deducat

Ecce eni hic c° iiii
pdictus error magis expo-
plicite mouet ex pmi
atoe bonoz et puicoe
maloz, et pro por malis pnitio
2o bonoz retributio ibi et oriet
ita pm d Ecce n dies veniet
s iudicij successiu qi camin q ista
diem pcedet ignis conflagrationis
ad purgadus electoz et eaz gnū
igt iehenne ad pniendus repbom
io subdit Et oes erunt supbi i p°
cutes cont deū, et oes facientes
ipietate i petā cont pxim, stipula
tecendio iehenne deputata, e q
nō relinquet eis radice et ger
men q pz finale sine vel ext
tpe et locus reuertedi ad gram Et
oriet hic gnit pro bon et retribu°
cui dē Et oriet vobis timētibz no
men tuoz sol iustitie i qo sic a
ppabit ela vi retributor et sal
iustus et sanitas i pennis eius oz,
ex q p ipas electi glaz toe et
ale gsequunt Et egrediemini ad ppm
tm pene pbor qua euadetis
et salietis sic vituli de armēto
q talib visio erit eis exultā
ma et oēdo tn q eius euasionem tū
pr diuine iustitie ipleccis fi ps de pr
lvij letabit iustus cu vidit vin
dictā Et calcabitis ipios cū fue
rit cinis i afflicti pena iehenne
q toera dāpnatoz no m inabit
et sic viuet ut toruicentis In die
qua ego facio i i die iudicij Me
mētote lrgs gnit por gnal mo
tio et mali iudeoz gap plures
gultetr an iudicau io d Mentote
legis moysi fui dni mei i qua
sit meco de aduetu xpi sic p dt

salvator. Io v Si crederetis moysi cre
deretis et m[ihi]. quam mandavi in oreb
Oreb xxx precepta s[cilicet] decalogi que sunt p[re]
no testi et iudicia i[d est] illa que ptinent
iustum modum vivendi ad proximum observ
vantur in nova lege sicut tunc lex
non eodem modo quemadmodum ad ceremonia precepta
n[on] iudicialia que servantur in nova le
ge obligant iure de novo instituta
De ceremonialibus vero non sic hic me
no quia hec tota sunt exclusa in no
va lege quia non prius observabilitate
eo quod erant in v[eteri] testi figure et
ideo cessaverunt adveniente veritate. Ecce
ego mittam vobis Heliam prophetam
qui adhuc vivit naturaliter in vita cum Enoch
et predicabit contra presidia antichristi
non solum antiquam veniet dies domini
i[d est] dies iudicii quia diem precedet
precursio antichristi et convertet cor patrum
in filios reducendo illos qui tunc erunt
increduli ad fidem christi in qua cre
diderunt patres antiqui et illi patres
diligebant filios et consilio in caritate
christi ne forte veniam. In ebreo non
est hic forte quia adventus domini ad
iudicium certus est sed dicitur forte tu ista
res manet quod non potest hic forte per
terribilis adventus sed per terribilis
declarati temporis venientis christi apostolis dixit
non est vestrum nosse tempora
vel momenta et percutiam terram
i[d est] habitantes in terra quia anathe
mate i[d est] sempiterna separatione ab ea
quia nullus hic habitabit tunc sed aliqui
i[d est] mali habitabunt in [illegible]
et angelis eius cui servierunt sed ali
qui vero i[d est] electi adherebunt deo
sempiterna firmitate quam nobis con
cedat qui cum patre et spiritu sancto vi
vit et regnat in secula seculorum. Amen

Explicit litteralis expositio super
malachiam prophetam 2a anno
gratie 1475 per manus fratris
Johannis [illegible] sit opus
ihesus marie virginis filius
in sempiterna secula benedictus